

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

1924

Τ
Θ
4

ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΝ ΤΕΥΧΟΣ

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

1924

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ
ΗΜΕΡΟΜ. 16-8-85
ΑΡΙΘ. 36032

ο

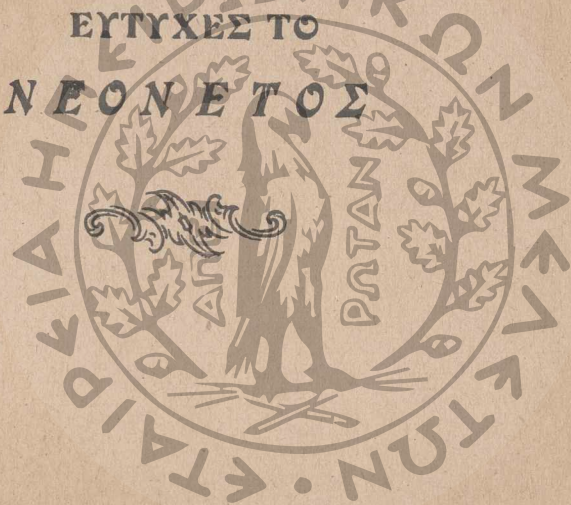
“ΘΗΣΑΥΡΟΣ,”

ΕΥΧΕΤΑΙ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ ΤΟΥ

ΕΥΤΥΧΕΣ ΤΟ

ΝΕΟΝΕΤΟΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ ΜΑΣ

Τὸ παρὸν τεῦχος δὲν εἶναι Ἡμερολόγιον, ὥς θὰ ὑπέθεσαν ἴσως τινὲς τῶν ἀναγνωστῶν μας ἐκ τῶν ἀγγελιῶν αὐτοῦ.

Εἶναι μᾶλλον μία ἐκδήλωσις εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Θησαυροῦ», οἱ ὅποιοι ἐκτιμήσαντες τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδόσεώς του παρέσχον ἡμῖν πᾶσαν ὑποστήριξιν εἰς τοσοῦτον δύσκολον καὶ δαπανηρὸν ἔργον.

Διότι, ὥς καὶ ἄλλοτε ἀναφέραμεν, ὁ «Θησαυρὸς» δὲν ἰδρῦθη ὡς ἐπιχείρησις, ἢ πρὸς ἐπίδειξιν ἢ διὰ διδασκίαν φιλολογικῶν ταλάντων.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐμφανίσεώς του ἦτο ὑψηλότερος καὶ σοβαρότερος. Δι' αὐτοῦ ἐπιδιώξαμεν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ συστήματος τοῦ Βαπτιστικοῦ εἰς τὸν στοχασμὸν, κατὰ τὴν κοσμηωτάτην διὰ τὴν Πατρίδα περίοδον ἐκείνην τῆς ἐκνευρωτικῆς διὰ τὰ παιδιὰ μας ἀναιμίας, καὶ τὴν ἐπικοινωνίαν τοῦ ἐσθαιετικοῦ μετὰ τὸ Μέτωπον.

Καὶ εἴμεθα ὑπερήφανοι διότι ποῶντι τὸ πρόγραμμά ἡμῶν ἐπέτυχε καὶ ὁ «Θησαυρὸς» προσέφερε πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἐξυτηρήσας τὴν ὥραν πατριωτι-

κὴν ἰδέαν, κατὰ τὰς δὲ ὁ προσφιλέστερος, σύντροφος,
ἢ γλυκύτερα πνευματικὴ ἀπόλαυσις εἰς τὸν ἡρώϊκόν
στρατὸν μας καὶ ἐμπνεύσας αὐτῷ τὴν πεποίθησιν ὅτι
οἱ μετόπισθεν δὲν ἀδιανοήτως περὶ αὐτοῦ.

Ἐκτὸς τούτου οὐδαμῶς ποτὲ ἐφειδωλευθῆ δαπάνης,
φιλοξενῶν εἰς τὰς σελίδας τοῦ πάντοτε τερπνὴν καὶ ἐ
κλεκτὴν ὕλην, συγκεντρῶσας τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλεκτο
τέρων λογογράφων μας καὶ ἀποβλέψας εἰς τὸ καὶ
πλουτίζει τὰς γνώσεις τῶν ἀπειροπληθῶν ἀναγνωστῶν
του διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἀποσπασμάτων ἐκ τῆς Ἑλ
ληνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, διὰ τῆς ἐκλαϊκεύσεως τῶν
ἐπιστημῶν κλπ.

Ἐκτοτε βελτίζει ἀπροσκόπτως, ἐνθέρμως ὑποστηρί
ζόμενος, ὑπὸ τοῦ εὐρυτάτου κύκλου τῶν συνδρομητῶν
καὶ ἀναγνωστῶν του, καταβάλλων δὲ πᾶσαν προσπά
θειαν καὶ διαθέσας ἀμφοτέρως τὰς σημαντικὰς δωρε
άς του πρὸς βελτίωσιν καὶ τελειότεραν ἐμφάνισιν ἐ
κάλυψε τὴν μεγίστην διαφορὰν, ἣν παρουσιάζει ἡ δα
πάνη τῆς ἐκδόσεώς του πρὸς τὴν τιμὴν εἰς ἣν πωλεῖ
ται ἕκαστον τεύχος.

Καὶ ἡ ἐκδόσις λοιπὸν τοῦ τεύχους τούτου ἀποτελεῖ
οἶοναι ἐν δῶρον πρὸς τοὺς ἀναγνώστας μας, παρὰ χω
ροῦμενον εἰς τὴν τιμὴν τῶν 12.50 δραχμῶν χουσόδε
τον ἐν μεγίστῃ δυσαναλογία ὥς ἀμέσως καταδείκνυται
πρὸς τὴν καταβληθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν δαπάνην.

Ο ΧΡΟΝΟΣ

(Τακτικοῦ συνεργάτου μας)

Ὁ Χρόνος εἶν' ἓνα ποτάμι,
Ποῦ τρέχει ἀδιάκοπα καὶ αἰῶνια,
Χωρὶς ἀρχὴ καὶ χωρὶς τέλος,
Κι' ἀντὶ νερὰ κυλάει χρόνια!

☆☆

Ὁ Χρόνος εἶν' ἓνα καράβι,
Ποῦ στάση καὶ ἄγκυρα δὲν ἔχει,
Κι' οὐδὲ λιμάνι γιὰ ν' ἀράξῃ,
Καὶ τρέχει ἐμπρὸς καὶ αἰῶνα τρέχει!

☆☆

Ὁ Χρόνος εἶν' ἓνα γεφύρι,
Ποῦ ὅλος ὁ Κόσμος τὸ περνάει
Καὶ μπαίνει ἀπ' τὸ Μηδὲν στὸ εἶναι
Καὶ στὸ Μηδὲν ἐξαγυρνάει.

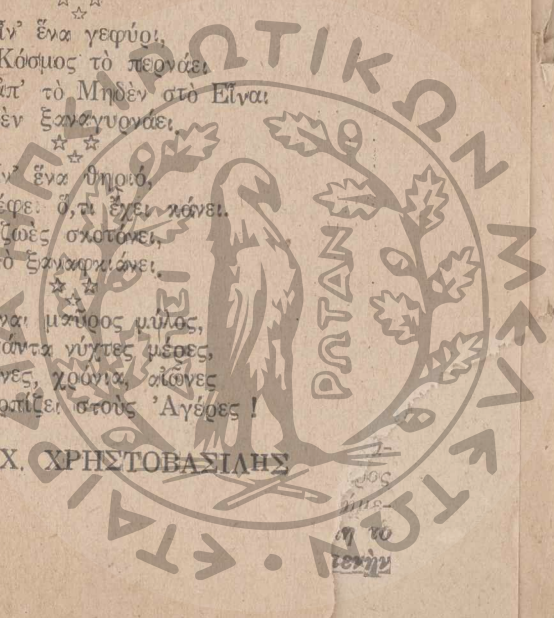
☆☆

Ὁ Χρόνος εἶν' ἓνα θηροῦ,
Ποῦ κατατρώει ὅ,τι ἔχει κάνει.
Ζωὲς γεννᾷ, ζωὲς σκοτώνει,
Κι' ὅτι χαλᾷ, τὸ ἐξαφανίζει.

☆☆

Ὁ Κόσμος εἶναι μῦθος μῦθος,
Ποῦ ἀλέθει πάντα νύχτες μέρες,
Βδομάδες, μῆνες, χρόνια, αἰῶνες
Καὶ τοὺς σκορπίζει στους Ἀγέρες!

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

1923

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓ ΤΕΧΝΙΚΗΣ
ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΛΗΞΑΝΤΟΣ ΕΤΟΣ

(Τοῦ τακτικοῦ συνεργάτου μας κ. Στ. Δάφνη)

Ἡ ἐπισκόπησις τῆς πνευματικῆς κινήσεως τοῦ λήξαντος ἔτους παρέχει πολλὰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας. Τὸ 1923 ὑπῆρξε γόνιμον εἰς προσπαθείας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἔργα βιώσιμα. Συγγραφεῖς παλαιοὶ καὶ συγγραφεῖς νέοι ἐφιλοτιμήθησαν νὰ δώσουν νέα βιβλία εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν τῶν κοινοῦ, τὸ ὁποῖον εὐρύνεται καταπληκτικῶς. Ὁ κόσμος μας ἐσυνείδισεν νὰ διαβάσῃ, ὄχι μόνον ξένα βιβλία, ἀλλὰ κατὰ προτίμησιν μάλιστα καὶ ἑλληνικά. Ἀληθῆς ἐκδοτικὸς πυρετὸς σημειώμεται εἰς τὴν χώραν μας, ἡ ὁποία δὲν εἶνε πλέον ἡ χώρα τῆς παιδρᾶς πορτοκαλλέας μόνον — ὅπως τὴν ἐχαράκτηρισεν ὁ Γκαίτε — ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐντύπου χάρτου. Οἱ ἐκδόται πληθύνονται, πληθύνοντες καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν. Τὰ βιβλία — πρωτότυπα καὶ μεταφράσεις — διαδέχονται ἀνδρά τὸ ἐν τὸ ἄλλο. Καὶ τί δὲν ἐκδίδεται, Θεέ μου! Τί καταγιομὸς σελίδων, ἀπὸ τῆς

«ΘΗΣΑΥΡΟΣ»

«Ὠραίας Γενοθέφας» καὶ τῶν ληστροικῶν φυλλαδίων, μέχρι τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Κροῦτι Χάμσον καὶ τοῦ Αἰμίλιου Ζολᾶ. Εἰς τὰ παλαιὰ, ποὺ ἀνατυπώνονται, προστίθενται διαρκῶς νέα. Αἱ προδηκαὶ τῶν Ἀθηναίων βιβλιοπωλείων εἶνε ὁ εὐγλωττότερος καθρέπτης τοῦ συγγραφικοῦ καὶ ἐκδοτικοῦ τοῦτου σφρίγγου. Τὸ φαινόμενον καταντᾷ ἀπίστευτον, διὰ συλλογισθῇ κανεὶς τὴν περιφρόνησιν τῆς περσμένης γενεᾶς πρὸς τὴν «ἐλαφρὰν φιλολογίαν», διὰ ἐνδυμηθῇ, ὅτι διηγηματογράφοι καὶ ποιηταί, ὅπως ὁ Παπαδιαμάντης, ὁ Κροσιτάλλης, ὁ Καμπύσης καὶ τόσοι ἄλλοι, ἔζησαν ἐν πενίᾳ, ἐν ᾧ σήμερον οἱ ἐκδόται πηγαίνουν εἰς ἀναζητήσιν τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων — τοῦλάχιστον ἐκεῖν νὰ πὺν ἀξίζουσιν κατὰ

Ἡ φιλογικὴ ἐπισκόπησις 365 ἡμερῶν δὲν εἶνε πλέον εὐχερῆς, ὅσον ἄλλοτε. Ἐν τοῦτοις, δὲν προσπαθήσω νὰ δώσω ἰδέαν τῆς κινήσεως, τὴν ὁποίαν παρουσίασαν τὰ νεοελληνικά γράμματα κατὰ τὸ ἐν τῷ καὶ πολιτικῶς ταραχῶδες 1923.

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

οισιπῇ.

Τὸ πρωτότυπον Ἑλληνικὸν μυθιστορημα ἐξελίσσεται βραδέως, ἀλλὰ μὲ ἀσφάλειαν. Ὁ σπόρος ποὺ ἐσπρηνεν ὁ Στέφανος Ἑνὸς μετὰ τὴν «Ἠρωίδα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως», ὁ ἐνθουσιώδης Μανθράς τοῦ διηγήματος Δημήτριος Βικέλας μετὰ τὸν «Πονκὴν Λάρα» καὶ τ' ἄλλα μετὰ ἔργα τοῦ, ὁ Παπαδιαμάντης μετὰ τὰ Σκιαθίτικα ἀφηγήματά του — ὁ σπόρος τῆς Ἑλληνικῆς μυθιστοριογραφίας ἀποδίδει σήμερον τοὺς καρπούς του. Ἡθογραφεῖται εἰς ἀκμὴν τὸ διήγημά μας, σύμφωνα ἄλλως τε πρὸς τὴν αἰσθη-

ἐπαρχιακὴν ζωὴν μας, ἀλλὰ καὶ ὡς τέτοιο προσθέτει ἀδρός σελίδας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γραμμασιολογίαν.

Κατὰ τὸ 1923 ἐξεδόθησαν τὰ ἀκόλουθα πεζογραφήματα: Ἀλεξ. Μωραϊτίδου «Μὲ τοῦ βοριά τὰ κύματα», ταξιδιωτικαὶ ἐντυπώσεις. Γ. Δροσίνη «Ἐρση», ἡ εἰδυλλιακὴ ἱστορία τῆς συζυγικῆς ἀγάπης, ὅπως ἐκδηλώνεται μέσα εἰς τὸ γραφικὸν περιβάλλον ἐνὸς νησιοῦ, Π. Χόρ «Τὸ Φυντανάκι», Ἀθηναϊκὴ ἡθογραφία, ροητευτικὴ, διασκευὴ ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον δράμα του, πὺν ἐσιάθη μετὰ τιμῆς εἰς τὸ θέατρον. Γρ. Ξενοπούλου «Ἰσαβέλλα», «Ὁ Κόσμος κι' ὁ Κοσμάς», δύο ἔργα φέροντα τὴν ἀτομικὴν σφραγίδα τοῦ διατρεποῦς συγγραφέως, Γ. Βλαχογιάννη «Τοῦ Χάρου ὁ Χάλασμός» Γ. Ἀδάνα «Τὸ πράσινο καπέλλον», Δώρη Κουβαρά «Ὁ Ἐπαναστάτης», Γ. Μουρέλλου «Ἱστορία μιᾶς γυναικὸς», Ἀγ. Τανάγρα «Τὸ Ρόδον τῶν Γαδεῖρων», Τυμφορητοῦ «Ἡ Μικροῦλα», Σπ. Ποταμιάνου «Ὁ Φάρος». Ὁ κ. Ἡλ. Βουτιερίδης μᾶς ἔδωκεν ἐφέτος τὸν «Μάριον», αἰσθηματικὴν ἀφήγησιν μὲ ὠραίας λογοτεχνικὴν μορφήν. Ὁ κ. Δημ. Ταγκόπουλος τὴν «Μητέρα» — τὴν ὁποίαν δὲν εὐτυχίσαμε νὰ διαβάσουμε — ὁ κ. Φῶτος Γιοφύλλης τὸ θελκυτικῶς ἰδιότυπον «Τὸ ἄμοιρο τὸ Δολάκι».

Ἐξεδόθησαν ἀκόμη κατὰ τὸ 1923 καὶ δύο γνησίως Ἀθηναϊκὰ μυθιστορήματα: Ἡ «Ὀλόκληρη ζωὴ» τοῦ κ. Τίμου Μωραϊτίδη καὶ «Τὸ Τάλαντο τῆς Σμαρῶς» τῆς κυρίας Αἰμιλίας Δάφνη. Ὁ κ. Μωραϊτίδης μᾶς μεταφέρει εἰς τὴν παλιὰ καλὴ Ἀθήνα καὶ μᾶς συγκινεῖ μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἡσυχίας καὶ ἀρχοντικῆς ζωῆς τῆς περασμένης εἰκοσαετίας. Δὲν ἀντέχομεν εἰς τὸν πειρασμὸν ν' ἀποσπώμεν μίαν σελίδα ἀπὸ τὴν «Ὀλόκληρὴν Ζωήν». Εἶνε ἡ σελὶς τῆς

γαζίας:

«Ὅταν περῶ κανεῖς ἀπὸ ἕνα ἡσυχὸ ἀθηναϊκὸ δρόμο, τὴν ὥρα τοῦ φθινοπωρινοῦ δειλινοῦ, εἰσπνέει, μαζὺ μὲ τὴν ὁσμὴ τοῦ ρωποῦ χρώματος καὶ κάποιον λεπτὸν, μόλις αἰσθητὸν ἄρωμα ἄνθους. Εἶνε ἡ γαζία. Τὸ ἰδιότυπον αὐτὸ δένδρον εἶνε γυνὼν ὅλην τὴν ἐποχὴν τῆς ἀφθόνου βλαστήσεως. Τότε ὁμοιάζει μέσα εἰς τὸν ἐστιάζοντα κήπον μὲ ἀλήτην πὺν εἰσεχώρησεν εἰς τελετὴν γάμον. Ἡ γαζία ἀκολουθεῖ τὴν δίαυτον τῶν ἀνθρώπων, νύνεται μόλις ἔλθῃ τὸ φθινοπωροῦν καὶ πετᾷ καὶ τὸ τελευταῖόν της φύλλον ὅταν ἔλθῃ ἡ ἀνοιξίς. Καὶ ὅπως ἔχει μιὰ ἀνθρώπινη συνήθεια, ἔχει καὶ ἕνα ἀνθρώπινον ἐλάττωμα, τὸ ἐλάττωμα τῆς περιεργείας. Συχνὰ τὴν βλέποντες οἱ διαβάται πὺν σκύβει ἀπὸ κάποια πόρτα ἢ ἀπὸ ἑνὸς ὑψηλοῦ τοῖχου ἀλλῆς καὶ πὺν παραιθεῖ ἔξω σὺν δρόμῳ. Τὰ λουλούδια τῆς εἶνε καὶ αὐτὰ ἰδιότρονα καὶ δὲν μοιάζουν σὲ τίποτε μὲ τὰ ἄλλα ἄνθη. Ὅταν εἶνε σκορπισμένα κάτω σὺν ρωποῦ χῶμα εἶνε σὰν κίτρινες κερχίμαρνες χάνδρες. Ἡ γαζία εἶνε τὸ φτωχὸ καὶ ἀγαπημένο λουλούδι τῆς ἀθηναϊκῆς γειτονίας πὺν ταιριάζει τόσον μὲ τὴν μελαγχολίαν τῶν φθινοπωρινῶν ὥρῶν. Τὰ φτωχὰ κορίτσια κἀνοῦνε μὲ προσοχὴ ἕνα-ἕνα τ' ἄνθια τῆς, γὰρ νὰ κατασκευάσουν τὴν πρώτην ἀνθοδέσμη τῆς ἀγάπης. Γαζίες εἶνε τὰ πρώτα λουλούδια πὺν νὰ πωρῶσιν τὸν πρῶτον ἔρωτα τῆς φτωχούλας. Καὶ οἱ ξεροὶ καὶ στερνῆς σελίδες τῆς Γραμματικῆς πὺν εἶνε σὺν σάκκῳ τῶν μαθητριῶν, εὐωδιάζον ἀπὸ τῆς γαζίας πὺν φυλάσσονται μέσα σὺς ἄκοπες σελίδες. Εἶνε τὸ μόνον ἄρωμα πὺν ἀναδίδει ἢ καταπνέει καὶ πρὸς ἐκπαίδευσιν...»

Τὸ μυθιστόρημα τῆς κυρίας Αἰμιλίας Δάφνη εἶνε ἡ τραγικὴ ἱστορία μιᾶς Ἀθηναίας κόρης, πὺν ἀπὲ-

τυχεῖν εἰς τὰ ὄνειρά της. Ἀπὸ τὸ «Τάλαντο τῆς Σμαρῶς» ἀποσπῶμεν τὴν ἀκόλουθον χαρακτηρηστικὴν σελίδα :

«... Ἐνα κῶμα ζεστό ἐφούσκωνε τὸ σιῆθος τοῦ Νίκου.

—Σμαρῶ, πόσο σ' ἀγαπῶ!... ἐμουρμούρισε σφιγγοντας ἀπάνω του γιὰ πρώτη φορά τὸ λεπτὸ τῆς χέρι.

Ὅλα ἔριεμαν γύρω : τ' ἀστέγια πὺν ἄρχισαν νὰ προβαίνουν· ἡ ψυχὴ τῶν ἀπικερυνῶν βουνῶν, τὸ βραδυνὸ ἀεράκι, πὺν τοὺς χαίδευε τὸ πρόσωπο καὶ γλυνκαναστέναζε γύρω τους.

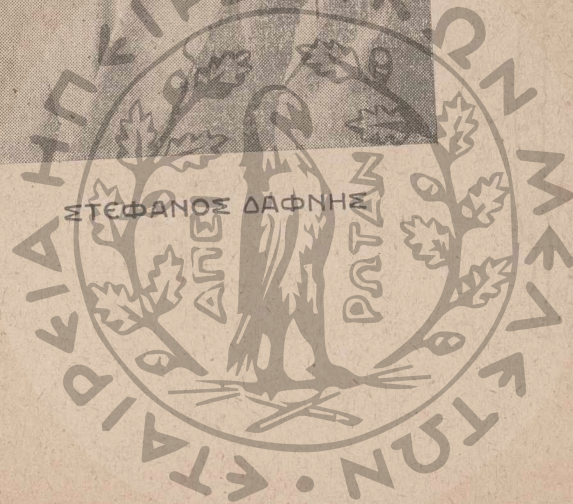
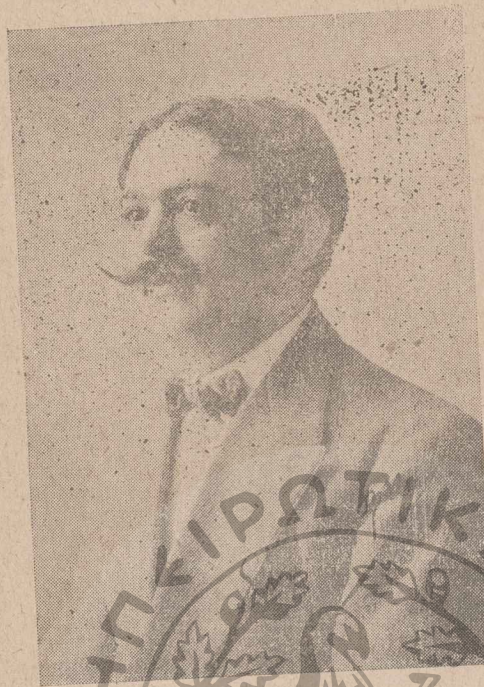
Ὁ Νίκος ἐνοιῶθε δίπλα του, ἀπάνω του. ὄλε τὸ σχῆμα τοῦ κορμιοῦ τῆς ζεστοῦ, κυματιστοῦ παρθενικῆ. Καὶ ἦτανε τόση ἡ ἐρωτικὴ του πλημμύρα, πὺν δὲν νοιάστηκε ἐκεῖνο τὸ βράδυ —κάθε φορά πὺν ἐσκυθε καὶ τῆς ἔλεγε : «Σμαρῶ μου, πόσο σ' ἀγαπῶ!» — νὰν τὴ ρωτήσῃ : «Μ' ἀγαπᾷς καὶ σύ;». Ἀργότερα, στίς σκληρὰς ὥρας τῆς ἐρωτικῆς του ἀπελπισίας, θὰ θυμηθῇ πὺς ἡ Σμαρῶ ποτὲ δὲν τοῦπε : «Σ' ἀγαπῶ».

Τί σημαίνει ὁμως;...

Περπάτησαν, περπάτησαν σφιγμένοι μὲ τίς ἀναπνοὰς· θερμὲς, μὲ τὰ χέρια ἐνωμένα. Κανένα ἐμπόδιο δὲν ἔβλεπαν μπροστὰ του. Πέρα, μακρὰ, κάμποι μεγάλοι ἄπλωναν τὴ σιωπὴ τους κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

Ἡ εὐωδιὰ τοῦ θυμιατοῦ τοὺς πληροφοροῦσε, ὅτι εἶχανε φθάσει σχεδὸν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν. Κάθισαν σ' ἓνα μικρὸ ὑψωμα. στήν οὐγία τοῦ δρόμου καὶ τὰ πόδια τους βυθίστηκαν μέσα σὲ ἀραιὰ ξερόχορτα. Στὸ γλυκὸ καὶ θολὸ ἀκόμη σκοτάδι, πὺν τοὺς ἔβλεπε, ἔβλεπαν ν' ἀσπρίζουν τὰ χέρια τους καὶ τὰ πρόσωπά τους.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

διὰ
ποία
μένον
τοχὴ
ως
μοσ

Ὁ Νίκος ἔγειρε στὸν ὄμο τῆς Σμαρῶς καὶ δὴ ἡ περασμένη ἀγωνία ποὺ τοῦ φούσκωνε τὰ στήθη, ἀνέβηκε καὶ τοῦ πλημμύρισε τὰ μάτια.

Ἐκεῖνη τοῦ σήκωσε λίγο τὸ πρόσωπο, τοῦ χαίδεψε μὲ τὰ ὠραῖά της δάχτυλα τὰ μάτια, γιὰ νὰ ᾄῃ ἂν κλαίῃ τοῦ σκούπισε μὲ τὸ μυρωμένο της μαντιλάκι τὰ δάκρυα.

—Μὴν κλαῖς...

—Σμαρῶ, τῆς εἶπε πάλι ἐκεῖνος, πόσο σ' ἀγαπῶ! καὶ τὴν ἔκλεισε μὲς στὸ σιδερένιο κύκλο τῶν μπράτσων του.

Ἐκεῖνη τότε ἔχωσε τὰ δάχτυλά της μὲς στὰ μαλακά του μαλλιά, τοῦ ἀνασέκωσε ἀπὸ τῶν τὸ πρόσωπο καὶ ἤπνε τὴ χαρὰ τοῦ πρώτου φιλοῦ ἀπάνω σὰ μυρωμένα χεῖλη τοῦ ὠραίου παλληκαριοῦ.

Ἐνας γλυκὸς πόνος ἐτίναξε τὸ Νίκο. ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ νόμισε πῶς ἡ καρδιά του δὲ σιτῇ.

Ὅλα εἶχανε σβύσει γύρω τους. Γῆ καὶ οὐρανὸς εἶχανε γίνει ἓνα καὶ μόνοι αὐτοὶ βροῖσκουνταν στὸ κέντρο τῆς Δημιουργίας...

Τόμοι διηγημάτων ἐξεδόθησαν πολλοὶ ἐφ' ἑαυτοῦ. Κατὰ τὴν ἐπικρατήσαν Ἀγγλικὴν συνήθειαν, ὡς τίτλος τοῦ βιβλίου ἀναγράφεται ὁ τίτλος τοῦ ἐκτενεστέρου διηγήματος, μὲ τὴν προσθήκην καὶ ἄλλα διηγήματα. Ὁ κ. Δημ. Βουτυράς ἐξέδωσε τὸν «Θρήνον τῶν βοδιῶν», τὸν «Νέον Μωϋσῆν» καὶ ἄλλα. Ὁ κ. Μένης Φιλήτας τοὺς ἐξαργύζοντας καὶ ψυχολογημένους «Παιδιοῦ ἑρωτες». Ὁ ἡθογοῦρος τῆς Ἑπειρωτικῆς ζωῆς κ. Χρ. Χρηστοδασίλης τὰ «Διηγήματα τῆς Σιάνης», ὁ κ. Μιχ. Ροδάς τὰ «ἑαυτοῦ».

ἀλλὰ θεοῦ «Αμαρτωλῶν» του, ὁ νέος Συριανὸς διηγηματογράφος κ. Βελ. Φρέξης τὰ ἐλπιδοφόρα «Πειροβόχια» του. Ὁ κ. Ἡλίας Σιαύρου τὰ «Ἠθογραφικὰ διηγήματα Κερκυραίων ἀγροτῶν». Ἡ κυρία Ἰουλίττα Δραγούμη «Ποικίλεις ἱστορίες» εἰς δύο τόμους. Ὁ κ. Ἀδ. Παπαδήμας τὴν «Ρόζα καὶ ἄλλα διηγήματα». Ὁ κ. Δημ. Ταγκόπουλος τὸν «Θέμον Βρανῶν». Ὁ κ. Διονύσιος Κόκκινος τὴν «Γυναικα μετὶ τοῦ ἄσπερου ἄλλοι», ἐξαίσιον μυθιστόρημα.

Ὁ κ. Σπ. Μελάς συνεκέντρωσεν εἰς κοινὸν τόμον, μετὰ ὥραία σκίτσα, σειρὰν ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα χρονογραφημάτων του, «Σφρηγίσματα». Μία σειρὰ χρονογραφημάτων τοῦ κ. Παύλου Νιρβάνου ἐξεδόθη ὑπὸ τὸν τίτλον «Εὐθυμὴ Ζωή». Καὶ μία ἄλλη τοῦ κ. Γε. Ξενοπούλου «Στάχια καὶ παπαροῦνες». Τὸ πρῶτον εἶνε εὐχάριστον. Τὸ Ἑλληνικὸν χρονογραφημα, μετὰ τὴν καταπληκτικὴν ἐξέλιξιν του, ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον φιλολογικὸν εἶδος καὶ ὑποδείγματα γλαφυρότητος. Ἡ συνεκέντρωσις των εἰς τόμους προσθέτει εἰς τὰ Γράμματα.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἀπὸ τὰς ποιητικὰς συλλογὰς τοῦ 1923 μία νέα Ἑλληνικὴ Ἀνθολογία δὲ μποροῦσε σημαντικὰ νὰ πλουτισθῇ. Ἀναφέρουμεν τὰς κυριωτέρας, τοὐλάχιστον ὅσας ἔχουν σχέση —μικρὰν ἢ μεγάλαν, ἀδιάφορον— μετὰ τὴν Τέχνην. Ὁ κ. Γ. Δροσίνης μετὰ τὸ «Θὰ Βραδυάξῃ» συνεχίζει τοὺς ὕμνους του εἰς τὴν ἀγροτικὴν ζωὴν, ὕμνους ποὺ ἀνεβαίνουν κατακόρυφα, ὅσιν χαροῦμενοι κορυδαλοὶ, πρὸς τὸ ξανθὸν φῶς. Ὁ

κ. Πετμεζᾶς Λαύρας μᾶς ἔδωκε τὰ «Εργολύια» του, χαριτωμένα ἐπιγράμματα πρὸς τὴν μητέρα Φύσιν, πηγὴν πάσης ὠραιότητος. Ὁ κ. Γεω. Σπαταλᾶς εἰς τὶς «Ἰτιές καὶ Δάφνες» του συγκεντρώνει μερικὰ ἀπὸ τὰ καλλίτερα ποιήματά του. Ὁ κ. Σπ. Παναγιωτόπουλος ἐκδίδει τὰ «Μαϊστράλια» του, ἐπαλόπουρα τραγούδια τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγάπης. Ὁ κ. Κ. Ἀδα-νασιάδης «Τὰ Τραγούδια τοῦ Σύνταμπου». Ὁ κ. Κυριαζῆς τὴν «Καρδιά μετὰ τὰ φεῖδια». Ὁ κ. Ρῶμος Φιλύρας —ποὺ εἶχε τὴν ἀτυχὴ ἔμπανσιν ν' ἀναμειχθῇ καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν— ἐξέδωκε τὴν «Θυσίαν» του μετὰ ἐμπνεύσεις εὐτυχιστέρας. Ἡ κυρία Αἰμιλία Στ. Δάφνη τὰ «Χρυσὰ Κύπελλα», προλογισμένα ἀπὸ τὸν κ. Κ. Παλαμῶν. Ὁ κ. Φῶτος Γιοφύλλης τὴν «Ἀρχοντικὰ» μετὰ πρόλογον τοῦ ἰδίου καὶ τὶς «Ἀρμονίες». Ὁ κ. Ἡβος Δελφὸς τὴν «Τριλογίαν τῆς Ψυχῆς». Τελευταία κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, συλλογὴ εἶνε ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπὸ τὸν κ. Γ. Σιδέρην. Τὰ «Γυρίσματα στὸ ξέφωτο» τοῦ κ. Πάνου Δ. Ταγκόπουλου, ποιήματα γεμῆτα Ἀσκαδικῶν φῶς. Σημειώνουμεν καὶ δύο ποιητικὸς τόμους Ἀλεξανδρινῶν. Τὰ «Βάλσαμα» τοῦ κ. Κ. Κωνσταντινίδου καὶ τοὺς «Θαλασσομοῦς» τοῦ Ἑωσφόρου τοῦ κ. Γλαύκου Ἀλιβέρση.

Προκειμένον περὶ Ἑορραλλοῦ ποιητικῆς, δὲ ἡ τοιαύτης νὰ μὴ ἀνημπορεύσῃ δύο σχετικὰ βιβλία εὐρόντα διαφοροὺς ἀντιρροήσεις. Εἶνε ἡ «Ἑορραλλοῦ Ἀνθολογία», ἐκδοθεῖσα εἰς δύο ἐγκυκλοπαιδικὸς ἀπὸ τὸν κ. Μιχ. Ζηράκη, ἐπιμελεῖα τοῦ ἀγαθοῦ φίλου κ. Κ. Σκόκου. Ἐκατοντάδες ποιητῶν ὁλόκληρος ταξιαρχία ἱππικῶν, βασιλικῶν Πηγάδων, ἀλλὰ καὶ ἀχαϊνόντων. Ποιηταὶ κεκοιμημένοι, ποιηταὶ ζῶντες, ἄλλοι ἀποθανόντες μόνον διὰ τὴν Ποίησιν, καὶ ἕτεροι «διάφοροι» συμπολῖται ἀδερφαίνοι.

τες» κάποιε καὶ τὰς τάλαιπώρους Μούσας — ἕνας δολόκληρος ἀσυμβίβαστος κόσμος παρελαύνει μέσα εἰς τὰς ἀτελεσιτέλους σελίδας τῆς εἰκονογραφημένης αὐτῆς ἀνθολογίας. Καὶ τὸ περίεργον εἶνε, ὅτι μερικοὶ ποὺ διέφυγαν τὴν ἀπόχην τοῦ κ. Σκόκου, ἀντὶ τὰ μένοντι εὐχαριστημένοι... ἐθάρμων! Ὡς μὲν τὸς ἡ ἀχαριστία ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα.

«Ἡ Ποίησις σὴ ζωὴ μας» τοῦ κ. Γιάννη Ἀποστολάκη εἶνε τὸ ἕτερον βιβλίον. Ὁ κ. Ἀποστολάκης, ἀναλύων τὸ ποιητικὸν ἔργον μερικῶν ἐκ τῶν θεωρουμένων ὡς κορυφαίων εἰς τὸν Νεοελληνικὸν Παράσσαν, ἀγωνίζεται νὰ τοὺς κρημνίσῃ ἀπὸ τὰς κορυφάς των. Ἡ προσπάθεια αὕτη ἐξηγγράωσε πολὺν κόσμον, τοῦτο δὲ συνετέλεσε νὰ... πωληθῇ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Γ. Ἀποστολάκη καὶ δὴ πρὸς 25 δραχμὰς ἑκαστον. Ἐπομένως ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐκοπίασεν ἐπὶ ματαίῳ. Ὡς τόσοι οἱ κορυφαῖοι εὐρίσκονται ἀκλόνητοι εἰς τὰς θέσεις των.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ—ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Τὸ 1923 ὑπῆρξε γόνιμον καὶ εἰς ἐπιστημονικὰ συγγράμματα. Ἀναφέρομεν μερικά, ἰδίως ἐκ τῶν ἀναγομένων εἰς τὰ Γράμματα καὶ τὰς Τέχνας ἢ τὴν Ἑπιστημονικὴν Ἑγκυκλοπαιδεῖαν: Κώστα Πασαγιάννη, «Σπάρτη—Μυσιτῶς». Δημ. Σίμων Μπαλάνου «Ἐρνέστος Ρενάν». Στίλπωνος Κυριακίδου «Ἑλληνικὴ Λαογραφία», «Τὰ παιδιὰ τοῦ Δεκαπεντασουλῶ». Ἡλ. Βουτιερίδου, «Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας». Κ. Σκόκου «Ἑταῖροι καὶ παλλακαὶ εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα». Ἰω. Χρυσάφη, «Ἡ γυναικεία λογοτεχνία ἐν Σουηδίᾳ». Θρ. Βλυσίδου, «Τὸ

δάσος καὶ ἡ σημασία αὐτοῦ». Κ. Ἀμάντου, «Οἱ βόρειοι γείτονες». Δημ. Μπαλάνου, «Χριστούγεννα, Φῶτα, Πρωτοχρονιά». Δημ. Μάργαρη, «Βιβλίον καὶ Βιβλιοθήκη».

Ἐνα ἀπὸ τὰ περιεργότερα βιβλία ποῦ ἔπαιον ἐφέτος εἰς τὰ χέρια μου, εἶνε τομίδιον, φέρον τὸν τίτλον: «Χ. Γαλιατσάκου, Βροντιολόγιον καὶ Σεισμολόγιον». Κύριε τῶν δυνάμεων! Ὑπάρχουν ἀκόμη εἰς τὸν αἰῶνά μας ἄνθρωποι ποὺ γράφουν βροντολογία;

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ

Τὸ σημαντικότερον ἴσως φιλολογικὸν γεγονός τοῦ λήξαντος ἔτους ἦτο ἡ δι' Ἐπαναστατικοῦ διατάγματος ἀπονομὴ τοῦ Ἑθνικοῦ Ἀριστείου ὁμαδικῶς εἰς 16 λογίους. Τὸ Ἀριστεῖον συνοδεύεται καὶ μὲ πεντακισχίλιας δραχμὰς διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς χρυσοῦς ἀλυσίδας, τὰς ὁποίας ὅμως «μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τὸ φύλλον μας τίθεται ὑπὸ τὰ πιεστήρια, οἱ νέοι ἀριστειοῦχοι δὲν ἔθιξαν, διότι ἡ πιστοποίησις καὶ τοῦ στενοχωρεῖ περισσότερον τοὺς δεκαεὺς τιμηθέντας (ἢ μᾶλλον τοὺς δεκαπέντε, διότι ὁ κ. Ἑμμ. Δικαίου εἰς τὸ ἔπαθλόν του εἰς τοὺς ἀντιπρόσωπους τοῦ Πολέμου), παρὰ αἱ ἐπικρίσεις τῶν μὴ ἀριστευθέντων, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἐσκύλλισαν ἀπὸ τῆς ζήλει. Μερικοὶ ἐκ τῶν νέων ἀριστευόντων νὰ προσεξοφλοῦν τὴν σχετικὴν ἀπόδειξιν τῶν 5.000 δραχμῶν, ἀλόκληρον ἢ κατὰ δόσεις, ὅπως π.χ. ὁ δημοσφοφίλος κ. Δημ. Ταγκόπουλος, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ ρωμαϊκοῦ «Νουμῶ».

Τοιοῦτον καὶ τηλικούτον, ὡς ἐγγύστα, ὑπῆρξε τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἀπὸ φιλολογικῆς ἀπόψεως. Εἰς δὲ

τοὺς φίλους πεζογράφους καὶ ποιητὰς, τοὺς τε μνη-
μονευθέντας καὶ τοὺς ἀκονοίως παραλειφθέντας, εὖ-
χόμεθα καὶ εἰς ἄλλα μὲ ὑγείαν. Ἀφ' οἱ τὰ γεράσουσιν,
καὶ τὰ ἔργα τῶν ποίε!...

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΕΨΕΣ

Ἐψές, ὅταν μιλούσαμε,
Μοῦ πῆρες, κόρη τὴν καρδιά μου,
Κε' ἀπὸ ἐκείνῃ τὴν στιγμήν
ἔχασα ὅλην τὴν χαρὰ μου!

☆☆

Καὶ τὼρα κλαίγω καὶ θορνῶ,
Σὺν νυχτοκόρυμναις, κυρά μου...
Λιπήσου με τὸν δυστυχῆ,
Καὶ δός μου πίσω τὴν καρδιά μου.

☆☆

Ἄν ὅμως θέλῃς νὰ γενῇς
Λιχὴ μου, τότε χάρισμά σου!
Θαύρω ὅλην τὴν περηγοριά
Μὲς στήν δλόθερμη ἀγκαλιά σου!

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΑΔΕΛΦΗ ΕΠΙΣΚΕΠΤΡΙΑ

πρὸς τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ὁ
Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, εἰ-
σε συγκεντρῶσει ὅλην τὴν τὴν δύ-
ναμιν καὶ δρᾶσιν, διὰ τὴν συντή-
ρησιν τῆς ἀπειρίας τῶν ὑγειονο-
μικῶν ἐγκαταστάσεων, εἰς τὰς δι-
αφόρους πόλεις, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰ
Μέτωπα Μακεδονίας, Θράκης καὶ
Μικρᾶς Ἀσίας. Μετὰ τὴν λήξιν
δὲ τοῦ πολέμου, τὸ σοβαρώτατον
ἔήτημα, τῶν ἐκατομιάδων χιλιά-
δων ἀτυχῶν θυμάτων τῆς Τουρ-
κικῆς θηριωδίας ἀποσχολήσε ση-
μαντικῶς καὶ πόλιν τὸν Ἑλλη-
νικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν, ὅστις ἀ-
νέλθει τὴν βασιεῖαν, ἀπορρέουσαν
νὰ περὶβαλεῖν τὰ ἐνδύση καὶ νὰ
τοῦν ἀπὸ τῆς ἐπιδημίας καὶ τὰ

διάφορα νοσήματα τὰ ἀνθρώπων πρὸς τὴν ὁ-
ποίαν οἱ ἐκ τῶν στενότητων καὶ κακουχῶν ἀναστρέ-
φονται δογνισμοὶ ὅχι μόνον ἀλλ' εἶναι τὴν ἐλαχίστην ἀν-
τοχήν, ἀλλ' ὑπέθαλλον καὶ ἐπισφοδρῶσιν ὑπερβολ-
ικῶς μεταδοτικὰς νοσεύς ἀπειλημένης οὕτω τῆς δη-
μοσίας ὑγείας.

Ὁ Ἑλλ. Ἐρ. Σταυρὸς ἐμεγαλοῦργησε εἰς τὴν

περίπτωσιν αὐτήν.

Ἡρξίωσε τοὺς ἐστιθαιγμένους εἰς τὰ διάφορα δημόσια κτίρια ἀτιχεῖς ἀδελφούς μας πρόσφυγας, καταστήσας πλέον ὑποφερτὴν τὴν ζωὴν τῶν ἐπεμελήθη τῇ ἀρωγῇ τοῦ Κράτους, τῆς οἰκοδομῆς εἰς τὴν συνολικὴν Παγκρατίου προσφυγικῶν ὠρξίων οἰκημάτων, περιλαμβανόντων περὶ τὰς 15.000 ἄτομα, μὲ λουτρά καὶ πλυντήρια, ἀγοράς καὶ σχολεῖα εὐεργετήσας καὶ σώσας ἐκ βεβζίου θανάτου, χιλιάδας δυστυχῶν ὑπάρξεων.

Ἰδρυσε προσέτι ἰατρεῖον τέλειον, μὲ αἰθούσας ἐξετάσεως ἀσθενῶν, ἀποδυτήρια καὶ φαρμακεῖον. Τ' ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν τούτων τοῦ Ἑλλήν. Ἑρ. Στρυφῶν ὑπῆρξαν ἀναμφισβήτητος μεγάλης σημασίας, δίδοντα νέας κατευθύνσεις καὶ διανοιξάντα νέους ὁρίζοντας ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς.

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος δὲ μόνον θέρους ἤρξισεν ἡ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀξιοθαύμαστος δρασίς του καὶ ὁ ἀδιάκοπος ἀγὼν κατὰ τῆς φυματιώσεως. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι περιώρισε τὴν ἐκ τῆς κατηραμένης νόσου θνησιμότητα ἀπὸ 90 ο)ο εἰς 6 ο)ο μόνον!

Ἡ ἐσχάτως δὲ ληφθεῖσα αὐτοῦ ἀπόφασις περὶ ἐφομογῆς τοῦ ὠρξίου συστήματος τῶν «Ἀδελφῶν Ἐπισκεπτριῶν» εἶνε ἀξία παντός ἐπαίνου καὶ θερυῶν συγχρητηριῶν.

☆☆

Τὸ σωτήριον τοῦτο σύστημα διὰ τὴν δημοσίαν ὑγείαν ἐφηροδόθη πρὸ 75 ἐτῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κατόπιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰ λοιπὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη, παντοῦ δὲ ἐξυψηθέτησεν ἐξόχως λαμπρὰ καὶ ἐπροσπάτευσε τοὺς πολίτας ἐνωνίον τῶν ἐπιδημιῶν καὶ τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων διὰ τῆς προλή-

ψεως ἢ καταπολεμήσεως αὐτῶν ἐν τῇ γενέσει των.

Μόνον ἡ Ἑλλὰς ὕστερουσεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ τούτου μέτρου μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν αἱ ἐν τῷ Ἑλλήν. Ἑρ. Στρυφῶν ἐπιστημονικὰ καὶ προσωπικότητες Μπένσης, Μοντούσης, Λαμπιδάριος, Μακκῆς, Φωτεινὸς κλπ. σὺν τῇ στοργικῇ μερίμνῃ τοῦ Κράτους ἤρξισαν νὰ λαμβάνουν πλείστα μέτρα, θετικὰ καὶ αὐστηρά, εἰς τὴν δίδουσι τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ ἀκμαία καὶ σφριγώσα Ἑλληνικὴ φυλὴ, δὲν θὰ ἐξαφανισθῇ διὰ τὴν διαδεχθῇ μία ἄλλη νόθος καὶ ἐκφυλισμένη, φυματιώσας καὶ δύσμορφος. Διότι τῶντι αἱ συνθῆκαι τῆς σημερινῆς ζωῆς καὶ ἡ μαστίζουσα ἀπὸ τινος χρόνου τὴν Πατρίδα μας κακοδιαμονία, ἐπολλὰς πλῆσισσαν τοὺς κινδύνους καὶ κατέφερον σοβαρὰ κτυπήματα κατὰ τῆς δημοσίας υγείας. Εἶνε δὲ τόση ἡ δομὴ καὶ ἡ πρόοδος τῶν μεταδοτικῶν ἰδίων νοσημάτων, εἰς τὴν μαστίζουσι τὸν τόπον μας, ὥστε περὶ τοῦ τὰ βλέμματα τῆς ἐπιστήμης στρέφονται πρὸς τὸ ἀμφίβολον μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἡ σκέψις λοιπὸν ἀκριβῶς αὐτὴ νὰ προληφθῇ τὸ κακὸν καὶ νὰ σωθῇ ἡ νέα γενεά, ἐνέπνευσε τὴν φαντασίαν εἰς τὸν Ἑλλήν. Ἑρ. Στρυφῶν νὰ ἐκπαιδεύσῃ καὶ προπαρασκευάσῃ ἀσπίδας μακρὸν πρὸς τὸ παρὸν ἀριθμὸν «Ἀδελφῶν Ἐπισκεπτριῶν» διὰ τὴν ὑψηλὸν αὐτὸ ἀλτροῦστικὸν καὶ χριστιανικώτατον ἔργον, ἐπιχειρῶν διὰ τῆς ἐφομογῆς τοῦ προγράμματός του τούτου μέγα βῆμα πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν γενικὴν σωτηρίαν.

☆☆

Ἡ «Ἀδελφὴ Ἐπισκεπτρία» εἶνε πρόσωπον σεβαστὸν καὶ ἀγαπητὸν, τὸ ὁποῖον, πανταχοῦ ὅπου ἦδη ἐ-

φαρμίζετα, τὸ σύστημα τοῦτο, ὑποδέχονται μὲ χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην, τόσον εἰς τὰ μέγαρα τῶν πλουσίων, ὅσον καὶ εἰς τὰς καλύβας τῶν πτωχῶν.

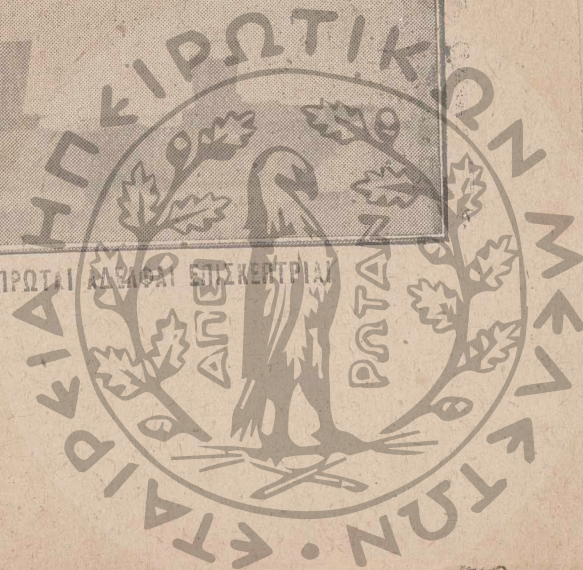
Εἶναι ἡ ἐλπίς καὶ ἡ παρηγορία τῶν δυστυχῶν, ὁ φύλαξ ἄγγελος, ὁ ἀκοιμητος φρουρὸς τῆς εὐδαιμονίας τοῦ οἴκου. Διότι, ἐπιστατοῦσα καὶ παρακολουθοῦσα μετ' ἐνδιαφέροντος τὴν υἰείαν τῶν μελῶν μιᾶς οἰκογενείας, τί ἄλλο πράττει παρὰ νὰ προστατεύῃ τὴν εὐτυχίαν των, ἥτις ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ εἰς σώματα ἐξησθενημένα καὶ πάσχοντα.

Αἱ ἀναλαμβάνουσαι τὴν οὐχὶ ἐλαφρὰν καὶ τυχαίαν ὑπηρεσίαν ταύτην κυρίαι, ἀνάγκη νὰ συγκεντρώσῃ μετὰ τὰς ἀπαραιτήτους ἡθικὰς ἀρετὰς καὶ περὶ αἰνῶν προγενεστέρως δράσας, ὡς νοσοκόμου καὶ ἀνάλογον μόρφωσιν. Πράγματι δὲ αἱ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προσελθοῦσαι εἰς τὸν Ἑλλήν. Ἐσ. Σταυρὸν κυρίαι, προσέφεραν ἐν καιρῷ πολέμου πολυτίμους ὑπηρεσίας, παρασημοφορηθεῖσαι μάλιστα, ἀποκτήσασαι δὲ μεγάλην πεῖραν καὶ πλουσίως ἐφοδισμέναι, νὰ γνῶσι, τὰς ὁποίας ὑπαιτεῖ ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν. Εἶνε δὲ αἱ κ. κ. Βεῖκου Αἰκατερίνη, Μελισσινοῦ Ἀθηνᾶ, Λοβέρδου Αἰκατε, Μυχαλακοπούλου Νίνα, Παπούλια Ἑλένη, Στεφανοπούλου Χο., Μασκουλάκη Ἀγγ. Πηλιδιάννου Ἑλένη, Βουτινᾶ Μαρ., Ἀμύρου Χρυστ., Ἐλάου Ἀναλ., Παρωριάδου Ἀφροδίτη, Παράρα Αἰκατε, Κοψταντινίδου Χαρ., Κατσουλῶ Μαρίας.

Αἱ ἀνωτέρω κυρίαι διὰ τὴν φέρον ἐπαξίαν τὸν τίτλον τῆς «Ἀδελφῆς Ἐπισκεπτρίας» ὀφείλουσι νὰ συμπληρώσωσι τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν μόρφωσιν, παρακολουθοῦσαι, ἐπὶ ταύτην θεωρητικὰ μαθήματα, ὑπὸ ἐπιλέκτου διδακτικοῦ σώματος, ἀποτελουμένου πρὸ καθηγητῶν καὶ ἰατροῦς εἰδικούς δι' ἕκαστον κλάδον, ἥτοι μαθήματα βρεφικῆς ὑγιεινῆς, σχολικῆς ὑγι-

Αἱ ΠΡΩΤΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΡΙΑΙ

εινῆς, γενικῆς ὑγιεινῆς, ἐλονοσίας, φυματιώσεως, ἀφροδισίων, ἀλκοολισμοῦ, διαιτητικῆς, παιδαγωγικῆς, κοινωνικῆς, προνοίας, δεοντολογίας κλπ. Ἐκ παραλλήλου, πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀνωτέρω, ἔλαβον καὶ πρακτικὴν ἐξάσκησιν εἰς τὰ Πρότυπα Ἰατρεῖα, τοῦ Ἑλλ. Ἐρ. Σταυροῦ, εἰς Βρεφοκομικοὺς σταθμοὺς, τὴν Σχολικὴν Πολυκλινικὴν τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρυμάτος Περιθάλψεως, τὸ Δημόσιον Μαιευτήριον, τὸ Νοσοκομεῖον τῶν Παίδων, καὶ τὸ Ἀντιφυματικὸν Ἰατρεῖον καὶ ἐπισκέπτονται τακτικῶς τὰ Δημόσια ἰδρύματα Προνοίας καὶ Περιθάλψεως.

Δύο προϋστάμενοι, ἀδελφαί, εἰδικῶς μορφωθείσαι, ἡ μὲν μία Δις Βασιλοπούλου γνωστὴ διὰ τὴν σημαντικὴν δρᾶσίν της, ἀρτίως καταρτισθεῖσα, ἐν Παιδείῳ, διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς φυματιώσεως καὶ ἡ ἄλλη Δις Μεσσολωρᾷ, παρακολούθησεν τὰ μαθήματα διὰ τὰς ἐπικούρους ἀδελφὰς τοῦ Ἐρ. Σταυροῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Λονδίνου, προπαρασκευάζουσι τὰς λοιπὰς ἀδελφὰς διὰ τὰ θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ μαθήματα, ἀναλαβοῦσαι τὴν διοργάνωσιν καὶ διεύθυνσιν τοῦ πρώτου Ἰατρείου τοῦ Ἑλλ. Ἐρ. Σταυροῦ ἐν τῷ συνοικισμῷ Παγκρατίου.

Ἡ ἄνωτέρω μαθήματα παρακολούθησεν καὶ ἐδελοντοὶ ἀδελφαί τοῦ Ἑλλ. Ἐρ. Σταυροῦ, δυνάμεναι ἤδη καὶ ἐτοιμαίαι νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ἐξετάσεις διὰ τὸν τίτλον, τῆς «Ἀδελφῆς Ἐπισκεπτρίας» ὡς ὁ σχετικὸς κανονισμὸς ὁρίζει.

Ἦνα δὲ συμπληρωθῇ ἡ προπώνησις αὐτῶν, ἀπαιτεῖται ἀκόμη ἐνὸς μηνὸς σοβαρὰ μελέτη θεωρητικῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων, μετὰ τὴν ὁποῖαν αἱ ἐξετάσεις θὰ προσφέρωσιν αὐτῇ τὸν ἐπίσημον τίτλον τῆς «Ἀδελφῆς Ἐπισκεπτρίας». Μετὰ δὲ τὴν δ' εἰσέρχεται ἐν δακτύλῳ ἐργασίαν, εἰς τὰς νοσοκομειακὰς ἐγκαταστά-

σεις, τῶν προσφυγικῶν συνοικισμῶν, τοῦ Ἐλ. Ἐρ. Σταυροῦ, ὥριμοι πλέον διὰ τὸ ἐκπολιτιστικὸν καὶ ὠραῖον καθήκον, θ' ἀναλάβουν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς τῶν, ὡς ἱέρειαι τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἄλτρου ἰσμοῦ.

Καὶ τότε ἢ ὡς ὑπάλληλος πλέον τοῦ Κράτους διορίζομένη, εἰς τὴν συνοικίαν μας «Ἀδελφὴ Ἐπισκέπτρια», μετὰ τὴν ἐπιβλητικὴν αὐτῆς παραστατικότητά, ἀφιλοκερδῶς, ὡς καλὴ φίλη, θὰ μᾶς ἐπισκέπτεται κατὰ καιροὺς καὶ μετὰ ἓξ ἐνὸς κυπέλλου καφέ ἢ μιάς κουταλιάς γλυκοῦ, θὰ μᾶς δίδῃ πολυτίμους συμβουλὰς, διὰ τὴν ὑγιεινὴν τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς.

Θὰ μᾶς ὑποδεικνύῃ τὰ μέτρα, ἅτινα πρέπει νὰ λαμβάνωμεν διὰ νὰ προφυλασσώμεθα χωρὶς ν' ἀδιαφοροῦμεν ἀπὸ τὸν ἐνεδρεύοντα κακεντρεχτὴν ἐχθρὸν, τὰ διὰ φορὰ φθοροποιὰ μικροβία, μεταδοτικῶν νοσημάτων, ἅτινα πανταχόθεν μᾶς περισφίγγουσιν ὡς σιδηροῦς κλοιὸς, ὅπου δῆποτε καὶ ἂν εὐροισώμεθα, οἰονδήποτε ἄερα καὶ ἂν ἀναπνέωμεν, οἰονδήποτε καὶ τὴν αἰθεριότεραν τροφήν ἂν θέτωμεν εἰς τὸ στόμα, προσπαθοῦντα μετὰ κάθε τρόπον νὰ διοχετεύωσιν εἰς τὸν ὄργανισμόν μας διὰ ν' ἀρχίσωσι τὴν κατὰστρεπτικὴν καὶ φορικώδη ἐργασίαν τῶν.

Ἡ «Ἀδελφὴ Ἐπισκέπτρια» θὰ μᾶς προτρέπῃ, ἵνα καὶ διὰ τὴν προσταξιοτέραν ἀκρόην πάθῃσιν, λαμβάνωμεν τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα, πολλαπλασιάζοντες τὸν κίνδυνον, ὅστις ἀπειλεῖ νὰ διαταράξῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν οἰκογενειακὴν μας ἡρεμίαν, τὴν εὐτυχίαν μας.

Θὰ μᾶς συνοδεύῃ εἰς τὸν ἱατρὸν μας ἐν ἀνάγκῃ, ἢ θὰ φέρῃ τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν μας. ἔστω καὶ παρὰ τὴν θέλησιν μας, μετὰ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον χορηγεῖ εἰς αὐτὴν ὁ τίτλος τῆς, καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς, εὐεργετοῦ.

σα μας τοιοντοτρόπως καὶ σώζουσα ἡμᾶς ἀπὸ δυσάρεστον τροπὴν, ἣν πιθανότατα δύναται νὰ λάβῃ τὸ μικρὸ μας σπυράκι ἢ ὁ ἐνοχλητικὸς πόνος, ὅστις ἐνῶ μᾶς ἐνοχλεῖ καὶ μᾶς ἐκνευρίζει, τὸν ἀφίνομεν ἐξ ἁμείας νὰ τραβᾷ τὸν δρόμον του, διὰ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ἀσφαλῶς τίς οἶδε εἰς ποίαν κλινικὴν ἢ ποῖον... τόπον ἀναπαύσεως.

Διότι εἶνε δυστυχῶς ἀληθὲς ὅτι πάντες εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο εἴμεθα ἀπρόσεκτοι ἢ μοιρολάτραι.

Μ' ἓνα «δὲν βαρυνέσαι», γλυστοῦμε ἐπιπολαιῶς ἀπὸ κάθε τοιοῦτου εἶδους ὑποχρέωσιν, σκεπτόμενοι ἴσως ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ μερμηγήσῃ διὰ τὸν πολὺ τιμὸν θησαυρὸν, δὲν τόσον ἀφρόνως δαπανῶμεν, τὴν ὑγείαν μας.

Καὶ σπεύδωμεν μετὰ θοήνους εἰς τὸν ναὸν τῆς ἐπιστήμης, τότε μόνον ὅταν τὸ φάσμα τοῦ κινδύνου προβάλλῃ ἀπειλητικόν. Καὶ ὁ μορφωμένος ἀκόμη κόσμος παρ' ἡμῖν δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ὑπεύθυνος διὰ τὴν ὁσημέρην προοδεύουσαν οἰκτρὰν νοσηρότητα τῆς ὑγείας τοῦ τόπου μας.

Πόσαι κακὰ συνήθειαι τῆς καθημερινῆς ζωῆς ἀντι νὰ ἐξουδετερώνουν τὴν ἰσχύιν τοῦ διακόως ἐν ἐπιφυλακῇ εὐρισκόμενον ἐχθροῦ, τοῦ ὑπονομιεύοντος τὸ μεγαλείτερον ἀγῶν τῶν ἀνθρωπίνων ἀλασιμάτων, τὴν ὑγείαν, τὸν ὄνουν, διανοίγοντες δρόμον εὐθὺς εἰς ὁρισμένα ἰδία νοσήματα, ἅτινα παρουσιάζονται ἀμείζοντα, μετὰ τὴν ἀποστράγγισιν.

Ἰδίως οὖτος ἡ προσοχὴ τῆς ἐπιστήμης καὶ αἱ φροντίδες τῶν «Ἀδελφῶν Ἐπισκεπτριῶν» στρέφονται πρὸς τὰ βρέφη, τὴν νέαν γενεάν, ἢ ἀκμασίαν, καὶ εὐδοκία.

στία τῆς ὁποίας ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα τὸ Κράτος. Ἀνάγκη νὰ ἐλαττωθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον ἡ θνησιμότης αὐτῶν, ἥτις κατὰ τὴν τελευταίαν στατιστικὴν τῆς ὑγιεινῆς ἐπιτροπῆς ἀνέρχεται καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα εἰς 25—30 ο/ο, ἐνῶ εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη δὲν ὑπερβαίνει τὰ 7—8 ο/ο.

Εἰς τὸ ἕξῃς πρέπει τὰ βρέφη μας ν' ἀνατρέφονται μὲ ὅλους τοὺς κανόνες τῆς ὑγιεινῆς καὶ ὑπὸ τὴν ἀμεσον αὐστηρὰν ἐπίβλεψιν τῆς ἐπιστήμης.

Ἰδίᾳ τὰς λαϊκὰς τάξεις διὰ τοῦ μέτρου τούτου θὰ διαφωτίσθω, καὶ αἱ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι, συμπληροῦσαι τὴν ἀμάθειαν, ἐπιφέρουσιν ἐπιδείνωσιν τῆς κακῆς στάσεως, καλλιεργοῦσαι ἀσυνειδήτως κάθε νόσημα, καὶ τροφοδοτοῦσαι κάθε ἐπιδημίαν, δίδουσιν δὲ τὴν χειρίστην κατεύθυνσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν λεπτεπιλέπτων αὐτῶν ἀνθυλλίων, ἅτινα μεγαλώνουν, ὑπὸ ἀθλίας συνθήκας, καχεκτικά, παραμορφωμένα, ἀπείσια.

Ὁ Ἑλ. Ἐο. Σταυρὸς καὶ ἡ κοινὴν σύμπασα στηρίζει τὰς γλυκυτέρας ἐλπίδας, τὰ ροδινότερα ὄνειρα σωτηρίας διὰ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς μας, εἰς τὰς «Ἀδελφὰς Ἐπισκεπτοίας», αἵτινες ἐπιβαλλόμεναι διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν γνώσεών των, διὰ τῆς ἐμπύτου γυναικείας μητρικῆς στοργῆς, διὰ τῆς γλυκύτητος καὶ ὑπομονῆς, διὰ τῆς ἐπιτηδειότητός των, θὰ πείθωσι τὰς νεοτάς, πλὴν ἀνιδέους δυστυχῶς, κατὰ τὸ πλεῖστον Ἑλληνίδας μητέρας, ὅτι ἡ ἀνατροφή ἑνὸς βρέφους προέπει νὰ γίνεται μεθ' ὀφειστικὴν εὐλάβειαν, τῇ βοήθειᾳ τῶν συμβουλῶν τῆς ἐπιστήμης καὶ μὲ ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην πραγματικὴν ἐκ μέρους αὐτῶν τῶν ἰδίων, ἵνα καὶ οἱ κόποι των ἀμοιβῶνται καὶ ἡ φυλὴ μας παραμείνῃ ἀνυπερβλήτως καὶ ἰδανικῇ, ὅταν οἱ πρόγονοι

μας τὴν ἐκληροδότησαν.

Ὁλόκληρος ἡ κοινὴν αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πευθῇ τὰ ἐγκάρδια αὐτῆς συγχωρητήρια καὶ τὴν θερμότεραν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν μερίμναν καὶ δραστηρίαν ἀδιάκοπον ἐργασίαν ὑπὲρ τῆς δημοσίας υγιείας, τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ Σταυροῦ καὶ πρὸς τοὺς ἀποτελοῦντας αὐτὸν καὶ συνεργαζομένους ὑπὲρ τοῦ ἔργου του διαπρεπεῖς ἐπιστήμονας τιμῶντας τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ τοσοῦτον εὐδοκίμως ἐξυπηρετήσαντας τὸν ὑψηλὸν αὐτῆς προορισμόν.

ΝΑ·Γ·Σ

ΝΥΧΤΑ ΚΑΛΗ

Νύχτα λαμπρὴ, καθάρια νύχτα,

Χωρὶς κἀνένα συννεφάκι...

Λούζει τὴν Γῆν' ὑγρὸ χρυσάφι

Τ' ὀλόγερο τὸ Φεγγαράκι.

☆☆

Χρυσόγονται ὅλα ἐδῶ κάτω :

Κάμπιαι, νερά, βουρὰ, λαγκάδια,

Καὶ ἑωτινιᾶς γυμνοσκομοῦσες

Χορεύουν πέτρα στα λιβάδια.

☆☆

Ποῦ νὰ εἶσαι, Ἀγάπη μου χαμένη ;

Χρόνια γυρνῶ καὶ δὲν σε βρίσκω,

Μὴν τάχα βροῦσάσαι κορυμμένη

Μέσα στοῦ Φεγγαριοῦ τὸ δίσκο :

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΛΑΛΕΙ ΠΕΤΕΙΝΕ

Τραγοῦδι χειμωνιάτικο.

Νύχτα ὠκεανός, δεκαπέντε ὥρες !
Πλέουν στὰ σκοτεινὰ πολιτείες, χῶρες,
Μαῦροι οὐρανοί, συννεφιά μεγάλη,
Πέρας πολλή νύχτα κι' εἶναι κι' ἄλλη.
Κι' ἔχομε μπροστά ὥρες ὡς πεντέξη !
Λάλα, Πετεινέ ! Λάλα γιὰ νὰ φέξη !

Τὶ κακὴ νύχτα ! Πιάνεται ἡ πνοή μου !
Νοιώθω φοβερὸν πόνον στὴν ψυχὴ μου,
Ἄδης τρομερὸς εἶναι ὅλη ἡ Πλάση,
Βάλλθηκε τὴν Γῆν ὁ Θεὸς νὰ χάσῃ !
Μαῦρη σιωπὴ, δὲν ἀκούω λέξη,
Λάλα, Πετεινέ ! Λάλα γιὰ νὰ φέξη !

Ἀχ ! δὲν θὰ φανῇ πλεῖα ποτὲ ἡ Ἡμέρα.
Νὰ λαμπροκοπᾷ πάνω στὸν αἰθέρα !
Πίσω ἀπὸ τὴν Γῆ σ' ἄγνωστο Βασίλειο.
Σίφουνας κακὸς θάσθησε τὸν Ἥλιο,
Κι' ἄγριο Σκότος τώρα θεὰ βασιλέψῃ !
Σώπα, Πετεινέ ! Δὲν θὰ ξαναφέξη !

Ἀγριὰ ἀπελπισιὰ σκίζει τὴν καρδιά μου,
Σβύνουν τραγικὰ ὅλα τὰ ὄριά μου !..
Μπᾶ ! Τὶ βλέπω ἐκεῖ ; ὦ ! χαρὰ μεγάλη !
Πᾶν τῆς Νύχτας πλεῖα ἡ ἀνεμοζάλη !
Σώπα, Πετεινέ ! Νὰ τῆρε ἡ Ἡμέρα,
Ποῦ λαμπροκοπᾷ πάνω στὸν αἰθέρα !

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΑΔΑΜΑΝΤΕΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

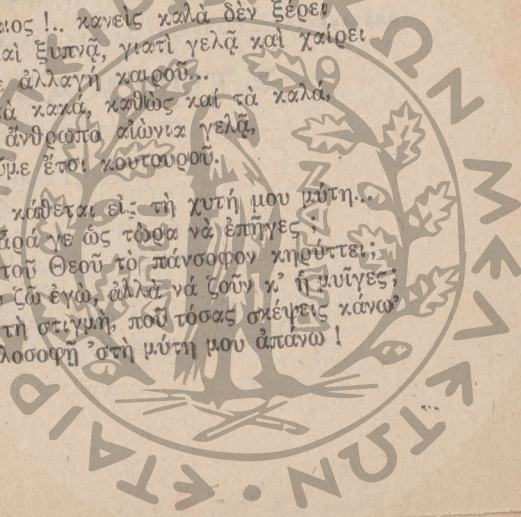
ὑπὸ Γεωργίου Σουρῆ

Νά ζῇ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῇ ; ὁ Σαίξπηρ ἐρωτᾷ
λοιπὸν to be or not to be ; κι' ἐγὼ τὸν ἐρωτῶ
δὲν μοῦ ἀρέσει τίποτε κι' ἀπὸ τὰ δυὸ αὐτὰ
κακὸ ψυχρὸ μοῦ φαίνεται κι' ἐκείνο καὶ αὐτό.
Εἶνε, μὴ εἶνε ; σὰς ῥωτῶ... ἤγουν ἐν ἄλλοις λόγοις,
νὰ δμῶς, νὰ μὴ μῶς ; νὰ τρώγῃς, νὰ μὴ τρώ-
(γῃς ;

Νὰ ζῇς ! τοῦτέστι νὰ γελάς, νὰ κλαῖς, νὰ φιλαρῇς,
νὰ ἦσαι λόγιος, κλητὴρ, κτηνίατρος, παπᾶς,
γιὰ μιὰ δραχμὴ νὰ κόβεσαι καὶ νὰ δικηγورῇς,
καὶ νησιτικὸς τῶν ὑπουργῶν τῆς πόρταις νὰ κτυπᾷς
Νὰ κάνῃς καὶ συνδυασμὸ μὲ τὸν Κατσικαπῆ,
καὶ γιὰ τοῦ ἔθνους νὰ μῶς τὴν τῶση προκοπὴ !

Τὶ κόσμος ἀποτρόπαιος !.. κανεὶς καλὰ δὲν ξέρει
γιὰτὶ κοιμᾶται καὶ ξυπᾷ, γιὰτὶ γελά καὶ χλαίρει
σὲ κάθε ἀλλαγὴ καιροῦ..
Ψέμμα καὶ πλάνη τὰ κακὰ, καθὼς καὶ τὰ καλά,
ὁ ἄνθρωπος τὸν ἄνθρωπον εὐαγγεῖα γελά,
Ἡ καὶ ζοῦμε ἔτσι κοινοῦροῦ.

ὦ ! νὰ ! μιὰ μυῖγα κἀθεῖται εἰς τὴν χυτὴ μου μῦτη..
σὲ τίνων μύτες ἀρά γε ὡς τώρα νὰ ἐπῆγες,
λοιπὸν κι' ἡ μυῖγα τοῦ Θεοῦ τὸ πάνσοφον κηρύττει,
δὲν φθάνει, ὅπου ζῶ ἐγὼ, ἀλλὰ νὰ ζοῦν κι' ἡ μυῖγες,
Ποιὸς ξέρει, τοῦτη τὴ στιγμή, ποῦ τῶς σκέψεις κάνω
ἀν καὶ αὐτὴ φιλοσοφῇ στὴ μῦτη μου ἀπάνω !

«ΘΗΣΑΥΡΟΣ»

Μὰ πάλι νὰ μὴ ζῇ κανεὶς, ποτὲ νὰ μὴν πεινᾷ,
καὶ ἀσπλαγχνα νὰ τρώγεται ὑπὸ τὴν κρύαν πλάκα.
νὰ μὴ γνωρίζῃ τίς καὶ πῶς τὸ ἔθνος κυβερνᾷ,
καὶ ποῖος θὰ ἐλθῇ βουλευτὴς ἀπὸ τὴν Καλαμπάκα;
Ἐν ὅσῳ εἶσαι ζωντανός, καὶ μὲν θὰ ὑποφέρῃς,
μὰ τῆς ζωῆς τὴν ἀνοστή τὸνλάχιστον τὴν ξέρεις.

Ἄλλ' ὅταν πέσῃς μὴ φορὰ ἀνασθῇς ἵστο χῶμα
καὶ ἀπομείνῃς σκελεθροῦ, ὦ! τότε θ' ἀγνοῇς
τὸ τί ἀξίζει ἡ ζωὴ κι' ὁ θάνατος ἀκόμα,
κι' ἂν ἦναι προσιμότερος ὁ τάφος τῆς ζωῆς.
ὦ! τί φοβώδης ὑπερξίς! τί χάρος σκοτεινός,
κι' ἀπεθνήμενος μαρτυρεῖς καθὼς καὶ ζωντανός.

Νὰ ζῇ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῇ; ὁ Σαίξπηρο ἐρωτᾷ.
λοιπὸν το he or not to be; ἔ, ἐγὼ τὸν ἐρωτῶ
δὲν μοῦ ἀρέσει τίποτε κι' ἀπὸ τὰ δύο αὐτά,
κακὸ ψυχρὸ μοῦ φαίνεται κι' ἐκεῖνο καὶ αὐτό
Μὰ ἡ φιλοσοφία μου κατήφορον ἐπῆρε,
καί... γαῖαν ἔχοις ἐλκυστὴν, συνάδελφε Σαίξπηρε.

ΣΤΟΝ ΚΑΦΦΕ

Ὑπὸ Γεωργίου Σουρῆ

ὦ, θαρὺ γλυκὲ καφφέ μου,
Καὶ σὰν ἦμαι μὲ παρῆα,
Καὶ σὰν ἔχω μοναξιά,
Κάθε μιά σου ρουφιξιά
Εἶνε μιά ψιλή ιδέα.

ΦΙΛΑΤΕΛΙΣΤΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΥΒΑΣ

(Τακτικοῦ συνεργάτου μας).

Ἡ νήσος Κούβα, ἡ μεγαλειτέρα καὶ πωραγρῆτος
ἐκονομαζομένη τῶν Ἀντιλλῶν νήσων, ἀνεκαλύφθη
ἐπὶ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου τὴν 27ην Ὀκτωβρίου
1492. Καὶ ἀρχὰς κατεῖχeto ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν, τῶν
Ἀγγλῶν, τῶν Γάλλων καὶ τῶν Ὀλλανδῶν. Ἀργό-
τερον ἡ κατοχὴ τῆς περιήλθε καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἰ-
σπανοὺς. Αἱ ἐπαναστάσεις ὁμῶς τῶν κατοίκων τοῦ
1895 μέχρι τοῦ 1898, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο τῇ βοήθειᾳ
τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς,
ἐξεδίωξαν τοὺς Ἰσπανοὺς ἐκ τῆς νήσου.

Τὸ πρόσθετος ἔτος 1899 αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι
κατέλαβον τὴν νήσον καὶ ἀνεγνώρισαν τὴν Ἀυτονομίαν
αὐτῆς διὰ τοῦ Συντάγματος τῆς 14ης Ἀπριλίου 1902.
Ἐκοιτε τὸ πολίτευμα τῆς νήσου εἶνε Δημοκρατία. Ὁ
πληθυσμὸς τῆς νήσου ἀρῶνται εἰς 2 περίπου ἑκατὸν
μύρια ἢ δ' ἑκατὸς εἰς 119,000 τετραγ. χιλ. Πόρτε-
ουσα τῆς νήσου εἶνε ἡ Χαβάνα (300,000 κάτοικοι),
μία τῶν ὠραιότερων πόλεων τοῦ Κόσμου.

Ἀπὸ τοῦ 1855—1873 ἐκρησμοποιεῖται ἐν τῇ νήσῳ
διὰ τὰς ταχυδρομικὰς ἀπαιτίας, τὰ γραμματόσημα
τῶν Ἰσπανικῶν Ἀντιλλῶν, χρησιμοποιούμενα ἐπίσης
καὶ εἰς τὸ Πόρτο-ΡΙΚΟ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1873 ἐξεδόθησαν τὰ 4 πρῶτα γραμ-
ματόσημα τῶν 12 1/2 σεντίμος, τῶν 25, 50 καὶ τῆς 1

Ισπανικῆς πετιότας. Τὰ γραμματόσημα ταῦτα ἔφερον τὴν εἰκόνα τοῦ Βασιλέως Ἀμεδέου τοῦ Ιου. Δουκὸς τῆς Ἀβούτης, ἀνακηρυχθέντος βασιλέως τῆς Ἰσπανίας μετὰ τὴν παραίτησιν τῆς Βασιλείας Ἰσαβέλλας.

Τὸ προσεχὲς ἔτος 1874, ἐξεδόθη μία νέα σειρά, ἀποτελουμένη ἀπὸ 4 ἀξίας τῶν 12 1)2, 25 καὶ 50 σεντίμος καὶ τῆς 1 πετιότας. Τὰ γραμματόσημα τῆς σειρᾶς φέρουσι, ὡς εἰκόνα θεᾶν, καθημένην καὶ ἄνωθι τὴν ἐπιγραφὴν VLTRAMAR 1874.

Τὸ 1875 ἄλλη σειρά ἦλθεν εἰς φῶς μετὰ τὰ Ἰσπανικὰ ἐθνόσημα ὡς εἰκόνα καὶ τὴν ἐπιγραφὴν VLTRAMAR 1875. Αἱ ἀξίαι τῆς σειρᾶς εἶνε αἱ αὐταὶ μετὰ τῆς προηγουμένης.

Μετὰ τὴν παλινόστησιν, εἰς τὸν Ἰσπανικὸν θρόνον τοῦ υἱοῦ τῆς Βασιλείας Ἰσαβέλλας, Ἀλφόνσου τοῦ 7ου (30 Δεκεμβρίου 1874), ἐξεδόθη κατὰ τὸ 1876 μία σειρά μετὰ τὴν εἰκόνα του, ἀποτελουμένη ἀπὸ 4 ἀξίας τῶν 12 1)2, 25 καὶ 50 σεντίμος καὶ τῆς 1 πετιότας. Φέρουσι, ὡς ἐπιγραφὴν VLTRAMAR 1876. Κατὰ τὰ ἔτη 1877, 1878, 1879, 1880, 1881 καὶ 1882 ἐξεδόθησαν νέα ἀξία μετὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀλφόνσου καὶ τὴν λέξιν CUBA μετὰ τὸ ἔτος τῆς ἐκδόσεως ὡς ἐπιγραφὴν.

Κατὰ τὸ 1882 συνέβη μία μεγάλη κλοπὴ γραμματοσήμων ἐκ τῶν ταχυδρομικῶν γραφείων καὶ ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν, ἐπεφράγησαν τὸ ὑπόλοιπον stock διὰ διαφόρων σχεδίων, 5 τὸν ἀριθμὸν. Ὅλοι αἱ ἐπιφραγίσεις εὐρίσκονται διπλαῖ καὶ κακῶς ἐκτυπωμένοι.

Τὸ 1884 ἐξεδόθη ἄλλη σειρά μετὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀλφόνσου τοῦ 7ου, ἀποτελουμένη ἀπὸ 7 ἀξίας τῶν 2 1)2 (3), 10 (2) καὶ 20 (2) σεντίμος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Ἀλφόνσου τοῦ 7ου, ἐπισυνέβησαν τὴν 25ην Νοεμβρίου 1885, ἡ βασιλισσα Μαρία-Χριστίνη, ἀνεκηρύχθη Ἀντιβασίλισσα, ἐπειδὴ ὁ υἱὸς τῆς δὲν εἶχεν ἀκόμη γεννηθῆ.

Τὴν 17ην Μαΐου ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλφόνσου τοῦ 7ου γεννηθεὶς, ἔλαβε τὸ ὄνομα Ἀλφόνσος ὁ 8ος καὶ μετὰ 4 ἔτη, κατὰ τὸ 1890, ἐξεδόθη μία νέα σειρά γραμματοσήμων μετὰ τὴν εἰκόνα του καὶ μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «Νῆσος τῆς Κούδας». Ἡ σειρά ἀποτελεῖται ἀπὸ 6 ἀξίας τῶν 1, 2, 2 1)2, 5, 10 καὶ 20 σεντίμος. Τὰ ἐπόμενα ἔτη 1891—97 ἐξεδόθησαν νέα ἀξία μετὰ τὴν αὐτὴν εἰκόνα.

Τὸ 1898 ἐξεδόθη ἡ τελευταία σειρά τῶν γραμματοσήμων τῆς Ἰσπανικῆς Κατοχῆς, μετὰ τὴν νέαν εἰκόνα τοῦ Βασιλέως Ἀλφόνσου τοῦ 8ου, ἀποτελουμένη ἀπὸ 20 ἀξίας, τῶν 1, 2, 3, 4, 5 μιλλέσιμα· 1. 2. 3, 4, 5, 6, 8, 10. 15. 20. 40. 60. 80 σεντίμος· 1 καὶ 2 πετιότας.

Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1898, ἐν ἀναμονῇ τῆς καταλήψεως τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν, ἐπεσημάνθησαν γραμματόσημα τινὰ τῶν παλαιότερων ἐκδόσεων διὰ νέας ἀξίας εἰς Ἀμερικανικὰ σέντις.

Τὸ 1899 οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπεσήμανον γραμματόσημα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τοῦ 1895 καὶ 1898—99 διὰ τῆς λέξεως «Κούδα» καὶ τῆς νέας ἀξίας τῶν, τὰ ὅποια ἔδωσαν εἰς κυκλοφορίαν ἐν τῇ νήσῳ, μέγιστοι τῆς ἐκδόσεως τῶν νέων γραμματοσήμων.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξεδόθη ἡ νέα σειρά, ἀπὸ 5 ἀξίας τῶν 1, 2, 3, 5 καὶ 10 σέντις. Αἱ εἰκόνες τῶν γραμματοσήμων ταύτων παριστᾷσι διάφορα μέγιστοι τῆς νήσου. Τὴν 30ην Σεπτεμβρίου 1902 ἐκκλοφώρησεν ἐν γραμματοσημῷ 3 σέντις τὸν 1899 μετὰ τὴν ἐπιφραγίαν «Habilitado Uy Centavo, Qe»

tobre 1902». Ἡ κυκλοφορία αὐτοῦ παρετάθη ἐπι-
τριήμερον. Κατὰ τὸ ἔτος 1905 ἐξεδόθη ἐν γραμμα-
τίσῃ τῶν 50 σέντις, γκρὴ - μαῦρον, μὲ τὴν εἰκόνα
τοῦ στρατηγοῦ Μακῆς.

Τὸ 1910 ἐξεδόθη ἡ πρώτη σειρὰ μὲ τὴν ἐπιγρα-
φὴν «Δημοκρατία τῆς Κούβας» καὶ τὰς εἰκόνας τῶν
Βαρδολομαίου, Μάξο, Μαξιμου, Γκομέξ, Γκαλιξιο,
Γκάρσια, Αγκραμόντε καὶ τοῦ στρατηγοῦ Μακῆς
(ἱστορικῶν προσώπων τῆς Κούβας). Ἡ σειρὰ ἀπο-
τελεῖται ἀπὸ 8 γραμματίσῃμα τῶν 1, 2, 3, 5, 8, 10
καὶ 50 σέντις καὶ τῆς 1 πετοσίας.

Τὸ 1914 ἐξεδόθη ἄλλη σειρὰ ἐξ ὅττω γραμματι-
σῃμων τῶν 1, 2, 3, 5, 8, 10 καὶ 50 σέντις καὶ τῆς 1
πετοσίας.

Τὰ γραμματίσῃμα ταῦτα φέρουσιν ὡς εἰκόνα τὸν
χάρτην τῆς νήσου. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξεδόθη ἐν γραμ-
ματίσῃμων τῶν 5 σέντις μίλλε, ἀναμνηστικὸν τῆς ἐ-
κατονταετηρίδος τῆς Κουβαίας ποιητικῆς Γεωργού-
ιοδτο φέρει τὴν εἰκόνα τῆς ποιητικῆς.

Τὸ 1917 ἐκυκλοφόρησε μία νέα σειρὰ ἐξ ἐννέα

γραμματίσῃμων τῶν 1, 2, 3, 5, 8, 10, 20, 50 σέντις
καὶ 1 πετοσίας μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Δημοκρατία τῆς
Κούβας» καὶ τὰς εἰκόνας ἐπιφανῶν Κουβαίων πο-
λιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν (Μάξο, Γκομέξ, Ἰωσήφ
ντὲ λα Λαίξ, Γκάρσια, Αγκραμόντε, Πάλμα. Ἀζά-
νο κλπ.)

Ἡ σειρὰ αὕτη εἶνε ἐν χρήσει μέχρι τῆς σήμερον.

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΑΓΓΕΛΟΥ

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο ΣΙΣΥΦΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΤΡΑ ΤΟΙ

ἰς τὸ Καρνεῖρον τῆς Πολιτείας
Κάνσας ὑπάρχει ἕνας βράχος, ὁ
οποῖος ἀπὸ μακρὰν δοιοῦναι πε-
λῶριον μανιτάρι ἂν κ' ἕνας θρη-
σκόληπτος δερβίσης θὰ ἀνεγνώ-
ριζε τὸ σαρὶκι του ὅταν ἐβλεπε
τὰ πρῶτην φορὰν τὸν «Κουλου-
ριασμένο γιγαντόλιθο», ὅπως
καλεῖται ὁ πελῶριος αὐτὸς λί-
θος.

Χιλιάδες κόσμου ἐπισκέπτον-
ται τὸ δημιούργημα τοῦτο τῶν
χρόνων, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν Θεολόγων,
ἢ ὁποῖα συμπλῖπτει μὲ τὴν γλῶσσαν τῶν γεωλόγων,
«ἦν ὅτε οὐκ ἦν».

Ἀλλὰ πῶς λοιπὸν βρέθηκεν ὁ βράχος αὐτὸς ὁποιο-
νομένος, στρογγυλὸς, μὲσα σὲ μιὰ πεδιάδα, ἢ ὁποῖα
ἴσως δὲν ἔχει οὔτε μιὰ ἄλλη πέτρα τοῦ αὐτοῦ πετρω-
ματος, καὶ πῶς ὁ γρανίτης, ἢ οὐλίτης, ἢ ὅτι δηλοῖτε
εἶναι ὁ στρογγυλὸς αὐτὸς βράχος, εὐρέθη ὡς κεφάλι
ἐπάνω σ' ἕνα λευκὸ βράχον, ὁ ὁποῖος φαίνεται νὰ εἴ-
ναι ἀσβεστόλιθος;

Ἀνθρώπινον χερὶ θὰ εἴλεγε καίτοι ἐβάζε τὸν ἕνα
λίθο ἐπάνω στὸν ἄλλον, καὶ τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς
δύο ἀπὸ μεγάλην ἀπόστασιν. Πιθανόν. Ἐν τούτοις, ἢ
πιθανότης εἶναι ὅτι τὸ χερὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας φύσεως
ἐβάζε μὲ τοὺς ἀναλλοιώτους νόμους τῆς μαζῆς νὰ ζή-

ση ὁ μαῦρος μὲ τὸ λευκὸ τὸ λίθον.

Τὰ αἷτια τῆς μεταφορᾶς τῶν λίθων ἀπὸ μιᾶς περιοχῆς εἰς ἄλλην, καὶ τὸ λάξευμα, τὸ τορνάρισμα αὐτῶν τὰ ἐξετάζει ἡ γεωλογία εἰς τὰ δύο μεγάλαι κα

φάλαιά της. «Τὸ ὕδωρ ὡς γεωλογικὸς παράγων» καὶ «Πάγοι καὶ Παγετώνες».

Πρὸ πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ καὶ ἡ Βόρειος Εὐρώπη ἐκαλύπτετο ἀπὸ παγετῶνας, ὡς καλύπτονται τῶρα οἱ πόλοι:

τῆς γῆτης σφαίρας. Αἱ γεωλογικαὶ καὶ μετεωρολογικαὶ συνθήκαι βαθμῆδόν ἤρχισαν νὰ λυθῶνουν τοὺς πάγους. Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τοὺς πάγους ἤρχισαν νὰ σχηματίζονται ρυάκια, ποταμάκια νεροῦ, τὰ ὁποῖα καὶ ἠυλάκωναν τὰ πετρώματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα περνοῦσαν. Ἐχρημάσθησαν πλῆνες διὰ νὰ λυθῶσιν οἱ πάγοι. Ἄν δὲ τὸ ρητὸν τοῦ Ἡσιόδου: — «Σταγόνες ὕδατος, πέτρας κοιλκίνουσι» εἶναι ἀξίωμα αὐταπόδεικτον, ὁ καθεὶς ἀντιλαμβάνεται ὅτι μὲ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ νεροῦ ἀπὸ τοὺς τρηχομένους πάγους, ὁλόκληροι βράχοι ἐλάμβανον σχήματα, χαράσσει ἐσχηματίζοντο στὴν ἐπιφάνειάν των, ἐλυώνοντο καὶ βαθμῆδόν ἐχωρίζοντο εἰς μεγάλους ὄγκους, τοὺς ὁποίους παρέσυρεν ὁ καταρρακτῶν μεγάλος παγετῶν πρὸς τὴν διεύθυνσιν ποῦ εὗρισκε μικρότερον ἀντίστασιν. Οἱ παγετῶνες εἰς τὸν δρόμον των συμπαρέσυρον ὁλοκλήρους βράχους, καὶ γῶματα καὶ πετρώματα, ἐφρατταν κοιλότητας καὶ διήνοιγον κοιλάδας. Ἔτσι κ' ἡ μοῖσα ἔφερε σοφὸν γινώσκον καὶ κοινουρισμένο τὸν καλὸν μας «Κοιλουρισμένο Γίγαντόλιθον» καὶ τὸν ἔθεσε στὴν ῥαχὶ τοῦ δύστηχου καὶ καθαροῦ ἀσβεστόλιθου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τὸν βαστᾷ τὰν Σίσυφον, διότι ἦταν γοχαπτό ἀπὸ τὴ φύσιν. Τὴν ἐποχὴν ποῦ ὁ βράχος ἐκάλυπτε σὸ ξένο τὸ χωράφι, ἴσως δὲν ἐγνώριζαν οἱ ἀπὸ κάτω τοῦ εὗρισκεται στενάκιον ἕνας ἄλλος βράχος, ποῦ εἶχεν ἴσως ἔλθει ἐκεῖ ἀκάλεστος πρὸ πολλῶν ἄλλων χρόνων. Τὰ νερά οὖτοις μετέπειτα τοὺς ἐσκαπσαν, τὰ γῶματα ἐπαύστησάν, ἐσκαυπύσθησαν, παροεσώθησαν, κί, εὗρέθητε καὶ ἄλλα ὁ ἕνας βράχος ἐπάνω στὸν ἄλλο.

MANA

(Υπὸ Γερασίου Μαρκοῦ)

Μάνα ! Δὲ βρίσκειται
Λέξι καμμία
Νᾶχη στὸν ἦχόν της
Τόση ἀρμονία.
Σὰν ποῖός νά σ' ἀκουσε
Μὲ σιῆθος κρύο
Ὅνομα θεῖο ;

Παιδί ἀπὸ σπάργανα
Ζωμένο ἀκόμα,
Μὲ χάρι ἀνοίγοντας
Γλυκὰ τὸ στόμα,
Γυρνάει στὸν ἄγγελο
Ποῦ τ' ἀγκαλιάζει
Καί, μ ἄ ν α, κραεῖ.

Στὸν κόσμον τρέχοντας
Ὁ νέος διαβάτης,
Πέφτει στ' ἀγνώριστα
Βρόχια τῶ ἀπάτης,
Κι, ἀναστενάζοντας,

Μ ἄ ν α μου ! λέει
Μ ἄ ν α καὶ κλαίει !

Τῆς νεότητος φεύγουνε
Τ' ἄνθια κι' ἡ χάρι·
Τριγύρω σέρονεται
Μὲ ἄργὸ ποδᾶρι,
Ὡς ποῦ στὴν κλίνη του
Σὰ βαρεμένος
Πέφτει, ὁ καυμένος.

Καί, πρὶν τὴν ὕστερον
Πνοὴν τοῦ στείλῃ,
Ἄργα ταράσσονται
Τὰ κρύα τοῦ χεῖλη,
Καὶ μὲ τὸ—μ ἄ ν α μου !—
Πρώτη ἡ φωνὴ του,
Πετᾷ ἡ ψυχὴ του.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

—Τὸ τιμιώτερον χεῖμα εἶνε τὸ κεκολλημένον διὰ τοῦ ἰδρώτος, τὸ δὲ ἀτιμιώτερον εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κεκολληται διὰ τῆς ἀπάτης.

—Τὸ χρεὸς φέρει κατὰ τὴν αὐτοῦ τὸ μῆδος.

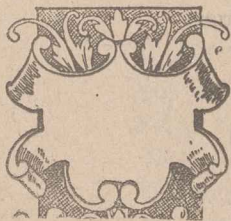
—Δύσκολον ἀδειανὸς σάκος ἐν σταθῇ ὁδοῦ.

—Τὸ ὕψος καὶ ὁ μισοφροῦς βοοῦν τὴν τρίτην ἡμέραν.

δ— Ἐχει τὰ πλούτη ὁ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὰ ἔχει, ἀλλὰ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος τὰ χάνεται.

—Ἰατρικὴν ὁ Θεὸς καὶ πληρώνεται ὁ ἰατρός.

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ

εἰς μίαν ὁλόκληρον ἑκατονταετηρίδα ἐλευθέρου βίου, μετὰ τὰς οοφὰς ἐρευνας τῶν Παπαρρηγοπούλου, Τρικούπη, Λάμπρου καὶ τόσων ἄλλων ἱστορικῶν, ποῦ ἔχυσαν ἅπλετον φῶς εἰς τὰς διαφοροὺς φάσεις τοῦ Ἐπαναστατικοῦ ἀγῶνός μας, νέα ὄλονεν γεγονότα, νέα ἱστορικὰ ἀλήθειαι, ἀγνωστοὶ μέχρι σήμερον, ἔρχονται εἰς φῶς. Μέσα σὲ σκονισμένα προγονικά σεντούκια, εὐρίσκονται θαυμένα ἀκόμη καὶ σήμερον, μυριάδες ἔγγραφα, ἐπιστολαί, κειμήλια ἱστορικὰ παντὸς εἶδους, τὰ ὁποῖα κρατοῦν σφικτὰ τὸ μυστικὸν τοὺς ἀπὸ τὸ μάτι τῆς Ἐπιστήμης. Πόσα θαυμάσια σημεῖα τῆς νεωτάτης μας ἱστορίας δὲν θὰ ἐφαρτίζοντο, ἂν αὐτὰ τὰ παλὰ κίτρινασμένα χαρτὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τοὺς τάφους των. Ἄν ὅμως ἐπρόκειτο νὰ ἔβγουν διὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸν γειτονικὸν μανάβην, ἢ πρὸς τὸ ἐργοστάσιον τῆς χαρτοποιίας, καλλίτερα νὰ μείνουν, ἐκεῖ ποῦ ξεκουράζονται· διότι, δὲν εἴμεθα πάντοτε βέβαιοι, ὅτι θὰ βρεθῇ στὸν δρόμον τοὺς ἑνὰς Βλαχογιάννης, διὰ νὰ τὰ σώσῃ, ὅπως συνέβη τελευταίως. Εὐρέθησαν, κατ' αὐτὰς, εἰς τὰ Τουρκικὰ ἀρχεῖα τῆς Βερροίας πάμπολλα ἔγγραφα, σχετιζόμενα, μὲ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπα-

ναστάσεως καὶ τὰ πρῶτά της βήματα. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ μερικά ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντα. Εἶνε τὰ διαγγέλματα καὶ αἱ διαταγαὶ τῶν διαφορῶν στρατῶν, ποῦ ἐστάλησαν ἀπὸ τὸν Σουλτάνον Μαχμούτ, μὲ ἰσχυροὺς στρατοὺς, πρὸς κατάπνξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ κινήματος. Μεταξὺ τῶν διαφορῶν αὐτῶν πασάδων ἐπέκρασεν ἀπὸ τὴν Βερροίαν καὶ ὁ περίφημος Μπεχράν πασάς (ἢ Βεῦράν πασάς, ὅπως τὸ θέλει ὁ Παπαρρηγόπουλος), ἐπὶ κεφαλῇς στρατιάς ἐξ ὀκτὼ χιλιάδων ἀνδρῶν. Ἦρχετο εἰς βοήθειαν τοῦ Ὁμέρ Βρυώνη καὶ Δεμιρ πασά, οἱ ὁποῖοι συναντήσαντες κραταίαν ἀντίστασιν, παρὰ τὰς ἐλπίδας των, εἰς τὸν Σπερχεῖον καὶ τὴν Γαλλίαν ἐζήτησαν ἐσπευσμένως ἐπικουρίαν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1821, ἀκριβῶς μετὰ τὴν μάχην τῆς Γραβιάς, ἡγγέλθη εἰς τὸν Ὁμέρ Βρυώνην ὅτι ὁ Μπεχράν κατέρχεται μέσῃ Μακεδονίας. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Μπεχράν ἔφθασεν εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα ὅπου καὶ ἠτήθη κατὰ κράτος εἰς τὴν λεωφόρον τῶν Βασιλικῶν ἀπὸ τοὺς Πανοουριᾶν. Δυσβουνιώτην καὶ Γχοῦραν, ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπιστρέψῃ κακὴν κακῶς εἰς τὴν Λαμίαν, Καὶ ὡς λέγει ὁ Παπαρρηγόπουλος : «οὐδὲ ἠκούσθη ἔκτοτε οὐδὲ γνωστὸν εἶνε τί ἀπέγινε». Κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ ἐκ Βερροίας ὁ ἀτυχὴς πασάς ἔκρινε καλὸν νὰ ἐξαπολύσῃ καὶ μίαν διαταγὴν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς πόλεως. Τὴν παραθέτομεν ἐν μεταφράσει, οὐχὶ ὡς φιλογενικὸν ἀρτοούργημα ἀλλὰ μόνον ὡς δείγμα τοῦ Τουρκικοῦ πολιτισμοῦ.

«Δὲ τοῦ παρόντος Ὑψηλοῦ Γράμματος, φερῶ εἰς

γνώσιν ὑμῶν, ὅτι ὁ Κραταιότατος καὶ Μεγαλειότατος ἡμῶν Σουλτάνος ἠδδόκησε καὶ μοι ἀνέθεσε, καλέσας με ἐξ Ἀνατολῆς, τὴν ὑψηλὴν ἐντολήν, ὅπως συντριψῶ καὶ ἐξοντώσω τοὺς ρυπαροὺς Ἕλληνας, οἵτινες κατ' αὐτὰς ἐπαναστατήσαντες εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ Κράτους καὶ ἰδίᾳ ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Εὐβοίᾳ, ἀποσκοποῦσι τὴν ἐξόντωσιν καὶ ἐξαφάνησιν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τῶν Πιστῶν τοῦ Προφήτου. Οὕτως, ἐκτελὼν τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ πρόσταγμα καὶ ἐκκαθαρίζων ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀκαθάρτων στοιχείων καὶ βδελυρῶν ἐρπετῶν τὴν περιφέρειαν τῆς Θεσσαλονίκης, ἐπέδοκμον μετὰ τοῦ γενναίου στρατοῦ κατὰ τῶν περιοχῶν Καλαμαριᾶς, Παζαρουδᾶς, Σιδηρόπορις, Πολυγύρου Κασάνδρας, Κίτρους καὶ Αἰκατερίνης ἐνθα καταπολεμήσας τοὺς ἀπίστους τούτους, ἐξόντωσα καὶ ἀπῆλειψα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τεσσαράκοντα δύο πόλεις καὶ χωρία αὐτῶν, συνωδᾷ δὲ τῷ ἱερῷ Φατιῶ, αὐτοὺς μὲν τοὺς ἰδίους διαπέρασα ἐν στόματι ρουφαίας, τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν ἐξηδραπόδισα, τὰ ὑπάρχοντά των δένεαι μετὰ τῶν νικητῶν πιστῶν, τὰς δὲ ἐστίδας τῶν παρόντων εἰς τὸ πῦρ καὶ τὴν τέφραν, κατὰ τρόπον ὥστε οὔτε φωνὴ ἀλέκτορος νὰ μὴ ἀκούεται πλέον εἰς αὐτάς. Νῦν δὲ, ἐπειδὴ συνεχίζων τὴν ὑψηλὴν ἐντολήν τοῦ Σουλτάνου πρέπει νὰ κατέλθω ἐκ Λαρίσης καὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος εἰς τὴν περιφέρειαν Μεγαρίδος καὶ ἐκεῖθεν νὰ σπεύσω εἰς βοήθειαν τοῦ Βαλῆ τῆς Πελοποννήσου, ἐνδοξοτάτου ἀδελφοῦ μου Μεχμέτ πασᾶ, τιμωρῶν καθ' ὅδον τοὺς ἀπίστους τούτους, συμφώνως τῷ ἱερῷ Φατιῶ καὶ ἐπειδὴ, διερχόμενος ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν, πρόκειται νὰ παραμείνω ἐκεῖσε μίαν νύκτα, μετὰ τῶν ὑπ' ἐμὲ πολυπληθῶν πιστῶν, τούτου ἐνεκεν, καθ' ἡ ὑψηλὴν μου διαταγὴν, παραγγέλλομαι ὅπως ἐξασφαλίσετε ἀνάλογα καταλύματα, τροφίμα καὶ ζωοτροφίας, ἀπα-

ραίτητα διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ὑπ' ἐμὲ στρατοῦ, διὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην.

Εἶθε ὁ Θεὸς καὶ ὁ Προφήτης ἡμῶν νὰ διαφυλάττωσιν ἡμᾶς, ἐνεργοῦντας κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὑψηλὴν διαταγὴν. Ἐγράφη τῇ 20ῇ τοῦ μηνὸς Σεβὰλ, τοῦ χιλιεστοῦ δικαιοσσοῦ τριακοστοῦ τρίτου ἔτους, ὑπὸ τοῦ στρατοῦ Μπεχράμ Πασσᾶ.

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἑτέρα διαταγὴ πρὸς τὰς ἀρχὰς Βερούσις, ἐκδοθεῖσα τὸ ἴδιον ἔτος, ἀπὸ τῶν περίφημων Χουσιτ πασῶν, ἡ ὁποία συναγορεύεται ἐπὶ λυσιμῶ μετὰ τὴν προηγουμένην.

☆☆

Διὰ τοῦ παρόντος ὑψηλοῦ Βεζιρικοῦ Διατάγματος φέρω εἰς γνώσιν ὑμῶν, ὅτι ἡ ἀπὸ τινος ἐν Μολδαβίᾳ καὶ Βλαχίᾳ ἐκραγείσα ἐπανάστασις ὑπὸ τῶν ἀπίστων Ἑλλήνων κοινῇ Γκιαβουρλὰν (συνγροεῖ ὁ Θεὸς διὰ τὴν φράσιν), μετεδόθη εἰς τὰς περιοχὰς περικυφείας καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς γήσεις τῆς Μεσονεῖσις Θεσσαλίας, μετὰ τὴν προσηνὴ βδελυρὸν σκοπὸν, ὅπως ἐξοντώσῃ καὶ ἐξαφανίσῃ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς Γῆς τὸ παναμίμητον ἔθνος τοῦ Μωάμεθ. Οὕτως ἐχόντων τῶν προηγουμένων, διατάσσουσιν καὶ παραγγέλλομεν, ὅπως συνωδᾷ τῷ ἱερῷ Φατιῶ (ἱερονομίᾳ οὐσίᾳ) αὐτοὺς μενδιαπράττει ἐν στόματι ρουφαίας, τὰς γυναῖκας καὶ τὰ ἀνήλικα τέκνα τῶν ἐξηδραπόδισα καὶ καθιστάτε δούλους εἰς τοὺς πιστοὺς τὰς δὲ ὑπάρχοντά των διανέμει μετὰ τῶν νικητῶν Μουσουλιῶν, καὶ τὰς ἐστίδας τῶν παροδίδετε εἰς τὸ πῦρ καὶ τὴν τέφραν κατὰ τρόπον, ὥστε ὅχι μόνον ἀνδρακίνη φωνὴ ἀλλὰ καὶ ἡ

λέκτορος τοιαύτη νὰ μὴ ἀκούεται πλέον ἐν αὐταῖς.

«Οὕτως ἐνεργοῦντες, ἔστε βέβαιοι, ὅτι ἐπιτελεῖτε τὰ παραγγέλματα τοῦ Προφήτου καὶ τοῦ Ἱεροῦ Σερί, ἐκπληροῦντες συνάμα ὑψηλὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κραταιοῦ ἡμῶν Σουλτάνου. Οὕτως εἴη βοηθὸς ἡμῖν ὁ Θεὸς καὶ ὁ Προφήτης αὐτοῦ Μωάμεθ.

Ἐγράφη τῇ τετάρτῃ τοῦ ἱεροῦ μηνὸς Σεβάλ, ἐν χιλιοστῷ διακοσιοστῷ τριακοστῷ ἔκτῳ ὑπὸ τοῦ Βεζύρου καὶ ἀνεξαρκήτου Στρατάρχου Χουρσήτ Ἀχμέτ Πασᾶ.

Αὐτοὶ εἶνε οἱ αἰῶνες! Τοῦρχοι!

ΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΑΔΑΜΑΝΤΕΣ

ΜΙΣΟΣ

ὑπὸ Στεφάνου Μαρτζώκη

Στὴν ἀγκαλιά μου γέροντας τ' ὀλόχρυσο κεφάλι

Τὰ γαλανὰ τὰ μάτια της χαμήλωσε μὲ μιὰ

— Ἀφ' οὗ τὸν κόσμον ἐμίσησες, μῶλεγε ἀγάλη! — ἀγάλη!

Πῶς θὰ πιστέψω ἡ δύστηχη πῶς μ' ἀγαπᾷς πιστά;

— Ὅταν σὲ κλειῶ, τῆς ἔλεγα, στὴ φλογερὴ ἀγκαλιά (μου)

Τὰ βάσανά μου, κόρη μου, γιὰ λίγο λημονῶ

Φλόγα, μαυρίλα κρύφτουνε τὰ μαῦρα σωθικά μου,

Ἐμίσησα κ' ἐμίσησα, γιατί πολὺ ἀγαπῶ!

ΟΙ ΑΡΙΣΤΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΜΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

Ὁ Κώστας Κρυστάλλης ἐγεννήθη τὸ 1868 εἰς τὸ Συρράκον τῆς Ἡπείρου. Ἀπέθανε στὴν Ἄρτα τὸ 1894 εἰς ἡλικίαν 26 ἐτῶν.

Εἰς τὰ ὀλίγα χρόνια τῆς δράσεώς του ἤνοιξε νέον δρόμον εἰς τὴν ποίησιν. Μὲ τὸ δροσερὸν ὑπερόχον ὕψος του, μὲ τὴν φυσικότητα καὶ τέχνην του ἔδωσε μορφήν σὲ κάθε ὦμ ὀρφιὰ τῆς ζωῆς.

Τὰ ἔργα τοῦ Κρυστάλλου εἶνε μιὰ ζωγραφιὰ μαγευτικὴ.

Ἐψάλλε περιπαθῶς, τὰ ἱερὰ χόματα τῆς Πατρίδος του, εἰς τὴν ὁποίαν εἶνε καὶ ἀφιερῶμένα τὰ ποιήματά του.

Εἶνε ὁ περίφημος τραγουδιστὴς τοῦ «Χωροῦ καὶ τῆς Στάνης», μετ' ἰδιαζούσης κομῆτικης παρουσίας σὲ τὸ σφριγιὸς καὶ τὴν χάριν τῆς Ἡπειρωτικῆς ζωῆς.

Φεύγων τὴν καταδίκην τῶν Τούρκων, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, ἀπροσάλευτος καὶ πάσῃν τέσσαρα ἔτη ποιοῦ τοῦ θανάτου του, πένης καὶ παλαιὸν μετ' ἀπελπισίας διὰ νὰ κερδίσῃ τὸν ἄρτον του.

Κατατροχόμενος δὲ ὑπὸ τῆς ἐπιπόρευτος νόσου ἤρπυ πένεσκαψε βραδέως τὴν υἱάν του, καὶ ἐμάρανε τὰ νεῖ-
ᾶτά του, ὁ γλυκὺς καὶ δροσερὸς ποιητής, δὲν ἔπαυσε νὰ γράφῃ.

Τοῦνεκτίον, ὁ πόνος, ἡ ἀπογοήτευσις, ἰδίως ἡ γοστήλ γίλ, διὰ τὴν λαοσετὴν του Πατρίδα, ἐγιγάνεωναν τὸ πᾶθος του, καὶ δι' ὠραίων στίχων ἐξωτερίευνε τὸν πό-

νον τῆς ψυχῆς του, καὶ τὸν πόθον, ποῦ τοῦ ἔσχιζε τὴν καρδίαν γιὰ νὰ βρεθῇ, ἐκεῖ πάνου στὰ κορφοβούνια τῆς Ἠπείρου.

Ταῖς στιγμαῖς αὐτὲς τῆς συντριβῆς καὶ τοῦ πόθου, σχεδὸν τῆς τελευταῖες τῆς ζωῆς του, ἔγραψε τὸν Σταυραχτὸ του.

Εἶνε ἓνα ἀπὸ τ' ἀριστουργήματα τοῦ ἐκλείψαντος, ἀτυχοῦς ποιητοῦ, εἶνε, αὐτὴ, ἡ νοσταλγοῦσα ψυχὴ του, τὸ πεῦκο καὶ τὸ δροσερὸ νερό. Εἶνε ὁ μεγάλος του πόθος, ποῦ ἔμεινε ἀπραγματοποίητος. ΝΑ·Ι·Σ

Ο ΣΤΑΥΡΑΧΤΟΣ

Ἀπὸ μικρὸ κι' ἀπ' ἄφαντο πουλάκι, σταυραχτέ μου,
Παίρνεις κορμὶ μὲ τὸν καιρὸ καὶ δυνάμη κι' ἀγέρα
Κι' ἀπλώνεις πῆγες τὰ φτερά καὶ πιθαμές τὰ νύχια
Καὶ μέσ' σ' τὰ σύγνεφα πετᾷς μέσ' σ' τὰ βουνὰ ἀνεμίζεις.
Φωλιάζεις μέσ' εἰς τὰ κράκουρα, συγχομιλᾷς μὲ τᾶστρα,
Μὲ τὴν βροντὴ ἔρωτεύεσαι, κι' ἀπιδρομᾷς καὶ παίζεις
Μὲ τὰγρια ἀστραποπέλεκα, καὶ βασιλιά σὲ κράζουν
Τοῦ κάμπου τὰ πετούμενα καὶ τοῦ βουνοῦ οἱ πετρίτες.

Ἔτσι ἐγεννήθηκε μικρὸς κι' ὁ πόθος μου εἰς τὰ στήθη,
Κι' ἀπ' ἄφαντο, κι' ἀπ' ἄερο πουλάκι, σταυραχτέ μου,
Μεγάλωσες, πῆρες φτερά, πῆρες κορμὶ καὶ νύχια
Καὶ μοῦ ματώνει τὴν καρδίαν, τὰ σωθικά μου σκίζει.
Κ' ἔγινες τὸν ὁ πόθος μου αὐτὸς, στοιχειὸ καὶ δράκος
Κι' ἐφώλιασε βαθιὰ - βαθιὰ μέσ' τ' ἄσαρκο κορμὶ μου
Καὶ τρώει κρυφὰ τὰ σπλάγχνα μου, κουφοδοσάει τὴν
[νιότη.

Μπεζέρισα, νὰ περπατῶ σ' τοῦ κάμπου τὰ λιοβόρια.

Θέλω τ' ἀψήλου ν' ἀναβῶ ν' ἀράξω θέλω, ἀητέ μου,

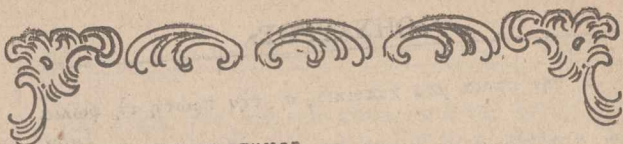
Μέσ' σ' τὴν παλιά μου κατοικιά, σ' τὴν πρώτη τῇ φωλιά
[μου,

Θέλω ν' ἀράξω σ' τὰ βουνὰ, θέλω νὰ ζῶ μ' ἐσένα.
Θέλω τ' ἀνήμερο καπρί, τ' ἀρκούδι, τὸ πλατόνι,
Καθημερινὴ μου κι' ἀκριβὴ νὰ τᾶχω συντροφιά μου.
Κάθε βραδούλα, κάθε αὐγὴ, θέλω τὸ κρῶς τ' ἀγέρι
Νᾶρχεται ἀπὸ τὴν λαγκαδιά, σὰν μάνα, σὰν ἀδέρφι
Νὰ μοῦ χαϊδεύη τὰ μαλλιά καὶ τ' ἀνοιχτά μου στήθη.

Θέλω ἢ βουσούλα, ἢ ρεμματιά, παλιὲς γλυκὲς μου ἀγάπες,
Νὰ μοῦ προσφέρουν γιαντινὸ τ' ἀθάνατα νερά τους,
Θέλω τοῦ λόγγου τὰ πουλιά μὲ τὸν κελαϊδισμό τους
Νὰ μὲ κοιμίζουν τὸ βραδύ, νὰ μὲ ξυπνοῦν τὸ τάχυ,
Καὶ θέλω νάχω στρώμα μου νάχω καὶ σκέπασμά μου
Τὸ καλοκαίρι τὰ κλαδιά καὶ τὸν χειμῶν τὰ χιόνια.
Κλωνάρια ἀπ' ἀγριοπρίναρα, φουρκάλες ἀπὸ ἐλάτια
Θέλω νὰ στρώνω στοιβανιὲς κι' ἀπάνω νὰ πλαγιαζῶ,
Ν' ἀκούω τὸν ἥχο τῆς βροχῆς καὶ νὰ γλυκοκοιμίσαι.

Ἀπὸ ἡμερόδενδρον, ἀητέ, θέλω νὰ τρώω βαλάνια,
Θέλω νὰ τρώω τυρὶ ἀλαφιοῦ καὶ γάλα ἀπ' ἄγρια γίδι.
Θέλω ν' ἀκούω τριγύρω μου πεδὺν κι' ὄσιες νὰ ἀκούουν,
Θέλω νὰ περπατῶ γκρεμοὺς ραϊδιὰ, ψηλὰ στεφάνια,
Θέλω κρεμάμενα νερά δεξιά, ἐξωτὴ νὰ βλέπω.
Θέλω ν' ἀκούω τὰ νύχια σου νὰ τὰ τροχᾷς σ' τὰ βράχια,
Ν' ἀκούω τὴν ἄγρια σου κλωνίαν, τὸν ἴσκιο σου νὰ βλέπω.
Θέλω, μὰ δὲν ἔχω φτερά, δὲν ἔχω κροπατάκια,
Καὶ τυραννιέμαι, καὶ πονῶ, καὶ σβύσκει νύχτα μὲρα.
Παρακαλῶσε, σταυραχτέ, γιὰ χαμηλότερου ὄλγου,
Καὶ δός μου τὲς φτερουγιές σου καὶ πᾶς με μάλύ σου,
Πᾶς με ἀπάνου στὰ βουνὰ, σ' θὰ μὲ φάῃ ὁ κάμπος!

† ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

ΕΚΑΔ' ΕΚΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ ΕΚ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΩΝ

ΑΙ ΠΤΩΜΑ ΓΙΝΑΙ ΚΑΙ ΛΙ ΚΟΝΣΕΡΒΑΙ

Γάλλος ἰατρός Ἐρικουρ, ἐδημοσίευσε τελευταίως εἰς τὴν Παρισιανήν «Κοινητὴν» περιοπουδάσιον μελέτην, ἀναφερομένην εἰς τοὺς κινδύνους, οἱ ὅποιοι ἀπειλοῦν τὸν ἄνθρωπον, τῶν ὄντων ἐξωλα κρέατα καὶ κονσερβας, μὴ καλῶς διατηρουμένας. Ο θάνατος τοῦ Προέδρου Χάρδινγκ, γράφει ὁ κ. Ἐρικουρ, ἀποδοθεὶς εἰς δηλητηρίασιν ἀπὸ τροφῆν ἥ, ὅπερ καὶ τὸ πιθανώτερον, εἰς τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς δηλητηρίασεως, προκαλεῖ τὴν προσοχὴν ἐπὶ σειρᾷ δυστηχημάτων, συγχῶν καὶ σοβαρῶν, ἰδίως κατὰ τὸ θέρος, ἀλλὰ δυσμενῶν νὰ συμβῶν καὶ καθ' οἰανδήποτε ὥραν τοῦ ἔτους.

Ἐὰν τὰ ἐκ τῶν ἐπιβλαβῶν τροφῶν ἀνυχήματα ἀποτελοῦν σύνολον ὁμογενεὲς κατὰ τὴν μορφήν τῶν διαταραχῶν καὶ τὰς ἐκδηλώσεις αὐτῶν, εἶνε ἔντις ἀρκετὰ δύσκολον νὰ καθορισθῇ ποῖαι ἐκ τῶν διαταραχῶν τούτων εἶνε τοξικῆς μορφῆς καὶ ποῖαι μολυσματικῆς. Ἡ μᾶλλον, ὅπως θὰ ἴδωμεν παρακατωτέρως, ὅτι ἀρχίζει δι' ἀπλῆς δηλητηρίασεως, συ-

νεχίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ μικροβιακῆς μόλυνσεως. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Προέδρου Χάρδινγκ ἔγινεν ἐν ἀρχῇ λόγος περὶ δηλητηρίασεως ἀπὸ καθούρια, τὰ ὅποια εἶχον βρασθῇ εἰς ἀκασιτέρωτον χαλκίνην χύτραν.

Ἄλλ' ἡ κατηγορία αὕτη, ἥ ὅποια πάντοτε λέγεται, ὡς ἂν προέκειται περὶ δηλητηρίασεως ἐκ τοξικῶν δοσάκων, καταστάντων τοιοῦτων, ὡς διατείνονται διὰ τῆς παρατεταμένης αὐτῶν παραμονῆς ἐπὶ τῶν χαλκίνων, πλακῶν μερικῶν πλοίων, εἶνε ἀπλούστατα μία παλαιὰ ἱστορία.

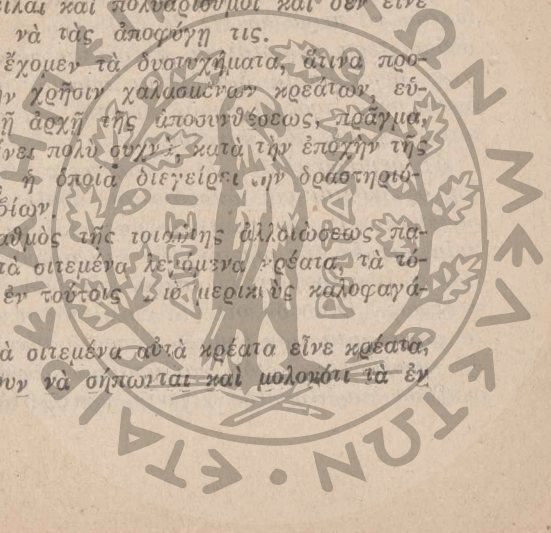
Εἶνε γνωστὸν σήμερον, ὅτι ὁ χαλκὸς εἰς μικρὰς δόσεις, ὅπως θὰ εἶνε αἱ ὑπὸ τῶν ζώων τοιούτων ἀπορροφῶμεναι, δὲν εἶνε δηλητηριώδεις καὶ δι' κατὰ τοὺς ἰσχυροτέρων δόσεων προκαλεῖ ἀπλῶς καθαρτικὰ ἀποτελέσματα, ἄνευ σοβαρότητος.

Ἀς ἀφήσωμεν λοιπὸν κατὰ μέρος τὴν δηλητηρίασιν ἐκ τροφῶν, περιεχοσῶν δὴθεν χαλκόν. Αἱ ἐκ τροφῶν δηλητηρίασεις δὲν εἶνε ἐν τοῖς διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ποικίλαι καὶ πολυάριθμοι καὶ δὲν εἶνε πάντοτε δυνατόν νὰ τὰς ἀποφύγῃ τις.

Ἐν πρώτοις ἔχομεν τὰ δυστηχημάτια, αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὴν χορῶν χαλασμένων κρεάτων, εὐρισκομένων ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς υποστηρίξεως, πρῶτον, τὸ ὅποιον συμβαίνει πολὺ συχνά, κατὰ τὴν ἐπαχὴν τῆς μεγάλης ζέσεως, ἥ ὅποια διεγείρει τὴν δραστηριότητα τῶν μικροβίων.

Ὁ πρῶτος βαθμὸς τῆς τοιαύτης ἀλλοιωθεως παρατηρεῖται εἰς τὰ σκευῆματα κρεάτων, τὰ ὅσων περιζήτητα ἐν τοῖς τοῖς μερικῶν καλοφαγάδες.

Καὶ οὐτοίαν τὰ σκευῆματα αὐτὰ κρέατα εἶνε κρέατα, τὰ ὅποια ἀρχίζουν νὰ σήπωνται καὶ μολοῦναι τὰ ἐν

αυτοῖς μικρόβια προσβάλλονται ἀπὸ τὸ ψήσιμον, δὲν παύουν, ἀπὸ τοῦ νὰ περιέχουν τοξικὰς οὐσίας, πτωματῖνας, αἱ ὁποῖαι εἰς πολλοὺς ἡμποροῦν νὰ προκαλέσουν σοβαρὰς διαταραχάς.

Εἶνε γνωστὸν διὰ τὸ ἥπαρ, διὸ μεταξὺ τῶν ἄλλων λειτουργιῶν, εἶνε καὶ ἡ ἐξουδετέρωσις τῶν τοιαύτης φύσεως δηλητηριῶν, εἰσαγομένων εἰς τὸν ὄργανισμὸν μας διὰ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος. Οὕτω τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα δι' ἓνα οἰονδήποτε λόγον ἔχουν ἀνεπάρκειαν τοῦ ἥπατος, κατ' ἀνάγκην ἐνοχλοῦνται ἐκ τῆς χρήσεως σιτεμένων κρεάτων.

Ἐπὶ βαθυὺς ἀκόμη παραπάνω καὶ οἱ καταναλωταὶ, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ περισσότερον ὕγιεις, κατόπιν τῆς χρήσεως τῶν δηλητηριωδῶν τούτων κρεάτων προσβάλλονται ἀπὸ ζάλες, ἀπὸ λιποθυμίας, ἀπὸ ναυτιάσεως καὶ κατόπιν ἀπὸ κωλικοπόνους καὶ εὐκοιλίτητα.

Εἰς τὰς ἐλαφροτέρας περιπτώσεις, τὸ πρᾶγμα περιορίζεται εἰς τὰς ἐνοχλήσεις αὐτάς, αἱ ὁποῖαι ἡμποροῦν νὰ περάσουν εἰς 24 ἢ 48 ὥρας. Ἀλλ' εἰς τὰ σοβαρώτερα περιστατικά, ἐπέρχεται πυρετός, τὰ ἀρχικὰ συμπτώματα διαδέχεται πορεία μολυσματικῇ, ὁμοιάζουσα πρὸς τυφοειδῆ πυρετὸν καὶ δυναμένη νὰ καταλήξῃ εἰς τὸν θάνατον.

Αἱ δευτερογενεῖς αὗται μολύνσεις, ὡς διεπιστώθη, ὁφείλονται εἰς μικρόβια, τὰ ὁποῖα συνήθως εὐρίσκονται εἰς τὸν πεπτικὸν μας σωλήνα καὶ τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ τῆς σήψεως, ἢν ἐπακολουθεῖ ἡ χρῆσις τῶν ἐσθίων τροφῶν, εὐρίσκουν εὐνοϊκὸν ἔδαφος ἀναπτύξεως. Ὅπωςδήποτε, τὰ ξωλα τὰυτα κρέατα εἶνε τὰ μόνα, κατὰ τῶν ὁποίων ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀμνηθῇ εὐκολώτερον, διότι καὶ ἀπὸ τὸν ὀλερώτερον προσεκτικὸν παρατηρητὴν γίνονται ἀντιληπτά ἐκ τῆς ὁ-

ψεως καὶ τῆς ὁσμῆς τῶν.

Τὰ κατεψυγμένα κρέατα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, πρέπει ν' ἀποτελέσουν ἀντικείμενον ἰδιατέρων προφυλάξεων, διότι μόλις ἀποψυγθῶν, ἁλλοιοῦνται μετὰ τὴν μεγαλειτέραν ταχύτητα. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ διατηρῇ κανεὶς εἰς τὴν κανονικὴν θερμοκρασίαν, ἰδίως κατὰ τὸ θέρος. Τὸ ψήσιμόν τῶν ἐπιβάλλεται ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον.

Εἶνε ὀλερώτερον εὐκόλον νὰ ἀμνηθῇ κανεὶς κατὰ τῶν κρεάτων, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ ζῶα ἄρρωστα, διότι τὰ κρέατα ταῦτα φαίνονται συγχρόατα ὀγυῇ καὶ ρωπά. Ἄν καὶ αἱ ἀσθένειαι τῶν ζῶων τῶν σφαγέων — πανώλης τοῦ βοῦς, περιπνευμονία, ἀφρωδῆς πυρετός — δὲν μεταδίδονται κατὰ πάσαν πιθανότητα εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ψήσιμον καταστρέφει τὰ μικρόβια, δίδονται ἐν τοῖσις τὰ ἄρρωστα αὐτὰ κρέατα νὰ προκαλέσουν περιστατικά, ὅμοια πρὸς τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα, περὶ τῶν ὁποίων ὁ μηχανισμὸς εἶνε ἀναμφιβόλως ὁ ἴδιος.

Ὅ,τι εἵπομεν, ὁφροῦ τὰς ὑποτιθέμενας ρωπάς τροφάς, ἀλλὰ τὰ ἀνθρώματα, αὗτα προκαλοῦνται ἀπὸ τὰς διατηρημένας τροφάς, εἶνε περισσότερον πιθανόν καὶ μᾶλλον ἐπιφοβόν.

Ὑπάρχουν ἐπίσης κινδυνεῖς ἐντὸς ἐρημητικῶς κλεισμένων κυττῶν, αἱ ὁποῖαι ἐν τοῖσις δὲν ἐπαδελήθησαν εἰς τὴν ἀπαιτουμένην θερμοκρασίαν, πρὸς πλῆρη ἀποστείρωσιν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ σήψις διαρκεῖται καὶ πρὸ τοῦ ἐκπομπῆτος τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς ἐξογκώσεως τοῦ πυλόμενου αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀναπνευστικῶν ἐντὸς αὐτοῦ ἀερίων καὶ κατόπιν ἐκ τῆς ὑδαρὸς μορφῆς τοῦ περιοχόμενου καὶ τῆς ἐξω τιώσεως ὁσμῆς του. Ὁ κίνδυνος κυρίως προέρχεται ἀπὸ κινδυνεῖς, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τελείως

κανονικήν ὕψιν καὶ αἱ ὁποῖαι ἐν τοῖτοις ἡμποροῦν νὰ εἶνε δηλητηριώδεις.

Εἶνε γνωστὸν σήμερον, ὅτι ἡ θερμοκρασία τῶν 120 βαθμῶν, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ὑποβάλλωνται αἱ διατηρημέναι τροφαὶ, δὲν τὰς ἀποστειρώνει, ὑπὸ τὴν αὐστηρὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Πραγματικῶς εἰς μίαν ἀναλογίαν 70 α)ο διεπιστώθη ἡ ὕπαρξις ἀναεροβίων μικροβίων, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ ἔχουν περιέλθῃ εἰς κατάστασιν φαινομενικῆς ἀδρανείας, δύναται ἐν δεδομένη στιγμήν νὰ ἀναβιώσουν.

Τὰ σπέρματα τῶν τῶν μικροβίων, ὅσον ἐξηγητήρια καὶ ἂν εἶνε, δύναται, ἐν τοῖτοις, νὰ ἀναπτυχθῶν ἀρκετὰ, ὥστε νὰ παράγουν τοξίνας καὶ νὰ δηλητηριάσουν συνεπῶς τὸν καταναλωτήν. Τὰ ἐκ τοῦτου ὄντιν ἄλλα, καὶ οὐσίαν ἐλάχιστα, διαφέρουν τῶν ὀφειλομένων εἰς τὴν χρῆσιν χαλασμένων τροφῶν. Ἄλλως τε καὶ αἱ κονσόρβαι δυνατόν νὰ ἔχουν κατασκευασθῇ ἀπὸ κρέατα χαλασμένα ἢ ἄσρωστα, αἱ προκαλοῦμεναι δὲ τότε διαταραχαὶ ἡμποροῦν νὰ εἶνε μορφῆς πολὺ περιπλόκου.

Αἱ κονσόρβαι, ὅπως καὶ τὰ κατεψυγμένα κρέατα, ἀλλοιοῦνται ταχύτατα μετὰ τὴν ἐπαρῆν τοῦ ἀέρος, εἴτε διὰ τῆς ἀναβιώσεως τῶν ἐν αὐταῖς περιεχομένων ἀναεροβίων σπερμάτων, εἴτε διὰ τῆς ἐπικαθίσεως σπερμάτων μικροβίων ἐκ τοῦ ἀέρος.

Ἐπιβάλλεται ἐπομένως νὰ μὴ ἀνοίγῃ κανεὶς τὰ κυτὰ τῶν κονσορβῶν, παρὰ τὴν στιγμήν ποῦ θὰ τὰς χρησιμοποιήσῃ, ὅπως ἐπίσης πρέπει ἡ κατανάλωσις τῶν νὰ γίνῃται ἐντὸς τῆς ἡμέρας. Ἴσως μάλιστα θὰ ἦτα φρονιμώτερον νὰ μὴ χρησιμοποιῇ κανεὶς κονσόρβας κατὰ τὴν θερινὴν ἐποχὴν.

Υπάρχουν ἐπίσης καὶ ἄλλαι δηλητηριάσεις ἐκ

τροφῶν, περὶ τῆς φύσεως τῶν ὁποίων εἶνε γνωστὰ ὀλγώτερα πράγματα.

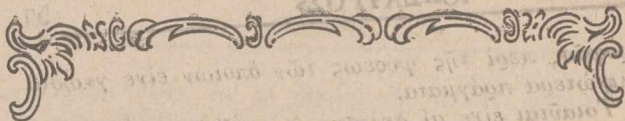
Τοιαῦτα εἶνε αἱ δηλητηριάσεις ἀπὸ κρέμας, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουν τοῦτο τὸ ἰδιαίτερον, ὅτι ἡ τοξικὴ τροφή οὐδὲν ἀπολύτως παρουσιάζει τὸ ὑποπτον, οὔτε εἰς τὴν ὕψιν, οὔτε εἰς τὴν γεύσιν. Ἐν τοῖτοις αἱ ἐκ ταύτης δηλητηριάσεις εἶνε γενικῶς λίαν σοβαραί. Παραδέχονται, ὅτι ὀφείλονται αἱ ἀλλοιώσεις τῶν λευκῶν τῶν ὠδῶν, τὰ ὁποῖα ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν κρεμῶν. Ἴσως θὰ ἐπρεπε νὰ δοθῇ προσοχὴ εἰς τὰ πρόσωπα, αἷμα κατεσκευάσαν τὴν κρέμαν καὶ τὰ ὁποῖα δυνατόν νὰ εἶνε φορεῖς μολυσματικῶν σπερμάτων — τυφικῶν ἢ παρατυφικῶν βακτῆρων.

ΤΕΜΠΕΛΙΑ

ὑπὸ Γεωργίου Σουρῆ

Δὲν ἔχω κέφι γιὰ δουλειά,
Πάλι μὲ δέσνει τενπέλια
Καὶ κάθουμι στὸ στομάχι...
Βρίσκω τὸ σώμα μου βαρὺ
Καὶ ἄλ' ἢ γῆ δὲν μὲ χωρεῖ
Κι' ὁ οὐρανὸς ἄδικαια.

Κατὰ νομίζω τὰ καλά,
Καὶ βλέπω πᾶσι στὰ χαμηλά.
Καὶ μὰ κατὰ ἅπαντα...
Σ' αὐτὸ τὸν κόσμο τὸν χαλῶ
Ἄς ἡμπορώσα νὰ μὴ τῶ,
Μά... δίχως ν' ἀποθάνω.

ΤΑ ΨΥΧΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

τερμάτισε πρό τινος τὰς ἐργασίας του τὸ ἐν Βαρσοβίᾳ συνεδρὸν συνέδριον τῶν ψυχικῶν ἐρευνῶν. Τὸ συνεδρὸν τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον, τὸ ὅποιον εἶχε διεθνή χαρακτῆρα. Πράγματι εἰς αὐτὸ μετέσχον ἀντιπρόσωποι διαφόρων ὁργανώσεων, ἔχουσῶν ὡς σκοπὸν τὴν συστηματικὴν μελέτην τῶν διαφόρων ψυχικῶν φαινομένων. Αἱ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου διήρκεσαν ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας. Ποῖα ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐν αὐτῷ γενομένων συζητήσεων; Θὰ ἦτο ἐνδιαφέρον νὰ γνωσθῶσι εἰς εὐρυτέρῳ ἀκτῖνα. Γάλλος ἀνταρκτοῦς, ὁ ὁποῖος εἶχε μεταβῇ ἐπίτηδες εἰς Βαρσοβίαν, ὅπως παρακολονθήσῃ τὰς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου, ἐπιστέλλει τὰς ἐξῆς ἐνδιαφερόντας λεπτομερείας :

Ἐν πρῶτοις τὸ συνέδριον ἔδωκεν ἐκτὸς ἀμφισβήτησεως, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐκμηδενίζεται διὰ τοῦ θανάτου. Μετὰ τὸν θάνατον παραμένει καίτι, τὸ ὅποιον ἀποκαλοῦμαι «ψυχὴν», «πνεῦμα». Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὅποιον κατηγοροῦσε μέγα μέρος τῶν συζητήσεων, ἦτο τὸ ζήτημα : Τὸ πνεῦμα τοῦτο εἶνε ἰσχυρὸν νὰ ἐκδηλωθῇ εἰς τὸν ζῶντα ἄνθρωπον; Ἐν τῇ ἀπαρτήσεως εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἐξαριζοῦνται

πλείστα μεγάλα προβλήματα, μετὰ τῶν ὁποίων σπουδαιότερα ὁ πνευματισμὸς καὶ ἡ ἐμφάνις φαινομένων.

Κατὰ μερίστην πλειονοψηφίαν τὸ συνέδριον ἀπεφάνθη, ὅτι τὸ πνεῦμα, ἢ ἄλλως ἢ ψυχὴ, δύναται πράγματι νὰ ἐκδηλωθῇ εἰς τοὺς ἄνθρώπους καὶ νὰ φανερώσῃ τὴν ὑπαρξίν των. Μία μορφή τῆς τοιαύτης ἐκδηλώσεως εἶνε ὁ πνευματισμὸς. Τὰ πνεύματα ἐκδηλοῦνται εἰς τὴν περικτασθῆναι αὐτὴν διὰ τοῦ μέντοιμου. Ἐπικοινωνοῦν μετ' αὐτοῦ, ἀπαντοῦν, εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, δίδουν διαφόρους ἐξηγήσεις. Ἐν ἀλήθειαν τοῦ πνευματισμοῦ ἀπεδέχθη σχεδὸν ὁμοφώνως τὸ συνέδριον. Ἐννοεῖται, ὅτι ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἀγνόηται, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται, ὅτι ἐπικοινωνοῦν μετὰ πνεύματα, χωρὶς ἐν τῇ πραγματικότητι νὰ ὑπάρχῃ οὐδεμία ἐπικοινωνία. Δὲν προκείται ὅμως νὰ παρασυρῶμεν ἐξ αὐτοῦ καὶ νὰ ἀρνηθῶμεν κατὰ βάσιν τὸν πνευματισμόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἐπιτελὲς παράλογον, ἀφοῦ, ἄλλως τε, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐτοῦ συλλογισμοῦ ἐπειδὴ ὑπάρχουν εὐπειροὶ καὶ ἰατροὶ, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀρνηθῇ τις τὴν ἰατρικὴν. Ἄλλως τε ἡ ἀλήθεια τοῦ πνευματισμοῦ ἔχει ἤδη σχεδὸν παγκοσμίως ἀναγνωρισθῇ, πρωτοστατούντων εἰς τοῦτο ἐπιστημόνων ἀναμφισβήτητον κύρους καὶ καλῆς πίστεως.

Ἐν τῷ συνεδρίῳ ἐγένετο ἐπίσης σήμερον καὶ διάφοροι προβλέψεις περὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ πνευματισμοῦ ἐν τῷ μέλλοντι. Πολλοὶ ἐπιστήμονες, ἀναχωροῦντες ἐκ τῆς βάσεως, ὅτι μέχει πρὸς ὀλίγων δεκάδων ἐτῶν τὰ τοῦ πνευματισμοῦ ἦσαν ἀκατόστα καὶ νεφελῶδη, προσέωφλησαν, ὅτι εἰς ὄχι πολὺ ἀποδεδειγμένως

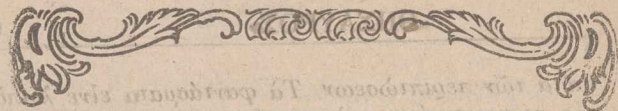
ρον μέλλον, ὁ πνευματισμὸς θά' ἔχῃ γίνεαι κοινὴ συνείδησις εἰς ὅλον τὸ κόσμον καὶ ὅτι ἡ ὑπαρξίς τῶν πνευμάτων θὰ θεωρῇται ἀναμφισβήτητος, ὅπως θεωροῦνται σήμερον ἀναμφισβήτητα πράγματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει τις ἄμεσον καὶ ἰδίαν ἀντίληψιν. Ἀφ' ἐτέρου, πολλοὶ ἐξέφρασαν τὴν ἐλπίδα, ὅτι εἰς τὸ πρόσεχες μέλλον ἡ ἐπικοινωνία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ πνεύματα θὰ γίνῃ πολὺ στενωτέρη, οὐδεὶς δὲ, προσέθεσαν, θὰ ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τὰς συνεπείας διὰ τὴν ἀνθρωπότητα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς στενωτέρας ταύτης ἐποχῆς μετὰ τὸν ἀνθρώπου καὶ πνεύματος. Ἰσως ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου θὰ ἠδύνατο ἐν πολλοῖς νὰ μεταβληθῇ ἄρδην ὁ τρόπος, κατὰ τὸν ὁποῖον σκεπτόμεθα, ἀκόμη δὲ νὰ μεταβληθῇ καὶ αὕτη ἡ ὕψις τοῦ κόσμου.

Ἐτερον σοβαρώτερον ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἀπιοχόλησε τὸ συνέδριον, ὑπῆρξε τὸ ζήτημα τῶν φαντασμάτων. Καὶ ἐν πρώτοις, ὑπάρχουν φαντάσματα; Ἄν δὲν δεχθῶμεν τὴν ὑπαρξίν των, τί εἶνε ταῦτα; Καὶ ποῖοι οἱ λόγοι, οἱ προκαλοῦντες τὴν ἐμφάνισίν των; Ἐπίσης διὰ ποίου τρόπου λαμβάνουν μορφὴν ἀνθρώπων; Εἰς τὴν πληθύνειν αὐτῶν τῶν ἐρωτημάτων δὲν ἐδόθη ὁμομόρφος ἀπάντησις ὑπὸ τοῦ συνεδρίου. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπαρξίν τῶν φαντασμάτων, γενικὴ γνώμη ἐπεκράτησεν, ὅτι θὰ ἦτο παρὰ πολὺ τολμηρὸν ἢ ἐξ ὀλοκλήρου ἁρνήσεως αὐτῶν. Εἰς τὰ φαντάσματα πιστεύει μία ὀλοκλήρου ἀνθρωπότης, ἀπὸ ἀμνημονεύτων δὲ χρόνων. Ἡ πίστις αὕτη δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε ἐξ ὀλοκλήρου ἀδικαιολόγητος. Ὑπάρχουν ἐκατομμύρια ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται, ὅτι εἶδον φαντάσματα, δὲν εἶνε δὲ πιθανὸν νὰ πρόκειται περὶ αὐταπάτης εἰς τὰ ἐκατομμύρια.

ταῦτα τῶν περιπτώσεων. Τὰ φαντάσματα εἶνε λοιπὸν μία πραγματικότης, τὴν ὅποian δὲν δυνάμεθα ν' ἀγνοήσωμεν. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπιβάλλεται, εἶνε νὰ προσπαθῶμεν νὰ δώσωμεν τὴν ἐπιστημονικὴν ἐξήγησιν αὐτῶν.

Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ἡ ἐπιστήμη ὥστερεῖ καταπληκτικῶς, μολοντί πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις ἔχει κάμει γιγαντιαία ἔργα. Ἐχει μόνον γίνεαι ἤδη δεκτὸν, ὅτι τὰ φαντάσματα δὲν εἶνε ἄσχετα πρὸς τὴν ἐπιβίωσιν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ ποίους ὅμως μυστηριώδεις τόμους τὸ πνεῦμα λαμβάνει τὴν παλαιάν του μορφήν καὶ ἐμφανίζεται αὐτὸν εἰς τὸν ἀνθρώπον; Ὅτι τὸ φάντασμα εἶνε αὐτὸν, θεωρεῖται ἀναμφισβήτητον, διότι τὸ βλέπον ὅλοι ἐξαφανίζομενον αἰφνιδίως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των σὰν νὰ τὸ κατέπιεν ἡ γῆ. Πῶς ὅμως τὸ πνεῦμα κατορθώνει νὰ λαμβάνῃ τὴν μορφήν ἀνθρώπου, ὡς εἵπομεν, ἀποτελεῖ μυστήριον. Ἰσως ἐν τῷ μέλλοντι εὐρύτεραι καὶ προσεκτικότεραι ἐρευνᾶι μᾶς διαφορίσουν ἐπ' αὐτοῦ.

Τὸ συνέδριον συνεζήτησε καὶ ἄλλα τινὰ ζητήματα, μικροτέρας σημασίας. Ἐπίσης ἐχάραξε γενικὰς τινὰ γραμμὰς ἐργασίας. Μετὰ τοῦτο ἐπεμαρτύρησε τὰς ἐργασίας του. Πρὸ τοῦτου, ὅπως ἐλήφθη ἀπόφασις, ὅπως συνέλθῃσαν προσεχῶς καὶ νέαι διεθνεῖς συνέδρια εἰς τὴν Βιέννην. Ἀς ἐλπίσωμεν, ὅτι περὶ τῆς συγκλήσεως τοῦ νέου συνεδρίου, ἡ ἀπουσίᾳ τῶν ψυχικῶν φαινομένων θὰ ἔχῃ σημειώσῃ τὸς προόδους, ὥστε πολλὰ τῶν ἀσζητηθέντων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα σήμερον ἐθεωροῦντο ἀσχετὰ, νὰ ἔχουν διευκρινισθῇ ὑπὸ τὸ ἀπλεῖστον ἐπιστημονικὸν φῶς.

ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Η ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

ἄλλοις προβάλλεται τὸ ἐρώτημα : Πῶς μπορῶ νὰ καταλάβω ποῖον βιβλίον εἶνε καλὸν καὶ ποῖον κακόν ; Πῶς μπορῶ νὰ διαλέξω τὸ καλὸν βιβλίον ; Εἶνε ἀπολύτως. Θὰ τὸ καταλάβῃς, ὅπως καταλαβαίνεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀπὸ τὰς ἰδέας, τὰς συμβουλὰς καὶ τὰ παραγγέλματα, τὰ ὅποια θὰ ἴδῃς μόλις τὸ ἀνοίξῃς. Ἐπὶ πλέον ἀπὸ τὰς οὐσιώσεως ποῦ θὰ ἀκούσῃς ἀπὸ ἄλλα πρόσωπα.

Ἐὰν τὸ βιβλίον περιέχει ὄχι εἰς καὶ χρησίμους ἰδέας, ἐὰν εὐρίσκῃς εἰς αὐτὸ φρονήτους, πρακτικὰς καὶ χρησίμους συμβουλὰς διὰ τὴν ἐργασίαν σου καὶ διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ ἑαυτοῦ σου, τὸ βιβλίον εἶνε καλόν. Ἡ ἀξία ἑνὸς βιβλίου κρίνεται ὄχι ἀπὸ τὸ διασκεδαστικὸν ὕψος, οὔτε ἀπὸ τὰ «ἐξυπνα» λογοπαίγνια. Οὔτε ἀπὸ τὸν ὄγκον, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς ἰδέας. Τὰ καλὰ βιβλία, ὅπως καὶ οἱ καλοὶ φίλοι, δὲν κολακεύουν. Λέγουν τὴν ἀλήθειαν, ἔστω καὶ ἂν αὕτη εἶνε πικρά.

Τὰ καλλίτερα καὶ χρησιμότερα βιβλία εἶνε ἐκεῖνα ποῦ μᾶς διδάσκουν τὴν τέχνην τοῦ πῶς νὰ εἴμεθα εὐχαρισθημένοι ἀπὸ τὴν παροῦσάν μας κατάστασιν, καὶ πῶς μπορούμεν νὰ καλλιτερεῦσωμεν τὴν θέσιν μας.

Βιβλία, τὰ ὅποια δίδουν συμβουλὰς διὰ τὴν ἐργασίαν ἢ τὸ ἐπάγγελμα μᾶς. Βιβλία ποῦ ἐξυπνῶνουν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγνώστου καὶ τοῦ ἐμπνέουν εὐγενῆ καὶ γενναῖα αἰσθήματα. Βιβλία, τὰ ὅποια ἐνισχύουν τὴν θέλησιν καὶ ἀξάνουν τὸ θάρρος. Βιβλία, τὰ ὅποια περιέχουν ἠθικὰ παραγγέλματα. Βιβλία, τὰ ὅποια διδάσκουν τὰ δικαίωματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου ἀπέναντι τῆς πολιτείας καὶ τῶν ὁμοίων του. Βιβλία ποῦ μορφῶνουν χαρακτῆρα καὶ διαπλάσσουν τὴν καρδίαν. Βιβλία ποῦ καταδικάζουν τὰ πάθη καὶ ἐξευγενίζουν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν φαντασίαν. Βιβλία, τέλος, τὰ ὅποια διεγείρουν τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἐμύλλαν τοῦ ἀναγνώστου πρὸς εὐγενῆ καὶ ἐνάρετον βίον, καὶ ἀποσοῦν τὴν προσοχὴν του ἀπὸ τὰ ταπεινὰ καὶ εὐτελεῖς πράγματα καὶ τὰς ἀκαίρους ἡδονὰς γιὰ τὰς ὁποίας πληρώνει πολὺ ἀκριβὰ κατόπιν.

Βιογραφίαι μεγάλων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, εἶνε πολὺ ὠφέλιμα ἀναγνώσματα, πρὸ πάντων διὰ τοὺς νέους καὶ τὰ κορίτσια. Διότι εἰς τὰς τοιαύτας βιογραφίας εὐρίσκουν παραδείγματα, τὰ ὅποια τοὺς ἐμπνέουν ἀγάπην καὶ θαυμασμὸν πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἀνδρας ἢ γυναῖκας καὶ ἐγείρουν τὴν ἐμύλλαν πρὸς μίμησιν. Εἰς αὐτὰς ἀναγινώσκει κανεὶς πράγματα, τὰ ὅποια συνέβησαν εἰς ἄλλους καὶ νομίζει ὅτι συνέβησαν ἢ συμβαίνουν εἰς τὸν ἴδιον. Ἀνακαλύπτει εἰς αὐτὰς ὁ ἀναγνώστης ἰδικὰ του ἐλαττώματα ἢ ἀδυναμίας, ἢ προτερήματα καὶ καλὰ κλίσεις, καὶ διδάσκεται πῶς νὰ ἀποφεύγῃ τὰ πρῶτα καὶ νὰ καλλιτεργήσῃ τὰ δεύτερα.

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Υπὸ Ἀχιλλέως Παράσχου

Ἦ ! σεις, ὁποῦ σκορπίζετε τὰ πλούτη στὸν ἀέρα
Τὸ χέρι σας τὸ ἄσωτο καὶ σφαλῆστο ἀπλώστε,
Καὶ δότε καὶ στὸν ἄρρωστο καὶ στὴ πτωχὴ μητέρα...
Ἐλεημοσύνη, χριστιανοί, ἐλεημοσύνη δότε !
Ποιὸς λέγει, ποιὸς, πῶς ὄλ' αὐτὰ ποῦ τῶρα σεις πε-
(τᾶτε,

Εἶνε ἰδικὰ σας;.. Δύστυχοι, αὐτὸ ποῦ περισσεύει
Εἶνε τῆς χήρας, τ' ὄρφανοῦ, καὶ μὴ τὸ σπαταλάτε.
Ὅποιος τὰ πλούτη του σκορπᾷ, ἀπ' τοὺς πτωχοὺς
(τὰ κλέβει !

Ἐλεημοσύνη, χριστιανοί, ἀδελφια, ἐλεημοσύνη !
Λίγο ψωμί γιὰ τὸ φτωχὸ καὶ λίγη καλωσύνη !

Συλλογισθῆτε, εἰς αὐτὴν τὴν ὥρα γυμνωμένα
Πόσα παιδάκια κρύνονυν, πόσα μικρὰ πεινοῦνε.
Πόσα δὲν ἔχουνε γιατρὸ καὶ γιατρικὸ κανένα !
Ἀλλοίμονον εἰς ταῖς καρδιαὶς ποῦ σήμερον γελοῦνε—
Ἄχ, δότε ἓνα φάρμακον στὸ γέροντα ποῦ κρύνει,
Λίγο ψωμί μ' ἓνα γλυκὸ χαμόγελο στὸν ξένο
Ἕνα ραβδί στὸν τυφλὸ ποῦ στὸ σκοτάδι λύνει,
Κ' ἓνα παιγνίδι στὸ παιδί τὸ παραπονεμένο !..
Ἐλεημοσύνη, χριστιανοί, ἀδελφια, ἐλεημοσύνη !
Χαρὰ σ' ἐκείνην τὴν καρδιά ποῦ τὸ ψωμάκι δίνει !

Συλλογισθῆτε, εἰς αὐτὴν τὴν ὥρα, πόσοι,
Χωρὶς νὰ θέλουν τὸ κακὸ στὸ νοῦ τους μελετᾶνε...
Τί εὐκόλως ποῦ ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ τοὺς γλυτωῖσῃ
Μ' αὐτὰ ὅπου τὰ χερίά σας ἐδῶ κ' ἐκεῖ σκορπᾶνε !

Πόσα χορίτσα ἀγγελικά τὴν ὥρ' αὐτὴν μὲ τρόμο
Γεμάτα φοίτη καὶ ντροπὴ, ὥσπερ ἀρνιά νοκτουμένη,
Στῆς ἀμαρτίας κληρονομίας πηγαίνοντε τὸν δρόμο,
Γιὰτὶ δὲν ἔχουνε ψωμί τῆς μάνης τὰ καυμένα !

Ἐλεημοσύνη, χριστιανοί, ἀδελφια, ἐλεημοσύνη !
Χαρίζεστε τοὺς τὴν τιμὴν πρὶν τὸ κακὸ νὰ γείνη..

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

— Εἰς τὴν πίστιν μᾶς γυναῖκες βροῖζονται κατὰ
κανόνα πολλοὶ ἄνδρες.

— Ἄν μὴς γυναῖκα δὲν ἐφελιάρισεν ἓνα μυστικόν,
κ' ἐπὶ θὰ εἴπῃ ὅτι δὲν εὖρε καρδίαν εὐχαρίστη.

— Τόσον ἀσχημὴ δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἀνεφθῇ οὐδὲ
μὴς γυναῖκα, ὅσον ἀκρίτοιον εἰς τὴν ψαλμὸν.

— Αἱ γυναῖκες προσποιῶνται ὅτι εἰς τὴν πίστιν
καὶ διὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ πᾶσι καὶ διὰ τὰς
τὰς ἰδίους.

— Αἱ γυναῖκες θεωροῦν τὴν πίστιν ὡς ἓνα
μυστικὸν εἰς αὐτὰς τὸ ὁποῖον καὶ ἀποκρύβεται.

— Αἱ γυναῖκες θέλουν νὰ ἀπολαύσῃ κατὰ πρῶτον εἰς
ἐκείνους ποῦ τὰς ἀσπάζονται καὶ κατὰ δεύτερον, λόγον
εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν τὰς ἀσπάζονται.

— Αἱ γυναῖκες προσποιῶνται ὅτι εἰς τὴν πίστιν
ἔδωκαν. Καταστήσατε δὲ τὸν ἑαυτὴν τὰς γυναῖκες
καλὰ καὶ τὸ ἔθος θὰ εἴη ἄνδρας ἐναρμόνιστοι.

μωσ, πρὸς ἀποφυγὴν δαπανῶν, κατὰ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ Δημ. Γούναρη, δὲν ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν πᾶσι αἱ διατάξεις τοῦ Νόμου. Βεβαίωτον μόνον δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς υπεχρώθησαν οἱ Δήμαρχοι καὶ οἱ Πρόεδροι Κοινοτήτων νὰ κρατῶσιν ἐνήμερον τὸ Ὑπουργεῖον πάσης κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, λόγῳ γεννήσεων, θανάτων, ἀποδημιῶν, μεταναστεύσεων, μετακινήσεων κλπ. Ἀλλ' αἱ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον παρεχόμεναι ὑπὸ τῶν Προέδρων τῶν Κοινοτήτων πληροφορίες δὲν ὑπῆρξαν ὡς ἔδει πλήρεις. Οὕτω κατὰ τὸ ἔτος 1921 ἡ κίνησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν, ὅτι 487 ἐκ τῶν 4758 κοινοτήτων δὲν παροέσχον σχετικὰς πληροφορίες ἔχει ὡς ἑξῆς: Γάμοι 33.852, γεννήσεις ζωντῶν 118.272, γεννήσεις νεκρῶν 1632, θάνατοι 76.407. Μετὰ τὸ 1921 οὐδεμία ἐξηκριθεὶς στατιστικὴ πληροφορία περὶ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ παρασχεθῇ. Ἀλλ' ἡ συνεπεία τῆς υπογραφῆς τῆς συνθήκης τῆς Λωζάνης ἐπέβητοσιν ἀλλοίωσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν τμημάτων τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης ἐκ 504.878 κατοίκων, δύναται νὰ ὑπολογισθῇ κατὰ τὴν ἀκριβεστέραν προσέγγισιν εἰς 5.031.497 ψυχὰς μετὰ 951.931 προσφύγων, ἥτοι συνόλον πληθυσμοῦ 5.983.428.—

Τῆς τὸν πεπληρηγὸν τῶν βιοτικῶν ὄρων ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος πρόκειται πρὸς ἐξέτασιν ἢ ἐπίδοσιν, τὴν ὁποίαν ἔσχον ἐπὶ τῆς ἐν γένει ζωῆς ἢ ἐγκαταστάσεως τοῦ ἀστικού καὶ ἀγροτικού προσφυγικοῦ κόσμου. Ὡς ἔχομεν τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀκούσασιν παρὰ τοῦ κ. Δέλτα, μέλους τῆς ὑπὸ τὸν κ. Μοργκεντάου ἐπιτροπῆς πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων, ἡ ἐν Ἑλλάδι προσφυγὴ τῶν 951.931 ἐκδιωχθέντων ὑπὸ τοῦ Τούρκου ὁμικρόνων ἀδελφῶν μας, δὲν ὑπῆρξε ῥᾶ

ρος πρὸς χειροτέρευσιν τῶν βιοτικῶν συνθηκῶν τῆς χώρας. Ἐκαστος τῶν προσφύγων ἔφερεν ἐκτὸς τῶν προσωπικῶν πρὸς ἐργασίαν δυνάμεων τοῦ καὶ κινήτην, εἰς ξένον συνάλλαγμα (λίρας Τουρκίας) ἀνάλογον περιουσίαν. Οἱ ἐκ τῶν προσφύγων ἐπαγγελματίαι πάντες σχεδὸν ἀπεκατεστάθησαν εἰς τὰς πόλεις μὲ ἐμφανῆ προσδοκίαν εἰς τὴν νέαν ταύτην περιόδον τῆς ἐπαγγελματικῆς δρασεώς των. Οἱ ἐργάται ἐξεύρον πάντες ἐργασίαν, οἱ δὲ βιοτέχναι προσέδωκαν σημαντικωτάτην ὠθησιν καὶ σφοῖγος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν βιοτεχνίαν. Κατὰ τὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν γενομένην ἐν τῇ καταστάσει τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς συγκέντρωσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Τύπου, ἠκούσαμεν παρὰ τοῦ κ. Μοργκεντάου τὴν κατηγορηματικὴν βεβαίωσιν, ὅτι πᾶσι δαπάνῃ διὰ τὴν μόνιμον ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων γίνεται ὑπὸ τὸν ἀπαραίτητον ὅρον τῆς ἀναλόγου παραγωγικότητος.

Οὕτω δυνάμεθα μετὰ πολλῆς αἰσιοδοξίας νὰ προβλέψωμεν ἐπὶ τὴν ζωτικότητα τοῦ ὡς διαμορφώθη ἤδη σταθερῶς πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος. Προσηγοῦμεθα προζητηρήσεις ὁμολόγησαν τὴν κανονικὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, τῶν γεννήσεων ὑπερτερουσῶν τῶν θανάτων, παρὰ τὴν πλημμελὴ καταπολέμησιν τῶν ἐκαστοτε ἐπιδημιῶν καὶ τῶν ἐνδημιῶν καταστασῶν θανάτηφόρων νόσων. Ἡ γαμοτικὴ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς εὐτυχῶς δὲν ἠμαρτώθη. Ὡς ἐκαστομένον ἡμεῖς μετὰ πεποθήσεως, ὅτι ἡ αὐτοὶ ἔχον ἀκόμη δοξαίεστα διὰ τὴν Ἑλλάδα, τῆς ὁποίας τὸ μέλλον οὐδεὶς λόγος ὑπέσχε: νὰ μὴ προημεται αὐτῇ.

Κ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Η ΝΕΚΡΑ ΘΑΛΑΣΣΑ

ρὸ τινων ἐτῶν οἱ καθηγηταὶ τῆς ἐν Ἱερουσαλὺμοις Σχολῆς τῶν Δομινικανῶν προέδωκαν εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης καὶ παρεδέχθησαν ὡς ὀρθὴν τὴν ἀφήγησιν τῆς Ἰερᾶς Γραφῆς, καθ' ἣν εἰς τὴν θῆ-
αν τῆς θαλάσσης ταύτης ὑπῆρχον ὕλιναι αἱ πόλεις (Σόδομα καὶ Γόμορα) καταστραφεῖσαι διὰ σεισμικῆς καθιζήσεως, ἥτις ἐπληρώθη μέχρι τι-
ος διὰ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ Ἰ-

ορδάνου. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ ἐπιφάνεια τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης εἶνε κατὰ 436 μέτρα χαμηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς Μεσογείου. Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τῶν ὑδάτων τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης εἶνε ἡ πυκνότης αὐτῶν. Τὰ ὕδατα ταῦτα περιέχουσιν 23 τοῖς ἑκατὸν στερεάς εὐσίας, αἱ ὁποῖαι τὰ καθιστοῦν ἀναλογικῶς βαρύτερα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἀδύνατον νὰ κολυμῶσιν ἄνθρωπος εἰς αὐτήν. Καὶ ὅμως ἀπεδείχθη ὁσάτως ὅτι ἡ βαρύτης τοῦ ὕδατος καθιστᾷ τὸ κολυμῶμα, ὅχι μόνον εὐκολώτερον, ἀλλὰ καὶ εὐχάριστον εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν, ἀρκεῖ μόνον, κατὰ τοὺς ἰατροὺς, ὁ κολυμῶν νὰ μὴ ἀφί-
σῃ τὸ κεφὸν νὰ ἐγγίσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ. Ὡς ἐκ τῆς πυκνότητος ὅμως τῶν ὑδάτων, οὔτε φυσικῇ, οὔτε ζωικῇ ἀνάπτυξιν εἶνε δυνατόν.

Ἡ θορσία παραλία τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, κατὰ τινὰ ἀγγλικὴν ἐφημερίδα, δύναται νὰ καταστῇ θαυμασὸς τόπος λουτρῶν, διότι τὸ χλωριούχον μαγνήσιον, τὸ ὁποῖον ἀπο-
τελεῖ ἐν ἀπὸ τὰ κυριώτερα καὶ ἀφθονώτατα συστατικὰ τῆς λίμνης, ἔχει ἐξόχως θεραπευτικὰς ιδιότητας. Διὰ νὰ κα-
τανοηθῇ δὲ καλλίτερον ἡ πυκνότης τῶν ὑδάτων τῆς λίμνης ταύτης, ἀρκεῖ ἡ παραθεσις τῆς ἀναλογικῆς ποσότητος τοῦ ἁλτος εἰς τὰς κυριώτερας θαλάσσας. Οὕτως εἰς ἓνα τόν-
νον ὕδατος τῆς Κασπίας Θαλάσσης εὐρίσκονται 11 λίτραι ἁλτος. Εἰς τὸ αὐτὸ ποσὸν ὕδατος τῆς Βαλτικῆς περιέχον-
ται 18 λίτραι. Εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν 26. Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν 31. Εἰς τὴν Θάλασσαν τῆς Μάγχης 72. Εἰς τὴν Μεσόγειον 35. Εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν 93. Εἰς ἓνα δὲ τόννον ὕδατος τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης περιέχονται 187 λίτραι ἁλτος.

Δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον μέρος τόσον ἄγονον, ξηρὸν καὶ ἀνυδρὸν, ὅσον εἰς ὄχθας τῆς λίμνης ταύτης τῆς Παλαι-
στίνης, εἰς τὰς ὁποίας οὐτε πηλὸν, οὔτε ἄλλα ἕρπυ-
λινον. Μόνον εἰς ἓν μέρος τῆς δυτικῆς ὄχθης τῆς λίμνης εὐρίσκεται πόσιμον ὕδωρ, μὲν ἀπὸ πηγῆς, τὴν ὁποίαν ἐν-
ναφέρουν ὁ Σολομών εἰς τὰς πόλεις αὐτοῦ καὶ ὁ Δαβὶδ εἰς τοὺς ψαλμοὺς τοῦ. Ἐκεῖ φέρεται ἐπίσης δένδρον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται ἀρωματικὸν ἡμῶν, τὸ ἴδιον δὲ δένδρον εὐρί-
σκεται ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Σινῆ. Ἀπὸ τοῦ ἔθλου τοῦ δένδρου τούτου κατασκευάζεται ἡ κεφαλὴ τοῦ Νῦα, σήμερον δὲ χρησιμοποιοῦσιν αὐτὸ πρὸς κατασκευὴν Μασσωνικῶν ἐμβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουν διὰ τοῦτο μὲν γάλην ἐκτίμησιν εἰς τὰς τεκτονικὰς Σχολὰς.

ΜΕΧΡΙ ΤΙΝΟΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ
ΔΥΝΑΜΕΘΑ ΝΑ ΔΙΑΚΡΙΝΩΜΕΝ
ΠΛΟΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΙΖΟΝΤΑ

Εξ ύψους 30 μέτρων
ἡ ὄρασις φθάνει μέχρι
ἀποστάσεως 17.702 μέ-
τρων.

Εξ ύψους 15 μέτρων
μέχρι ἀποστάσεων 12.
865.

— Ἡ γυναῖκα αὐτοκτονεῖ προθύμως ὅταν τὴν ἀφί-
ση ὁ ὁρατὴς της, ἀλλ' ὅταν ἀποθάνῃ ὁ σύζυγός της
ἀρκεῖται νὰ εἶνε ἀπαρηγόρητος χήρα.

— Κοιτῶν μέντα ἐννοοῦν καὶ αἱ μὴ ἐννοοῦσι γι-
νῶντες.

Εξ ύψους
10 μ.μέ-
χρι ἀπο-
στάσεως
10000 μ.

Εξ ύψους
6 μέτρων
μέχρι ἀ-
ποστάσε-
ως 9.000
μέτρων.

Καὶ ἐξ 5-
ψους 1.70
μέχρι ἀ-
ποστάσε-
ως 1.860
μέτρων.

Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας: — Ἐὰν λάβωμεν ὡς μέτρον
70 παλμοὺς κατὰ πᾶν λεπτόν, ἡ καρδία ἀνθρώ-
που, ζήσαντος 90 ἐτη, ἐνέφηρσε 3.012.280.000 παλ-
μοὺς κατὰ τὸ ἐννενηκονταεὶς διώδημα τῆς ζωῆς
αὐτοῦ.

εἴμεθα γυναιχεῖς, μᾶς ὀνομάζουν ραδιούργους, ἂν εἴμεθα ἄφελαι, τὸ ὄνομά μας εἶνε ἀνόητη ὄρνις, ἂν εἴμεθα σιωπηλαί, λέγουν πῶς δὲν ἤξεύρομεν νὰ ὀμιλῶμεν, ἂν ὀμιλῶμεν πολλὸν, εἴμεθα παραμάνες τοῦ λόγου, ἂν εἴμεθα περιποιητικαί, μᾶς λέγουν ξευξέκας, ἂν εἴμεθα σοβαραί, λέγουν πῶς εἴμεθα καθὼς τὸ ἀγαλλμα, ἂν εἴμεθα εὐαφροῦ χαρακτῆρος, μᾶς ὀνομάζουν τρέλλα, χιιδεμένης καὶ ἄλλα πολλὰ, ἂν εἴμεθα πτωχαί, εἴμεθα πρόστυχοι, ἂν εἴμεθα ἀπὸ τὸ ἐσωτερικόν, εἴμεθα ἄκομφοι καὶ χονδροί...

Πῶς νὰ ὑποφέρῃ τις αὐτὰ καὶ πῶς νὰ ἀνθέξῃ εἰς τοιαῦτα ἡ φυγή! Καὶ δὲν εἶνε μόνον αὐτὰ. Ἄν κατὰ τύχην ἔχῃς μελαγχολικὸν ὄψος σὲ λέγουν κλαψάρα, ἂν εἴσαι εὐθυμὸς σὲ λέγουν εὐαφράν, ἂν εἴσαι εἰκονόμης, λέγουν πῶς δὲν ἔχεις εὐαισθησίαν, ἂν εἴσαι εὐλευθέριος, σὲ λέγουν ἄσωτον.

Ἐπὶ τέλους ὅτι καὶ ἂν εἴμεθα, εἴμεθα διὰ τοὺς ἄνδρας τίποτε. Ἀχ! αὐτοὶ οἱ ἄνδρες, αὐτοὶ οἱ ἄνδρες!...

Καὶ ὅμως ἡμεῖς, καὶ μόνον ἡμεῖς, εἴμεθα ἐκείναι, αἱ ὁποῖαι τοὺς παρογοῦμεν, τοὺς διασκεδάζομεν καὶ συμπλέγουμεν εἰς ὅλα τὰ βάσανα καὶ εἰς ὅλους τοὺς πόνους τῶν.

Θέλετε καμμίαν εὐχρηστίστην; ἀνεμένετε καμμίαν περιποίησιν ἀπέναντι τῆς χάριτος ταύτης; Ἐρωτήσατε ὁποιοδήποτε καὶ ἂν θέλετε καὶ θὰ σᾶς πετάξῃ κατὰ πρόσωπον, περιπαίζων σᾶς, τὴν ἀπάντησιν ταύτην: καὶ γυναῖκες εἶνε ἡ διασκεδασίς τῶν νέων καὶ αἱ ὑπηρεταὶ τῶν γερόντων καὶ στρέφει τὸ πρόσωπόν του καὶ τοὺς μύστακας του. Ἴδού ἡ εὐγνωμοσύνη.

Ὅταν εἴμεθα μικραὶ ὑποφέρομεν μὲ πικρὰ δάκρυα τὰ ἄδικα συμπίπτει καὶ τὰ ἄδικα ραψίσματα τῶν ἀδελφῶν μας. Ἐπειτὰ μεγάλωνομεν καὶ νομφερόμεθα. Οἱ ἄνδρες μᾶς ἐγκαταλείπουν καὶ γυρίζουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὰς διασκεδάσεις. Ἡ ἰδική μας δὲ ζωὴ περνᾷ μὲ τοὺς αἰωνίους λογαριασμοὺς καὶ τὰ αἰώνια ραψίσματα καὶ ὅταν ἐπιστρέ-

ψουν, εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τοὺς ὑποδεχώμεν πάλιν μειδιῶσαι.

★ ★

Τέλος καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῖς ἀφίνομεν δύο παρηγορίας: πρῶτον νὰ ἀπαλλαχθῶν ἀπὸ ἡμᾶς καὶ δεῦτερον νὰ νομφερευθῶν καὶ πάλιν. Ἡ δὲ ἰδική μας ζωὴ σῶνι ἐντὸς ἀτελευτήτων στενοχωριῶν, νευρικῶν κρίσεων καὶ κεφαλαλγιῶν.

Ἄν λ. χ. οἱ ἄνδρες εὐρίσκονται ποτε μὲ μίαν γυναῖκα, τοῦτο εἶνε διὰ νὰ διασκεδάσουν ἓν διάστημα καὶ ἔπειτα νὰ τὴν προσβάλουν καὶ τὴν ταπεινώσουν. Ἄν ποτὲ ὀμιλῶν περὶ γυναικὸς, τὸ κάμνουν διὰ νὰ τὴν οἴσων εἰς μίαν ἄδυσσον. Πρέπει ὅμως νὰ τοὺς ἰδῇ κανεὶς ὅταν εὐρίσκονται πλησίον μας νὰ λαμβάνουν στάσιν ἥρεμον καὶ ἰκετευτικὴν, ὡς νὰ μακρυνοῦν δέθην — προσωινῶς — διὰ τὰς ἰδιοτροπίας των, τοὺς χονδρούς των τρόπους, τὰς ἀναισθησίας καὶ ὑποκρισίας των.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν γίνονται ἀνίσχυροί, μετριόφρονες καὶ θωπευτικοί.

Μᾶς θωπεύουν, σῶνται κατὰ τὴν τὸν πόνον μας, εἶνε πρόθυμοι νὰ ἐκτελέσουν τὰς δυσκολωτάτας θελήσεις μας, μᾶς βεβαιοῦν, ὅτι εἶνε ἐτοιμοὶ νὰ θωπεύουν τὰς ζωὴς των καὶ διὰ τὰς ἐλαγίστας ἐπιθυμίας μας. Μᾶς θωπεύουν, μᾶς θωπεύουν καὶ μᾶς ἀνταλλάτουν ἐντὸς τῶν θωπεσιῶν καὶ τῶν φιλημάτων. Τότε γενομένη ἐν ἡμέρᾳ μετὰ τῆς αἰτίας, εἰς ἄγγελος. Ὁρῶν ἐφ' ἡμῶν ὀφειζόμεθα μὲ ἀνιδολογία ψεύδη καὶ πανουργίας.

Ἀλλὰ πῶς νὰ μάθωμεν τὰ φυσικὰ τῶν πανουργιῶν τού-

των ; πῶς νὰ μαλακώσωμεν τὰς χαλυδόνους καρδίας των ;

Οὐφ ! αἱ καρδίαι, αἱ ψυχαί, καθὼς καὶ αἱ χεῖρες τῶν ἐνδρών, εἶνε σκληραί.

Δὲν ὑπάρχει μέσον σωτηρίας ἐκ τῶν δυστυχημάτων ἡμῶν τούτων.

Μὲ ὅλην τὴν πείραν μας, γνωρίζομεν, ὅτι ἂν τοὺς ἀπαυγάωμεν, θὰ μᾶς καταδιώξουν, θὰ μᾶς ἐνοχλήσουν καὶ δὲν ἔσται μᾶς ἀφίσουν ἡσυχίας. Ἄν τοὺς παρακαλέσωμεν, θὰ μᾶς κυρίσουν μὲ μίσος τὴν εὐχὴν, καταδικάζοντες ἡμᾶς μὲ κοινότητα καὶ προστυχίαν.

Τί πρέπει νὰ κάμωμεν, ὦ Ὑψίστε, τί πρέπει νὰ κάμωμεν ;

Α. Σ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

(Στὴν βούσῃ, πῶφρισε ὁ κ. Νικόλ. Νίτσος
στοῦ Τσαπαντᾶ εἰς μνήμην τοῦ πατρὸς του.)

★ ★

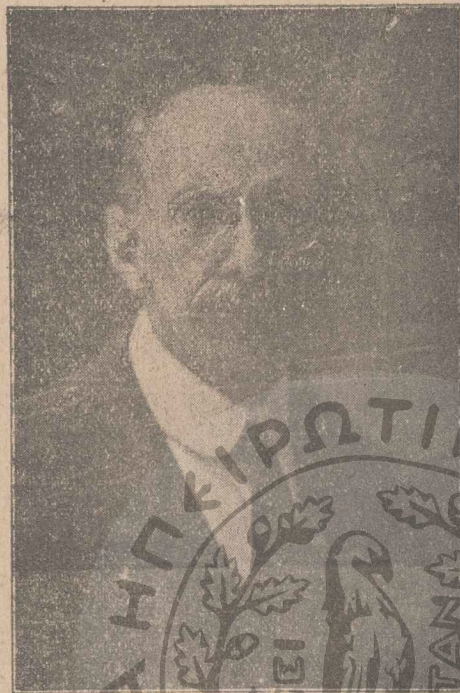
Κούρ νερό, χορευτικό, ἀστράγατο κινάριον
Ἡ Βούσῃ αὐτὴ ἀδύνατον προσφέρει στὸν καθέναν.
Ὁ Νίτσος ὁ Νικόλαος τὴν ἐφάρισε γιὰ σῶμα
Τοῦ ἔκλουστοῦ κ' ἐνάρετου πατρὸς του Πιπᾶ
(Σταύρου).

Ὅπου γεννήθηκεν ἐδῶ καὶ πέθανε στὴν Προῦσα.
Πίνετε καὶ σχωράτε τὸν σ, αἰῶνες τῶν αἰῶνων !

Τσαπαντᾶ 9 Σεπτεμβρίου 1923.

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

Δ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΙ ΑΤΘΙΔΕΣ
ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΡΧΑΙΑΙΣ ΑΘΗΝΑΙΣ

ἰ Ίωνίδες, αἱ Δωρίδες καὶ αἱ Αἰολίδες
εἶχον πλήρη ἐλευθερίαν, ἀλλ' αἱ Ἀτθίδες
ἦσαν περιορισμέναι. Ἡ κατὰ τοὺς ἀσ-
χαιοτέρους χρόνους ἐλευθερία τῶν γυναι-
κῶν εἶχε περιοριστῆν κατὰ τὴν δημοκρατι-
κὴν ἐποχὴν. Ὁ ἀνὴρ, ἀσχολούμενος περὶ
δημόσια καὶ διατρέφων τὸ πλεῖστον τοῦ
χρόνου ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν τῷ δικαστηρίῳ,
ἐν τοῖς γυμνασίοις, τὰ κοινὰ πραγμάτων ἢ
καὶ ἁπλῶς περὶ πολιτικῆς συζητῶν ἐπο-
ίας παροικτικὰς ἀκτῖνας τοῦ ὕψους ἡλίου, ἀπεξ-
ροῦτο τοῦ οἴκου. Κατ' ἀνάγκην δὲ ἡ γυνὴ εἴετο πε-
ριμελημένη καὶ κατὰκλειστος ἐν τῇ γυναικοντίδι. Ἡ
οἰκονομία κατέστη ἕξις ἐπὶ τοσούτων, ὥστε αἱ γυναῖκες
δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐπεμβαίνουν τῶν αὐτῶν τῆς ἀλευ-
θρίας, εἰὰ μὴ συνέτρεχον ὅπως ἐξαιουμένη περὶ οὐ-
σίας. Καὶ τότε ὀφείλον νὰ ἐννοοῦσαν τὸν θεοῦ τοῦ
ῖδος, διότι ἄλλως ὁ γυναικονόμος ἐκόλυε τὴν ἐξ-
δορ.

Ὁ Εὐβοϊδὴς εἰς τοὺς Πραξιτέλους φέρει ἐπὶ τῆς
σκιρτῆς τὴν Μαχαρίαν, θυγατέρα τοῦ Πραξιτέλους ἡ-
υς λέγει τῷ Δημοφάνει, ὅτι ἡ γυνὴ διὰ τῆς αἰσῆς
καὶ τῆς σωφροσύνης, ἡούρας πέποιθα ἐν τῷ οἴκῳ,
ἐπιτελεῖ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολὴν τῆς.

Καὶ ὁ Σοφοκλὴς παρὶ τῶν Κασσίου, ἀρχιερέων
κατὰ τῆς Ἀντιγόνης καὶ τῆς Ἰσμήνης, ἀποστάτας

τῶν διαταγῶν του (Ἀντιγόνη στ. 575—9), ἀναγκάζοντα δὲ διὰ τῆς στιγμῆς ἐκείνης αὐται, ὡς γυναῖκες, δεῖν ἢ φρουρῶνται καὶ ἢ μὴ μένουν ἐλευθεραί.

Ὁ Περικλῆς — τοῦ ὁποῖου αἱ γνώμαι, ὡς γνωστὸν, συνήθως συμπέπτουν πρὸς τὰς Θουκυδίδου — περὶ τὸ τέλος τοῦ ἐπιταφίου λόγου του, δι' ἀποστοφῆς πρὸς τὰς ἑνεκα τοῦ πολέμου χηρευσάσας Ἀιθίδας, ἀπηνέχυνε βραχέως παρενταῖον περὶ τῆς γυναικείας ἀρετῆς. Μεγάλη θὰ εἶνε — εἶπεν — ἡ ἐπὶ λήψις διὰ τὰς γυναῖκας, εἰ μὴ αὐταὶ φανῶσι κατώτεραι τῆς ἰδίας ἐαυτῶν φύσεως, καὶ μάλιστα δι' ἐκείνας τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα δὲν θὰ ὑψηλοευθεται παρὰ τῶν ἀνδρῶν, μήτε πρὸς ἑαυτὸν, μήτε πρὸς πρόγον.

Ὁ Σόλων, ρομοθετὴς τῶν Ἀθηναίων, ρομίζον τὰς γυναικείας θωπείας ἐπίσης ἐπιζινδύνους, ὅσον τὴν βίαν, ἐκίχονζεν ἀνδρῶν τὰς διὰ τῆς γυναικείας περὶδοῦς ρευομένας δωρεάς καὶ πολλὰ πολεμικὰ καὶ αὐτῶν ἔλαβε μέτρα, ὡς πρὸς τὰς ἐξόδους αὐτῶν ἐκ τοῦ οἴκου, μάλιστα ρύκτιον, καὶ ὡς πρὸς τὰς τετηρητάς (ὑποκοιτικές) θοηρωδίας ἐν κηδείαις.

Ἐπὶ Σόλωνος ἐρομοθετήθη καὶ ἐπὶ Ἀθηναίων τοῦ Φαίηρέως ὡργανώθη εἰδικὴ ἀστυνομία διὰ τὰς γυναῖκας. Οἱ γυναικῶν νόμοι ὀφείλον τὰ ἐπιτηδεῶν ὡ μόνον τὴν συμπεριφορὰν τῶν γυναικῶν εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ εἰς τὰ δημόσια μέγη, ἀλλὰ καὶ ἢ ἀπαρνεῖσθαι τὰς ἐπὶ τὸ κεκαρτισμένον μέτρον πολιτείας ἐνδομυσίας. Ὁ δὲ θεσμός τῶν γυναικιστῶν ἦν, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, ἀριστοκρατικός. Οὗτοι ἐκαλοῦντο καὶ «γυναικοκόμοι».

Ὁ Ξενοφῶν ἐν τῷ Οἰκονομικῷ (παράγρ. 7) παρῶν τὸν Ἰσχόμαχον διδάσκοντα τὴν νεανίαν σύζυγον αὐτοῦ τὰ καθήκοντα αὐτῆς, ὡς πρὸς τὸν οἰκιακὸν βίον.

Ἐν εἰεὶ 422 π.Χ., ὁ πλούσιος Καλλίας πρὸς τὴν τῶν παιδὸς Ἀντολύκον, παρέθηκεν εὐπρόσιτον, καλέσας εἰς αὐτὸ τὸν Σωκράτην, τὸν Ἀρισθένην, τὸν Νικίρατον, τὸν Χαριμίδην καὶ ἄλλους.

Ὁ Σωκράτης τότε ἐν τῷ συμπόσιῳ ἐκείνῳ — ὡς διηγείται ὁ Ξενοφῶν — εὐαετῇ ἐξεδήλωσε περὶ τῆς γυναικὸς γνώμην, ἅπασαν τὴν εὐδύνην περὶ τῆς προσώσεως ἐπιρροῆς εἰς τὸν σύζυγον.

Ὁ Πλάτων ὅμως ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ (στ'. παράγρ. 21) ἐπωστηρίζει δι' ἡθελεία φύσεως εἶνε χειρὸν τῆς τῶν ἀρρεθῶν, δι' ἀρῆπει ρομοθετικῶς τὰ κοινοισθῇ ἢ συμπεριφορὰ αὐτῆς καὶ δι' ἑνεκα τῆς ἐλλείψεως τοιαύτης ρομοθετικῆς ἀσφαλείας, πολλὰ καὶ σπονδαῖα κακὰ ἐν τῇ κοινότητι γίνονται.

Ἀντ' ἐλείπον ὅμως καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖαις Ἀθήναις αἱ ἐξαιρέσεις, καὶ ὡς ἡ γυνὴ τῶν ἰσοκρατῶν τοῦ Σωκράτους, εἰ μὴ κοινῶν ἀπὸ τὰ ἄλλα τῆς ἐποχῆς, ἦν ἐν ταῖς στιγμαῖς τῆς ὁδοῦς τῆς — αἰτίας δὲ ἦσαν σπάνιαι — καὶ νυκτὸς ἔρχετο κατὰ τῆς ἀσφαλῆς κεφαλῆς τοῦ δουλοῦ Σωκράτους.

Ὅταν ὁ Ἀρισθένης ἐν τῷ συμπόσιῳ τοῦ Καλλία — περὶ οὗ ἀνωτέρω εἰρήται — ἠρώτησε τὸν Σωκράτην, πῶς οὗτος, τοιαῦτα περὶ συζύγου φρονῶν, δὲν διαπλάττει καλλιτέραν τὴν ἀστυνομίαν ἐπὶ τῇ πόλει, ὁ φιλόσοφος ἀπήντησεν, δι' ἡμεῖς κατὰ τοὺς τοὺς καλὸς ἐπιτελοῦν, οὗτοι γυναικῶν εἰς ὅσον

ειδείς ἱππους.

Ο Θεόφραστος ἐδίδασκεν, ὅτι αἱ γυναῖκες μόνον εἰς τὰ οἰκονομικά, οὐχὶ δὲ εἰς τὰ πολιτικά, δεόν τὰ διατρέπουσι.

Ἀλλ' ἐν ἔτει 455 π. Χ. ἀφίκετο ἐκ Μιλήτου εἰς Ἀθήνας εἰκασιεὶς κερνίς, ἥ τις ἐπέλαστο σπουδαίως καὶ ἐπιδόσθη ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῶν Ἀτιδίων, διότι πρώτη ἐλυνε τὰ δεσφὰ τοῦ ἀνδρικοῦ βουτοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐπερχῆς τῆς Ἀσιασίας, εἰσῆλθον ἐν Ἀθήναις σαρμῆς, ὅπως οἱ σὺντοροι ἀποκαλύπτως ἔχουσι καὶ ἑταίρας, πλείονος δὲ τοῦ χρόνου ἀνεπιτέχνη καὶ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀνεγνωρίστη ὁ θεσμός τῶν παλλαγῶν.

ΤΟ ΔΩΡΟΝ

Ἦθελν καὶ νὰ σοῦ χάρισω

Ἡοῦ νὰ μὴν ἔδωκα σ' ἄλλο κανένα,

Καὶ νὰ τὸ βλέπουσιν μικροὶ μεγάλοι

Καὶ νὰ ζηλεύουσιν καὶ σὲ καὶ μένα.

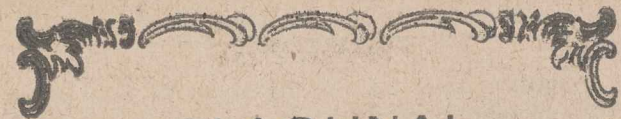
Κι ὅταν σ' ἐρώτησάν με τί στολίδι

Θες νὰ στολίσω τὴν ὡμορφιά σου;

Πολλὰ, μοῦ εἶπες, δὲν σοῦ γυρεύω

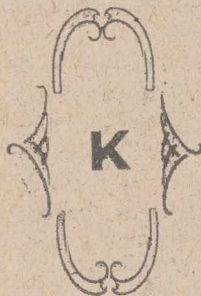
Μονάχα δώσέ μου τὴν καρδιά σου.

Ε. Σ.

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΑΠΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ

(Τακτικὸν συνγράμματος μας).

ἂν ἅπαν τὸ διαφρεῖσαν ἔτος 1923, ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν δὲν ὑπῆρξε ποσὸς ἐν θροονίᾳ, ὡς ἐν γενικαῖς γυναικαῖς, θὰ ἐπισημώσαμεν ταύτην. Ἐν τοῖς, ἐάν λάβαμεν ὑπὸψη τὰς διαφορὰς περιστάσεις ὑφ' ἃς εὐθὺς ἦμεν οἱ κάτοικοι τῆς προακτοῦσης, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δηλονότι τοῦ συνωστισμοῦ κυρίως, τῆς ἀσφαλείας πληθυσμοῦ ὑπερβαίνοντος τὴν ἰκανότητα καὶ ἐπάρκειαν τοῦ ἐδάφους τῆς πόλεως καὶ τῶν ὑγιεινῶν αὐτῆς μέσων, ὡς καὶ τὰς ἀνέκδοτον ἐπικρατούσας πλημμελεῖς ὑγεινῶς συνθηκῆς, ὑφ' ἃς διατελεῖ τὸ ὅσον τῶν Ἀθηνῶν, πρέπει νὰ ἡμεῖς ἐννοήσωμεν καὶ λίαν ὅτι δὲν ἐνέσκηψε ἀπὸ ἡμῶν πλῆθη τῆς πόλεως κατὰστρεπτικῶν καὶ ἐξολοθιστικῶν τῶν κατὰ τὴν.

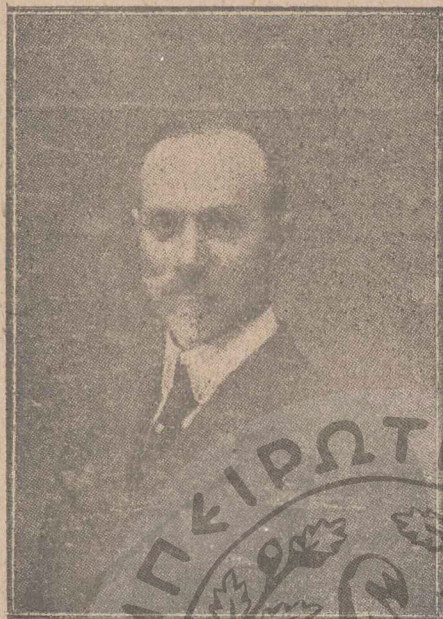
Τὸ κυρίως ἀπογοήτευσεν τὴν ὑγιεινολογίαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν Κράτους ἕληται καὶ ἅπαν τὸ παρελθὸν ἔτος, ἦτον ἡ πληθύνου τοῦ πασσαυτοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις μοιραῖως ἐνέσκηψε εἰς τὴν πόλιν ὑπολίαν δυσμενὲς περιστάσεις, καὶ ἡμεῖς τῆς στενάζου καὶ βελτιώσεως ἐν γένει τῶν ὁσῶν τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἀπὸ τῆς οὐλοῦς ἀπόψεως, ποσὸς ἀποσβέσθαι θανατηφόρων ἐπιδημιῶν, αἵτινες ὑπείλουν ἐπικινδύνως τὴν προακτοῦ.

ουσιν, αλλά και τὰς ἐπαρχίας. ἐν αἷς ὁ αὐτὸς παρε-
τηρήθη συνωστισμὸς ἐκ τῶν ἐκεῖσε καταφυγόντων
προσφύγων.

Ἦνε δὲ γνωστὸν ὅτι, κατόπιν πολέμου μακρᾶς ὀπω-
σοῦν διαρκείας, μεταπολίσεως ἀνηθισμῶν, ἀναστατά-
σεων ἐν γένει κοινῶν ὁλοκλήρων, οἱ ὄσοι τῆς ζωῆς
μεταβάλλονται ἄσπιν, ὁ ὁργανισμὸς τῶν ἀτόμων κα-
θίσταται εὐπαθέστερος, αἱ ἀμυντικαὶ τοῦ σώματος δυ-
νάμεις ἐλαττοῦνται καὶ ἐξασθενοῦνται μεγάλως, ἐπι-
τείνουσιν ὡς ἐκ τῶν στερησεων, τῶν κακουργιῶν καὶ
τῶν κατώσεων. Τὴν ταχύτεν, ἀκριβῶς λίαν ἐπίκαιρον
στιγμὴν ἐκλέγουσιν ὅπως ἐκδηλωθῶσιν αἱ ἐπιδημίαι
καὶ αἱ διάφοροι κατὰ τὰς κατστάσεις, αἵτινες τότε ἐκ-
δηλοῦνται μετὰ μεγαλειότητος ἐντάσεως προσβάλλουσαι
τοὺς ἤδη ἐξησθενημένους καὶ ἐξητλημένους ὁργανι-
σμοὺς, μετὰ τὴν τῶν ὁποίων ἀσθινοῦνται καὶ τὰ περισ-
σότερα θύματα.

Διὰ τοὺς λόγους δὲ τούτους, ἰδιαιτέρως λαμβάνον-
ται μέριμναι παρὰ τῶν κυβερνήτων καὶ τῶν φιλαν-
θρωπῶν καὶ εἰδικῶς προτείνονται μέτρα παρὰ τῶν ὑ-
γιεινολόγων. Ἡ ἐν Γενεύῃ τῆς Ἑλβετίας ἐδρεύουσα
«Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν», κατανοοῦσα τὴν δυσχερεῖν θέ-
σιν, εἰς ἣν περιήλθομεν ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως ἕνεκα
τῶν προσφύγων, ἰδίως τῆς Μικρασιατικῆς συμφο-
ρᾶς, ἠθέλησε νὰ συντοξέῃ ἡμᾶς εἰς τὸ ἔργον τῆς ὑγι-
εινῆς ἀνορθώσεως, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοῦτο εἰδί-
ον υγιεινολόγον, τὸν κ. Α. Γκασιέ, ἔχοντα τὴν ἐντα-
λὴν ὅπως μελετήσῃ τὰς διαφόρους ἐν Ἑλλάδι ἐπιδη-
μίας νόσων — τὰς ἀναπτυχθείσας κυρίως ἐσχάτως ὡς
ἐκ τῆς πληθώρας τῶν προσφύγων — καὶ νὰ προτεί-

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΡΑΚΗΣ

νη τὰ κατάλληλα πρὸς περιστολὴν αὐτῶν μέσα. Οὐ-
τως δὲ ὁ ἐπιστήμων οὗτος προσέβη εἰς σάβρας μελέ-
τας, τὸ πόρισμα τῶν ὁποίων θέλει μετ' οὐ πολὺ δη-
μοσιεῖσθαι εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν «La Grèce
Médicale» καὶ θὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς
Κακωνίας τῶν Ἑλλήνων. Ἐκ τῆς περισπουδαστοῦ ἐκεί-
νης ἐργασίας μαθαίνουμεν, ἐν γενικαῖς γραφαῖς, ὅτι
κατ' ὅλον τὸ διζορευσάν ἔτος 1923, αἱ σημειώθεισαι
ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις ἐπιδημίαι νόσων ἦ-
σαν, κατὰ σειράν ἐπικρατήσεως, ὁ ΕΞΑΝΘΗΜΑΤΤ-
ΚΟΣ ΤΥΦΟΣ, ἡ ΕΥΦΛΟΓΙΑ καὶ ὁ ΤΥΦΟΕΙΔΗΣ
ΠΥΡΕΤΟΣ, ἰδίως μετὰ τῶν προσφύγων. Ἡ ἐκ
τῶν νόσων, τούτων θνητότης ὑπῆρξε σχετικῶς μεγάλη
— εἰ καὶ ἠδύνετο γὰρ εἶνε μεγαλύτερα ἔτι — ἀφοῦ, με-
ταξὺ τῶν προσφυγικῶν μόνον πληθυσμῶν, ἐσημειώθη-
σαν 4.250 θάνατοι περίπου. Σημειώτεον δ' ὅτι, εἰς
ταύς προσφυγικοὺς καταυλισμοὺς παρατηρήθη ἡ μεγα-
λύτερα ἀμέλεια. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι τὴν ἐ-
πέκτασιν καὶ διάδοσιν τῶν μεταδοτικῶν καὶ μολυσμα-
τικῶν νόσων, τὰ μέγιστα εἰναι ἡ ἀκαθαρσία ἐν γέ-
νει. Ἄν ἐλειψῇ ἐννοεῖται, καὶ αὐταὶ τινὲς νόσοι, ἐπι-
δημικῶς τοῦτον τὴν ἐπιδράσασθαι, οἷον, αἱ γαστρονο-
καὶ ἰδίᾳ αἱ ἐσπερικοὶ διαταραχαὶ καὶ πολὺν ἔκδη-
λωθεῖσθαι εἰς πλείστα άτομα, ἕκαστα τῆς πλημμελείας
τῶν τροφῶν, τῆς κακῆς ποιότητος ἢ ἐσθλαίνοντος τοῦ
αὐτοῦ καὶ δὴ τῶν σπορικῶν, τῆς ἐλλείψεως ὕδατος
ἐπικρατοῦς διὰ πληθυσμὸν οἷος ὁ αὐξηθεὶς τεραστίως
τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ δὴ ἐν ἄλλοις θέσεσι, ἢ τῆς
κακῆς ποιότητος ὕδατος καὶ τῶν κατ' οἶκον καὶ ἀπο-
σφαιρικῶν μεταβολῶν. Αἱ λοιπὴν δευτερογενεῖς,
οἷως εἰπεῖν, ἐπιδημίαι αἷμα ὀλίγα θύματα προδίδουσαι
ἰδίᾳ παρὰ τῇ βορρῇ καὶ πρὸς τὴν ἡλικίαν παρ' ἣ ἐνε-

φωτισθήσαν δυσεντεροειδείς κατάρροι, δυσεντερία καὶ θανά, έντεριτίτιδος τῶν παίδων, παρτυφοειδείς πυρετοί, κλπ. — νόσοι αἵτινες ἐπέφερον πολλά τὰ δυσάρεστα.

Υπῆρξαν δὲ καὶ τινὰ κρούσματα ἀρῶν καὶ σπορὰ δικὰ πανώλους καὶ χολέρας, ἀλλὰ ταῦτα διὰ τῆς ἐγκλίρου ἐπεμβάσεως, ἀπομονώσεως, κλπ. υγιεινῶν μέτρων, χατάρωθη νὰ καταπληγῶσιν ἐπὶ τόπου, περιορισθείσης τῆς ἐκδηλώσεως αὐτῶν εἰς ἐλάχιστον ἀριθμόν. Ἀντὶ τούτου ὅμως νὰ μὴ ἐξαρώμεν ἐνταῦθα τὴν ἔντασι καὶ δραστηριότητα ἐκείνην τῆς κυβερνήσεως πρὸς καταπολέμησιν τῶν ἐπιδημιῶν τοῦ ἐκπεύσαντος ἔτους. Εἰργάσθησαν, ὁντίως ἀποτελεσματικῶς, πρὸς τὸ λατὰ ἀτελῆ ἐν μέτρῳ, ὅτινα διέθετον ἡρώων ὅσον τὸ δυνατόν τοὺς πρόσφυγικοὺς πληθυσμούς, διενήργησαν ἀπολαμάνσεις συστηματικὰς καὶ ἀνελπίσεις, διέταξαν τὸν δασυλισμὸν καὶ ἀκατάστατον τῶν κατοίκων ἀπάντων διὰ τὴν εὐφρογίαν, ὑποχρεωτικῶς, καὶ συνίστησαν τὰ πολιτικὰ ἐμβόλια κατὰ τῶν τυφοειδῶν νόσων ἐπιβεβλημένως εἰς τὸς πρόσφυγας καὶ τὸν στρατόν προσέβησαν δὲ εἰς ἀπομονώσεις τῶν πασχόντων καὶ ἐπέβησαν καθάρσεις διὰ τοὺς ἐκ μεμολυσμένον τύπων προσερχομένους.

Διὰ τῶν μέτρων τούτων καὶ πρὸς ἄλλου, ἐπιβλήσαντος ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, καταστάθη νὰ ἀποσοβῇ τὴν κίνδυνον μέγαν ἐπεκτάσεως σοβαρῶν ἐπιδημιῶν εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλληνικὴν χώραν. Τὴν σήμερον δὲ δυνά-

μεῖον νὰ εἴπωμεν ὅτι, πρὸς ὅλας τὰς πλημμελεῖς ὑγιεινὰς συνθήκας ὑφ' αἷς ἀνέκασθεν διατελεῖ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν — καὶ ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος — δὲν εὐρισκόμεθα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν νόσου, κατὰ τὸ παρόν — πληρὴ ἐνστάει τῆς ἐκδημιούσης ἀείποτε ἐν Ἑλλάδι ΕΛΟΝΟΣΙΑΣ, ἥτις καὶ αὕτη διὰ τῶν λαμβανόμενων ἐκείνῳ μέτρων ἀραισιῖται, ὁλονὸν μεγάλως ἐκφυλάττει καὶ θέλει ἐν τέλει ἐκλίπη ὁλοσχερῶς.

Δεκεμβρίου 1923.

MIX, N. ΚΑΠ-ΡΗΣ, ἱατρός

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

— Ἄν προσκλήσεις στὸ γάμο σου γάμο, δὲ φέ-
ρη νερό ἢ ξύλα.

— Ὅταν περῶν ἀπὸ τὴν χώραν τῶν μοσχοφάγων
πλῆεις τὸ ἔνα σου μάτι.

— Ὅποιος εἰσέρχεται νὰ κάμῃ ἐνὰ πρῶτον, εἰσέρχεται
νὰ κάμῃ καὶ ἑκτόν.

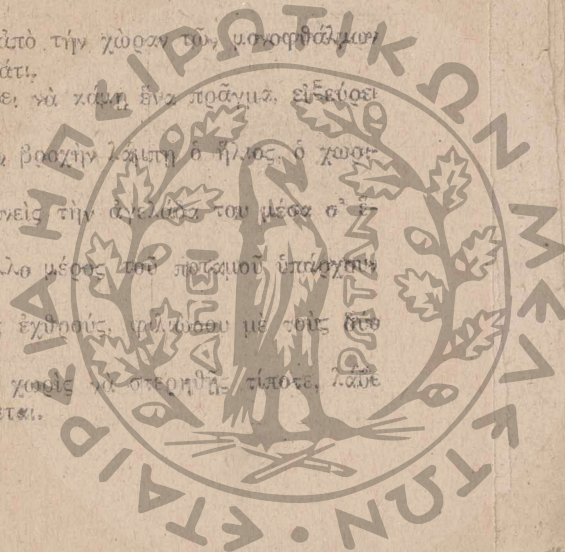
— Ὅταν μετὰ τὴν βραχὴν λατὴν ὁ ἥλιος, ὁ χῶρος
ζὸς χαίρεται.

— Ἀν ἀνέλγει κανεὶς τὴν ἀκρότητα τοῦ μέσου σ' ἑ-
νὰ πινέρο.

— Καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ πινέρου ὑπάρχουν
ἄνθρωποι.

— Ἄν ἔχῃς τρεῖς ἐχθρούς, πλεονέχῃ με τοὺς δύο
καὶ ἔχε θάνατον.

— Διὰ νὰ ζῇς, χῶρε νὰ σκεπθῇς τίποτα, καὶ
τὸν κόσμον ὡς ἔρχεται.

Ο ΡΩΜΗΟΣ

Υπὸ Γεωργίου Σουρή

Στὸν καφενέ ἀπ' ἔξω, σὺν μπῆς ξεπλωμένος,
ταῦ ἤλιου τῆς ἀκτίνος ἀχόρταγα σουφῶ,
καὶ στὸν ἐφημερίδιον τὰ πᾶς βυθισμένος,
καθένα δὲν χιττάω, καθένα δὲν ψηφῶ.

Σὲ μιὰ κορέλια τὸν ποδῶ: μου τεντόνω,
τὸ ἄλλο σὲ μιὰ ἄλλη, κ' ὀλίγο παρεκτὶ
ἐρμήνω τὸ καπέλλο, καὶ ἄρχινῶ μὲ τόνο
τοὺς ὑπουργοὺς νὰ βροῦν καὶ τὴν πολιτικῇ.

Ψυχὴ μου! τί λιπαρὸν! τί οὐρανὸς, τί φύσις,
ἀχνίζει ἐμπροσθὰ μου καίμαχλῆς καφές,
κ' ἐγὼ κατεμπνευσμένος γιὰ ὅλα φέρονω κρίσεις,
καὶ μόνος μου τῆς βροῖσκω, μεγάλας καὶ σοφάς.

Βροῖω Ἑγγύζους, Ρώσους, καὶ ὅποιους ἄλλους θέλω
καὶ στροβίλω τὸ μουστάκι μου μ' ἀγέροχο πολὺ,
καὶ μέσα στὸ θυμὸ μου κατὰ διακόλου στέλλω
τὸν ἴδιον ἐαυτὸ μου, καὶ γίνωμαι σκυλί.

Φέρονω τὸ νοῦ στὸ Διάνο καὶ εἰς τὸν Κερῆσκο,
κατενδουσιωμένος τὰ γένειά μου μαδῶ,

ἢ Ἑλλήνα εἰς ὅλα ἀνώτερον τὸν βροῖσκω,
κ' ἀπὼν στὴν καρέκλα χαρούμενος περῶ.

Ἦν φίλη μας Εὐρώπη μὲ πέντε φασχελῶν,
ἀπὼν στὸ τραπέζι τὸν γρόνθο μου κτεπῶ..
Ἐχόθη ὁ καφές μου, τὰ ροῦχά μου λερόνα,
κ' ὅσας βλαστήμιαις ἔξρω, ὀρχίζω νὰ τῆς πῶ.

Στὸν καφετζή ξεσπῶν.. φωτιά κ' ἐκείνος πέρνει,
ἀμέσως ἄνω-κάτω τοῦ κάνω τὸν μ π ο υ φ ῆ.
τὸν βροῖω καὶ μὲ βρίζει, τὸν δέρω καὶ μὲ δέφνει,
καὶ τέλος.. δὲν πληροῦν δεκάρα στὸν καφέ.

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΙΟΥΔΑΙΟΙΣ

Ἡ βίβλος τοῦ Σαυλά ἀναθεματίζει τὴν πόλιν ἐ-
κείνην, ἣτις δὲν διδάσκει τὰ παιδιὰ τῆς. Ἡ ἱερω-
δὴς τοῦ διδασκείου, λέγει, εἶνε ἀνωτέρα τῆς τοῦ
νοῦ. Καὶ σχολεῖον δὲν χορηγεῖται, εἰς ἵνα κτι-
σθῇ ὁ ναὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ. Λόγον ἔχον τὰ γρά-
μματα χοροὺς γυμνασίων ἐπὶ παντός. Πλημμελὲς δι-
ασχεῖον!

Ἀξιοπαρατήρητον εἶνε, ὅτι παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ὁ
ἐκείνιος δὲν δύναται νὰ γίνῃ διδασκάλος. Πᾶσι γὰρ
τὰ δύνανται τις νὰ μιμήθῃ καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν Ἰου-
δαίων!

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

ΤΟ ΠΤΑΡΝΙΣΜΑ

οὗτο ἀπασχόλησε πάντοτε τὴν πα-
ράδοσιν ὅλων τῶν λαῶν. Κατὰ τὴν
Ἀγίαν Γραφήν, οἱ ἀρχαῖοι Ραβδί-
νοι ἐν τῇ πανσοφίᾳ αὐτῶν μᾶς βε-
δαιοῦν, ὅτι κατὰ τὴν εὐδαίμονα ἐ-
ποχὴν των, οἱ ἄνθρωποι κατώρ-
θουν νὰ ζοῦν ἐπτακόσια καὶ ὀκτα-
κόσια ἔτη, οἱ δὲ πατριάρχαι τῆς
ἐποχῆς ἐκείνης ἐπταρνίζοντο μίαν
μόνην φορὰν καθ' ὅλον τὸν βίον αὐ-
τῶν. Τοῦτο συνέβαινεν ὀλίγον
πρὸ τοῦ θανάτου των καὶ ἀποτε-
λεῖ τοῦτου ἀσφαλὲς προμύηγμα.

Ὁ Ἰακώβ ἰδὼν ὅτι ὁ πατήρ του Ἰσαὰκ, ὁ πάππος τοῦ Ἀ-
βραάμ καὶ ἡ προπάππη αὐτοῦ Σάρρα ἀπέθανον κατόπιν ἐ-
νός πταρνίσματος, ὅταν ἔφθασαν εἰς ἡλικίαν πεντακοσίων
περίπου ἐτῶν, ἤρπισε νὰ φοβῆται μήπως ἀποθάνῃ, καὶ πα-
ρεκάλεισε τὸν Σαδωὺθ νὰ μὴ πταρνίζωνται πλέον ἀπ' αὐ-
τὸν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραάμ, οὔτε τὸ πταρνισμα αὐτὸ νὰ
προσημειώσῃ τὸν θάνατόν των. Ὁ Ἰακώβ ἐδέχθη τὴν πρό-
τασιν καὶ ἀπὸ τότε ὁσάκις ἐπταρνίζετο τις οἱ παριστάμε-
νοι ἀπήντων ἐν χορῷ: «Ὁ Θεὸς μαζὺ σου», τοῦτο δὲ πρὸς
εὐγνώμονα ἀναγνώρισιν τῆς θείας παρεχουμένης. Ἀπὸ
τότε βεβαίως ἐκείνην ἡ εὐχή, τὴν ὅποιαν δίδουν οἱ λαοὶ
ἅλου τοῦ κόσμου εἰς τὸν πταρνιζόμενον καὶ ἡ ὁποία ἐπι-
κρατεῖ καὶ εἰς ἡμᾶς, μετ' τῆς ὑγίης σου!

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπίστευον ὅτι μάλιστα ὁ Προμηθεύς,
ὃς ὑπεξαίρεσας τὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ θησαυροφυλάκιου τοῦ Διὸς,
ἐξαισχύοντες τὸν ἄνθρωπον δι' αὐτοῦ, ὁ ζεσταθεὶς ἐκείνης
ἀνθρωπὸς ἐπταρνίσθη! Ὁ Ἀριστοτέλης ἀργότερον ἐξήγει
τὸ πταρνισμα ὡς ἀπόπειραν τοῦ ευγενεστέρου μέρους τοῦ
ἀνθρώπου πρὸς ἀποτίναξιν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου κάποιου βάρ-
ρους, τὸ ὅποιον τὸν στενοχωρεῖ.

Ἄλλ' ὁλόκληρος ἡ προγονικὴ μας ἱστορία ἀποτελεῖ συ-
ναιτίαν πταρνισμάτων. Πρὸ τῆς ἐν Σαλαμίν ναυμαχίας,
κάποιος ναύτης ἐπταρνίσθη πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ Θωμιστε-
αλέους, οὗτος δὲ —δεξιότατος ἐκμεταλλεὺς τῶν εἰωνῶν—
ἐξαμαρτήσας τὸ πταρνισμα τοῦτο ὡς προάγγελον τῆς
νίκης. Ὁ Ὀμηρεὺς ἀναφέρει εἰς τὴν Ὀδύσσειαν ὅτι, ἐνῷ
ἡ Πηνελόπη ἔλεγεν εἰς τὸν υἱόν της: «—Ἄν ἤρατο ὁ
πατήρ σου Ὀδυσσεύς, θὰ ἐπιμῶρει τοὺς καταβλίδοντας τὴν
ἐστίαν ταυ», ὁ Τηλέμαχος ἐπταρνίσθη. Κατ' ἐκείνην τὴν
στιγμὴν ἐπαρουσιάσθη εἰς ξένος, ἡ δὲ Πηνελόπη, γελᾶσασα,
τῷ εἶπε νὰ πλησιάσῃ. Ὁ ξένος αὗτος ἦτο ὁ σύζυγος αὐτῆς
Ὀδυσσεύς. Ὁ Ξενοφῶν κατὰ τὴν ἀνάδοσιν τῶν Μιδιῶν,
ἐξαίρετισεν ἓνα πταρνισμα κάποιου στρατιώτου ὡς εὐπρόσ-
δεκτον οἰωνόν τοῦ Διὸς. Παρόμοια γεγονότα ἀναφέρονται
κατὰ τοὺς πολέμους Κύρου τοῦ νεωτέρου. Ὁ Θεοκρίτος
διὰ νὰ χαριτίσῃ τὴν παρουσίαν ἐνδεῶς εὐτυχὸς γαμβροῦ,
ἐνν εὗρισκε τίποτ' καλλίτερον ἀπὸ τὸ πταρνισμα τῆς νύ-
φης, ὁ δὲ Κάτωλος ἀναγκάζει τὴν Κορρίδα νὰ πταρνίσθῃ
διὰ νὰ χαρίσῃ τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν γάμον ἐραστῶν.

* *

Ἀλλὰ κατὰ τὰν μεσαιῶνα τὸ πταρνισμα ἐθεωρεῖτο καὶ
ὡς κακὸς οἰωνός. Ἄν ἐπταρνίζετο τις κατὰ τὴν δείπνον,
τοῦ ἐφερον πάλιν τὸ προσηγορευμένον σακχίνον ἀπὸ τοῦ ἐ-
ποίου ὡσεὶ νὰ πῶσιν ἄκοιμ' ἵδαν μελῖσαν. Ἄν ἐπταρνι-
ζετο τις ἔσται ἐνεδύετο, οὕτως ὅταν ἐφορεῖ καὶ ὑπὸ τὴν

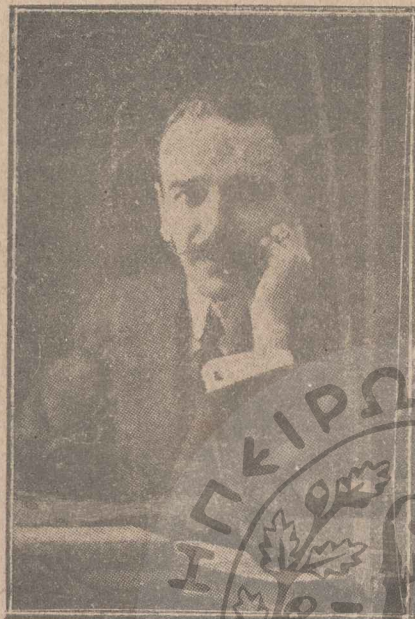
που, ὡφειλε νὰ ἐκδυθῇ καὶ νὰ πλεгиᾷ ἐκ νεοῦ. Ἄν εἰς νεότητος ἐπταρνίζετο, ὁ πλοίαρχος ἀνέβαλλε τὸν ἀπόπλουον.

Τὸ πταρνίσμα εὐθεωρεῖτο καλὸς οἰωνὸς καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς τῶν Ἰνδιῶν. Οἱ Βουδδισταὶ ἔχουσιν ὁλόκληρα κεφάλαια εἰς τὰ ἱερά των βιβλία περὶ τοῦ πταρνίσματος, τοῦ χασιμήματος, τοῦ βηλὸς καὶ μερικῶν ἄλλων, ὅχι πάντοτε ἀκουσίων ἐκρήξεων. Οἱ Πέρσαι, οἱ Σιχμαῖοι, οἱ Ζουλοῦ, οἱ Μασόποτυαῖται καὶ οἱ ἀρχαῖοι Μεξικανοὶ αὐδέποτε ἐπταρνίζοντο ἄλλαφά τῇ καρδίᾳ. Δι' αὐτοὺς τὸ πταρνίσμα συνεδέετο μὲ θεησκειτικὰς παραδόσεις καὶ προσέλαβε ἐκπερίγεινται σφαῖραν διανοητικῶσεων.

* *

Εἰς τὴν μεσαιωνικὴν Ἀγγλίαν ὅταν ἐπταρνίζετο εἰς τὴν δευτέραν, τοῦτο ἐσημαίνει κίνδυνον, τὴν Τρίτην ἐσημαίνει ὅτι ὁ πταρνισθεὶς θὰ εἴρῃαι κάποιον ξένον. Ἡ παράδοσις δὲν ἀναφέρει ἂν αἱ χηραὶ τῆς Βαστανίας ἐπταρνίζοντο συχνὰ τὴν Τρίτην. Τὸ πταρνίσμα τῆς Τετάρτης ἐσημαίνει ὅτι ὁ πταρνισθεὶς θὰ ἐλαύδανε γάμου, γεγονός αξιοσημείωτον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπῆρχον παρὶδορρεῖα καὶ γαμήματα. Τὴν Πέμπτην ἂν ἐπταρνίζετο κανεὶς, κατὰ καλὸν θά τοῦ συνέβαινε. Τὴν Παρασκευὴν τὸ πταρνίσμα ἐσημαίνει ὄντως προσσχέ. Τὸ Σάββατον ἡ παράδοσις δὲν ἀναφέρει τί ἐσημαίνει τὸ πταρνίσμα. Ἴσως νὰ ἦτο κανὲν ἀπὸ τὰ περὶ ὠνυμα Ἀγγλικὰ «ἔθιμα» τὸ νὰ μὴ πταρνίζωνται τὸ Σάββατον. Τέλος, ὁ πταρνιζόμενος τὴν Κυριακὴν εἶχε τὴν δεδαιότητα νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἤγαπα πρὶν ἢ παρῶν ἢ ἐβδόμης.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΚΡΑΙ ΙΣΤΟΡΙΔΙ

Ο ΒΥΡΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΝ

(Τοῦ τακτικοῦ συνεργάτου μας κ. Θ. Βελλινίτη)

πόλις τοῦ Ἀργονοσολίου Κεφαλληνίας, θὰ ἐτοιχίσῃ ἀγαπηστικὴν πιάκα, εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου κατέλυσεν ὁ λόρδος Βύρων, ἐρχόμενος ἐξ Ἰταλίας ὅπως συμμετάσχη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγώνος, ὡς ἀντιπροσωπεύων τοῦ φιλελληνικοῦ κομμάτων τοῦ Λονδίνου. Ἀρχομένου τοῦ 1823 οἱ ἔσχατοι τοῦ Βύρωνος καὶ τῆς κοιτίσεως Γκυνιόλι ἐδρίσκοντο εἰς τὴν δόξαν των. Ἡ ἀνάμειξις τοῦ πατρὸς τῆς κοιτίσεως Γκυνιόλι, κόμητος Ζάμπια, εἰς τὴν συνωμοτικὴν ἐταίρειαν τῶν Καρδονάρων, τῶν ὁποίων μέλος ἦτο καὶ ὁ Βύρων, προεκάλεσε τὴν ἀπέλασιν ὁλοκλήρου τῆς οἰκογενείας Ζάμπια ἐκ Τυρκίας. Καὶ αὕτως δὲ ὁ Βύρων εἶχε καταστῆ ἵσχυρος εἰς τὰς ἀρχάς. Ἐξολοθίσθησαν οὕτως τὴν οἰκογένειαν ταύτην εἰς τὴν Πάρισον, ὅπου κοινωλεῖτο μὲ τὴν πολιτείαν καὶ τὴν ποίησιν. Ἡ Ἰταλίαν εἶχε κουράσει πλέον. Ἐπιδέχεται καὶ ἄλλοι μίαν ζωηροτάτην συγκίνησιν. Ἐκπέμπεται περὶ αὐτοῦ ἀποδημίας εἰς τὴν Ἀμερικήν, πρὸς ἀναζήτησιν νέων περιπειριῶν. Μὴ ὦν εὐχάριστος ἐκ τῆς πατρί-

σεως του, ἤθελε νὰ ἀναλάβῃ, εἰς ἐπέστρεφε ποτὲ εἰς Ἀγγλίαν, ἐνεργητικώτερον δοῶν ὡς δημοσιογράφος. Αὐτὴ δὲ ἡ ἰδέα του, τὸν ἔκαμε πλείστους σιγῶν τοῦ ν' ἀποστείλῃ εἰς τὴν «Λιμπεράλ», τῆς ὁποίας ὁ διευθυντὴς Χάρτ μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν ὅπως συνεννοηθῇ μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς Λονδίνον.

Ἐν μέσῳ τῶν τοιούτων ἀορίστων διαλογισμῶν του, τὸ πνεῦμα ἐστρέφετο πάντοτε πρὸς ἐπιχειρήσασθαι νῆαν. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ ἐξακολούθησις ἀπὸ τοῦ 1821 τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγώνος προσέκειται τὸν γενικὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου. Μία λαϊκὴ συμπάθεια προσεβλήθη, ἐκτὸς τῶν Κυβερνητικῶν βλέψεων. Ἡ Ἀγγλία ἴσως ἦτο ἡ ὀλιγώτερον εὐνοϊκῶς διατεθειμένη ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ὑποθέσεως. Ἐν Λονδίῳ ἐν τοῦτοις συνεστήθη φιλελληνικὸν κομιτάτον, ὅμοιον τοῦ τῶν Παρισίων, τὸ ὁποῖον ἀπέστειλεν εἰς τοὺς μαχομένους Ἕλληνας ὅπλα καὶ ἐνισχύσεις. Ἀλλὰ ἡ μεγαλειτέρα δύναμις τῶν κομιτῶν τοιούτων ἦτο ἡθικὴ. Αἱ διαρκεῖς διαμαρτυρίαι των καὶ ὁ ἀγὼν των κατὰ τῆς πολιτικῆς μερικῶν φιλοπόνησαν Δυνάμεων, ἀπέσπασε τὴν προσοχὴν τῆς κοινῆς γνώμης.

Οὐδὲν ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως ταύτης θὰ ἦτο σημαντικώτερον ἢ ἀνάμιξις τοῦ Βύρωνος εἰς τὰς ἐνεργείας των. Τὸ κομιτάτον τοῦ Λονδίνου ἐξήτησε τὴν συνδρομὴν τοῦ Βύρωνος καὶ τὴν παρουσίαν του εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Βύρων δὲν ἐδίστασε πλέον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον τὴν περιουσίαν του καὶ τὴν ζωὴν του. Συνέδραμε τοὺς μεταβαίνοντας φιλέλληνας. Ἐγνώριζε δὲ ὅποιας δυσχερείας καὶ ὅποιας θλίψεως θὰ ἐδοκίμαζε, μεταβαίνων εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ὁποίαν διήρουν δεινοὶ διχασμοί. Ἀφ' ἐτέρου κλονισθεῖσα ὑγεία του ἀντετίθειτο εἰς τὴν ἀσθενίαν του

Κατείχετο ἄλλως τε καὶ ἐκ μαύρων προαισθησεων ἄλλα παρ' ὅλα ταῦτα ἐλύθει νὰ ριφθῇ εἰς ἀγῶνα ὑπὲρ δικαίας ὑποθέσεως, χάριν τῆς δόξης. Ἡρξιοι τότε νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ φίλου του Τσελανέου, ὅπως κατέλθουν ὁμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Αἱ προετοιμασίαι πρὸς ἀναχώρησιν ἠκολούθησαν ἀμέσως. Ἐναύλωσε τὸ βούκιον «Ἡρακλῆς». Καὶ τὴν 31ην Ἰουνίου ἐπεβιβάσθη. Τὸν συνώδενον ὁ Τσελανεῦ, ὁ κόμης Ζάμπια, ἀδελφὸς τῆς ἐραμένης του, ὡς γραμματεὺς, ἕνας ἰατρός, ὀκτὰ ὑπηρέται καὶ ὁ Ἕλλην Στυλτίης, τὸν ὁποῖον παρέλαβεν ὅπως τὸν μεταφέρει εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ «Ἡρακλῆς» ἀπέπλευσε τὴν 30ην Ἰουνίου ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Γενούης, μετὰ δύο δὲ ἡμέρας ἐβρίσκειτο εἰς Λιόδορον, ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως ταύτης, ἀναμένων τὴν πνοὴν εὐνοϊκοῦ ἀνέμου, ὅπως ἀποπλεύσῃ. Ὁ Βύρων καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πλοῦ ἦτο πλήρης φαιδρότητας. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐβρίσκειτο εἰς τὸ κατὰστροφα καὶ τὴν νύκτα ἐκσιμάτα ἐνδεδυμένος. Ἐτοίμασε μὲν παρπούς καὶ λαχανικά, ἀποφεύγων νὰ ἰσώρῃ κρέας. Μετὰ πολλῶν ἡμερῶν πλοῦν, ὁ «Ἡρακλῆς» κατέπλευσε τέλος τὴν 21ην Ἰουλίου εἰς τὴν Κεφαλληνίαν.

Ὁτῶν ὁ Βύρων ἐλάττει διὰ δευτέρου φραγὸν τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος. Εἰς τὴν Κεφαλληνίαν παρεβίβηεν ἐπὶ 22 περὶ πλοῦν μῆρας. Ἐστάσαν τὰ ἀπὸ τῆς τῆς Ἑλλάδας, ὅθεν αἱ πληροφορίαι περὶ τοῦ ἐμφύλιου πολέμου ἐφθάνον, τρομεραί. Ἡ Ἀγγλικὴ κομιτὴ τῆς Κεφαλληνίας τὸν ἐδέχθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Μακρὰν τοῦ νὰ ἐπιδεικνύῃ ὅπως ἀκούων θαυμάσει

τικὼν ζῆλον ἐν τῷ ζητήματι τῶν μαρτύρων τοῦ Σταν-
ροῦ, ἀπασχολεῖτο νὰ συζητῇ δημοσίᾳ ἐναντίον ἐνὸς
σεβασμίου μεθοδιστοῦ, τοῦ δόκτορος Κέννεν, ζη-
τοῦντος διὰ διαλέξεων νὰ μετατρέψῃ τὰς θεοσκευ-
τικὰς πεποιθήσεις νεαρῶν τινῶν Ἀγγλῶν ἀξιομα-
τικῶν τῆς ἐκεῖ φρουρᾶς.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐπεχείρησεν ἐκδρομὴν μέχρι τῆς
Ἰθάκης, ὅπου ἐπεσκέφθη τὸ σπήλαιον τοῦ Ὀδυσσεύς
καὶ ἀπεκλιμήθη ἐντὸς αὐτοῦ. Ὅταν ὁ γραμματεὺς
τοῦ κόμης Ζάμπα, ἀνησυχήσας διὰ τὴν ἀρκατορίαν,
εἰσηλθὼν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ τὸν ἐξύπνησεν, τοῦ εἶ-
πε ὁσηροσημένως.

—Γιαὶ νὰ μὲ ξυπνήσῃς; Ἐβλεπον τὰ καλλίτερα
ὄνειρα, ποῦ εἶδα ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου.

Τῷ ὄντι ἡ πραγματικότης ἦτο τόσον σκληρά! Εἰς
τὴν Ἰθάκην συνήρτησεν ὁ Βύρων τὰ πρῶτα δύματα
ταῦ τραχυτάτου ἐκείνου ἀγῶνος, εἰς ὃν ἐπρόκειτο νὰ
ἀφροσιωθῇ.

Ἐκεῖ εἶχον καταρύγει πλείστοι αἰκογένηται μετὰ
τὴν καταστορὴν τῆς Χίου καὶ ἐκεῖ ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ
ιδίου στόματος αὐτῶν τὴν περιγραφὴν τῆς τραμερᾶς
σφαγῆς. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, ἐσκέφθη
νὰ ἀπέλθῃ αὐθις εἰς τὴν Ἰταλίαν, διότι ὅλαι αἱ πλη-
ροφορίαι, τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν ἐξ Ἑλλάδος, τοῦ
ἐπαρουσίαζον ἀδιόρθωτον τὴν κατὰστασιν. Ἐν τῷ
μεταξὺ ἐφάνηον πανταχόθεν ἐξ Ἑλλάδος ἐπιστολαί.
Πρῶτην τοιαύτην ἔλαβεν ἀπὸ τῶν Μάρκων Μπότσα-
ρη, χρονολογουμένην ἀπὸ τὸ Καρπενῆσι, ὅπου εἶχε
μεταβῆ ὅπως ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ ἐστρατοπεδευμένου
ἐκεῖ σιγατοῦ. Ἀπέπευεν ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη τὴν ἀ-

προκαίητον χάριν τοῦ ἡρωϊσμοῦ. «Ἡ ἐξοχότης σου,
ἔγραψεν ὁ Μπότσαρης εἰς τὸν ἀνδραγαθὸν ποῦ ἔχομεν
ἀκριβοῦς ἀνάγκην.» Καὶ προσέθηκεν, ἀπὸ τῆς ἑξῆς
κάτω καὶ μὲ ἐξ-ἐπτά χιλιάδες Ἀρδαυίτας, ποῦ
εἶνε στρατοπεδευμένοι ἐδῶ κοντὰ Μεθυσίον δ' ἀ-
ναχωρήσω μὲ μερικὰ ἐκλεκτὰ παλληκάρια μου, διὰ
νὰ ἔλθω εἰς συνάντησιν τῆς ἐξοχότητός σου». Αὐτὸ
τὸ καὶ ποῦ ἔλεγεν διὲν θὰ ἐκάρων ὁ Μάρκος Μπό-
τσαρης, ἥτοι ἡ νικητικὴ κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ στρατο-
πέδου ἐφοδος, ὅπου εἶσεν ἡρωϊκὸν θάνατον, καὶ ἡ
ἀποία ἔφερεν εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὴν νίκην
του. Ὁμοφώνως δ' ἀπεκλήθη νέος Λεωνίδας.

Τὸν Βύρωνα ἐκάλουν πανταχόθεν οἱ Ἕλληνες.
Τὸν ἐξήτουν εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰς τὴν Ἰθάκην,
εἰς τὸ Μεσολόγγι. Τὸν ἐκάλει ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀθηναί-
ος ἀπὸ τὸ Κουρούσιον ἄηρον, το ὅποιον εἶχε μετα-
βάλλει εἰς φρούριον καὶ παρεμένε μετὰ τῆς συζύγου
αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, τῆς Ταρσίσσης. τὴν ὁ-
ποίαν ἐνημερεύθη ὁ φίλος αὐτοῦ Τροχάδης καὶ αὐτὴ
Ἀγγελικῆς, ἥτις ἐνέειτο τὸν ἄνδρα τοῦ Νικολάου Βελ-
λιαντῆ καὶ ἐγκατεστάθη θρασύτρεχον εἰς Παξοὺς.
Τὸ ἀρχαῖον ἄντρον, ἡ φῆμη τοῦ Ὀδυσσεύς, ἡ ἀντρο-
φὰ τῶν ὠρεῶν γυναικῶν, αὐτὴς σφαιροῦται τῶν
περιπετειῶν τοῦ Ἀγῶνος καὶ αἱ ὁποῖαι ἐδόσαν ρω-
ματικὴν ζωὴν εἰς αὐτὴν, εἰλάνον περιπέτειαν τὸν
λόρδον Βύρωνα. Ἀλλὰ τὸν ἐπειδὴ πλείστορον αἱ ἐ-
πιστολαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μανουσοῦδου, ἀνδρός
ἐθναπαλῆς μορφώσεως καὶ ἀκαταβλήτου ἐρετηρι-
κότητος. Εἶχε γραφῇ τότε καὶ ἡ ἰδέα τῆς ἀνακηρύ-
ξεως τοῦ ποιητοῦ ὡς βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. Ὁ

Τρελαδέυ ἐπίστευεν δι' ἐκεῖ θὰ κατέλγη τὸ πρῶμα.
«Ἐὰν ἔζη, λέγει καὶ ἔσθαι με μέχρι τῆς Ἐθνικοσυ-
λεύσεως, κομίζων ἐν δάνειον ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου
οισμμάτων (ταλλήρων), οἱ Ἕλληνες θὰ τοῦ προσέ-
φερον τὸ βασιλικὸν στέμμα». Ἡ διάδοσις αὐτῇ εἶχε
λάβει μεγάλην ἐδούτητα. Ὅταν ὁ Βύρων ἀνῆλθεν εἰς
τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς Κεφαλληνίας, ὅπως ἐπι-
σπεφθῇ ἐν μεσαιωνικὸν μοναστήριον, οἱ καλόγηροι
τὸν ὑπεδέχθησαν ἐν πομπῇ καὶ ὁ ἡγοούμενος τὸν προ-
σεφώνησεν ὡς βασιλέα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ μακρὰ θυ-
μὸς προσφώνησις τοῦ μοναχοῦ τὸν ἐξώργησε καὶ τὸν
ἐκίνησεν εἰς παραφροσύναν. Ἀσπιάσας μίαν λαμπράδα,
ὤρμησε πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μοναστηρίου, ἐκπέμ-
πων κραυγὰς. Ἠγοούμενος καὶ μοναχοὶ ἔμειναν κα-
τάπληκτοι, ὁ δὲ πρῶτος κλυτὸν τὸ μέτωπόν του, ἐ-
φώνησεν :

—Εἶνε θεοπάλαθος, ὁ κακομοίρης.

Τὴν ἐπαμένην, συνελθὼν ὁ Βύρων, μετεμελήθη,
ἐπλησίασε τοὺς μοναχοὺς μετὰ φιλοφροσύνης καὶ προ-
σέφερε πλούσια δῶρα εἰς τὴν Μονήν. Ἐν τούτοις ἡ
ἐπιπόνοισ εἰς τοὺς μοναχοὺς περὶ τῆς παραφροσύ-
νης τοῦ Βύρωνος παρέμεινε διαρκής.

Κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1823, ἐνεφανίσθη ὁ Ἕλ-
ληνικὸς στόλος μετὰ τὸν Μανροκορδάτον προσεχόμε-
νος ἐξ Ὑδρας, εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ναυπάκτου καὶ ὁ
Βύρων ἀπεφάσισε τέλος ν' ἀπέλθῃ εἰς Μεσολόγγι.
Κατείχετο ὑπὸ δυσμενῶν προαισθησεων. Ἐπίστευεν
ἀδυστάτως, δι' ἃς θὰ ἐπείσθαι ἐκ τῆς Ἑλλά-
δος. Ἀφῆκε τὴν Κεφαλληνίαν, ὅπου εἶχε διέλθει
περὶ τοὺς ἑξ μῆνας μελαγχολικός. Καίτοι δὲν εἶχε

συμπληρώσει τὸ 37ον ἔτος, ἠορᾶναι δι' εἶχε γηρά-
σει. Ὅτε μετὰ ἑνα μῆνα συνεπλήρωσε τὴν 37ην ἐ-
πέτειον τῶν γενεθλίων του, προέλεγε τὸν θάνατόν
του εἰς τὸ τελευταῖον του ποίημα, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει
διὰ τῶν ἀκολούθων στίχων :

«T is time this heart sould be tumoved
Sine others it has ceased to move

Καὶ περὶ τὸ τέλος.

If thou regrett 'st youth why live
The land of honorable death
is here ! up to the fide and give
away the breath !

Τὴν μεσημβρίαν τῆς 16ης Δεκεμβρίου 1823, ὁ
Βύρων κατέπλεε εἰς Μεσολόγγι, δυσχερὲς τὴν
ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ εὐχαὶ τῶν Κεφαλλήνων
συνώδεναν αὐτόν, καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἀφίξεώς του εἰς
τὴν θρηλικήν πόλιν ἐχαιρέτισθη ὡς ἡμέρα νέας πα-
τριάρχου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀγῶνος. Μετὰ πέντε μῆρας
ἀπέβησεν εἰς τὸ Μεσολόγγι, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
πάππου τοῦ Χαριλάου Τερζακῆ, τὴν ὁποίαν εἶχε πα-
ραχωρήσει πρὸς τὸν ποιητὴν ὡς κατοικίαν του. Με-
τὰ τὸν θάνατον τοῦ Βύρωνος, εἶδον τόσαι Ἕλληνας
ἐλπίδες.

©, BEAULANITIS

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

μεγίστη αὐτῇ τῶν Ἀθηναίων ἡρώων, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεσέως εἰς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς Ἀθηνῆσιν τοῦ συνοικισμοῦ τῶν Ἀθηναίων εἰς μίαν πόλιν, ἐτελείτο κατὰ πενταετίαν περὶ τὰ πέλῃ τοῦ ἡγὸς Ἐκατομβαιῶνος, ἥτοι κατὰ ὅλιον. Τόση ἦτο ἡ μεγαλοπρέπεια, μεθ' ἧς ἐτελείτο, ὥστε αἱ προπαρασκευαὶ αὐτῆς ἀπῆλθον μᾶλλον χρόνον καὶ ἀπρηλόουν 10 ἡδικοὺς ἄρχοντας, ἐπὶ τούτῳ ἐλεγομένους καὶ καλουμένους Ἀθλοθέτας, οἵτινες ἀπὸ ἐτῶν προπαρασκεύαζον τοὺς κατὰ τὰ Παναθήναια τελουμένους παγκρατεῖς ἀγῶνας, ἐξέλεγον καὶ προεγύμναζον τοὺς ἀγωνιστάς κτλ. Ἐπειτα αὐτῇ ἡ Βουλὴ τῶν Πεντακσίων προσεκήρυσσε διαγωνισμὸν ζωγράφων πρὸς ἐκπόνησιν τῶν ὑποδειγμάτων τοῦ ἱεροῦ πέπλου, συνεκέντρουν τὰ ὑποβαλλόμενα σχέδια καὶ προσέβαιναν εἰς κλήρωσιν ἐπιτροπῆς ἑλληνοδικῶν πρὸς ἐκδίκασιν τῶν σχεδίων, ὧν τὸ θραβεύμενον παρεδίδοτο εἰς τὰς ἐργασίας πρὸς ἐκτέλεσιν. Αὗται δὲ ἦσαν νεάνιδες ἐκλεκταί, ὑφαίνουσαι καὶ ποικίλλουσαι τὸν πέπλον. Πρὸς τοῦτοις ἡ Βουλὴ ἐφρόντιζε περὶ τῆς κατασκευῆς καὶ προετοιμασίας τῶν δοθησόμενων εἰς τοὺς νικητὰς θραβείων, τὰ ὅποια ἦσαν κομποὶ ἀμφορεῖς, πληρούμενοι ἐλαίου ἐκ τῶν ἱερῶν ἐλαιῶνων, στέφανοι καὶ ἀγαλμάτια Νίκης.

Τὴν ἐπιβλέψιν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἱεροῦ πέπλου ὑπὸ τῶν ἐργατινῶν, ὅστις ἔπρεπε νὰ εἴνε θαύμα τέχνης καὶ πολυτελείας, εἶχον δύο ἐκ τῶν 4 Ἀρχιφύδρων, ἥτοι ἱερῶν παρθένων, λαμβανόμενων ἐκ τῶν εὐγενεστέρων οἰκῶν, καὶ ἀφιερουμένων ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὴν ἰδιαίτεραν ὑπηρεσίαν τῆς θεᾶς ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἐνθα διητῶντο, ἐνδύμεναι λευκὰς χρυσοῦφάντους στολάς, τρώγουσαι ἰδίως ἄρτους καὶ ἰδίαν τροφήν, ἔχουσαι δὲ καὶ ἴδιον σφαιροστήριον ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως διὰ νὰ παῖζωσι. Φαίνεται ὅτι 2 ἡ αὐτῶν ἦσαν ἡλικίας 7—11 ἐτῶν, ἀσχολούμεναι εἰς μυστικωτάτας τινὰς ἐργασίας, αἱ 2 ὅμως ἄλλαι, αἱ ἐπιβλέπουσαι τὴν ὕφανσιν τοῦ πέπλου ὑπὸ τῶν ἐργατινῶν, ἦσαν 14—15 ἐτῶν.

Ἀφοῦ λοιπὸν τὰ πάντα προεσκευάζοντο μετὰ μακροχρόνιον ἐργασίαν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ ἔφθανεν ἡ μεγάλη ἐορτὴ ἦσαν ἐπὶ ποδὸς, ὅχι μόνον αἱ κάτοικοι τῆς Ἀττικῆς, περὶ τὰς 30 μυριάδας, ἀλλὰ καὶ πολλαὶ χιλιάδες Ἑλλήνων, προσερχομένων ἐκ περσῶν τῆς Ἑλλάδος πρὸς διασκέδασιν. Τὴν ἐσπέραν τῆς πρώτης ἡμέρας ἐγένετο θυσία λαμπαδηφορία ἐν τῷ ἔξω Κεραμεικῷ, παρακολουθουμένη καὶ ὑπὸ παννυχίδος, φαίνεται δὲ ὅτι ἐγένετο ἑλίκων λαμπαδηφοριῶν ὁμάδων καὶ ἐδραβεύοντο οἱ νομάται. Τὴν λαμπαδηφορίαν ἤρχίζον οἱ ἱερεῖς καὶ μετὰ τοὺς αἰετοὺς. Οἱ λαμπαδηφοροῦντες ἄρρεσιν καὶ θέν περὶ τοὺς ὤμους μόνον εἰς τὸ νὰ κρατῇ ἑκαστὸς τὴν λαμπάδα τοῦ. Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ καθῆς νὰ τὴν ἄδῃ εἰς τὸν πλησίον τοῦ ὁποῦ ᾤστε αἱ λαμπάδες νὰ μετακινῶνται ἀνὰ κλίμακα, μεταδίδουσαι ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, ἐνῷ ἐκινῶντο αὐτὴν ὁρῶν καὶ οἱ λαμπαδηφόροι. Τὸ θέλημα τοῦ ὁρῶντος τοῦ ὁρῶντος ἐνθάδε φέρον ἐπολλαπλασιάζετο ὑπὸ τῆς ἀνιλλῆς καὶ τῆς προσπάθειας πρὸς νίκην. Ἡ ἀκολουθοῦσα τὰς λαμπαδηφο-

είας πεννυχίς ἦτο εἶδος χοροῦ ἐν ὑπαίθρῳ, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἀναπτομένων πυρῶν. Ὑπὸ τῶν ἤχων τῶν μουσικῶν ὀργάνων ἐφάλλοντο ὕμνοι πρὸς τὴν θεάν καὶ ἐχορεύοντο ἱεροὶ χοροί, ὧν μετεῖχον, ὡς φαίνεται, καὶ παρθένοι.

Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς ἐγίνοντο εἰς τὸ Παναθηναϊκὸν Στάδιον γυμναστικοὶ ἀγῶνες πάλης, πυγμαγίας, δίσκου, δρόμου, σκοποβολῆς δι' ἀκοντίων κλπ. Ἐπίσης δὲ ἐγίνετο ὑπὸ ἐνόπλων νεανιῶν καὶ ἡ λεγομένη ποροχία ὁρχήσεως εἰς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς, νικησάσης τοὺς Τιτάνες. Οἱ νικηταὶ ἐλάμβανον ἀμφορέα πλήρη ἐλαίου, στέφανον ἐξ ἐλαίας καὶ ἀγαλμάτιον Νίκης.

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἐτελοῦντο ἀγῶνες Μουσικῆς καὶ Ποιήσεως ἐν τῷ Ὡδαίῳ. Ποιηταὶ συνέθετον ὕμνους, αὖς ἐτόνιζον μουσουργοὶ, νεανίαι ἤσκούντο εἰς τὸ νῆα τοὺς ᾄδωσι χορεύοντες, αὐλῆται δὲ καὶ κιθαριστοὶ συνάδουν μετὰ τὰ ὄργανά των τοὺς ᾄδοντας. Οὕτως ἀπετελοῦντο ὁμάδες ποιητῶν, μουσικῶν, ὁρχηστῶν, ἀδόντων κλπ., αἵτινες ἐχοῦσαι ἐπὶ κεφαλῇς ἐκάστη ἓνα πλοῦσιον χορηγόν, ἤσκούντο ἐπὶ μῆνας βλοκλήρους, ὅπως διακρισθῇ τῆσιν ἐν ταῖς Παναθηναϊαῖς τὴν νίκην. Εἰς τοὺς νικητάς χορηγοὺς ἐπετίθετο ὁ ἀριστῶν ἐν τὴν Ἀθηνᾶν τρίποδας, φέροντας ἐπιγραφὴν, ἐξαίρουσαν τὴν νίκην των.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἐγίνοντο ἀγῶνες ἵπποδρομίας καὶ ἀρματοδρομίας εἰς τὸν ἔξω Κεραμικὸν φαντάσται μεγαλοπρεπείας, καθ' οὓς πάλιν πλοῦσι χορηγῆται, ἀπειροὶ ἐξ ἰδίων δαπανῶντες, διακρισθῆσθαι τὸ γένος τῆς νίκης.

Τέλος ἤρχετο ἡ μεγάλη ἡμέρα, ἡ ἱερωτέρα πασῶν, καθ' ἣν ἐτελεῖτο ἡ πομπὴ τοῦ πέπλου. Ἀπὸ πρωῒας πάντες οἱ Ἀθηναῖοι, αἱ Ἀπόλλες, οἱ Μέτοικοι κλπ. ἤθροοντο εἰς τὸν ἔξω Κεραμικὸν, παρὰ τὸ Δίπυλον, ὅπου ἐτακτοποιεῖτο ἡ πομπὴ παρὰ τῶν ἀρμοδίων ἀρχόντων, ὅπως προσέλθῃ διὰ τῶν ὁδῶν τοῦ Ἀστεος καὶ ἀνάδῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Εἰς τὸ παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως εὐρισκόμενον Πόρ-

τεῖον ἐφυλάσσοντο ὅλα τὰ διὰ τὴν πομπὴν χρῆσιμύοντα ἱερὰ καὶ πολυτίμητα σκεύη, ταῦτα δὲ λαμβάνοντες οἱ ἄρχοντες τὰ παρῶντο εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐμελλον γὰρ τὰ κρητῶν, παρέσταντο ὅλους κατὰ τὴν τάξιν, τὴν ὑπαγορευομένην ὑπὸ τῶν παναρχαίων ἱερῶν ἐθίμων καὶ ἡ Παναθηναϊκὴ πομπὴ ἐξακίνα.

Προηγείτο ἡ «Παναθηναϊκὴ Ναὺς», τριήρης χιλιόκωπος, ἔχουσα τὸν νέον πέπλον τῆς θεᾶς ἀνηρτημένον ἀντὶ ἱστίου, πολυτελέστατον, πεποικιλμένον τεχνικώτατα μετὰ παραστάσεως, εἰκονίζουσας τὴν Γίγαντομαχίαν καὶ τοὺς θριάμβους τῆς Ἀθηνᾶς κατὰ τῶν Τιτάνων. Ἡ Ναὺς, κατασκευασμένη θεδαίως μικροτέρα τοῦ φυσικοῦ, ἤγετο συνήθως ὑπὸ ἡμίονων, μόνον δὲ Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς τὴν εἶχε κατασκευάσει οὕτως, ὥστε γὰρ κινεῖται δι' ἀφανῶν μηχανημάτων. Προηγούμενος, φαίνεται, ὅτι ἀντὶ τῆς Νηὸς ὑπῆρχεν ἄρμα τεθριπκῶν, ἐφ' οὗ ἀνηρτάτο καὶ ἤγετο ὁ πέπλος, ἡ δὲ Ναὺς καθιερώθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς θαλασσοκρατορίας τῶν Ἀθηναίων. Κατόπιν ἤρχοντο οἱ γέροντες ἐν λαμπρᾷ περιβολῇ, κρατοῦντες κλήρους ἐλαίας, οὗτοι δὲ ἔπρεπε νὰ εἴναι οἱ φρακότεροι καὶ μεγαλοπρεπέστεροι. Ὑπῆρχον ἄλλα μετὰ τῶν 10 ἀθηναϊκῶν φυλῶν, ποτὶ ἥθελε παρατάξει τοὺς περισσότερους φρακίους γέροντας, διότι αὕτη ἐβραβεύετο. Μετὰ τοὺς γέροντας ἤρχοντο οἱ ἀκμαῖοι τῆν ἡλικίαν ἄνδρες, φέροντες ἀπαστραπτύσσας πανοπλίας, ἐκλεγεμένοι καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν ἐπικλυτότερον καὶ ἐρασιώτερον, τοὺς δὲ ἡκολούθουν ἱερόθυτοι μετρίκοι κρατοῦντες μικρῆς σκάφας, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ὀκτώσποροι γαῖται καὶ ἄλλαι προσφεύει διὰ τὴν πομπήν. Μετὰ αὐτοὺς ἤρχετο πλοῖον ἐφθῶν, κρατῶντων γροῦν, ἀοῦρα, χαλκὰ καὶ τέλινα σκεύη καὶ ἀγγεῖα, ἅλα τιμωφέστατα καὶ ὀφειλόμενα ἐν τῇ Πομπῇ καὶ τὰ ὁποῖα κατὰ καιρὸν εἶχον προσφέρει εἰς τὴν θεάν οἱ Ἀθηναῖοι. Τοὺς ἐφθῶς ἡκολούθουν ὁμάδες νεανίων φρακίων καὶ καλλισφῶν, με-

λανεμένωνσων διὰ τὸν θάνατον τοῦ Κήρυκος Κοπρέως, τὸν ὁποῖον εἶχον διαπράξει οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ παράδοσιν τοῦ διαβουῆς δικαίου δὲν ὁ Ἑδρισθεὺς τὸν εἶχε στείλει εἰς τὰς Ἀθήνας ὅπως ζητήσῃ τὴν παράδοσιν τῶν αὐτοῦ καταφυγόντων Ἡρακλειδῶν. Οὗτοι ἐπορχώφουν, ψάλλοντες θυμούς εἰς τὴν τῶν τυραννοκτόνων Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτωνος. Κατόπιν ἤρχοντο αἱ «Κανηφόροι παρθέναι», λαμπροστέλιστοι καὶ ἐπὶ κάλλει καὶ χάριτι διαπρέπασσαι καὶ φέρουσαι ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των $\pi \alpha \nu \tilde{\alpha}$ πλήρη προσφορῶν πρὸς τὴν θεάν, κεκαλυμμένα με σκεπάσματα ἐξόχως πεπαικιμένα. Ἐκάστην κανηφόρον ἠκολούθουν δύο μετοίκαι παρθέναι, ἐκτελοῦσαι χρῆτη θεραπαινίδων, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία ἐκράτει ἀλεξήλιον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῆς Κανηφόρου, ἡ δὲ μικρὸν ἀνοιγοχλειόμενον κάθισμα, διὰ τὸ καθίεται ἡ Κανηφόρος ὡς ἂν ἡ πομπὴ κατ' ὁδὸν ἐστρατιά. Μετὰ τὰς Κανηφόρους ἤρχοντο αἱ Ἀτθίδες γυναῖκες, κρατοῦσαι διάφορα φιαλίδια καὶ μικρὰ ἀγγεῖα καὶ σκεύη, ἀκολουθεύμεναι καὶ αὐταὶ ὑπὸ μετοίκων γυναικῶν, φερούσων ἀλεξήλια.

Μετὰ τοὺς πεζοὺς ἤρχοντο κατὰ σειράν τὰ εἰς τὴν ἀρματοδρομίαν ἀγωνισθέντα ἄρματα καὶ 1000 ἥ καὶ πλείονες ἵπποις, διακρούμενοι εἰς 10 σώματα, ὧν ἕκαστον διτελεῖ ὑπὸ ἑνὶ Ἱππαρχῳ. Τὰ ἄρματα μετὰ τοὺς θαλασσιεῖς ἵππους, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἦσαν χρυσοφόροι, ἐκράτουν ἱπποκόμοι ἐκ τῶν γελινῶν, οἱ ἵπποις δὲ καὶ οἱ ἄρματα-πλάται, ἀπιστρέφοντες διὰ τῶν πανοπλιῶν τῶν, προσέδιδον μεγίστην μεγαλοπρέπειαν εἰς τὴν πομπήν. Μέρος τῆς πομπῆς ἀπετέλουν τὰ ἱερεῖα, ἧτοι ἡ ἱερὰ ἐκαστόμνη, αποτελουμένη ἐκ πύθων, μεγάλων, αὐτοαρροστῶν καὶ ὀρκοστῶν μετὰ χρυσοφόρα κέρατά των καὶ μετὰ διαφόρους ἄλλους διακόσμους, ἀγομένων εἰς τὴν θυσίαν. Πολυπληθεῖς αὐληταί, κίθαροδοί, καὶ παντοειδεῖς ἄλλοι μουσικοὶ κατ' ὁμάδας ἀπαίχον τῆς πομπῆς, τεταγμένοι εἰς διάφορα αὐτῶν σημεῖα.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ

ΑΘΗΝΑΙ-ΚΟΡΙΝΘΟΣ-ΑΙΓΙΝΑ

αυτῶς Ἑλλὰς μικρὰν εἶχεν ἔκτασιν, ἀλλ' ὁ πλοῦτος καὶ τὰ κατορθώματα αὐτῆς ὅποιαν περιφάνην θέσιν κατέχουσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ !

Οἱ ἡγήται τῶν κατοίκων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἐμνησμένοι ὑπὸ τοῦ πόθου γὰρ προσπορίσασθαι εἰς τὰς γῆρας τὴν μεγάλην πλοῦτη καὶ μεγάλην ἰσχύϊν, ἐκτεφρόνουν ὅτι πρὸς τὴν ἰδίαν τὴν πόλιν τοῦτο προσπαθεῖν τὸν ὅδε ἀνθρωπένιστον τὴν μάχην τῆς Τρωάδος, ἧτις ἡμῶν ἡμεῖς ποδὶ τὴν δούλην καὶ τὴν Μεσογείαν κατέσχευε δὲ τὴν πόλιν τοῦ Βασιλεῖος τῆς Θράκης, ἧτις τὴν πόλιν τὰς πλείους τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πόλεως.

Ἡ ἀνθρωπὴν βούλησις καὶ ἡ πίστις πρὸς ἀνταγωνιστικὴν δοῶσιν εἶναι ἀνταγωνισμός. Τὰ πλοῦτη εἰς Ἑλλάδος λίαν ἐκράτει προσελκύνει τὴν γυναικὴν προσοχὴν. Κατὰ τὴν δεξιάν τὸν Ὀμήρου, τὰ πλοῦτη τοῦ Ὀρχομένου ἐν Βασιλίᾳ ἦσαν μετὰ τὴν ἀποκρίσιν προβαίνει μέχρι τοῦ σημείου γὰρ ὑποσχεθῆναι, ὅτι ὁ ἄλλος τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας πρὸς ἐκείνον τὸν πόλεον.

δὼν τῆς Αἰγύπτου. Τοῦτο δὲ προκύπτει καὶ ἐκ τῶν ἀριθμῶν τῶν πλοίων, ὡς ἐφάρμοξαν καὶ τῶν ποταμῶν, οὓς περὶ τὰς, ἵνα ἐπιχειρήσῃσι τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος.

Ἐκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν καὶ χίλια διακίβητα πλοῖα ἐπέβησαν εἰς κίνησιν κατὰ τῆς Τρωάδος.

Ἡ ἐκστρατεία αὕτη νέους καὶ πλουσίους δοξίζοντας ἐχάραξεν εἰς τὰς πόλεις ἰδίως τῆς Ἑλλάδος, τὰς καὶ μέγας παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου, ἢ εὐπραγία δὲ τῶν διαφόρων τούτων πόλεων ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς πληθύνος τῶν ἀποικιῶν, ὡς αὐταὶ ἐθεμελίωσαν. Καὶ ἡ μακρὰ σειρά αὐτῶν τετεῖσθα εἰς συνάφειαν, μετὰ τῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης, συνετέλεσεν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐπὶ ἐκείνου δὴν βαρβάρων.

Κατὰ τὴν μαχητικὴν τοῦ Ἰσουλίου, αἱ Ἀθηναῖαι μετὰ τὸν πόλεμον τῆς Τρωάδος κατήρπασαν μέγα σκόλον, δι' οὗ ὑπέταξαν τοὺς βαρβάρους κατοίκους τῶν νήσων τῶν Ἀσιατικῶν ἀκτῶν καὶ ἐκδιώξαντες τούτους ἐκείθεν ἐγκατέστησαν αὐτοὶ ἐκείνους τοὺς ἀπόρους τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες εἶχον καταστῆ ἐπικίνδυνον εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τῶν Περσικῶν πολέμων ὁ ἔξ 100 χιλιάδων ἀνδρῶν στρατός, ὁ θριαμβεύσας ἐν τῇ μάχῃ τῶν Πλαταιῶν, ὑποδεικνύει τὰ σημαντικὰ πλούτη, ἅτινα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπέστησαν οἱ Ἕλληνες, οἵτινες πλεον τοῦ γούσου ἦσαν πεποικισμένοι μετὰ τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἀδρείας, τῆς αὐταπνοήσεως καὶ τῆς ἀφροσύνης εἰς τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος.

Ἐν δὲ ἡ Σπάρτῃ ὀφείλει μέγα μέρος τῆς φήμης αὐτῆς εἰς τὴν θρησκευτικὴν κτήρησιν τῶν θεσμῶν τῆς, αἱ Ἀθηναῖαι ἐγένοντο ἐπιφανεῖς ἐκ τῆς πλειάδος τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, οὓς προήγαγον, καὶ ἐκ τῆς μορφῆς

σεως τῶν πολιτῶν αὐτῶν. Αἱ νῆκαι τοῦ Μαρσδώνος, τῆς Σαλαμίνος καὶ τῆς Μικάλως εἰσὶν ἐπικρατὴς πρὸς τοῦτο τεκμήρια, ὡς καὶ ἡ κατὰ τὸ ἔτος 450 π. Χ. συνθήκη δι' ἧς ὑπεγράφη ὁ Μέγας Βασιλεὺς νὰ μὴ πέμπῃ τοῦ λοιποῦ οὐδὲ ἓν πλοῖον εἰς τὸ Αἶγαϊον Πέλαγος.

✱ ✱

Ἡ Κόρινθος ἀπεδείχθη ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τοῦ κόσμου, ἐπλούτει δὲ οὐ μόνον ἐκ τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς βιομηχανίας, ἥτις εἴχε λάβει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Ὡς ἐπιφανεῖς δὲ πρὸς τοῦτο ἐμπορικαὶ πόλεις ἀναφέρονται ἡ Σικυὼν καὶ ἡ Μέγαρα ὡς δευτερεύουσαι δὲ κατὰ τὴν φήμην καὶ τὴν πλούτη ἡ κτηροτόφος Ἀρχαδία, ἧς οἱ κάτοικοι ἦσαν ὀλιγαρχεῖς καὶ διὰ τοῦτο πλεόν εὐτυχεῖς. Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα τῶν Ἑλλήνων ὀφείλονται εἰς τὴν τελειότητα τῆς χρήσεως αὐτῶν, εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν, εἰς τὴν ἐπιμονὴν τῶν καὶ εἰς τὰς ἀρετὰς τῶν ἡγετῶν αὐτῶν, οἵτινες διὰ τῶν θεσμῶν αὐτῶν ἠνάγκαζον τοὺς νὰ ἐπαδίδωνται κατὰ τὸ μέτρον ἢ ἡμεῖς εὐτυχῶς εἰς πάντα ἐκείνην τὰ παραγόμενα ἔργα, ἅτινα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπίτευξιν ἀπάρμογος ἐθνικῆς πλούτου.

Ἡ Ἀττικὴ ἰδίως διακρίνεται κατὰ τὸν αὐτισμὸν τῶν ἐργαστηρίων τῆς καὶ ὅτι ἐν τούτῳ ἡ γῆρας αὐτῆς ἐξέγετο, δι. διατελεῖ ὑπὸ τῶν ἀριστοτεχνικῶν τῆς Ἀθηνᾶς, θεᾶς τῆς βιομηχανίας. Κατασκευάζον δὲ αὐτοὶ πορφύρας, μωλικά, ὑφάσματα, ἅτινα ἐργαζομένο, πρὸς κατεσκευὴν ἐνδυμάτων. Ἐν ταῖς ἐσθλαῖς τῆς Ἀθηνᾶς

αἱ Ἀτθίδες ἔφερον ἐπὶ κεφαλῇς κάλυπτρον πλήρες τοῦ λιπῶν μαλαίου, πρὸς ὧνδεῖξιν ὅτι ἡ θεὰ αὕτη εἶχε διδάξει, τὰς μητέρας τῶν τὴν τέχνην νὰ νήθωσιν αὐτό. Οἱ Ἀθηναῖοι βιομηχανοὶ διεκρίθησαν εἰς τὴν ἀγροπολιστικὴν καὶ ἦτο σημαντικὸν τὸ ἐξαγωγικὸν τοῦ εἰδους τούτου ἐμπορίου. Ἡ καταργασίς τοῦ χαλκοῦ καὶ τῶν δερμάτων προήχθη ἐν Ἀθήναις εἰς ἀπαράμιλλον σήμερον, ἡ δὲ λεπτοτεχνική κατέστη ἀξιοθαύματος.

Δυνάμει γενικῆς τακτικῆς ἔλαστον τῶν τετραγώνων τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν ἐκοσμεῖτο μ' ἐργοστάσια διὰ πόρων τῆς βιομηχανίας εἰδῶν, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἐνεψύχου τὴν βιομηχανίαν πάσε, δυνάμει. Κατὰ τι διάταγμα τοῦ Σόλωνα, οἱ ἔξοχοι, οἵτινες ἐγκαθίσταντο ἐν Ἀθήναις μετὰ τῶν οἰκογενειῶν τῶν, ἵνα ἐξασκήσασιν τὴν τιμὴν ἢ ἐργοστάσιον τι νὰ ἰδρύσασιν, ἐλάβανον τὸν τιμητικὸν τοῦ πολίτου τίτλον. Οἱ Ἀθηναῖοι ἤρχοντο μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου εἰς τὰς ἐφευρέσεις τῆς μηχανικῆς. Ὁ Φιλόσοφος δηγεῖται, ὅτι, διαρκούσης τῆς ἐποχῆς τῶν Περσῶν, ἔβλεπε τις πλοῖον πλησίον τὰς ὁδοῦ διατρέχον καὶ μὲ τὴν αὐτὴν εὐκαλίαν, ὥς εἰς ἔπλεον ἐπὶ τῆς Μεσογείου.

Αἱ βιομηχανίαι τῆς Κορίνθου καὶ τῶν Μεγάρων ἤ μολλῶντο πρὸς τὰς τῶν Ἀθηνῶν, τὰ δὲ μεγάλα πλαστικὰ τῶν Μεγάρων προήρχοντο μόνον ἐκ τῆς βιομηχανίας αὐτῶν. Ἡ Βοιωτία ἐθεωρεῖτο ὡς τόπος κατ' ἔξοχον γεωργικὸς ἐν πύτοις κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἱστορικών, ἡ χώρα αὕτη οὐδὲ βιομηχανίας ἐσπερεῖτο.

Ἡ μαχαίροποιία ἐφθασεν ἐν Δελφοῖς εἰς μεγάλην ἀκμὴν· τὰ δὲ αὐτόθι κατασκευαζόμενα μαχαίρια, χρησιμεύοντα οὐ μόνον ὡς κοπτερά ἐργαλεῖα, ἀλλὰ καὶ εἰς διαφόρους ἄλλους σκοπούς, εἶχον καταστή περὶ τὴν τῆς Αἰγῆς ἢ βιομηχανία ἢ ἐπαγγελματιὰς πρὸς τὴν

τῆς Ἀττικῆς, τὰ δὲ διάφορα εἶδη τῶν αὐτῶν κατασκευαζομένων μεταλλικῶν ἀντικειμένων ἔφερον ἰδίαν ἡγομασίαν, ἀμπορεύματα τῆς Αἰγῆς. Ὅποια δὲ ἦσαν, τὰ μνησθῆναι πλοῦτη τῆς νήσου αὐτῆς, ἔξαγεται καὶ ἐκ τοῦ μεγάλου ναυτικοῦ αὐτῆς, ὅπερ ἦτο τὸ φρόνητρον τῶν Ἀθηναίων. Τὸ βιομηχανικὸν πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων, ἔτεινε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλάτωνος, εἰς παραγωγὴν εἰδῶν εἰς εὐτελεῖς τιμὰς.

Αἱ Ἀθῆναι ἐμεγαλύνοντο ἡμέτερον ἐν εὐνοίᾳ, ὅτε δὲ χάρις εἰς εὐτυχεῖς περιστάσεις ἠδυνήθη νὰ λάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῶν Ἑλλήνων, κατέστη ἡ κυρίαρχος τῆς Μεσογείου. Κατὰ τὴν περιόδον δὲ ταύτην τὸ ἐξαγωγικὸν αὐτῆς ἐμπορίον κατέστη σημαντικώτερον συνίστατο δὲ κυρίως εἰς ὅπλα ἀμυντικὰ καὶ ἐπιθετικὰ, εἰς εἶδη χάλκινων, εἰς θράσκα καὶ διφθέρας παντὸς εἰδους, εἰς πῆλιν καὶ μεταλλικὰ ἀγγεῖα, εἰς μουσικὰ ὄργανα, εἰς ἀσπίδας, εἰς διάφορα εἶδη σιδηρᾶ καὶ ἀσφυρᾶ, εἰς σταθία, εἰς εἰκόνας καὶ εἰς διάφορα ἄλλα τῆς βιομηχανίας εἶδη.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ μέγιστα τοῦ Περσικοῦ, ἐξ ὧν ἐν Ἀθήναις οἱ μὲν ἀρχιτέκτονες ἔκτισον μεγάλας πύλους, οἱ δὲ γλύπται, ἐκτελέσαντες ἀγάλματα ἑξῆς τῆς μεγαλειότητος τῶν θεῶν, ἀπετέλουν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἐσφοράτου, σημαντικὸν μέρος τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν Ἀθηνῶν. Ἀπλάς γὰρ διὰ τὴν μαρτυρίαν ταύτην, κατεργάζοντο τὰ μέγιστα ταῦτα εἰς μικρὰ τεμάχια εἰς διαφόρους οἰκιστῶν, ναύων καὶ δημόσιων ἰδρυμάτων, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα εἶδη χρήσιμα εἰς τὸν βίον· τὰ εἶδη δὲ ταῦτα μετακίβρισε τὸ μέγα τῶν Ἀθηνῶν ναυτικόν, εἰς ἀσπίδας σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ γνωστοῦ τότε χρόνου. Καὶ εἰς

πρατίεν ἐκ τῆς πωλήσεως αὐτῶν μέγιστα ποσά, ἐκ τοῦ περιζήτητου τούτου ἐμπορεύματος. Ἀλλὰ καὶ διάφορα ἀγροτικά προϊόντα ἔτρεφον μεγάλας τὸ ἐξαγωγικὸν τῆς Ἀττικῆς ἐμπορίαν, ἦτοι οἶνοι, ἔλαιον, μέλι σῦκα καὶ ἄλλα. Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγόμενα ἀκατέργαστα προϊόντα τῆς γῆς, ἵνα χρησιμεύουν ὡς πρώτα ἔλα τῶν διαφόρων βιομηχανῶν, μετὰ χρησιμεύοντα εἰς Πειραιᾶ δι' Ἑλληνικῶν πλοίων προσέθετον διὰ τῶν πληρωσμένων ναύλων σημαντικὸν ἐπίσης ποσὸν εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον, τὸ ὁποῖον ἔτροφοδοτεῖτο δι' ἱκανῶν ποσῶν ἀποθησαυριζομένων ἐκ τῶν μεταλλείων τοῦ Λαυρίου, ἐν οἷς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους περὶ τὰς 20 χιλιάδας ἐργατῶν ἐργάζοντο καθ' ἑκάστην.

* *

Ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν βιομηχανῶν, ὅστις ἐπλήρου τὰς Ἀθήνας καὶ ὅστις ἐργάζετο καὶ ἐπὶ ξένων ἐλῶν, καθίστατο ὁσημέρως μείζων, διότι αἱ πρώται αὐταὶ ἔλα τῆς ἀλλοδαπῆς ἔδιδον ἀφορμὴν εἰς πολλὰ εἴδη βιομηχανιᾶν, αἵτινες παρήγαγον ἐργασίαν εἰς ἀπάσας αἰς τοῦ λαοῦ τάξεις καὶ εἰς ἀπάσας τὰς ἡλικίας· ὅσαί τις δὲ ὁ πληθυσμὸς τῶν βιομηχανῶν τούτων ὑπερετελέοντο, οἱ ταπεινοὶ βιομηχάνοι ἐπεζητοῦν τὰ προσήκοντα αὐτοῖς κέρδη εἰς τὰς ἀποικίας.

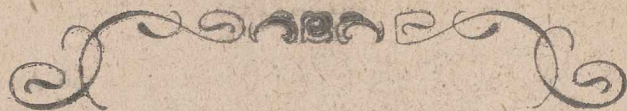
Ὁ Θουκυδίδης γνωρίζει ἡμῖν, ὅτι αἱ 160 κῶραι τῶν Ἀθηναίων ἔδιδον 13 χιλιάδας ὀπλιτῶν κοσμουμένων με ποικιλεστάτων ὀπλισμῶν. Ἐκ τούτων δὲ τὸ μέγιστον μέρος, ἦτοι 3 χιλιάδας, παρήγαγον ἢ κἀμὴ τῶν Ἀρχαίων, ἥτις καὶ αὐτὴ ἤρμαζε κατὰ τὸν πλοῦτον, προαγόμενοι ἐκ τῶν εὐρυτάτων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Πάντες οἱ ἐργατικοὶ πληθυσμοὶ προσερχόντο προθύμως ἀραγοὶ τῶν ὀρειῶν τεχνῶν. Εἰς τὴν ταύτην δὲ συνδρομὴν ὀφείλεται ἢ θελεῖ ὑπερβολὴ τῶν ἐπιφανῶν

γλυπτῶν, τοῦ Φειδίου, τοῦ Προξέπλου, τοῦ Λυσίππου, τοῦ Μύρωνος, τοῦ Σκύπτι καὶ ἄλλων, οἱ τὰ ἀριστουργήματα ἐγένοντο ὀντισκεμένον τοῦ θαυμαστοῦ τῶν μεταγενεστέρων γενεῶν.

Ἡ πρόοδος τῆς ὕλικῆς εὐμερείας προὔραει καὶ τὴν τοῦ πληθυσμοῦ αὔξησιν. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἱστορικῶν, κατὰ τὸν 5ον π. Χ. αἰῶνα ἡ Ἀττικὴ ἠρθήμεν πληθυσμῶν ἐκ 520 χιλιάδων κατοίκων. Ἡ Κάρονθος εἶχεν ὅμοιον περίου πληθυσμῶν, ἦτοι 460 χιλιάδας καὶ πλέον, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἀθήναιος, ὁ δὲ πύθηναιος τῆς γῆσου Αἰγίνης ἦν μείζων τῶν 470 χιλ. κατοίκων.

Τὴν ἀκμὴν ταύτην παρηκολούθη καὶ ἡ τελειότης τῶν ἀρχαίων πολιτευμάτων, ὧν αἱ φιλελεύθεροι ιδεαὶ ἐξήγαγον τὰς πτέρυγας αὐτῶν, ὡς τὰ Χερουδίμ καὶ τὰ Σεραφείμ ἐπὶ πίστεως τῆς ἱερῆς.

Ἡ ἀληθὴς αὐτὴ μεγαλειότης δὲν διετήρησε διζοκῶς τὴν αἰγλήν τῆς ἡρώας δὲ καὶ προσηλῆ καὶ ἐπὶ τέλος κατέπεσεν, ἀλλὰ παράλογος ἐγωϊσμοὺς κατέλαβε τοὺς διευνήγοντας τὰς τίνες τῶν λαῶν. Ὁ καλὸς σὺτος δαίμων ἡρώας ἀποθησαυρίζη, πολλὰ πλοῦτη εἰς τοὺς λαοφύλακας τῶν οὐτῶν δὲ λίαν βαρύνει κατένοησαν, ὅτι διὰ τῆς αὐτοῦ ἀναγκῆς τῶν οὐδὲν ἄλλο ἐπρόκειτο, ἢ καὶ ὑποκαταστή τὴς βίτης τῆς αἰῶνος ἐκείτων εὐμερείας ἀπὸ δὲ καὶ πολλοὶ τῶν πλοῦτῶν ἡρώας καὶ ἀμύχανα τὸ κατὰ τὸ αὐτὸ προαδειγμάζοντα καταδικάζοντες τὴν ἀναμείνοντα τῶν κοινῶν, ἀλλὰ ἐκείνης τοῦ κοινῶν οὐκ ἀντικειμένου ἐξήγησαν, κατὰ τὴν κῆν δὲ συνέταξεν ὁ ὁμογενὴς ὁμογενὴς ἐπὶ τὴν αὐτὴν τὰ πλοῦτη δὲ καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ τέλος ἐξήγησαν, ὡς ἔδειξεν κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ τὰ τῆς ἱστορίας, ἐὰν ἡδὲ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τὸ πᾶν καὶ τὸ δῶκεν τοῦ ἡλίου.

Ο ΡΩΜΗΟΣ ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ

Υπό Γεωργίου Σουρῆ

Θεάλη μου, τί σκόλητά κά μ' ἀγιάσῃς ;
 νομίζεις πῶς θά μ' ἐμελλε καθύλου,
 ἀν' ἤθελες κ' ἐμένα νά κολάσῃς,
 καί μ' ἐστέλλες παρέα τοῦ διαβόλου ;
 Μ' ἀράσαι ὁ Παράδεισος ἀλήθεια.
 Χοίρις δουλεύα σκατόνοι τὸν καιρὸ,
 βλέπω ἀγίους γύρω μου σωρὸ,
 διαβάλλω συναξάρια, παρρησίαι,
 κ' ἀκούω καὶ τραγουδιὰ θεϊκά·
 μὰ ὅλα ποῦ δὲν ἔχετε συνήθειαν
 νὰ λέτε κ' ἓνα δυὸ πολιτικά ;

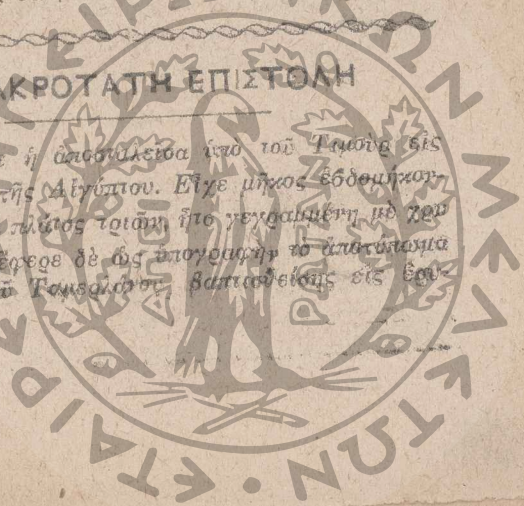
Σὺ καθένας γιὰ πάντα μὲ γαλήνη
 καὶ ὦρα ἀπ' τὸ θρόνο σου δὲν πέφτεις...
 Ἀς ἦτο δυνατὸν Θεὸς νά γείνη
 καὶ ἄλλος σάν καὶ σένα, λίγο ψεύτης,
 νά μοιροκαθῇ τοῦ οὐρανοῦ τ' ἀσκέρι,
 νά πᾶνε καὶ μὲ κείνον αἱ μισοί,
 νά ἔρχεται αὐτὸς νά πέφτῃς σὺ,

νά γίνεται λιγόνκι ν τ α λ α θ ἔ ρ ι...
 Μὰ ὅλα ἐδῶ εἶνε τακτικά,
 ὁ οὐρανὸς Θεὸ ἐσένα ξέρει,
 καὶ δὲν μιλοῦν ποτὲ πολιτικά.

Ἐδῶ ποῦ μ' ἤσυχία ὅλοι ζοῦνε
 γιὰ μένα εἶνε κόλασις μεγάλη.
 Πολιτικά τ' αὐτιά μου ὡς ἀκούω,
 κ' ὡς εἶμαι καὶ στὴν κόλασι, χ α λ ἄ λ ι !
 "Αν εἴχες εἰς τὸν κοῦν νά μὲ κολάσῃς,
 καὶ μ' ἔφερες κοντά σου γιὰ ποινή
 νά ! κολάσις γιὰ μὲ ἀληθινή...
 Μὰ φθάει πειά, Θεέ μου, μὴ μὲ σκάσῃς,
 καὶ διώξέ με, σὺν λέω πατοῦκα.
 γιὰτὶ ἄλλοιως στιγμὴ δὲν θά 'συχάσῃς...
 καὶ μόνος θά μιλῶ πολιτικά.

Η ΜΑΚΡΟΤΑΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἀποστολική ἐπιστολὴ τοῦ Γρηγορίου εἰς
 τὸν Ἡγεμόνα τῆς Αἰγύπτου. Εἶχε μῆκος ἐξοδωμῆκα-
 τα πήχεων καὶ πλείους τοιαύτη ἦτο περιγραμμένη μὲ χρυ-
 σὰ γραμμάτια, ἔφερε δὲ ὡς προγραφὴν τὸ ἀπὸ τῆς
 τῆς χειρὸς τοῦ Γρηγορίου βασιλευσίου εἰς ἐξου-
 δίου χρῆμα.

ΑΙ ΘΥΣΙΑΙ ΔΙΑ ΤΟΝ ΚΑΛΩΠΙΣΜΟΝ

ΤΑ ΜΥΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

συνήθεια ν' ἀλείφονταν διὰ χύ-
ρων καὶ φυσικῶν ἐλαίων, εἶνε δὲ
χαιοτάτη, αἷτη δὲ ἤρχισε κατὰ προ-
τον εἰς τὰς περὶ τὴν Ἀραβίαν χώρας,
ἐνθα παρήγοντο ἀφθόως τὰ μέσα
ταῦτα τοῦ καλλωπισμοῦ. Εἰς τὴν Συ-
ρίαν, Αἴγυπτον καὶ Ἀραβίαν, παρί-
εταντο κατὰ πάσας τὰς ἱεροπραξίας
ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀφοῦ πρῶτον ἡ-
λείφοντο διὰ μύρων. Οἱ Βασιλεῖς

τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὴν ἀνάγκην αὐτῶν ἐχρίνοντο
ἐν εὐώδους ἐλαίου, ἡ δὲ μετανοήσασα Μαγδαληνὴ ἡ-
λεια διὰ πολυτίμου μύρου τοὺς πόδας τοῦ Σωτήρος.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Βασιλ. Χ. χυλοετηρίδας
διαδόθη καὶ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἡ συνήθεια ν' ἀλεί-
φονται διὰ μύρων κομψομέναν, ἐξ Ἀνατολῆς κατὰ τι-
νας ἑορτάς οἱ ἄνδρες, αἱ δὲ γυναῖκες ἔκαμνον πάντο-
τε χρῆσιν αὐτῶν. Ὁ Σωκράτης εἰς τὸ συμποσίον τοῦ
Ξενοφάντος ὁμολογεῖ ὅτι ἄλλη εἶνε διὰ τοὺς ἄνδρας
ἡ προσήκουσα ὁσμὴ καὶ ἄλλη διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ
ἐπατρέπει εἰς αὐτάς τὴν χρῆσιν τῶν μύρων. Ἐκ τῶν
ἐπιδόων ἐλαίων καὶ μύρων οὐδὲν διατηρήθη μέχρι σή-
μερον, καὶ ὅμως εἰς τὸ μυστήριον τῆς Βῆνης ἀπέχρη-

ἄργειον μηχαναῖκόν, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἀπόφραξιν
τοῦ στομίον αὐτοῦ ἀπέλκεν ἐπὶ τινα χρόνον ἰσχυρὰν
εὐωδίαν. Τοῦτο ἔλαυσε πρὸ 17 ἐτῶν γὰ εὐωδιάζει,
ἀλλ' εἶνε μοναδικὸν πιρράδειγμα μυροδόχου ἀγγείου,
διατηρηθέντος τὸ ἀρχικόν ἄρωμα ἐπὶ χρονικὸν διάστη-
μα 3.000 ἐτῶν τοῦλάχιστον.

ΤΑ ΜΥΡΑ ΕΝ ΤΗ ΔΥΤΙΚῃ ΕΥΡΩΠῃ

Ὁ σιναῖος τῶν μύρων χρονολογεῖται ἐν τῇ Δυτικῇ
Εὐρώπῃ μόνον ἀπὸ τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, τότε
δὲ αἱ ευγενεῖς τῆς Αὐλῆς καὶ οἱ ἀριστοκράται· τῆς
Γαλλίας ἔκαμνον τοιούτην κατάχρησιν αὐτῶν, ὥστε
ἐμύρωνον, καὶ αὐτὰ καὶ ἐφίππια τῶν ἀλόγων. Ἀλλὰ ἐν
τὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ΙΒ'
(1515) ὁ σιναῖος τῶν μύρων περιορίσθη εἰς ἀχρηστί-
αν, οἱ δὲ εὐπατορίδες τῆς Αὐλῆς ἀπετροπιάζοντο τὰ ἡ-
ρώματα, διατεινόμενοι ὅτι ἠδύνουν ἐκ τῆς ὁσμῆς αὐ-
τῶν. Ἀρχηγὸς τῆς ἐναντίων τῶν μύρων σταυροφορίας
ὑπῆρξεν ἡ κογχήριος Παλᾶτινα Ἰσχυρομένη, ὅτι
ταῦτα ἦσαν πρόβατο· μορίου ἀσθενειῶν, καὶ προσθέ-
τουσα ὅτι· ἡ Δελφινὴ εἶχε ἀποθάνει δι' αὐτὴν ἐφόσσε
χειρὸς αἰσθησιμὴν. Ἀλλὰ βραδύτερον ἡ κογχή-
ριος μύρων ἐπανέληθη.

Κατὰ τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα ἐπερυσθέντο τὰ
μύρα εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ Λουδοβίκου ἐξ Ἰνδίων καὶ
Ἀμερικής, εἰς δὲ τοὺς καταλόγους τῶν ἀρτυρημένων
τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων γίνεται πολλὰς φορές μὲν
οἱ ἀρωματισμένοι προσκεταλμένοι. Μετὰ τὴν ἐσχίστην
τῆς βασιλείας Εὐδοκίου τοῦ Γ' (1574—1589) οἱ
ἄνδρες ὑπερβαίνουν τὰς γυναῖκας εἰς τὴν χρῆσιν τῶν
μύρων. Οἱ αὐτοὶ καὶ ἦσαν πλήρεις ἀλοφῶν κογχή-
κων, ἀρωματισμένων πενθῶν καὶ ἄλλων μύρων, καὶ

δὲ τοῖς χρόνοις ἐκείνοις, κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ ὑγιεινὴ δὲν εἶχεν ἐπιτελέσει εἰσέτι μεγάλως προσόδους, τὰ ἀρώματα ἐθεωροῦντο ὡς προσηλακτικὰ κατὰ τὴν διζύφου καλλητικῶν νόσων. Οὕτω τὸ ἔθνος τοῦ μόσχου ἐθεωρεῖτο ὅπως θεωροῦνται σήμερον τὰ ἀντισηπτικὰ. Ἄντις ἡ Αἰδοισιανή ἦτα ὀναμωτή διὰ τὰ ἀρώματα της, ὃ δὲ βασιλεὺς Λουδοβίκος ΙΒ' εἶχεν ἰδιαιτέραν γαστρὸν, ὃ ὁποῖος παρεσκευάζε τὰ μύρα ἐπὶ πικρυνά αὐτοῦ. Προερίκει μάλιστα τὰς κυρίως ὁμοιοποιεῖσας καὶ κατασκευάζουσιν, καὶ τὸτα ἀρώματα. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατόν του, ὡς προείπομεν, τοσούτη ἦτο ἡ κατὰ τὴν φύσιν ἀντίδρασις, ὥστε πᾶσα κυρία ἐθεωρεῖτο ἐαυτὴν ὀφείλει νὰ λιποθυμήσῃ ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ὀσμῇ ἐκείνης.

ΤΑ ΠΤΗΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΑΠΕΛΛΑ

Εἰς ἓν τμήμα τοῦ ἐν Λονδίῳ διεθνοῦς συνεδρίου τῶν ἀνθρωπιστῶν ὑπῆρχεν ἓν τμήμα, περιέχον γυναικείους πῖλους ἀντὶ πτηνῶν οἷδε πτερόν, εἰς πολλὰ δὲ μέση ἐπαρχοῦσι, σύλλογοι κυριῶν, εἰς τὰ μέλη τῶν ὁποίων ἀπεγορεύεται ἡ χοίσις πτερόν καὶ πτηνῶν πρὸς διακρίσιν τῶν πῖλων αὐτῶν. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας σύζυγος πολυτελέωντος διέταξε νὰ τῇ κατὰ οὐκίστατον ἐν ἐπικυφόριον, διὰ τὸ ὅποιον ἐφρονεῖσθαι 8.000 κολίβρια. Ἡ μεγαλειτέρα ποσότης τῶν πτερόν προέρχεται ἀπὸ τῶν βορείων χωρῶν. Εἰς τὰς νήσους Φερίας φρονεῖσθαι κατ' ἔτος 30.000 γλάροι, εἰς μίαν νῆσον, τῆς Ἀγγλίας φρονεῖσθαι κατ' ἔτος 90.000 πτηνὰ, μία δὲ ἐπαρχία τῆς Σιβηρίας, ἀριθμοῦσα μόλις 2500 κατοίκους, ἀποστέλλει κατὰ τὴν ἑτη εἰς τὴν Εὐρώπην περὶ τὰ 650 χιλιογράμματα πτερόν. Καὶ ὅμως τὴν χρησιμότητα τῶν πτηνῶν ἀποδεικνύουσιν οἱ κατὰ

τέτοις ἀριθμοί. Ἡ ὀρνῶν τρέφεται μὲ κάμπας καὶ ἔσχαλοθεῖται τὰς φυτοφθιόρας (ψύρας), αἱ ὁποῖαι ἐκφυλάττει τὸν χυμὸν τῶν ῥοδεῶν, ἀντοξινῶν, πεντῶν καὶ ὡς ἐκ τοῦ ὁποῖου ξεραίνονται. Ἡ καρδιά τῆς τρέφεται κατ' ὅλον τὸ ἔτος μὲ μικρὰ ἔντομα ἐπιβλαβὴ εἰς τὴν γεωργίαν. Ἡ καρδερίνα τρέφει τὰ μικρὰ αὐτῆς μὲ κάμπας καὶ μικρὰ ἔντομα, τὰ ὁποῖα ἀφοῦ φάγωσι τὰ φύλλα τῆς φραγκοσταφυλίδας, προσξενούσιν εἰς αὐτὴν ἀσθένειαν, ἐκ τῆς ὁποίας ξεραίνεται. Παρατηροῦνται ὅτι ξεῖνος καρδερίνα, ἐχούσῃ 34.000 ταῦτα ἐν ταῖς διὰ νὰ θρέψῃ τὰ μικρὰ αὐτοῦ ἐπὶ 15 ἡμέρας. Ὁ δὲ σπουδαῖος μεταχειρίζεται 3.000 ἔντομα περὶ τοῦ κατὰ πᾶσα ἐβδομάδα, ἦτοι σκώληκας, ἀκρίδας, καμπας καὶ πρὸς τροφήν τῶν μικρῶν του. Ἐκαστος δὲ τῶν γυναικῶν φέρει τροφήν εἰς τὴν φράσιν αὐτοῦ διὰ τὰ τέκνα του τοῦλάχιστον 20 φορές τὴν ἡμέραν.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας Μένζης Φερειδοῦρας (1712 — 1786) ἀπεργάζετο τὰ κρεῖντα ἰδὼν δὲ μίαν ἡμέραν εἰς τὸν χιτῶν τοῦ σπουδαῖος τριγωνίος αὐτοῦ, διέταξε νὰ φρονεῖσθαι ὅλοι οἱ οὐρανῶντες τῆς ἐπαρχίας του. Τὰ διέταξι πτηνὰ πρὸς τὴν ἐξέλιξη θρεῖσθαι, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐτη οὔτε κρεῖντα ὑπῆρχον εἰς τὴν Πορτογαλίαν, οὔτε ἄλλα ὁμοίως διὰ τὴν κάμπας, μὴ τριγωνίος πλέον ἀπὸ τοὺς οὐρανῶντας, κατὰ φανερὰ τὰ δέδοκα. Αὐτὴ τοσούτη ἐπιβλαβὴς ἀσθένεια, ὥστε ἐνέβαλον εἰς ἀνησιμότητα καὶ κατὰ τὸν Μένζης Φερειδοῦρα, ὁπότε φρονεῖται τὸ σφάλμα αὐτοῦ διέταξε νὰ φρονεῖται σπουδαῖος τῶν πτηνῶν κατὰ καὶ νὰ φρονεῖσθαι διὰ τὸν πρὸς καλλωπισμὸν αὐτοῦ.

Ἐπανελθόντες ἤδη εἰς τὴν κασιμότητα τὰ γυναικεία καπέλλα πτερά. Φιλικὴ κυρία ἀνταναστήσασθαι Καναδὴν τὴν Οὐλγα, διηγείται τὸ ἔτος ἐπὶ αὐτῇ, τὰ ὁποῖα

ἔξῃς· Μοιραία εὐρισκόμενα· ἐν Αἰγύπτῳ, πολλὰ τῶν
ἀποίων ἔχουσιν πρὸ 4.000 ἐτῶν, ἀποδεικνύουσιν ἐνε-
ργεστάτῃ ὅτι τὸ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνθρώπινον
ἀνάστημα δὲν ἦτο ὑψηλότερον τοῦ σημερινοῦ.

Ἐξαιρετικῶς θυμαί πικρυνόμενοι γίγαντες, το-
αὐτὸς δὲ ὑπῆρξεν ὁ Φοργκίσκος Βιγαλμέλερ, γεννη-
θεὶς εἰς τὰ περίξ τῆς Φοιδεβούργης. Οὗτος κατὰ τὸ
21ον ἔτος τῆς ἡλικίας του εἶχεν ἀνάστημα 2 ΜΕ-
ΤΡΩΝ ΚΑΙ 60 ΕΚΑΤΟΣΤΩΝ, ἐργολάβος δὲ μισθώ-
σας αὐτὸν τὸν ἐξέδηκεν εἰς ἓνα κῆπον. Ἦτο ἀδύνατον
νὰ καθίσσῃ ἐπὶ καθέκλινας καὶ ἐκάθητο ἐπὶ μιᾷ τραπέ-
ζῃς ἢ ἑφ' ἑνὸς γραφείου πολὺ ὑψηλότερου τῆς τραπέ-
ζῃς. Κατεκλίνετο δὲ ἐπὶ τεσσάρων κλινῶν, αἱ ὅσαι
ἦσαν τεταμέναι ἢ μὲν παρὰ τὴν δέ.

ΤΕΤΡΑΕΤΗΣ ΑΝΗΡ

Ὁ ἰατρός τοῦ νοσοκομείου Μάινγκεν Ὀπραν δημό-
σιος εἰς ἱατρικὸν περιοδικὸν τὰ ἔξῃς· Προσέγγισαν
εἰς τὸ νοσοκομεῖον τὸν μικρὸν Ροβέρτον προσβληθέντα
ἀπὸ ὀξείας νόσου. Τὸ τετραετὲς τοῦτο παιδίον ὁμοί-
ζε μᾶλλον ἔφηρον. Οἱ μῦνες του ἦσαν χυλιδόδοι, ἢ
ἀπ' φωνή του εἶχεν ἀνδρικὸν τόνον. Εἶχεν ἀνάστημα
μέτρων 1.21, βάρος σώματος 10 χιλιογραμμίων καὶ
τοσαύτην ἐσχὺν μυῶνον, ὥστε ἐσθλὸν διὰ τῆς μιᾶς
χειρὸς βάρος 13 χιλιογραμμίων. Ἀπὸ τῆς ἡλικίας τοῦ
ἑν ἔτῶν, εἶχε πρῶτον νὰ συναναστρέφεται μὲ τὰ μικρὰ
παιδιά καὶ ὑπερηχηχρῆσταιτο καὶ συνδιαλέγετο μὲ με-
γάλους. Προσφιλὴς αὐτοῦ ἐνασχόλησις ἦτο νὰ ζευ-
γνύῃ καὶ νὰ ἀποζευγνύῃ ἑπτοὺς. Ἦτο δὲ εἰς μέγαν
βελόνην, λοχυρογνώμων. Ὁμοίως καὶ ὅλ' ἐπὶ τῆς κλί-
νης τοῦ νοσοκομείου μεγάλον ἀνθρώπον. ὁ ὅποιος εἶ-
χε μένει ὅλ' ὅσον κατὰ τὴν ἀνάπτυξίν του. Οἱ γονεῖς

τοῦ ἔχουσι συνήθη ἀνάπτυξιν, καθὼς καὶ οἱ ἀδελφοί
του.

ΝΑΝΟΙ ΔΙΑΣΗΜΟΙ

Τούτων διασημότερος ὑπῆρξεν ὁ ΖΕΦΕΡΥ ΧΟΥΛ-
ΣΩΝ, γεννηθεὶς τῷ 1619, ὅτε δὲ ἦτο 8 ἐτῶν, ἦτο ο-
σούτω μικροσκοπικὸς, ὥστε ἡ δούκισσα τοῦ Βούκιγ-
χαμ τὸν ἐδώκεν εἰς τὴν Ἐνδιέτταν τῆς Ἀγγλίας θῆ-
σασα αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ γλυκίσματος. Βραδύτερον ἀνε-
πτύχθη μέχρι τοῦ 1 μέτρου ὅτε ἐγένετο τριακοντούτης
καὶ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν.

Ὁ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΕΡΥ ἐγεννήθη εἰς τὰ Βόσγια
τῷ 1741, εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλήν τῆς Πολωνίας, ὡς
ἐκ τοῦ μικροσκοπικοῦ δὲ αὐτοῦ ἀναστήματος τὸν ὠνό-
μασαν ΜΠΕΜΠΕ. Ὅταν ἐγεννήθη εἶχεν ἀνάστημα
22 ἐκατοστῶν τοῦ μέτρου, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου λέγεται
ὅτι ἡ πρώτη αὐτοῦ κοίτις ὑπῆρξεν ἐν ὑπόδημα. Πεν-
ταετὴς εἶχεν ἀνάστημα 66 ἐκατοστομέτρων καὶ ἦτο
ῤαπρὸς καὶ ταραχοποιὸς. Εἰς ἡλικίαν 16 ἐτῶν, ἐπει-
δὴ ἔχασε τὴν ῤαπρότητά του, τὸ ἀπέθανεν εἰς ἔσχατον
καὶ τὸν ἤρξαζόνισαν μὲ μίαν νάνον, ἔχουσαν περίπου
τὸ ἀνάστημά του, ἀλλ' ἀπέθανε πρὶν νυμφευθῇ εἰς ἡ-
λικίαν 22 ἐτῶν.

ΝΑΝΟΣ ΣΩΦΡΑΖΕΤΑ

Ὑπάρχει ἐν Λονδίῳ διάσημος νάνος, ἐκτεταμένη
εἰς Μάμπελ Κούιντς, ἡλικίας 28 ἐτῶν καὶ ἔχουσα
ἀνάστημα 75 ἐκατοστῶν τοῦ μέτρου. Ἡ Μάμπελ ἢ
ὅποια εἶνε σωφροδέτα, ἐκτεταμένη ἀπαρτήθητος με-
ταξὺ τῶν ἀστυνομένων, οἱ ὅποιοι κατεδίδωκαν τὰς σω-
φροδέτας καὶ ποταγοῦσαν ἀπὸ τὰς καλῶν τῶν ἐκείνη
μὲ καρφίδα τὸν ἀστυνόμω. τὸν προσπαθόντα νὰ
συλλάβῃ αὐτάς. Ὁ αὐτὸς κατεδιδάσθη εἰς φιλόλογον
ἐνὸς ἔτους καὶ ἑπτὰ μηνῶν, ἐξελεθῆσα δὲ τῆς φιλολῳγίας
ἀπετέλεσε μὲ ἄλλας σωφροδέτας ἐπιτροπὴν πρὸς οὐλ

λογὴν ἐράνων διὰ τὰς οἰκογενείας τῶν ἐπιστράτων μὲν αἱ συνοικίας τοῦ Λονδίνου. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἔκαμε θαύματα, διότι ἡ φωνὴ τῆς νάνου εἶνε συμπαθὴς καὶ τὴν ἀγαπῶσιν ἐν Λονδίῳ. Χάρις εἰς τὴν Μάμπελ, ἡ ἐπιτροπὴ συνέλεξεν 1.250.000 φράγκα καὶ ἴδρυσεν οἰκονομικὸν συσσίτιον διὰ τὰς συζύγους καὶ τὰ τέκνα τῶν ἐπιστράτων τῆς συνοικίας τῆς.

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Ἡ ΚΑΤΑΓΩΓὴ ΤΩΝ ΨΥΛΩΝ

Ἡ μυθολογικὴ ἐπιθεώρησις «Melusine» μᾶς γνωρίζει, κατὰ τινα μῦθον τοῦ Salay τὴν καταγωγὴν τῶν ψύλλων. Ἰδοὺ αὕτη. Ἡμέραν τινὰ ὁ Σαβαῶθ περιπατεῖ μετὰ τοῦ Ἁγίου Πέτρου εἰς τὴν κλεισθῆσαι τῆς Δοέρης, μεταξὺ τῆς Σαυαλιέρης καὶ τῆς Βορᾶς, καὶ καθ' ὁδὸν συνεζήτουν τὰ περὶ τῆς Δημιουργίας καὶ τοῦ δυσχεροῦς μιᾶς καλῆς διαχειρίσεως.

Αἰφνης εἶς τινα χαράδραν ὁ Ἅγιος Πέτρος δεικνύει εἰς τὸν Θεὸν γυναῖκά τινα πανυχρῶς ἐνδεδυμένην, ἥτις ἔκαίτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς ἄμμου εἰς τὸν ἥλιον, ἦτο νέα εἰσέτι, ἀλλὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς προσέδιδον, ὅτι κατετρώχετο ὑπὸ μεγάλῃς ἀνίας.

Ὁ Πανόπτης, εἰς ὃν τίποτε δὲν μένει κρυπτόν, ἐγνώρισεν ἀμέσως, ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ἐβαρύνετο διότι δὲν εἶχε τί νὰ πράξῃ. Ἐν τῇ ἀγαθότητι τοῦ ἐξάγει ἐκ τοῦ παμμεγέθους θυλακίου του δράκα ψύλλων, οὓς ἔρριψεν ἐπὶ τῆς νεαρᾶς γυναίκης, λέγων αὐτῇ· «Γύναι, ἡ ἀργία μήτηρ πάσης κακίας, λάβε, διὰ νὰ ἔχῃς μίαν ἐνασχόλησιν.»

Καὶ ἔκτοτε αἱ γυναῖκες ἔχουν ψύλλους καὶ ὅταν δὲν ἔχουν τί νὰ κάμουν, ἀσχολοῦνται εἰς τὸ κυνήγιόν των.

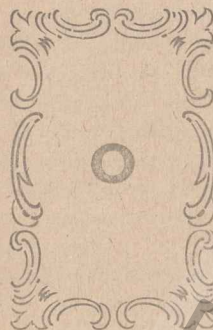

ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ΚΑΙ

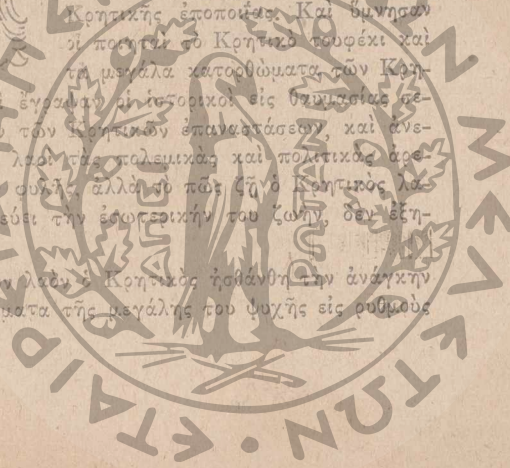
ΚΡΗΤΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

ΕΚ ΜΑΚΡΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΧΑΤΖΗΑΚΗ

Κρητικὸς λαὸς εἶνε γνωστὸς μόνον διὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς μεγάλας θυσίας, ποῦ εἶχε κάμει διὰ τὴν ἐλευθερίαν του. Εἰς τὸν ἔξω κόσμον ἔφανε πάντοτε τὸ βογγητὸ, ποῦ ἄφηναν τὰ ὅπλα τῶν πολεμιστῶν του, αἱ αἱμαγαὶ καὶ οἱ στεναγμοὶ τῶν σφαζομένων γυναικοπαίδων του καὶ αἱ φλόγες καὶ οἱ καπνοὶ τῶν ἐκκαυτωμάτων τῆς Κρητικῆς ἐποποιίας. Καὶ θυμήσαν οἱ ποιηταὶ τὸ Κρητικὸν τοῦφεκι καὶ τὰ μεγάλα κατορθώματα τῶν Κρητικῶν ἡρώων, καὶ ἐγράψαν ἡ ιστορικοὶ εἰς θαυμάσιας σελίδας τὴν ἱστορίαν τῶν Κρητικῶν ἐπαναστάσεων, καὶ ἀνεγνώρισαν οἱ ξένοι λαοὶ τὰς πολιτικὰς ἀρετὰς τῆς Κρητικῆς φυλῆς, ἀλλὰ τὸ πᾶσι ἔζη ὁ Κρητικὸς λαὸς, πῶς ἐξωτερικαῖς τὴν ἐσωτερικὴν του ζωὴν, δὲν ἐξητάσθη ἀκόμη.

Ἀπὸ καθὲς ἄλλου λαοῦ ὁ Κρητικὸς ἠσχράνθη τὴν ἀναγκὴν νὰ χύσῃ τὰ αἰσθητὰ τῆς μεγάλῃς του ψυχῆς εἰς ρυθμοὺς καὶ εἰς μελωδίας.

Μέσα εἰς τὰ τραγούδια του καὶ τοὺς χοροὺς του καθρεπίζεται αὐτὸ τὸ Ἑγὼ του.

Μέσα εἰς αὐτὰ συγκεντρώνονται ὅλα του τὰ ἰδανικά.

Κάθε στροφή, κάθε κίνησις εἶνε ἓνα κομμάτι παρμένο ἀπὸ τὴν ψυχὴν του.

Ψάλλει τὸν πόνον του, τὰ πάθη του, τὴν χαρὰν του, τὸν ἐνθουσιασμόν του, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς ποῦ ζῇ καὶ τοῦ μέρους ποῦ εὐρίσκεται.

Ὁ βοσκὸς, μέσα εἰς τὴν σιωπηλὴν καλλονὴν τῶν βουνῶν ποῦ τὸν κυκλῶνουν, ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ βελάσματα τῶν προβάτων καὶ ἀπὸ τὰ κωδωνίσματα τῶν λεριῶν τῶν κριῶν, ἀπὸ τοὺς κελαϊδισμούς τῶν πτηνῶν καὶ ἀπὸ τὸν ἐλαφρὸν ψίθυρον ποῦ ἀφίενον τὰ φύλλα τῶν θάμνων, ἀπὸ τὸ φλοίσβημα τοῦ ρύακος καὶ τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸν μυστικισμόν τῆς φύσεως καὶ φυσᾷ μέσα εἰς τὴν μαντοῦρά του, ἤχους ἀπαλούς, μαλακοὺς ποῦ μοιάζουν, ἄλλοι σὰν μοιρολόι καὶ παράπονα, ἄλλοι σὰν ὕμνοι καὶ δοξολογίαι διὰ τὸν ποιητὴν τοῦ κόσμου, ποῦ τὸν περιβάλλει.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ χωριοῦ μεταδίδει τὴν φλόγα τῆς καρδιᾶς του εἰς αἰσθηματικὰ τραγούδια τῆς ἀγάπης καὶ περιπαθεῖς μελωδίας : Πλέκει ὕμνους εἰς τὴν καλλονὴν καὶ τὸν ἔρωτα, ψάλλει παινάδια τῆς νύμφης καὶ ποῦ γαμβροῦ εἰς τοὺς γάμους ἢ σκορπᾷ εἰς στίχους πειραστικὰς ὕμνους τὸ μῖσος τῆς ψυχῆς του· σαρκάζει διὰ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων καὶ διασκεδάζει μὲ κώμους τὴν ἀνίαν του.

Ὁ πολεμιστὴς ἐξυμνεῖ τὰ κατορθώματα τῶν Κρητικῶν ἡρώων μετὰ σεβασμοῦ καὶ συγκινήσεως, περιγράφει τὰς μάχας εἰς τοὺς Κρητικούς ἀγῶνας, ἐξιστορεῖ τὸν βίον τῶν Κρητῶν ἡρωικῶν, προκαλῶν τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν

μίμησιν καὶ ψάλλει ὕμνους πρὸς τὴν ἐλευθερίαν.

Ὁ χορευτὴς τέλος ξεσπᾷ τὴν ὁρμὴν τῆς ψυχῆς του εἰς ἀπατόμους βηματισμούς καὶ σκιρτήματα τοῦ κορμιοῦ, μεταδίδει τὰ πάθη του εἰς ρυθμούς γοργούς καὶ ποιήλους, ἐπιδεικνύει τὰς μυϊκὰς δυνάμεις του εἰς ἀλματικὰς κινήσεις καὶ πηδήματα, διὰ νὰ μεταπέσῃ εἰς ταπεινὰ καὶ τεχνικὰς τοιαύτας καὶ φανερώσῃ ὅλην τὴν χάριν τοῦ σώματος καὶ τὴν λειδεντιά του.

Διὰ τοῦτο ἡ Κρητικὴ ποίησις, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ὄρχησις φέρουν τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἀληθινοῦ χαρακτήρος τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ.

Ἡ Κρητικὴ Μοῦσα, ἀρυσμένη τὰς ἐμπνεύσεις της ἀπὸ τὸ βάθος τῆς Κρητικῆς ψυχῆς, τῆς ἀνατραφεύσης μὲ τὰ ἰδεώδη τῆς ἐλευθερίας, ἔχει ἀποκρυσταλλώσει εἰς χιλιάδας στίχων τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῆς φυλῆς.

Ἡ ἁρμονία τοῦ στίχου, τὸ ὕψος τῆς ἰδέας, ἡ λεπτότης τῆς ἐκφράσεως, τὸ πλάτος τῆς φαντασίας, τὸ κάλλος τῶν εἰκόνων, ὁ λεκτικὸς πλοῦτος καὶ ἡ ζωηρότης τῶν παραστάσεων, ἐξαίρει τὴν Κρητικὴν ποίησιν καὶ παρέχει εἰς αὐτὴν ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὸν Ἑθνικὸν Παινετῶν.

Ἀφ' ἐτέρου τὸ πάθος τῆς μελωδίας, ἡ ἀσθονία τῶν μουσικῶν στροφῶν, ἡ εὐκρίνεια τῆς φράσεως, ἡ συγχὴ καὶ ταχεῖα ἐναλλαγὴ τῶν ἐννοιῶν καὶ ἡ κανονικότης καὶ ἀκρίβεια τῆς κινήσεως τῆς μελωδικῆς γραμμῆς, προσδίδουν εἰς τὴν Κρητικὴν μουσικὴν ὅλος ἰδιότυπον μορφήν.

Εἰς τὴν γοργότητα τοῦ ρυθμοῦ ἀπεικονίζεται ὁ ὁρμητικὸς χαρακτήρ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, εἰς τὴν συντομίαν τῆς φράσεως ἡ ἀπλότης τῶν λόγων του καὶ ἡ ἀναπομνησία νὰ φθάσῃ ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον εἰς τὸ τέλος τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει, εἰς τὴν τραχύτητα τοῦ ὅρους

τὸ πολεμικόν του μένος καὶ εἰς τὴν μονότονον ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν μουσικῶν καταλήξεων ἢ ἐμμονῇ, τὴν ὁποῖαν πάντοτε δεικνύει οὗτος εἰς τὰς ἰδέας του.

Ἡ ποικιλία τέλος τῶν κινήσεων, ἡ πολύπλοκος σύνθεσις τῶν βηματισμῶν καὶ ἡ ἀπειρία τῶν ρυθμικῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας εἰς τὰς λπετομορείας τῆς ἐκτελέσεως παρυσιάζουν οἱ Κρητικοὶ χοροὶ, διακρίνουν τὴν Κρητικὴν ὄρχησιν ὡς πρωτεύουσαν ἐν Ἀνατολῇ.

«..... Ἀνέφραστα ἀνεκδιήγητα.

Ἔτσι εἶνε μόνον δυνατὸς, ὁ ἔρωτας κι' ὁ Χάρος.»

Γράφει εἰς τὸν «Κρητικόν» του ὁ Σολωμὸς ἵνα παραστήσῃ τὴν δύναμιν καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἐξεγείρουσαν αἱ Κρητικαὶ μελωδίαι.

Ὁ Κρητικὸς λαὸς ἀποτελεῖ φυλὴν κατ' ἐξοχὴν αἰσθηματικὴν. Ἀνετράφη καὶ ἔζησε μὲ τὰ ἰδεώδη τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἡ ψυχὴ του διεπλάσθη μὲ τὰ ἱερώτερα ἰδανικά. Ἐλέπτυνε τὴν ψυχὴν εἰς τὸ αἶσθημα καὶ ἀνέπτυξε τὰς δυνάμεις αὐτῆς εἰς τὰς κακουχίας τῶν ἀγῶνων του.

Ἐξυμώθη μὲ τὰ παθήματα καὶ ἐξησχέθη εἰς τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν καρτερίαν.

Διετῆρσεν ἀγνὸν τὸ ἦθος καὶ γενναῖον τὸ φρόνημα.

Διὰ τοῦτο εἶνε ὀρμητικὸς εἰς τὰ πάθη του καὶ λεπτὸς εἰς τὴν ἐκδήλωσιν αὐτῶν.

Ρίπτεται μετ' ἀπαυαύλλου ἀταραξίας εἰς τὸ πῦρ τοῦ λέμου καὶ ἀφίνει νὰ καίεται ἀπὸ τὰς φλόγας τῆς καρδίας του.

Εἶνε ἀτρόμητος εἰς τοὺς ἀγῶνάς του καὶ δειλὸς εἰς τὴν ἀγάπην του.

Αἰσθάνεται πολὺ τὸν ἔρωτα πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ ὠραῖον καὶ ἐξωτερικεύει αὐτὸν εἰς χειμάρρους στίχων καὶ ἀπειρίαν μελωδιῶν. Διεφύλαξεν ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην τὰς παραδόσεις τῶν προγόνων του καὶ ἀπέφυγε μετ' ἀγανακτήσεως πᾶσαν ἐπιμιξίαν μετὰ τοῦ κατακτητοῦ.

Αἱ πιέσεις καὶ οἱ διωγμοὶ τοῦ τυράννου δὲν ἡδυνήθησαν νὰ καταπνίξωσι τὰ αἰσθήματά του.

Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων καὶ τῶν πεδινῶν ἐπαρχιῶν, στένοντες ὑπὸ τὸν βαρὺν ζυγόν, ἔφαλλον εἰς φωνὴν παπινὴν καὶ εἰς ὑφειμμένον ὕφος τὰς ἐκδηλώσεις τῆς καρδίας των.

Ἀπ' ἐτέρου οἱ κάτοικοι τῶν ὀρέων εἰς ὕφος ὑπερήφανον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἔφαλλον ἄσματα ἀλληγορικὰ τῆς ἐλευθερίας.

Πρὸς τὰ ὑψηλὰ βουνὰ τῆς Κρήτης ἔστρεψε πάντοτε τὸ βλέμμα ὁ Κρητικὸς λαὸς εἰς τοὺς χρόνους τῆς μαύρης δουλείας, αἰσθανόμενος ἀνακούφισιν εἰς τὴν θέαν των.

Ἐκεῖ ἐπάνω δὲν ἔφθανον ἡ ἰσχὺς τοῦ κατακτητοῦ καὶ εἰς τὰ ἐλεύθερα αὐτῶν ἐδάφη περιεφέροντο οἱ Κρήτες ἀρματοῦλοι, οἱ τρομεροὶ αὐτοὶ ἐκδιχέται τῶν βασάνων τῶν ὁμοφύλων των. Εἰς τὰς φάραγγας τῶν λευκῶν ὀρέων καὶ τοῦ Ψηλοῦρη συνεκστρουόντο τὰ ὄνειρα τῆς ἐλευθερίας, ἐκεῖθεν ἤκουοντο συνεχῶς διαμαρτυρίαι κατὰ τῶν καταπίσεων καὶ τῶν αὐθαιρέσιων τῆς Διοικήσεως καὶ ὁ ἀντίλαλος αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸ σάλπισμα τῶν ἐκαστοτε ἐξεγέρσεων κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας.

ΚΡΗΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τὰ Κρητικὰ τραγούδια ἀναφέρονται πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ψαλμοῦ, διακρίνονται εἰς τραγούδια τοῦ Τάβλας, τραγούδια τοῦ Στράτας καὶ τραγούδια τοῦ χοροῦ. Ἀναλόγως δὲ τοῦ ρυθμοῦ καὶ τοῦ ὕφους τῆς μελωδίας, εἰς τραγούδια ἀορίτικα ἢ ριζίτικα, εἰς σκοποὺς (τραγούδια τῶν πεδινῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν πόλεων) καὶ τραγούδια τοῦ χοροῦ.

Τὰ τραγούδια τῇ Τάβλας τὰ ψάλλουν καθήμενοι πάντοτε, καὶ διὰ τοῦτο ὀνομάζονται τῆς Τάβλας (τραπέζης). Εἶνε τραγούδια ριζίτικα καὶ ψάλλονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰς Δυτικὰς ἐπαρχίας τῆς νήσου.

Τὸ ὄφος αὐτῶν εἶνε τραχὺ καὶ αἱ πτώσεις τῶν φράσεων ἀπότομοι. Ἡ μελωδικὴ γραμμὴ καθαρά καὶ ποικίλη ἢ ἐναλλαγὴ τῶν ἔννοιῶν. Τὰ πλεῖστα τούτων συμπίπτουν εἰς τὰς καταλήξεις καὶ τὰ μουσικὰ θέματα (μοτίβα). Τὰ ἄσματα ταῦτα προσαρμύζονται τελείως πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῶν ὄρεινῶν κατοίκων τῆς νήσου.

Ἐκ τῶν ποιημάτων ψάλλονται μόνον οἱ πρώτοι 4—5 στίχοι, διότι ὁ Κρητικὸς, φέρεται ἀνυπόμονος, δὲν ἀνέχεται νὰ ἀκούῃ ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸ αὐτὸ ἄσμα. Ὁ τραγουδιστὴς ψάλλει μίαν στροφὴν τοῦ ἄματος, τὴν ὁποίαν ἐπαναλαμβάνουν οἱ ἄλλοι ἐν χορῷ καὶ κατ' ὁμοφωνίαν. Αἱ μελωδίαι τῶν ἁσμάτων τούτων ἔχουν συνήθως μίαν, πολυτάκις δὲ δύο καὶ τρεῖς στροφάς.

Εἰς τὰ τραγούδια τῆς Τάβλας ὑπάρχοντα καὶ τὰ ἱστορικὰ ἢ ἡρωϊκὰ τραγούδια.

Ἄλλα τραγούδια, τὰ ὁποῖα ψάλλουσιν οἱ Κρήτες καθήμενοι, εἶνε οἱ Σκοποί. Ταῦτα εἶνε ἄσματα τῶν πεδινῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν πόλεων, καὶ ἀποτελοῦν ὅλως ἰδιαιτέρην κλάσιν.

Αἱ μελωδίαι τῶν Σκοπῶν εἶνε περιπαθέστεραι καὶ παρουνσιάζουσιν τεχνικώτερον τὴν σύνθεσιν τῆς μελωδικῆς γραμμῆς. Σύγκεινται ἀπὸ δύο συνήθως στροφάς καὶ πολλοὶ τούτων ἔχουν προφανῶς ὑποστῇ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Ἀσιατικῆς μουσικῆς. Σκοποὶ ὑπάρχουν πολλοί. Οἱ παλαιότεροι φέρουν καθαρῶς τὸν τύπον τοῦ τοπικοῦ χαρακτῆρος. Εἶνε ἀπλούστεροι καὶ μελωδικώτεροι. Μὲ τὰς μελωδίας τῶν σκοπῶν ψάλλονται δίστιχα. Οἱ σκοποὶ ἄδονται καὶ καθ' ὁδὸν ἢ μὲ τὸν συρτὸν Σιγανὸν χορὸν καὶ ἔχουν συνήθως βραδείαν κίνησιν.

Ὁ τεχνικώτερος τῶν Σκοπῶν τούτων, γνωστὸς εἰς ὅλην τὴν Κρήτην, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Κασπρινόν» ἔνν Ἡρακλείῳ τὸ ἄσμα τοῦτο καλεῖται Κανακάρης, διότι οἱ Κασπρινοὶ ἐπιδεικνύουν ἰδιαίτως πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Ὁ σκοπὸς οὗτος ἐκτελεῖται συνήθως βραδέως καὶ χρωματίζεται μετὰ πάθους.

Εἰδικὰ τραγούδια τῇ στράτας εἶνε μόνον τὰ τραγούδια, ἅπερ εἶνε καθιερωμένα καὶ ψάλλονται καθ' ὁδὸν, ὅταν ὁδηγοῦν τὸν γαμβρὸν καὶ τὴν νύμφην εἰς τὸν ναόν, καὶ ὅταν ἐπιστρέφῃ ἡ παμπὴ τοῦ γάμου (τὸ ψίκι) εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ. Ὅλα τὰ λοιπὰ τραγούδια, ἐκτὸς τῶν καθαρῶς ἁσμάτων τῆς Τάβλας, ψάλλονται καὶ καθ' ὁδόν.

Τὰ εἰδικῶς αὐτοτελεῖ ἄσματα τοῦ χοροῦ εἶνε ὀλίγα. Εἰς τὸν χορὸν οἱ Κρήτες ψάλλουν συνήθως δίστιχα, τῶν ὁποίων χιλιάδες ὑπάρχουν.

ΟΙ ΧΟΡΟΙ

«Τὰ ποιήματα εἶνε πλεονεκτήματα ἀπὸ τὸν πεζὸν λόγον. Ἡ Μουσικὴ ἐκφράζει περισσότερα ἀπὸ τὴν Παιήν, ὁ δὲ Χορὸς περισσότερα ἀπὸ τὴν Μουσικὴν», λέγει κάποιος Ἀνατολίτης ποιητής.

«Διὰ τοῦ χοροῦ» προσθέτει, ἀπὸ θεῖον πνεῦμα γίνεται ὁρατὸν καὶ ἐπιποικιστὴν μετὰ ταῖς ἀνθρώπους. Διὰ τοῦ χοροῦ τὰ αἰσθήματα τῶν ἀνθρώπων λαμβάνουν μορφήν ὡς τὸν χορὸν.

Ἡ γνώμη αὕτη, ἡ ὁποία μετὰ τόσον ἡλικιωμὸν ἐκφράζεται, εἶνε προφανῶς ἀπείλεκτα ἐνδοκίμαστον, προερχομένου ἀπὸ τὴν βάθει καὶ ἀνεξήγητον ἀντίκρουσιν τοῦ ἀρήνου αἱ σάβηαι καὶ ἐκτετατωμένα κινήσεις τῶν Ἀσιατικῶν χορῶν.

Ἡ Ἀνατολή ἐθεοποίησε κατ' ἐξοχὴν τὴν χορευτικὴν τέχνην. Εἰσήγαγε ταύτην εἰς τοὺς τύπους τῆς λατρείας τῶν θεῶν καὶ ἀνέπτυξεν ὅλας τὰς ιδιότη-
τας αὐτῆς.

Τὰ Μουσεία τῆς Ἀνατολῆς μᾶς παρουσιάζουν ἡλιθίωσαν χορευτικῶν παραστάσεων, ἐνδεικτικῶν τῆς προόδου τῆς τέχνης ταύτης.

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐθεώρουν τὸν χορὸν ὡς κατὰ τι εὐγενές. Ἐχόρευον εἰς τοὺς ἀγῶνας, εἰς τὰς θεοσκεντικὰς πανηγύρεις, εἰς τὸ θέατρον.

Τούτων τῶν οἱ Ῥωμαῖοι, τὸ χορεύειν ἐνόμιζον αἰσχρὸν καὶ οἱ εὐγενεῖς ἀπέφευγον ὡς ἐπονείδιστον τὴν ἐνασχόλησιν ταύτην. Ὁ Κικέρων κατηγορεῖ τὸν Ἀντώνιον ὡς χορεύοντα.

Οἱ Κοῆτες κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἐχόρευον ἐν-
οπλοὶ τὸν Πυρρίχιον δοχῶν πολεικὴν ὀνομασθεῖ-
σαν, οὗτω ἐκ τοῦ ἐφευρέτου αὐτῆς Πυρρίχου Κοπτός
Κριδωνιάτου κατὰ τινὰς. Λακεδαιμονίον κατ' ἄλλους.

Ἡ κίνησις τῆς ἀρχαίας Πυρρίχης ἦτο ταχεῖα καὶ
ζωηρά, διότι κατὰ ταύτην οἱ χορευταὶ κρατοῦντες τὰ
ἔπλα των, δι' οὐμνικῶν κινήσεων ἐμιμοῦντο τὸν
τόπον τοῦ μάχεσθαι.

Ἐκ τῆς ταχύτητος τοῦ χοροῦ δοιόμενοι τινες ἐτοι-
μολογῶσι τὴν λέξιν ἐκ τοῦ πυρός, εὐκίνητον ὄντος.
Ἐν τῇ Μετοικῇ ἀπαντᾷ ποῦς ἀποτελούμενος ἐκ δύο
βράχειων συλλαβῶν, καλούμενος πυρρίγιος ποῦς.

Οἱ Κοῆτες ἐχόρευον ὁσαύτως τὸν Γεοάνιον χο-
ρὸν, κρατοῦντες τὰς χεῖρας καὶ ἀκολουθοῦντες ἀλλή-
λους, μιμούμενοι οὕτω τὴν πτῆσιν τῶν νεοσσῶν.

Οἱ σύγχρονοι Κοῆτες χοροὶ εἴτε ἀντιστοιχοῦν κατὰ
πόσον ἔχουν σέβειν πρὸς τοὺς ἀρχαίους. Διατηροῦν ὁ-
μῶς τὴν ταχύτητα καὶ τὴν εὐκίνησιν

τῆς Πυρρίχης, καὶ τὴν τάξιν τοῦ Γεοανίου χοροῦ.

Οἱ Κοῆτες ἀποδίδουν ἐξαιρετικὴν σημασίαν εἰς
τοὺς χοροὺς των καὶ ὑπερφηανεύονται διὰ τὴν τεχνι-
κὴν σύνθεσιν αὐτῶν.

Διατηροῦν ἀκμαίας τὰς μυκὰς δυνάμεις καὶ αἰ-
σθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ χρησιμοποιοῦν αὐτὰς εἰς
ζωηρὰς κινήσεις. Διὰ τοῦτο ἐπιδίδονται πολὺ εἰς τὸν
χορὸν καὶ ἀναπτύσσουν μεγάλην ἁμύλλαν εἰς αὐτόν.
Ἐκ τούτων ἐξηγεῖται ἡ πληθὺς τῶν Κοῆτικῶν χο-
ρῶν καὶ τὸ πολυσύνθετον αὐτῶν.

Οἱ Κοῆτικοὶ χοροὶ διακρίνονται εἰς Πηδηκτοὺς
καὶ Συρτούς.

Οἱ Πηδηκτοὶ παρουσιάζουν πολλὰς παραλλαγὰς,
εἰς τὴν πλοκὴν καὶ τὰς οὐδαμῶς μορφὰς τῶν βημα-
τισμῶν, οὓσας ἀναλόγους πρὸς τὸν χαρακτὴρα τῶν
κατοίκων.

Οἱ κάτοικοι τῶν πεδινῶν ἀσχυρῶν ἐκτελοῦν ἡρε-
μωτέρας καὶ πλεον καμονικὰς κινήσεις. Παρεμβά-
λοντες ὅμως πολλοὺς καὶ πυκνοὺς βηματισμούς εἰς
τὴν κίνησιν τῶν οὐδαμῶν καλύπτουν τὴν ἀπότητα αὐ-
τῶν καὶ καθιστοῦν πολυπλοκὴν τὴν δοχῶν.

Αἱ ποικιλίαι αὐτῶν βηματισμῶν διδοῦν εὐκαι-
ρίαν εἰς τὸν χορευτὴν νὰ ἀναπτύξῃ πολλὴν εὐκίνησι-
ν καὶ χάριν τοῦ σώματος, παρέχοντι δ' εἰς αὐτὸν
ἐλευθερίαν νὰ ἐκτελέσῃ βηματισμοὺς ἰδίως ἀνευρέτους.
Οἱ τεχνικώτεροι βηματισμοὶ τῶν καλῶν χορευτῶν
μεταδίδονται εἰς εὐνοῦμένους ἀκτῆς, καὶ γερνιέται
ἡ χρῆσις αὐτῶν. Οὕτω ἐξηγεῖται ὁ πληθεὺς τῶν συν-
θέτων καὶ πολλαπλῶν κινήσεων τῶν Κοῆτικῶν χο-
ρῶν καὶ ὁ τοπικὸς αὐτῶν χαρακτὴρ.

Οἱ Πηδηκτοὶ τῆς Κοῆτης εἴτε οἱ ἀκόλουθοι. Ὁ

Καστρινός ἢ Μαλεβυζιώτικος, ὁ Πρινιανός, ὁ Πεντοζάλης, ἢ Ὅριτες τῶν Ἀνωγείων, ἢ Σούσια καὶ τὸ Μικρὸ Μικράκι.

Ἐ τούτων ὁ Καστρινός καὶ ὁ Πρινιανός χορεύονται εἰς τοὺς Νομοὺς Ἡρακλείου καὶ Λασηθίου, καὶ οἱ λοιποὶ εἰς τοὺς Νομοὺς Χανίων καὶ Γερουμης. Εἰδικοί Ρεθεμνιώτικοι χοροὶ εἶνε ὁ Πεντοζάλης καὶ ἡ Σούσια, χορεύονται ὁμοῦ καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ Νομοῦ Χανίων μὴ ἐλαχίστας παραλλαγὰς.

ΠΗΔΗΚΤΟΣ ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ

Ὁ Καστρινός Πηδηκτὸς χορεύεται εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῶν Νοτῶν Ἡρακλείου καὶ Λασηθίου.

Εἰς ὅλην τὴν Κρήτην εἶνε γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Καστρινός χορὸς. Εἰς τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας καλοῦσιν αὐτὸν Καστρινήν Σούσιαν, εἰς τὸν Νομὸν ὁμοῦ Ἡρακλείου ὀνομάζεται Μαλεβυζιώτικος, διότι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μαλεβυζίου ἔχει τελειοποιηθῇ.

Ὁ Καστρινός παρουσιάζει πολλὰς παραλλαγὰς εἰς τοὺς βηματισμοὺς, καὶ εἶνε ὁ πλουσιώτερος εἰς τὴν κίνησιν καὶ ὁ δυσχερέστερος χορὸς τῆς Κρήτης.

Ἡ Μουσικὴ τὸν σὺνκειται ἀπὸ στροφῶν ποιητῶν, τὰς ὁποίας ὀνομάζουν κοινδύλιες ἐκ τοῦ τόξου τῆς λύρας ἴσως, τὸ ὁποῖον τινὲς παρομοιάζουν μὲ κοινδύλι. Ἄλλοι νομίζουν, ὅτι ἡ λέξις προέρχεται ἐκ τῶν κοινδύλων τοῦ καλάμιου, ὡς ἐκ τῆς συνοχῆς τῶν μουσικῶν στροφῶν, τὰς ὁποίας ἐν συνόλῳ παρομοιάζουν μὲ καλάμιον. Ἄλλοι σχετίζουν τὴν παραγωγὴν τῆς λέξεως μὲ τὰ ὄσιτᾶ τῆς κνήμης, ἅπερ ὁ λαὸς ὀνομάζει κοινδύλους. Ὅπωςδήποτε ἡ λέξις ἀποδίδεται εἰς τὰς μουσικὰς στροφὰς καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς βηματισμοὺς τοῦ χοροῦ, τοὺς ὁποίους ὁ λαὸς ὀνομάζει ξάλα (βή-

ματα).

Ἄλλο χορὸς δὲ γέγομαι μόνον τὸ Πεντοζάλη. Ποὺ πάει τρία ξάλα ὁμπρὸς καὶ δυὸ γιανέρονει πάλι. Ὁ λαὸς μεταχειρίζεται εἰς τὸν χορὸν καὶ ἄλλας λέξεις, μεταφέροντας αὐτὰς ἐκ τῆς φυσικῆς ζωῆς.

Τὴν ἀνύψωσιν καὶ αἰώρησιν τοῦ σώματος, τὴν γινομένην εἰς τὰς καταλήξεις ἰδίᾳ τοῦ χοροῦ, ὀνομάζει καμπανόν, (ἐκ τῶν καμπανῶν, ἦτοι τῶν μικρῶν σταφυλῶν, τῶν ἀπομενόντων μετὰ τὸν τριγυτὸν ἐπὶ τῶν κλιμάτων, αἰωρουμένων συνήθως.) Ἐκ τούτου ἡ λέξις καμπανὸς μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ πηδήματος.

Ῥωαῖτως διὰ τὴν ὀλίγην ὥραν χορεύσῃ, λέγουν, ὅτι ἔκαμε ἓνα τσαμπὶ χορὸν, παρομοιάζοντες ὀλόκληρον τὸν χορὸν μὲ σταφυλὴν, ἐκ τῆς ἡδύτητος τῆς ὁποίας μέρος ἀπῆλυσεν ὁ χορεύσας. Ἡ φράσις αὕτη λέγεται συνήθως διὰ τοὺς πασηλικὰς τῶν ὁποίων αἱ ἀσθενεῖς μυῖκαι, δυνάμεις δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν ἐπέλεσιν πολλῶν στροφῶν τοῦ χοροῦ.

ΕΘΙΜΟΤΥΧΙΑ

Εἰς τὸν Πηδηκτὸν, οἱ χορευταὶ σχηματίζουν πᾶν χρόνοντες τὰς χεῖρας, χορεύουν δὲ μόνον διὰ δύο ἢ οἱ τρεῖς πρῶτοι. Οἱ λοιποὶ ἔχουσιν ἀπλῶς τὸν αὐτὸν ἀναμένοντες τὴν οἰκίαν τὴν διὰ τὰ χορεύσασθαι. Ὅταν ὁ ἡγούμενος τοῦ χοροῦ δεῖξῃ σημεῖα κινήσεως, οἱ τῶν ἄλλων χορευτῶν ἀποσπόμενοι τοῦ κύκλου, πλησιάζουν αὐτὸν καὶ περιμένουν ἕως οἷον οὕτως ἀποχωρήσῃ τὴν θέσιν τοῦ οἰκίου εἰς αὐτοὺς τὴν χεῖρα καὶ λαμβάνων τὴν ἐπὶ τὴν θέσιν. Οἱ δυὸ πρῶτοι, χορευταὶ ἐναλλάσσουσιν συνήθως θέσεις. Ὁ δευτέρος χρησιμεύει ὡς βοηθὸς τοῦ πρώτου.

Ὁ πρῶτος χορευτὴς ἀρχόμενος τοῦ χοροῦ, δίδει τὴν ἀριστερὰν χεῖρα εἰς τὸν ἐπόμενον, βηματίζων πλαγίως πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ ἐπὶ τῆς γεαμμῆς τῆς περιφερείας τοῦ κύκλου. Ἀλλοτε ἐξερχόμενος τοῦ κύκλου, τοποθετεῖται παραλλήλως τοῦ δευτέρου χορευτοῦ, ὅστις ἀλλάσσει μέτωπον. Τότε οἱ δύο ὁμοῦ βηματίζουν πρὸς τὰ ἐμπρὸς, ὅπως γίνεται εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν χορὸν Πάντε κάτω. Ὅταν ἡ κίνησις αὕτη γίνηται ἀντιθέτως τοποθετούμενον τοῦ πρώτου χορευτοῦ ὅσονθεν τότε, οὗτος δίδει τὴν δεξιὰν χεῖρα εἰς τὸν δευτέρου χορευτὴν.

Ἄλλοτε ὁ ὀδηγὸς τοῦ χοροῦ ἀποσπᾶται τοῦ κύκλου καὶ χορεύει μόνος, κρούων τὰς χεῖρας ἢ παίζων μπαλόμια, ὑψῶν δὲ τοὺς πόδας κυπαῖ αὐτοὺς μετὰ τὰς χεῖράς του ἐν ρυθμῷ. Ἄλλοτε πάλιν κυκλώνει τὸν κύκλον, ὅστις τοποθετεῖται πάντοτε εἰς τὸ μέσον τοῦ χοροῦ, δίδων διαφόρους στάσεις εἰς τὸ σῶμά του.

Πολλοὶ χορεύονται συνειθίζον ὅταν χορεύουν νὰ ἔχουν τὴν δεξιὰν χεῖρα τοποθετημένην ὀπισθεν περὶ τὴν ὀσφύν. Ἄλλοι, προχωροῦντες πρὸς τὰ ἔσω, περικυκλῶν τὸν ὀργανοπαῖκτην, δίδοντες εἰς τὸν χορὸν σχῆμα κοιλίου, δι' ἀναλύουν, κινούμενοι ἀντιθέτως.

Ἄλλοι ἐκτελοῦν γυνάσματα ἰσορροπίας, θέτοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ποιήριον πλήρες οἶνου, τὸ ὁποῖον κρατοῦν ἐκεῖ ἐπὶ πολὺν, χορεύοντες. Οἱ πλέον εὐκίνητοι, στηριζόμενοι διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐπὶ τοῦ δευτέρου χορευτοῦ καὶ ὑφύοντες τὸ σῶμα ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν, κάμπουν τοῦτο πρὸς τὰ ὀπισθεν, μέχρις ὅπου ἡ κεφαλὴ των ἐγγίσει τὸ ἔδαφος. Ἀνορθούμενοι δ' ἔπειτα ἀποτόμως, ἐξακολουθοῦν χορεύοντες, χωρὶς νὰ χάσουν τὸν ρυθμὸν.

Ἄλλοι χορεύονται ἐκτελοῦν τὰς κινήσεις τοῦ χο-

ροῦ, ὑφύοντες ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων, κάμπτοντες πλαγίως τὰ γόνατα καὶ κρούοντες τὰς πτέρνας ρυθμικῶς.

☆☆

Ὁ ὀδηγὸς τοῦ χοροῦ καλεῖται ὑποπροστυνὸς καὶ θεωρεῖται κατέχων τὴν τιμητικὴν θέσιν. Ἡ τελευταία θέσις, διὰ τῆς ὁποίας κλείεται ὁ κύκλος τοῦ χοροῦ, καλεῖται κοννιτοῦρα. Ὁ κατέχων ταύτην δὲν διακρίνεται συνήθως διὰ τὴν χορευτικὴν του δεινότητα καὶ διὰ τοῦτο ἡ κοννιτοῦρα θεωρεῖται θέσις περιφρονητική. Ὁ Κοητικὸς ἄλλως τε εἰς τὸν χορὸν ἀρέσκειται νὰ ἔχη τὰ πρωτεῖα.

Αἱ γυναῖκες δὲν πιάτουν ποτὲ εἰς τὴν κοννιτοῦρα καὶ ἂν ποτὲ ἐξ ἀμειλείας εὐρεθῇ γυνὴ εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ἀμέσως, ἐξ ἀδρότητας, εἰς τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀντικαθιστᾷ.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ χοροῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει πάντοτε κατὰ τὴν εἰρήν δι' ὅλα τὰ ἀφροσύνα τὸν χορὸν, ἐκδειάζει διὰ στίχων τοὺς ἀλλοὺς ὀδηγοὺς.

«Μὰ σὶν ὁμπρὸς μερὰ κρατεῖ τῇ Χιδε τὸ κυπαρίσσι, Καὶ σέρνει κι' ὀξοπίσω του τὰ κροτάλλια βρούσι.»

Κατηγορεῖ τοὺς ἀδελφούς χορευτάς.

«Μὰ σὶν ὁμπρὸς μερὰ κρατεῖ ἡ παγκρατοσάνδα, Καὶ σέρνει κι' ὀξοπίσω τῇ τῇ σταροκοκκινίδα.»

Μυκτηρίζει τὸν τελευταῖον.

«Στὸ φοῦρο τῇ τῇ πῆρουν τὴν κολῆν τὸν κοννιτοῦρα, Καὶ ποῖς σοῦ καταστοιχῇ τὰ πιάτῃς σὶν κοννιτοῦρα.»

Ὅταν δὲ κατὰ συμπῆρσιν κατέβῃ τὴν τελευταίαν θέσιν τοῦ χοροῦ γυνὴ ἢ καρεῖς καλὸς χορευτὴς, προσπαθεῖ νὰ προλάβῃ τὴν πικρίαν, ἢ τυχὼν ἤθελεν ἀποθανεῖ οὗτος ἐκ τῶν ἐπαίμων τῶν προστυνῶν ἢ ἐκ τῆς κακῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὁποίαν κάμνει ἡ τελευταία θέσις.

Ι
κ
ν
τ
λι
κα
με
τέ
το
τά
ἡμ
μέ
σε
βυ
χό

Ο
ταῦ
Τὸ
κτι
Πελ
λυσ
εἶχε

«Όλο γιὰ τὴν ὁμπρὸς μερὰ ἔχετε γιὰ νὰ πῆτε,
Καὶ σὴν κοντιοῦρα ν' ἄγγελος καὶ δὲν τοιε θωρεῖτε.

Καὶ ὅταν πλέον ἀποκάμῃ ψάλλων διὰ τοὺς ἄλλους,
μεριμνᾷ καὶ περὶ ἑαυτοῦ.

«Κοντὸ δὲν εἶνε πὰ κιανεῖς νὰ θέλῃ τὸ καλὸ μου,
Νὰ φέρῃ μιὰ σταλιά κρᾶσι νὰ γράνω τὸ λαιμό μου».
ἐκ τῆς ἐπενεργείας τοῦ οἰνοπνεύματος ἐπιζητῶν νέας
δυνάμεις καὶ ἔμπνευσιν.

ΙΔΕΑΙ ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

Ἀπόστολος Παῦλος (Πρὸς Κορινθίους). — «Ὅποιος νυμφεύεται κάμνει καλὰ, ἀλλ' ὁ μὴ νυμφευόμενος κάμνει καλλίτερα.

Μιλανέζοι. — Ὁ νομίζων ὅτι θὰ εὐτυχίσῃ νυμφευόμενος, εἶνε τόσον μέγας βλάξ ὅσον τὸ φεγγάρι.

Γερμανοί. — Ὅποιος τὰ πηγαίνει καλὰ, παίρνει μία γυναῖκα. — Πρόωρος γάμος σπανίως εὐδοκίμει. — Πρόωρος γάμος, ἀσφαλὲς μετάνοια.

Ἰταλοί. — Νυμφευόμενος ἄνθρωπος, πουλὶ εἰς τὸ κλουβί.

Ἑβραῖοι. — Ὅποιος ζῇ χωρὶς γυναῖκα, οὔτε κτῆμα ἔχει, οὔτε βοήθειαν, οὔτε χαράν.

Τσέχοι. — Μόνος του ὁ ἄνθρωπος τίποτε δὲν ἀξίζει.

Ρῶσσοι. — Καλλίτερα δύο, παρὰ ἕνας. — Ἡ γυναῖκα δὲν εἶνε βιολὶ νὰ τὸ παίζῃς καὶ νὰ τὸ κρεμάσῃς στὸν τοίχο.

Βαντοί. — Ἄνδρας χωρὶς γυναῖκα, γάϊδαρος χωρὶς φόρτωμα.

Φιλανδοί. — Πολλὰς φροντίδας ἔχει ἡ ὑπανδρεία, ἀλλὰ περισσώτερας ἔχει ἡ ἐλευθερία.

Σέρβοι. — Εὐκόλον εἶνε νὰ πάρῃς, μίαν γυναῖκα, ἀλλὰ δύσκολον νὰ τὴν χωρίσῃς.

Ἀγγλοι. — Καλλίτερον νὰ νυμφευθῇς ἀργὰ, παρὰ ποτέ. — Νυμφεύσου ἐνώρῃς καὶ μετανόησε μὲ τὴν ἵσυχίαν σου.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ

ΤΑ ΦΑΓΗΤΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ

Να ὑπῆρξεν ἡ δίαιτα τῶν Βυζαντινῶν Βασιλισσῶν ἢ ἀρχοντισσῶν ὅταν ἐτοποθετοῦντο πρὸ τῶν παροφίδων τῶν ; Οἱ Βυζαντινοὶ ἐγνώριζον νὰ τρώγουν καλλίτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς χριστιανισμοῦ. Ὅχι, δὲ μόνον αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ τῶν ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλληνορωμαϊκὴ παράδοσις ἀ-

φῆκε πλήρως ἐδεσματολόγιον, ὅπου ὡς ἐκ τῆς γενικῆς ἀσείας τῆς χώρας πρὸς τὰς ἀσφαλεῖς ἀγορὰς εἰσέφερε πρόχειρα πάντοτε ὅσα τῶν εἰδῶν τὰ καυκυνέμενα.

Τὰ φαγητὰ αὐτὰ παροφίζοντο κατὰ τὰς ἐκτελεστικὰς εἰς τὸ Παλάτιον εἰς τοῦ δεξιῶν αἰθρᾶς ἐπὶ ἀογυρᾶς τραπέζης, τὴν ἑνὴν κατεσκευάσκειν ἡ χρυσόχοι. Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενήτου. Αὐτὴ ὑπὸ τῆς σημαίας τραπέζης ἡ λαμπροτέρα τοῦ Χρυσοτοίχου, μὲν τῶν πολυτελεστέων αἰθρῶν τοῦ Παλατίου μετὰ τὰς ἀογυρὰς πύλας τῆς θά ὑπῆρχον ὅπως καὶ ὡς μικρότερα τραπέζια, διαμῆτα χρυσοχοίης, ἐδεμένο

γίας και μαργαροκοσμητικῆς καὶ πρὸ αὐτῶν αἱ βυζαντιναὶ προικηπίσεις καὶ πατρικίαι θὰ ἐτοποθετοῦντο νοηλῶς διὰ τὰ δοκιμάσαι καὶ τοιοῦτο σπάνιον ἔδεσμα μέσθ' ἀπὸ ἀργυρᾶ πινάκια, μὲ τὸ δικέρατον πειρουκάκι των, ἢ μὲ τὸ κουτάλι, τοῦ ὁποίου ἡ λαβὴ βραχεῖα καὶ λεπτοτάτη ἀπέληγεν εἰς κοιλότητά, ὁμοιάζουσιν μὲ ἐπίμηκες πέταλον ρόδου.

Τὰ πιάτα εἰς τὸ Παλάτιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦσαν χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. Τὰ ποτήρια, οἱ κρατῆρες, τὰ πειρουκία, τὰ μαχαιρία καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐπιτραπέζια ὅσῃν ἦσαν καποικευασμένα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν βυζαντινὴν μαγειρικήν, βαρεῖα καὶ ἀπολαυστικὴ ὅπως ἦτο, θὰ ἐκράτει ἐπὶ πολλήν ὥρην τὰς μεγάλας κυρίας εἰς τὴν τράπεζαν, ἐπιβάλλουσα μακράν καὶ τὴν ἀνάπausιν.

Ὅταν ὁ Ἰσαάκιος Ἀγγελὸς διὰ τὰ ἔξοδα τῆς τραπέζης του εἶχε προσδιορίσει τὰς εἰσπράξεις τοῦ κυριωτέρου λιμένος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀνερχομένης εἰς ὄγκους ἀργύρου ἡμερησίως, εὐρίσκοντο δικαιολογημένα τὰ τέγμματα τῶν μαγειρῶν, τοὺς ὁποίους ἀπηγόρευε ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος. Τόσα στόματα αὐλικῶν, εὐνοῦχων, σαματοφυλάκων καὶ ἄλλων παρασίτων ἤθελον νὰ τραφῶσιν ἀναλόγως τοῦ μέρους εἰς τὸ ὀπίον ἐφιλοξενοῦντο. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος ὁ Νεώτερος, ὅστις παρ' ὅλην τὴν πολιτειανικὴν καταστολήν τὴν ἐξασθενοῦσαν τὰς προσόδους του, ἐξοικονομῆν ἀρκετὰ γρήματα διὰ τὰς ἐκέραια 1400 χίνας καὶ ἔλλους τόσους ἰσοχίνας διὰ τὰς κληρονομικὰς ἐκδοράς του, δὲν θὰ ἐφήμοιτο βεβαίως τακτικὴν φειδοῦς διὰ τὰ ζητήματα τοῦ ἔδεσματολογίου του. Εἰς τὴν πρωτεύ

ουσαν ἄλλως ἤρχοντο ἀπὸ ὅλας τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους τακτικώτατα πρὸς χρῆσιν τοῦ Παλατίου τὰ ἐκλεκτότερα εἶδη τὰ παραγόμενα εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν.

Ὁ φορέας ἐπίσκοπος Λουϊπράνδος, ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ὡς ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τοῦ Ρήγα τῆς Γερμανίας Ὁθωνος, ἀναφέρει ἐκ κακεντρεχείας εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ οἵχι τὰ ἀργυρᾶ τραπέζια, οἵχι τὰ πορφυροστόλιστα μικρὰ ἀμάξια, μὲ τὰ ὁποῖα αὐλικοὶ ὑπηρέται, ἐκείμιον καὶ διαμοίραζον εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας τὰς μερίδας των, οἵχι τὰ χρυσᾶ κένιστρα μὲ τὰ ὁποῖα κατέβαζαν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς δι' ἀλυσίδων εἰς τὸ μέσον τῆς τραπέζης τὰ ὀπωρικά καὶ τὰ γλυκίσματα, ἀλλὰ μόνον τὸ πλῆθος τῶν σκορόδων καὶ κρομμύων. Ἀνδρωπαίων ὁποῖων αἱ αἰσθήσεις εἶχον πρᾶκτον λεπιδινή δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τρώσιν μᾶλλον εἰς χρυσᾶς προσωλίδας μὲ χρυσᾶ πειρουκία καὶ μαχαιρία ὑποδεστέρας συνθέσεως ἀπὸ ἐκεῖνα μὲ τὰ ὁποῖα πρὸς εἰς πίνυλα πινάκια βυθίζον τὰ δάκτυλα ὁ Ρήγας τῆς Γερμανίας Ὁθων ἐχόρταινεν.

Οἱ Βυζαντινοὶ ἦσαν ἀρκετὰ λαίμαργοι, ὥστε νὰ μὴ τοὺς λείπῃ οὔτε τὸ κομικὸν τοῦ ἀπὸ τῆς τραπέζης των. Τὸ γλυκίσμα καὶ τὸ αὐγατάκιον ἦσαν ἀπαραίτητα ὅρε καὶ διὰ καθὲ ἐστίασιν ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος ὁ Γέρων ἦτο τόσο λαίμαργος διὰ τὰ δαλσινὰ, ὥστε ἀπέθανεν ἀπὸ τὰ πολλὰ στρεβίδια ποὺ εἶχε καταβροχθίσει. Ἐποπτικῶς φαίνεται εἰς τὸ Πα

λάτιον τὰ ψάρια διὰ τὰ ἐπίσημα γεύματα, τὰ ποικίλα καὶ εὐγευστα ψάρια, τὰ ὅποια ἀλιεύουν εἰς τὰς θαλάσσας Κωνσταντινουπόλεως, ῥητῶς δὲ ἀπὸ γαστρονομίαν ἐκθεαίνεται ἡ γεῦσις τοῦ κεφάλου καὶ τῆς συναγρίδας. Τὰ κρέατα ἤρχοντο εἰς δευτέραν γραμμήν, ἃν καὶ φαίνεται ὅτι το σκευάστω ἀνάκι καὶ τὸ κοκκινιστὸ γουρουνάκι θὰ εἶχον ἀπὸ τότε τὰς προτιμήσεις ποῦ λαμβάνουν αἱ σήμερον εἰς τὴν ἑλληνικὴν γαστρονομίαν, ἃν κρίνῃ τις ἀπὸ τὰς ἀγέλας ὅσαι ἐκομίζοντο ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν διὰ τὰς δημοσίας ἐστιάσεις, τὰς ἐπακολουθοῦσας τὰς γαμηλίους βασιλικὰς ἐορτάς.

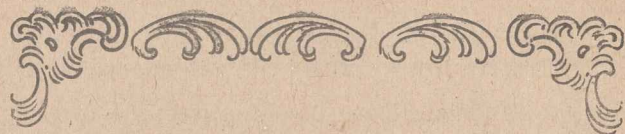
Τὰ γλυκὰ ἦσαν ἄφθονα, ζυμαρικά μὲ μέλι, μεστά δὲ ἀπὸ φουτίκια, κουκουνάκια καὶ ἀμύγδαλα. Τὰ μπαχαρικά εἶχον ἐπίσης μεγάλην ζήτησιν ἀπὸ τὴν πύλκουν τοποῖαν καὶ τὴν μαγειρικὴν, ἥτο δὲ ἀκριβώτατον τὸ πιπέρι, θεωρούμενον ὡς ἡδονὴ ἐπιφυλαχμένη μόνον διὰ τὴν γεῦσιν τῶν πλουσίων. Ὁ ἀρτοτυρικὸς πλάκος, ὡς ἐλέγετο τότε ἡ μπογάτσα, ἀπετέλει τὸ τοπικὸν τρόπον τινὰ γλύκισμα τῶν κατοίκων τοῦ Βυζαντίου. Τὰ παγωμένα νερά καὶ ἡδύποτα, χάρις εἰς τὸ χιόνι ποῦ ἔφερον ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον τῆς Βιθυνίας, καθὼς καὶ οἱ παγωμένοι καρποὶ, κατεβασμένοι διαρκούντος τοῦ καύσιος τῆς ἡμέρας εἰς τὰ βαθεῖα φρέσκα τῶν κήπων ἦσαν ἀπαράριτητα διὰ τὰ θερινὰ τροπέζια τῶν πλουσίων.

☆☆

Εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ συμπόσια, καθὼς καὶ εἰς τὰ τῶν ἄλλων ἀρχόντων, ἐπαίξε καὶ μουσική. Τρουμπέτες, ὄργανα, τομπὰ καὶ ἀνακαράδες, ὡς μαυτορεῖ ἕκαστο χειρόγραφον τῆς ἐποχῆς. Ἐπρωγον δὲ εἰς τὰ βασιλικὰ γεύματα ἀνακεκλιμένοι γύρω ἀπὸ τὸ τροπέζι, τὸ στολισμένον μὲ ἀνθή, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν. Κατὰ τοὺς τελευταίους ὅμως αἰῶνας μετεχειρί-

ζοντο καθίσματα ὅλων τῶν εἰδῶν, σκίμποδας μὲ μαξιλάρια κατεσκευασμένους ἀπὸ ξύλα πολύτιμα τῶν Ἰνδιῶν, σκαλισμένους ἢ ποικιλλομένους ἀπὸ τὰς μεγάλαις γαλακτώδεις σταγόναις τοῦ μαργάρου καὶ ἄλλα βαρέα καὶ μνημεῖα τῶν ὁποίων τὰ ἐρείσματα ἀπεμυμούντο δελφίνι ἢ παγῶνι, παραστάσεις πολὺ ἀγλαπῆτάς εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν. Ἀπαράριτητα διὰ τὸ ἄνετον τοῦ καθίσματος ἦσαν τὰ ὑποπόδια, εἴτε ἀπὸ ὑλίκων πολύτιμων, εἴτε καὶ μόναι μαξιλάρια ὀλοκέντητα, γεμῖα ἀπὸ πτερὰ περιστεριῶν, εἰς τὴν μολυβδόχνητα τῶν ὁποίων ἡ πατρικία ἄφηνε νὰ βυθισθῇ τὸ πόδι της, τὸ πνιγόμενον μέσα εἰς τὸ μικροσκοπικὸν μεταξωτὸν σανδάλιον.

Ὁ πλοῦτος τῶν ἐστιάσεων δὲν ἦτο προνόμιον μόνον τῶν αὐτοκρατορικῶν συμπόσιων, ἀλλὰ καὶ κάθε ἀρχοντικοῦ μεγάρου, τὸ ὅποion συνεκέντρωνε ὀλόκληρον κόσμον συγγενῶν, φίλων, καὶ ἄλλων, καλονήριον καὶ ἱππρεῖων ὅλων τῶν εἰδῶν. Διὰ τὰ μεγάλα ἐξοδα, τὰ ὅποια ἀπῆται τὴν πολυτέλειαν καὶ ὁσάκις θὰ εἶχε φροντίσει κάποιος πρόνομος νὰ συσσωρευθῇ περὶ οὐσίαν βασιλικήν, ἀπὸ ἐκτετατήτων τῆς ὁποίας δεικνύειτο ἀπαστράσκων τῶν ἡμερῶν τῶν αὐτοκρατορικῶν ἐνδὸς Κομνηνῶν ἢ ἐνδὸς Λαοκάρειος Μεγάλης ἀργοντιῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡδυνάτο νὰ ἀνοή το πόσον τῆς χειρωνακτικῆς περὶ οὐσίας ἐκτετατήτων τῆς καὶ τὰ ποιήματα ἦτο εἰκόνηται νὰ κατανοήσονται κατ' ἑτος, καὶ μὴ ἀπὸ τῶν ἐκτετατήτων ἀπολαύσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Κατὰ τὸν 14 αἰῶνα μὲς ἄφηνε νὰ μολυβδόχνηται πόσον καλοσχηματιστὴν ἦσαν αἱ παραστάσεις τῶν Βυζαντινῶν ἐσθρονῶν, ἀπὸ δις εἰς τὰς γὰς τῆς μεταξὺ ἄλλων 50.000 χροῶν, 70.000 ποσάτων, ἀγέλας δὲ ἄλλας βοῶν, ἱππῶν, καμήλων, ἡμιόνων καὶ ὄνων.

ΟΛΙΓΗ ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ

Η ΣΕΛΗΝΗ

Σελήνη εἶνε θυγάτηρ τῆς Γῆς. Παρήχθη πρὸ εκατομμυρίων ἐτῶν ἀπὸ τὰ ἄκρα τῆς νεφελώσεως τῆς Γῆς καὶ πολὺ πρὸ τῶν αἰώνων, καὶ οὕς ὁ πλανήτης μας ἔλαβε τὸ σημερινὸν συμπαγὲς αὐτοῦ σχῆμα, ἐστεροποιήθη καὶ ἔγινε κατοικήσιμος. Ἡ Σελήνη εἶνε ἐπαρχία τῆς Γῆς.

ΑΠΟΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΓΗΣ

Ἡ Σελήνη ἀπέχει ἀπ' ἡμῶν 384.000 χιλίόμετρον. Σφαῖρα τηλεβόλου, διατρέχουσα 500 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον καὶ ἐκσφενδονιζομένη ἀπὸ τῆς Γῆς, θὰ ἐφθάνει εἰς τὴν Σελήνην ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν καὶ 5 ὥρων. Ἄν τὸ μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τῆς Σελήνης διάστημα ἦτο πλήρες ἀέρος καὶ συνέβαινεν ἐπὶ τῆς Σελήνης ἐκρηξις ἡφαιστείου ἀκούοντος ἰσχυρὰ ὅπως ἀκουσθῇ μέχρι τῆς Γῆς, ὁ κρότος τῆς ἐκρήξεως θὰ ἔφθανε μέχρις ἡμῶν μετὰ 13 ἡμέρας καὶ 20 ὥρας. Ταχεῖα σιδηροδρομικὴ ἀμαξοστοιχία, κινουμένη ἀκαταπύστως, δύναται νὰ περιέλθῃ τὴν Γῆν ἐντὸς 27 ἡμερῶν, ἀλλ' ἐκκινούσα ἀπὸ τὴν Γῆν θὰ ἐφθάνει εἰς τὴν Σελήνην ἐν δια-

στήματι 266 ἡμερῶν.

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

Ἡ περιφέρεια αὐτῆς ἔχει μῆκος 16940 χιλιομέτρων, τὴν δὲ ἐπιφάνειαν αὐτῆς ἀποτελοῦσι 38.000.000 τετραγωνικά χιλίόμετρα. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Σελήνης εἶνε τετραπλασία περίπου τῆς Εὐρώπης καὶ ἴση πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ὅλης Ἀμερικής. Ὁ ὄγκος τῆς ἀποτελεῖ τὸ 1/49 τοῦ ὄγκου τῆς Γῆς. Ἐν ἄλλοις ἀπαιτοῦνται 49 Σελήναι ὅπως ἀποτελέσωσι σφαῖραν ἰσομεγέθη πρὸς τὴν Γῆν.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

Αὕτη στορέφεται, περὶ τὴν Γῆν ἐν διαστήματι 27 ἡμερῶν, 7 ὥρων, 43 λεπτῶν καὶ 11 δευτερολέπτων. Κινεῖται μὲ ταχύτητα 1017 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον. Ἐπομένως διατρέχει κατὰ λεπτὸν ὅσον τὰ 60 χιλίόμετρα, καὶ περιγράφει περὶ τὴν Γῆν τροχὸν μῆκους 2.400.000 χιλιομέτρων.

ΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

Ἡ Σελήνη εἶνε σφαῖρα σφαιρική, ὡς καὶ ἡ Γῆ. βλέπομεν δὲ αὐτὴν μόνον διότι φωτίζεται ἀπὸ τοῦ Ἥλιου. Οὗτος φωτίζει πάντοτε μόνον τὸ ἡμισφαιρίον αὐτῆς. Ὅταν εὐρίσκειται μετὰ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Ἥλιου, ἐπειδὴ δὲν βλέπομεν τὸ φωτιζόμενον μέρος αὐτῆς ἔχουμε ΝΕΑΝ ΣΕΛΗΝΗΝ. Ὅταν σχηματίζῃ μετὰ τοῦ Ἥλιου ὀξείαν γωνίαν, τότε βλέπομεν τὸ ἡμισφαιρίον τοῦ φωτιζομένου ἡμισφαίου τῆς καὶ ἔχουμε τὸ ΠΡΩΤΟΝ ἢ τὸ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ. Ὅταν δὲ διέρχεται ἀπὸ τοῦ ἡ-

μῶν σχετικῶς πρὸς τὸν ἥλιον, τότε μᾶς παρουσιάζει τὸ φωτισόμενον αὐτῆς ἡμισφαίριον καὶ ἔχομεν ΠΑΝ-ΣΕΛΗΝΟΝ.

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Αἱ φάσεις τῆς Σελήνης ἐχρησιμοποιήθησαν ἀνεκάν-θεν πρὸς διαιρέσιν τοῦ χρόνου εἰς μῆνας καὶ ἐβδομάδας ἔξ 7 ἡμερῶν, διότι μετὰ ἓνα μῆνα ἐπανερχονται αἱ αὐ-τὰ φάσεις καὶ διότι μετὰ 7 περίπου ἡμέρας ἡ Σελήνη παρουσιάζεται ὑπὸ νέον σχῆμα. Τὴν ἐμφάνισιν τῆς Νέ-ας Σελήνης ἐώρταζον πάντες οἱ ἀρχαῖοι λαοί.

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

Πρῶτος ὁ τὸ τηλεσκόπιον ἐφευρὼν Γαλιλαῖος (1610) τὸ μετεχειρίσθη ὅπως μελετήσῃ τὴν Σελήνην καὶ ἀνεκάλυψεν, ὅτι αὕτη εἶνε σφαῖρα, ἐφ' ἣς ὑπάρχου-σι βαθύταται κοιλάδες καὶ ὑψηλότερα ὄρη. Σήμερον οἱ Ἀστρονόμοι κατάρθωσαν νὰ χαράξουν τὸν χάρτην τῆς Σελήνης, εἰς τὸν χάρτην δὲ τοῦτον αἱ μεγάλοι φαίό-χροι πεδιάδες ὠνομάσθησαν καθὼς θάλασσαι, ἐνῷ σή-μερον εἶνε πασίγνωστον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐπ' αὐτῆς ὕδωρ. Ὑποτίθεται ἐπομένως ὅτι αὐταί ἦσαν ἀρχαῖαι θάλασ-σαι, ἀποξηρανθεῖσαι σήμερον. Ἐπὶ τῶν χαρτῶν τῆς Σελήνης σημειοῦνται τὰ κυριώτερα αὐτῆς ὄρη, 300 τὸν ἀριθμὸν. Τινὰ τούτων ἔχουν ὕψος 7600 μέτρων, πολλὰ δὲ τούτων ὁμοιάζουν ἡφαίστεια ἔχοντα κρατή-ρας, μεγαλύτερους ἀπὸ τοὺς κρατήρας τῶν ἡφαιστει-ων τῆς Γῆς.

Η ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

Δὲν ἐπελύθη τὸ ζήτημα, ἂν ὑπάρχῃ ἀτμόσφαιρα ἐπὶ τῆς Σελήνης, διότι οὐδέποτε σχηματίζονται ἐπ' αὐτῆς νέφη. Ὡστε ἂν ὑπάρχῃ τοιαύτη θὰ εἶνε πάντοτε καθ' ὁλοκληρίαν διαφανής. Τινὲς ὅμως διατείνονται, ὅτι ὁ

χι μόνον ὑπάρχει καὶ ἔχει ὕψος 32 χιλιομέτρων, ἀλλ' ὅτι εἶνε ἀραιὰ καὶ διάφορος τῆς ἰδικῆς μας. Ἰσως, λέ-γουν, ὑπάρχουσι καὶ ὑγρά τινα ἀλλ' εἰς σμικρὰν ποσό-τητα.

ΗΜΕΡΟΝΥΚΤΙΟΝ ΣΕΛΗΝΗΣ

Αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες τῆς Σελήνης εἶνε 30 περί-που φασὶς διαρκέστεραι τῶν ἰδικῶν μας. Ἐπειδὴ ἡ Σελήνη στρέφεται περὶ τὸν ἥλιον ἐντὸς 29 ἡμερῶν, 12 ὥρῶν καὶ 44 λεπτῶν τοσοῦτον διαρκοῦσι καὶ αἱ ἡ-μέραι αὐτῆς. Τὸ ἔτος τῆς ἀποτελοῦσι 346 γῆναι ἡμέ-ραι, ἀλλὰ 12 μόνον σεληνιακαί.

Η ΣΕΛΗΝΗ ΕΙΝΕ ΚΑΤΟΙΚΗΜΕΝΗ ;

Οἱ ἀστρονόμοι προαδέχονται, ὅτι ἡ Σελήνη εἶνε ΝΕΚΡΟΣ ΑΣΤΗΡ, ἀλλ' ὁ διάσημος Γάλλος ἀστρονό-μος Φλαμαριὼν δὲν ἀσπάζεται αὐτὴν τὴν ἰδέαν. Παρό-χουσι, λέγει, ἐπὶ τῆς Σελήνης κοιλάδες καὶ πεδιάδες, μεταβάλλουσι χροῶμα, ἐπὶ ὅσων ὁ ἥλιος ἑρπύσσεται ἐπ' αὐτῶν, ὥς ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν διακρίνεται νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι αὕτη στερεεῖται κυματῶν ὕλης. Αἱ περὶ τῆς Γῆς καὶ Σελήνης διαφοραὶ ἀποδεχόμενοι, ὅτι διαφέρει ἐκ τῆς τελευταίας ζωῆς, ἀλλ' ὅλος διάφορος τῆς ἰδικῆς μας. Δυνατὸν νὰ ὑπάρχουσι ἐκτὸς τῶν Γάλλων ἄστρονόμοι ἐπὶ τῆς Σελήνης καλλιερημένοι γὰρ, ὅσοι γὰρ εἰς τὰς ἡ-λοπόλεις, ἀλλ' ἀδύνατον νὰ ἀρῶμεν αὐτὰ διὰ τὴν τηλε-σκοπίων. Οἱ διατείνοντες, ὅτι ὡς ἐκ τῶν με-ταξὺ Γῆς καὶ Σελήνης διαφορῶν ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ ἐπὶ τῆς δευτέρας ζωῆς, συλλογίζονται καθὼς τὰ ἡφα-ίστεια, τὰ ὁποῖα εἶνε πεποιημένα δι' ἀποκλειστικὸν στοι-χεῖον τῆς ζωῆς εἶνε τὸ ὕδωρ καὶ ὅτι, ὅσα εἶνε δυνα-τὸν νὰ ζήσῃ ἐκτὸς αὐτοῦ.

Ο ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΗΛΙΟΣ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Ἡλιοι, ὡς ὁ ἰδικός μας, ἀνεκαλύφθησαν μέχρι τοῦδε 45,000,000, ὑποτίθεται δὲ ὅτι ὑπάρχουν περὶ τὰ 100,000,000, μὴ ἀνεκαλυφθέντες ὑπὸ τῶν τηλεσκοπίων ἔνεκα τῆς μεγάλης ἀφ' ἡμῶν ἀποστάσεως. Μόνος ὁ Γαλαξίας, ἥτοι ἡ νεφελώδης ἀψις, ἡ ὁποία φαίνεται κατὰ τὰς ῥυτίδας διησπάζεται εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ ὁρίζοντος, καὶ ἡ ὁποία περιβάλλει ὁλόκληρον τὸν Οὐρανόν, ἀποτελεῖται ἀπὸ 18,000,000 Ἡλίων.

Ὁ Ἡλιός μας, τὸ κέντρον τοῦτο τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος, δὲν μένει ἀκίνητος. Κινεῖται εἰς τὸ ἄπειρον σύρων μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς Πλανήτας. Καθὼς οἱ Πλανῆται στρέφονται περὶ αὐτόν, οὕτω καὶ ὁ Ἡλιος στρέφεται περὶ ἓν κέντρον. Ἀγνωστον ἂν τὸ κέντρον τοῦτο μένῃ ἀκίνητον, ἢ μετακινεῖται, ἀναγκάζον τὸν Ἡλίον μετὰ τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος νὰ περιγράφῃ περὶ αὐτὸ στροφάς, ὁμοίας ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἡ Γῆ καὶ οἱ Πλανῆται περιγράφουσιν περὶ τὸν Ἡλίον.

Μήτοι ὑπάρχει Κεντρικὸς Ἡλιος τοῦ Σύμπαντος, περὶ τὸν ὁποῖον πάντες οἱ λοιποὶ Ἡλιοι καὶ μετ' αὐτῶν οἱ κόσμοι τοῦ ἁπείρου στρέφονται ὡς περὶ θεῖαν ἐστίαν; Ἡ ἀστρονομία δὲν κατὰρθῶσε μέχρι τοῦδε νὰ ἐπιλύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀλλ' ἤδη παρουσιάζεται Ἀγγλὸς ἀστρονόμος, καλούμενος Βάλκεϋ, μέλος τῆς Ἀστρονομικῆς ἐταιρείας τοῦ Λονδίνου, ὁ ὁποῖος διατείνεται, ὅτι ἀνεκάλυψε τὸν Κεντρικόν Ἡλίον τοῦ Σύμπαντος. Οὗτος εἶπε, κατὰ τὸν Βάλκεϋ, ὁ Ἡλιος Κανόπους, ὁ μεγαλύτερος καὶ θανμασιώτερος

τῶν μέχρι τοῦδε διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἀνεκαλυφθέντων Ἡλίων. Παρὰ τὴν τεραστίαν αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασιν, ὁ Κανόπους ἀνεκαλύφθη ἔνεκα τοῦ καταπληκτικοῦ αὐτοῦ μεγέθους.

Ὁ Ἡλιός μας εἶνε ὀγκωδέστερος τῆς Γῆς κατὰ 1,279,000 φορὰς, ὁ δὲ Κανόπους εἶνε 2,240,000 φορὰς ὀγκωδέστερος τοῦ ἰδικοῦ μας Ἡλίου καὶ 3,146,000,000 φορὰς ὀγκωδέστερος τοῦ πλανῆτου μας. Προσπαθήσωμεν ἤδη νὰ παραστήσωμεν δι' ἀριθμῶν τὴν τεραστίαν ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασιν.

Τὸ φῶς διατρέχει 300,000 χιλιόμετρα κατὰ δευτερόλεπτον, φθάνει ἀπὸ τοῦ Ἡλίου μας εἰς τὴν Γῆν, ἀπέχονσαν αὐτοῦ 148,000,000 χιλιόμετρα, ἐντὸς 8 λεπτῶν, ἀλλὰ διὰ τὰ φθάσῃ ἀπὸ τοῦ πελώριου τούτου Ἡλίου εἰς τὴν Γῆν ἀπαιτοῦνται 489 ἔτη. Ἐπομένως τὸ φῶς διατρέχει :

300,000 χιλιόμετρα κατὰ δευτερόλεπτον

18,000,000 χιλιόμετρα κατὰ λεπτὸν

1,080,000,000 χιλιόμετρα κατ' ὥραν

25,920,000,000 χιλιόμετρα κατ' ἡμέραν

9,460,800,000,000 χιλιόμετρα κατ' ἔτος.

Ἐπειδὴ δὲ ἀπαιτοῦνται, ὡς προείπομεν, 489 ἔτη ὅπως τὸ φῶς τοῦ Κανόπους φθάσῃ μέχρι τῆς Γῆς, ἀνάγκη νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰ χιλιόμετρα, τὰ ὁποῖα διατρέχει τὸ φῶς ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἐπὶ 489 ὅπως εὐρωμεν τὴν ἀφ' ἡμῶν πηδῶν ἀπόστασιν τοῦ Κανόπους. Διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τούτου εἰρήσκειται τὸν ἀριθμὸν 4,526,331,206,000,000.

Ἐπομένως κατὰ τοσούτα χιλιόμετρα ἀπέχει ἀφ' ἡμῶν ὁ πελώριος Ἡλιός, τὸν ὁποῖον ὁ Βάλκεϋ θεωρεῖ ὅς τὸν Κεντρικόν Ἡλίον τοῦ Σύμπαντος.

ΤΗΛΕΠΑΘΕΙΑ - ΤΗΛΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η Χημεία, ἡ Φυσική, ἡ Ὀρνιθολογία, ἡ Βοτανική, ἡ Ζωολογία, ἡ Ἀστρονομία, ἡ Γεωλογία καὶ τὰ Μαθηματικά ὠνομάσθησαν Θετικαὶ Ἐπιστήμαι, ἐν ἀντι-
σει πρὸς τὰς ἄλλας Ἐπιστήμας, αἰτίαι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, εἶνε θεωρητικά. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν Θετικῶν ἢ Φυσικῶν Ἐπιστημῶν, αἱ ὁποῖαι ἀσχολοῦνται κυρίως μὲ τὸν Φυσικὸν νόμον καὶ τὰ φαινόμενα τῆς Φύσεως, ἀπὸ τινος καὶ νῦν κατηγορία Ἐπιστημῶν, ἤρχισε νὰ καλλιεργῇται. Πέραν τῶν φαινομένων τῆς Φύσεως ἕνας ἄλλος Κόσμος, ὁ αἰὸς Κόσμος, ὁ ἀόρατος Κόσμος, ἤρχισε νὰ ἐλκύη τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν σοφῶν, ὁ Κόσμος ὁ μετὰ τὸν Φυσικόν, ὁ πέραν τοῦ ὁρατοῦ, τοῦ ὑποπλάστιος εἰς τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Κόσμος ὁ Μεταφυσικός, ὁ Κόσμος τῶν πνευμάτων, ὁ Κόσμος τῶν ψυχῶν, ἡ δὲ Ἐπιστήμη, ἥτις διερευνᾷ αὐτὸν προσπαθοῦσα νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἀπόκρυφα αὐτοῦ, ὠνομάσθη Ἀπόκρυφος ἢ Μεταφυσικὴ Ἐπιστήμη καὶ σήμερον κολοσιαία σωματεία, περιλαμβάνοντα τὰς κορυφαίας

τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν Σοφοῦς Καθηγητὰς, Μηχανικοὺς, Ἱατροὺς κλπ., ὅλους ἀνθρώπους τοῦ 2 καὶ 2 ἴσον 4, ἀνθρώπους ὅλως Θετικοὺς, ὡς ἡ ἐν Λονδίνῳ Ἑταιρία τῶν Ψυχικῶν Ἐρευνῶν, ἥς μετέχει καὶ ὁ πολὺς Φυσιοδίφης Κροῦξ, ὁ ἐφευρέτης τῆς ὁμωνύμου σφαίρας, ἥτις μὲ τὰς μυστηριώδεις σκοτεινὰς ἀκτίνας τῆς διὰ τῆς συσκευῆς Ράιντγκεν, προσβάλλει ἐπὶ ἐνὸς διαφράγματος κατάφωτα τὰ σπλάγχνα τοῦ ἀνθρώπου, ὁ καταπλήσων τοὺς ἄλλους σοφοὺς μὲ τὰ ἀπίστευτα κυριολεκτικῶς πνευματιστικὰ πειράματά του, καὶ ἄλλοι καταγίνονται νὰ εἰσδύσων εἰς τὸν κόσμον τῶν ψυχῶν καὶ νὰ διασκελίσουν τὸ κατῳφλιον τοῦ Ἀδύτου, ὅπως τὸν ὁποῖον ὁ Δημοκρεὺς κορυφαίως ἐπιμελῶς τὸν ἄλλον κόσμον του.

Ἀκριβῶς εἰπεῖν ἡ ἔρευνα τῶν φαινομένων τοῦτοιων δὲν εἶνε ὁμηρικὴ προσπάθεια. Τὸ μυστήριον, τὸ Ἄγνωστον, εἴλκυσε πάντοτε τὸν περιεργὸν θνητὸν, πλεῖστα δὲ φαινόμενα μεταφυσικὰ ἐσημειώθησαν ὑπὸ ἀρχαιοτάτων ἱστορικῶν, πρῶτον τὸ ὅποιον σημαίνει, ὅτι ἐκ παλαιωτάτων χρόνων ὁ Ἀόρατος Κόσμος εἶχεν ἐλκύσει τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Δὲν θὰ ἦτο μάλιστα ὑπερβολή, ἂν τις ἔλεγε, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι εἶχον ἐγκύβει εἰς τὴν μελέτην τῶν μυστηρίων τοῦ Ἀέλου Κόσμου ἀδιάφορον ἂν δὲν εἶχον ἐξικνιάσει ταῦτα.

Ὁ Κικέρων ἀναφέρει ἔξοφον περιεργὸν καὶ νόμον τῆλεπαθείας, ὅπως ἐσημειώθη εἰς τὰ Μέγαρα.

Δύο φίλοι ἐφθασαν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς τὰ Μέγαρα καὶ κατέλυσαν ἕκαστος εἰς ἰδιόκλητον πανδοχείον. Τὴν νύκτα ὁ εἰς ἐξυπνῆ, ἀγρυπνῶν καὶ ἰδὼν τὸν φίλον του, ὅστις τὸν ἐκάλει νὰ σπεύδῃ εἰς τὸ βεδὸν του. Ἐκεῖνος ἐνόμισεν ὅτι εἶχε πάθει ἀπὸ ἐκράτην καὶ

μεν' ὀλίγον ἐκοιμήθη ἐκ νέον. Ἀλλὰ πάλιν βλέπει τὸν φίλον του γὰ τὸν φωνάζει, κλαίων γοερώς. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀποκοιμάται. Τέλος τρίτη ἐμφάνις τοῦ φίλου του τὸν ἀφνὴνίζει, ἐνῶ ἡ φωνή του τοῦ ἔλεγεν, ὅτι εἶνε πλέον ἀρχὰ, διότι ἀγνωστοὶ σφαγεῖς τὸν ἐκρεοῦργησάν καὶ τὸ πτώμα του τὸ ἐκρυψαν ἐντὸς κάρου, φορτωμένου μὲ κόπρον.

Ἐντρομος ἀπὸ τὴν ζωηρότητα τῆς ἐμφανίσεως, ἐξέρχεται εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ τῇ βοηθείᾳ τῶν κατοίκων ἀνακαλύπτει πράγματι ἓνα κάρου κατὰφορτον ἅπς κόπρον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖον ἐπιμελῶς ἦτο κρυμμένον τὸ πτώμα τοῦ φίλου του, οἰκτιρότατα παραμύθων.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ λέγεται Τηλεπάθεια καὶ ὅπως φαίνεται καθαρά, ἡ λέξις εἶνε συντεθειμένη ἀπὸ τὸ τη λ ε, τὸ ὁποῖον σημαίνει μακρόθεν καὶ τὸ π ά θ ε ι α, παράγωγος τοῦ πάσχω. Ἡ ὅλη λέξις δηλαδὴ σημαίνει, ὅτι πάσχει τις μακρόθεν.

Φαινόμενα τηλεπαθείας ἀναφέρονται πλεῖστα ὄσα. Ὁ μέγας Φυσιοδίφης Καμίλ Φλαμμαριόν, εἶχε τὴν ὑπομνήην, ἀπὸ ἐδημοσίευσεν διὰ τῶν κρυωτέρων ὁργάνων τοῦ Τύπου ὅλον τοῦ κόσμου παράκλησιν, ὅπως οἱ γνωρίζοντες ἢ παρατηρήσαντες τοιαῦτα φαινόμενα τοῦ ἀποστείλουν ἐκθέσεις, ἀναφερούσας ἐμπειριστατικῶνως πῶς, πότε καὶ ὑπὸ ποίας συνθήκας ἐσημειώθησαν ταῦτα, γὰρ συλλέξῃ καὶ κατατάξῃ χιλιάδας χιλιάδων τοιαύτων φαινομένων, μερικὰ ἐκ τῶν ὁποίων ἐδημοσίευσεν καὶ εἰς τὸ πολὺν ποιῆσαν κρότον διβλίον του «Uranien».

Περιεργότατον εἶνε τὸ τοῦ ναυαγοσωστικοῦ πλοίου φαινόμενον. Ἐνῶ τὸ πλοῖον ἐταξείδενε καὶ ὁ πρῶτος πλοίαρχος παραδόσας τὴν κυβέρνησιν εἰς τὴν δεύτερον, εὗρίσκειτο εἰς τὸν θαλαμίσκον αὐτοῦ, κα-

ταγνόμενος εἰς τὸ «σιγῆμα», ὑπολογίζων δηλαδὴ ποῦ εὗρίσκειτο τὸ σκάφος του. ἠορᾶνθη δι' ἄποιο βλέμμα μυστηριώδες ἐβάρυνεν ἐπάνω του. Ὑψωσε τὰ βλέμματα του ὅτε καὶ εἶδε πρὸ αὐτοῦ ἄτομόν τι, τὸ ὁποῖον τὸν παρετήρει βλοσυρώς καὶ ἐχάθη. Ταυτοχρόνως εἰς τὴν πλάκα τῶν ὑπολογισμῶν του βλέπει γραμμένα τὰ ἑξῆς :

«Κατευθυνθῆτε 30 μίλλια πρὸς βορρᾶν, πλοῖον κιν. δυνεῦει».

Ὁ κυβερνήτης τρέχει πρὸς τὸν δεύτερον καὶ τοῦ ἀνακοινῶναι τὸ φαινόμενον, ἐρευνοῦν εἰς τὸ σκάφος καὶ ἐπειδὴ δὲν εὗρίσκουν κανένα ξένον, ἀποφασίζουν γὰρ κατευθύνθωσαν κατὰ τὸ μυστηριώδες σημεῖωμα. Καὶ μετὰ πλοῦν ὥρων τινων συναντοῦν σκάφος κλυδωνιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀγρίας τρικυμίας, τοῦ ὁποῖου διασώζον τὸ πλήρωμα καὶ τοὺς ἐπιβάτας. Ὅπερ δὲ παράδοξον : Μεταξὺ αὐτῶν ὁ κυβερνήτης ἀγανατίζει τὸν ἀγνωστον ἐπισκέπτην του.

Τοιαῦτα φαινόμενα ἀναφέρει πλεῖστα ὁ Φλαμμαριόν. Ἄς ἴδωμεν τὰς πᾶς οἱ σοφοὶ ἐξερῶν τὸ φαινόμενον αὐτό.

Δέχονται ἐν πρώτοις, ὅτι ἀπὸ τοῦ ναυαγοσώστη γίνεται κάποια ἐκπομπὴ σκέψεως. Ἡ Γαλλικὴ λέγει, ὅτι κάθε σκέψις ἔχει καὶ ἀποτέλεσμα. Ὁ γὰρ κινῶν τῶν μορίων τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς σύγχρονης αὐτῆς, διὰ τὸ πάσχω, αὐτὴν ἐκπομπεῖται ὑπὸ τὸ κράτος ἰσχυρᾶς ἐντυπώσεως, δεῖται εἰς ὁμοίαν κίνησιν—ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ ἐντονος κραδασμὸς τοῦ ὁμοίου θῆρος τῆς ἀτράκτου Γαυροπόρ εἰς τὸν Δούρατον δεῖται κατὰ σφαιροειδῆ κῆματα τὰ σφαιρικά τοῦ τὰ

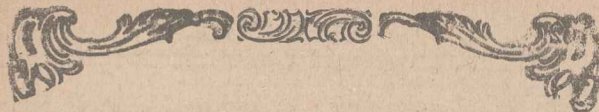
πάντα πληροῦντος Αἰθέρος (Ἐρσιαιανὰ κύματα) εἰς κίνησιν— τὰ στρώματα τοῦ Αἰθέρος, αἵνα πλήττονται ὁμοιομορφῶς ἓνα ἄλλον ἐγκεφαλόν, ὁμοιογενεῖς συντάξεως καὶ ἀναγκάζουν τὰ μόριά του νὰ ἀναπτύσσονται τὴν αὐτὴν σκεψὶν καὶ ἐντύπωσιν.

Ὀὕτω ὁ ἐγκεφαλὸς τοῦ πάσχοντος εἶναι ἓνα εἶδος πομποῦ, ὁ δὲ τοῦ συλλαμβάνοντος τὴν ἐντύπωσιν εἶδος δέκτου ἀσφιδίου. Ἀλλὰ πάντως πρέπει ὁ πομπὸς ἐγκεφαλὸς καὶ ὁ δέκτης νὰ ἔχουν ὁμοιογένειαν, καὶ τοιαύτην προϋποθέτει μόνον ἡ ἐξ αἵματος συγγένεια. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὰ φαινόμενα τηλεπαθείας παρατηροῦνται συνηθέστερον μεταξὺ πατρὸς καὶ τέκνων ἢ μητρὸς καὶ τέκνων ἢ καὶ μεταξὺ ἀδελφῶν, σπανιώτερον δὲ μεταξὺ συζύγων. Καὶ εἴτε φυναικὸν ἢ τελευταία σκέψις τοῦ μακρὰν θνήσκοντος πατρὸς νὰ στραφῇ πρὸς τὴν οἰκογένειάν του, πιθανοφανέστερον δὲ νὰ τὴν δεχθῇ ὡς ἐντύπωσιν ἐν τῶν τέκνων του, τοῦ ὁποίου ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία εἶναι ὁμοιογενὴς πρὸς τὴν τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ πατρὸς.

Δὲν ἀποκλείεται, ἐννοεῖται, ἡ δεκτικότης καὶ μεταξὺ ὁμοιογενῶν ἐγκεφάλων, μεταξὺ δύο ἀτόμων, σιενῶς συντεθειμένων, συζύγων ἢ φίλων π.χ. διὰν ὁ πομπὸς ἐγκεφαλὸς εἶναι ἰσχυρὸς εἰς τὰς ἐντυπώσεις του, ὁ δὲ δέκτης εὐαίσθητος ἐξ ὑστερίας, ὑπερασμί-
ας κ.λ.π.

Ἀντίθετον πρὸς τὸ φαινόμενον τῆς Τηλεπαθείας εἶναι ἡ Τηλενέργεια ἢ ἡ Μεταβίβασις τῆς Σκέψεως.

Πρὸς ἐξακριβώσιν καὶ καθορισμὸν τῶν φαινομένων τούτων ἀσχολοῦνται ἤδη οἱ ἐπιστήμονες ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, πρὸ τίνος δὲ ἰδρῶθη καὶ παρ' ἡμῶν Σύλλογος τῶν ψυχικῶν ἐρευνῶν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

Ο ΚΑΤΑ ΤΟ 1923

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

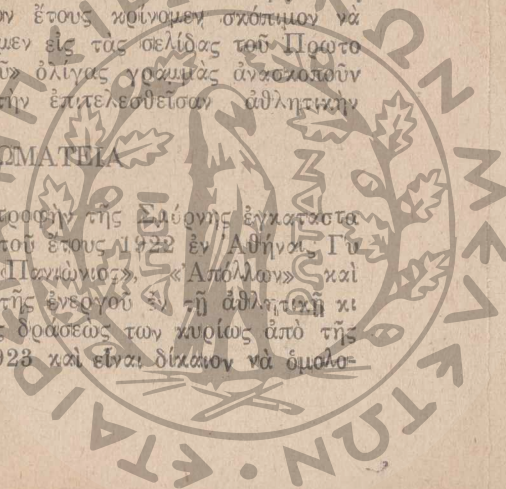
(Τακτικοῦ συνεργάτου μας).

Ὁ λήξαν ἔτος 1923 ὑπῆρξεν ἀνεκτὰ γονιμὸν εἰς ἀθλητικὴν ἐργασίαν, συντελεσθεῖσαν ὅχι μόνον ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ πρωτευούσῃ ἀθλητικῶν καὶ ἄλλων εἰδικῶν ἀθλημάτων Σωματείων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας ὑφισταμένων καὶ μετὰ ζήλου εργαζομένων Γυμν. Συλλόγων, ἐπὶ τῇ λήξει δὲ τοῦ καρποφόρου τούτου διὰ τὴν Ἑλλ. ἀθλητισμὸν ἔτους κρινόμεν σκόπιμον νὰ ρηψωμεν εἰς τὰς σελίδας τοῦ Πρωτοχρονιάτικου «Θησαυροῦ» ὀλίγας γραμμὰς ἀνασκοποῦντες μὲ ταχὺ βλέμμα τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν ἀθλητικὴν ἐργασίαν.

ΣΩΜΑΤΕΙΑ

Τὰ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Σφόδρης ἐγκαταστάθεντα ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1922 ἐν Ἀθῆναις, Γυμναστικὰ Σωματεία «Παναθηναῖος», «Ἀπόλλων» καὶ «Πέλοπ» κατήρξαντο τῆς ἐνεργείας ἐν τῇ ἀθλητικῇ κινήσει τῆς πρωτευούσης ὁμοσυνείων των κυρίως ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔτους 1923 καὶ εἶναι δίκαιον νὰ ὁμολο-

γρηθὴ ὅτι τὰ τρία ταῦτα Συνοναίκα Σωματεῖα προσέ-
δωκαν εἰς τὴν καθ' ὅλην ἀθλητικὴν κίνησιν νέαν ζω-
ήν, διότι παρὰ τὰς καταστροφὰς αἷς ὑπέστησαν, τὸ δι-
οσωθέν ὀλίγον ἀθλητικὸν ὕλικόν των, ἦτο πάντοτε ἐ-
παρκές καὶ ὑπολογίσιμον διὰ τὰ προσθέσει κάποιαν βε-
ρύτητα εἰς τὸ ἀφθονοῦν καὶ ἀριστον ὕλικόν των Ἀ-
θηναϊκῶν Σωματείων.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπίσης συνετελέσθη ἡ ἔνωσις
τῶν δύο ἀρχαίων τῶν Πατρῶν Γυμν. Συλλόγων, τοῦ
«Παναρχαίου Γυμν. Συλλόγου» καὶ τῆς «Γυμναστικῆς
Ἑταιρείας» εἰς μίαν ἰσχυράν καὶ ἀκμαίαν «Παναρχαι-
κὴν Γυμναστικὴν Ἑνωσὶν Πατρῶν», ὑπὸ τὴν σημαίαν
τῆς ὁποίας συγκεντρούμεναι ὅλαι αἱ ἀθλητικαὶ δυνά-
μεις καὶ οἱ ὁρῶντες ἐν τῇ ἀθλητικῇ κινήσει τῶν Πα-
τρῶν παράγοντες θὰ ἀποδώσων λίαν ταχέως ἀξιόλο-
γον εἰς τὸν ἀθλητισμὸν ἐργασίαν.

Ἐπὶ πλέον, ἐν Ν. Φιλήρῳ ἰδρύθη νέον Γυμναστικὸν
Ποδόσφ. Σωματεῖον, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Φαληρεϊκὴ
Ἑνωσις ὁ Ἑρμῆς». Ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ «Ποδόσφ.
Σύλλογος «Ἀρης» προσέθεσεν εἰς τὸν ὁργανισμὸν του
καὶ τὸν ἀθλητισμὸν τοῦ Στίβου ἐν Βόλῳ καὶ Χίῳ ἰδρύθη-
σαν παραρτήματα τοῦ «Πανιωνίου Συλλόγου
Σύνονης», ἐν Μυτιλήνῃ φιλότιμος προσπάθεια κατα-
βάλλεται πρὸς ἵδρυσιν Γυμν. Συλλόγου, ἣτις θὰ συν-
ετελέσθῃ ἤδη καὶ γενικῶς εἰς πᾶσαν τὴν τῆς Ἑλλά-
δος ὁπου μέχοι τοῦδε δὲν ὑπῆρχε Σύλλογος ἡ νεότης
φιλοτιμιεῖται νὰ ἰδρύσῃ τοιοῦτον.

Θὰ ἦτο παράλειψις ἂν δὲν ἀναφέρωμεν τὴν ἵδρυ-
σιν ἐν Ἀθήναις τοῦ «Ὀδοιπορικοῦ Ὀμίλου» καὶ τοῦ
«Συλλόγου τῶν Φυσιολατρῶν» καὶ τὰς εὐγενικὰς ὁ-
σον καὶ ἐνθουσιώδεις προσπάθειας τῆς φιλάθλου δε-
σποινίδος ΣΠΑΝΟΥΔΗ πρὸς σύμπληξιν ἐν Κηφισίῳ
Ἀθλητικοῦ Ὀμίλου μεταξὺ τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς

τὸ Προάστειον τοῦτο Μικρασιατῶν καὶ Κων)πολιτῶν
ἀθλητῶν.

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ Ε.Γ.Α. ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Ὁ «Σύνδεσμος τῶν Ἑλληνικῶν Γυμναστικῶν καὶ
Ἀθλητικῶν Σωματείων», ὑπὸ τὸν ὁποῖον μετέχουσι πᾶν-
τα σχεδὸν τὰ Γυμν. καὶ Ἀθλητικὰ Σωματεῖα τῆς Ἑλ-
λάδος μετὰ πολλῆς προσοχῆς παρακολούθησε καὶ ὁ-
λικῶς ἐνίσχυσε καθ' ὅλον τὸ ἔτος τὴν ἀθλητικὴν κί-
νησιν, θὰ ἠδύνατο δὲ ἀσφαλῶς πολλὰ ἔτι νὰ ἐπιτελέ-
σῃ διὰ τὴν καθ' ὅλου ἀθλητικὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους
μας, ἂν μὴ ἐδεσμεύετο ἀπὸ ὠρισμένων διατάξεως τῶν
περὶ Γυμναστικῆς νόμων, οἵτινες μέγα μέρος τῆς εἰς
τὸν Σύνδεσμον φυσικῶς ἀνηκούσης ἀθλητικῆς ἐργα-
σίας ἐν ἣ καὶ ἡ τέλεσις τῶν Πανελληνίων ἀγώνων, με-
ταβιβάζουσιν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀ-
γώνων, ἣτις δὲ ἀτυχῶς καὶ λόγω βεβαίως τῶν ἀνωμιά-
λων περιστάσεων καὶ τῆς ἀπουσίας τῶν πλείστων ἐκ
τῶν μελῶν τῆς δὲν ἠδυνήθη καθ' ὅλον τὸ ἔτος νὰ ἐπι-
τελέσῃ τί τὸ ἄξιον ἀναγκαρῆς ἔργον, οὐδὲ συνέβα-
λε καὶ ἐπ' ἐλάχιστον εἰς τὴν τόνωσιν τῆς παρατηρου-
μένης εὐχαρίστου ὑπὲρ τοῦ ἀθλητισμοῦ κινήσεως.

Ὁ «Σύνδεσμος» ἐντὸς τοῦ ἔτους τοῦτου συνελθὼν
εἰς ἁλλεπαλλήλους Γεν. Συνελεύσεις, ἐπεψήφισε τὸ
νέον αὐτοῦ Καταστατικόν δι' ᾧ παρέχεται εὐοτερέα
δικαιοδοσία καὶ ποιὰ τις αὐτοτέλεια ἐργασίας εἰς ἐν-
εκαστον τῶν ἀθλητικῶν καὶ ἄλλων εἰδικῶν ἀθλημάτων
τιμημάτων αὐτοῦ, λίαν δὲ σημαντικὸν τὸ ἐκλεγέν διὰ
τὴν διετίαν 1923 — 1925 νέον Διοικητ. αὐτοῦ Συμ-
βούλιον θέλει ἐπιληφθῇ καὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ
ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ κανονισμοῦ καὶ τῶν Γεν. περὶ ἀγῶ-

νων κανονισμῶν, συμφώνως πρὸς τὰς νεωτέρας ἐν τῷ ἀθλητισμῷ παγκοσμίους προόδους τὰς διεθνῶς ἀποδεκτὰς γενομένας.

Ὁ «Σύνδεσμος» ἐπὶ πλέον ἅμα τῇ ἐκλογῇ τοῦ νέου Διοικητ. Συμβουλίου του ἐπελήφθη τῆς κατὰ μῆνα ἐκδόσεως «Ἐπισήμου Δελτίου», ἐν ᾧ θὰ ἀναφέρεται ἡ ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου καὶ τῶν μετεχόντων αὐτοῦ Γυμν. Σωματείων ἐπιτελουμένη κατὰ μῆνα ἀθλητικὴ ἐργασία. Τὸ πρῶτον Δελτίον τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐκυκλοφόρησεν ἤδη, τοῦτο δὲ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ἀσφαλῶς κρίνομεν ὅτι μεγίστην ὑπηρεσίαν προσφέρει ὁ «Σύνδεσμος» εἰς τὰ Ἀθλητικά Σωματεία διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Δελτίου του.

Ὁ «Σύνδεσμος» ἐπὶ πλέον ἐχειροφάρτησε καὶ ἀνεγνώρισεν ὡς ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοτελεῖ τὴν «Ποδοσφαιρικήν» Ἑνωσιν Ἑλλάδος, μεταβιβάσας εἰς αὐτὴν τὸ ποδοσφαιρικόν του τμήμα καὶ τὸ δικαίωμα τῆς παραγωγῆσεως εἰς τὴν Ποδοσφ. Ἑνωσιν Ἑλλάδος τῶν ποδοσφ. πημιότων ὅλων τῶν Γενικῶν Συλλόγων τῶν μετεχόντων τοῦ Συνδέσμου.

ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐτελέσθησαν ἐν Ἀθήναις τέσσαρες ἐπίσημοι, ἀθλητικοὶ ὁργανώσεις ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ. ἦτοι :

Α' Ἀνάμικτος δρόμος 6000 μ. κατ' ἄτομον καὶ καθ' οὐάδα (ὑπολογιζομένης ἐκ τῶν 3 πρώτων δρομέων ἐκάστου Συλλόγου) ὁργανωθείς ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήν. Ἀθλητ. καὶ Γυμν. Σωματείων, εἰς ᾧ μετέσχον ὀθληταὶ τῶν Συλλόγων «Πανελληνίου», «Ἐθνικοῦ», «Πανιωνίου» καὶ Πειραϊκοῦ Συνδέσμου.

Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, τὸ μὲν πρῶτον βραβεῖον

κατ' ἄτομον ἐκέρδισεν ὁ πρωταθλητὴς τῶν δρομέων ἀτοκῆς τοῦ «Ἐθνικοῦ» κ. Ἀλέξ. Κράνης, τὸ δὲ β' καὶ γ' οἱ ὀθληταὶ τοῦ «Πανιωνίου» κ. κ. Δ. Ζαδῆς καὶ Γ. Ζαμαρίας.

Ὡς ὁμὰς τὴν πρώτην θέσιν κατέλαβεν ἡ ὁμὰς τοῦ «Πανιωνίου» μὲ τὸ κατώτατον σύνολον 14 βραβίων, κερδήσασα οὕτω καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τεθὲν ἐπαμειβόμενον τριετές ἔπαιθλον (Α' ἔτος).

Β'. Δ'. ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ, ὧν τὴν ὁργάνωσιν ἀπὸ τετραετίας ἐπιμελοῦνται καὶ ἐπιτυχῶς διεξάγουσιν οἱ δύο ἀρχαῖοι, τῆς πόλεως μας Γυμν. Σύλλογος «Πανελλήνιος» καὶ «Ἐθνικός», εἰς οὓς δὲ μετέσχον ὅλα τὰ Σωματεία Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, αἱ Σχολαὶ τῶν Εὐελπίδων καὶ τῶν Ν. Δοκίμων, ὡς καὶ τὸ Διδασκαλεῖον Γυμναστικῆς. Πλήρης ἐπιτυχία ἔσται τοὺς ἀγῶνας τούτους, ἐδόθη δὲ δι' αὐτῶν ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπιδειχθῇ καὶ δεόντως νὰ ἐκτιμηθῇ τὸ προπαρρασκευαζόμενον εἰς ὅλα τὰ Γυμναστήρια τῶν Συλλόγων μας ἄφθονον καὶ φέρεται ἀθλητικὸν ὕλινον, γενικῶς δὲ πάντες οἱ μετεχόντες τῶν ἀγῶνων τούτων Σύλλογοι ἀπεκόμισαν ἄφθονα βραβεῖα διὰ τῶν ἀθλητῶν τῶν εἰσεῖς εἰς τὰ ἀγωνίσματα πρωταθλητικῶν μετεχόντες, εἰς εἰς τὰ διὰ τοὺς ἐφήβους ὁρισμένα τοιαῦτα.

Γ'. Ἡ ΥΠΟ ΤΟΥ ΠΑΝΙΩΝΙΟΥ ὁργανωθείσα τὴν 3ην Ἰουνίου ἀθλητικὴ συγκέντρωσις ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΠΕΝΤΑΘΛΟΥ ΑΓΩΝΟΥ 3000 μ. κατ' ἄτομον καὶ καθ' οὐάδα, Σκυταλοδρομία 400 καὶ 1600 μ. καὶ βολὴ χειροβομβίδος, εἰς ἣν μετέσχον ὁ «Πανελλήνιος», «Ἐθνικός», «Πανιώνιος», «Κυριακός» Σύλλογος καὶ «Πειραϊκὸς Σύνδεσμος».

Δ'. Οἱ 20οὶ ΠΑΝΙΩΝΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ τοῦ Ἑλληνικοῦ πρωταθλήματος, ὁρίσαντες τὴν 27ην Σεβρίου καὶ λήξαντες τὴν 4ην 8)βρίου, προὐκάλεσαν τὸ γενικόν

ἐνδιαφέρον όλων τῶν Γυμν. Σωματείων τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ φιλάθλου κόσμου, ὅστις ποικιλοτρόπως ὑπεστήριξε τὰς πρὸς ἐπιτυχίαν τούτων κατὰβληθείσας προσπάθειάς ὑπὸ τοῦ ὑπεργνώσαντος αὐτοῦς «Πανωνίου Γυμν. Συλλόγου».

Ἡ σπουδαιότης τῶν ἀγῶνων, οὕτως, καταφαίνεται ἐκ τῆς εἰς αὐτοὺς συμμετοχῆς 15 ὅλων Γυμν. Σωματείων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἑξωτερικοῦ καὶ τῆς παραταθείσης ἐπὶ τοῦ Στίβου ἀθλητικῆς δυνάμεως 252 ἀθλητῶν. Τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγῶνων, τούτων συνετάχθη καὶ ἐξετελέσθη πανομοιότιως πρὸς τὸ πρόγραμμα τῶν ἀθλητικῶν ἀγωνισμάτων τῶν Ὀλυμπικῶν ἀγῶνων τοῦ 1924. Ὁ δὲ «Πανιώνιος» ἐδαπάνησεν ἀφειδῶς διὰ τὴν τελείαν αὐτῶν ὁργάνωσιν καὶ ὑπῆρξεν εὐτυχὴς, ὅτι αἱ προσπάθειαι του ἐπέτυχον καθ' ὅλοκληρίαν, κοινῶς ἀνομοιογενεῖσαι ἀπὸ πάντα ἀιερόληπτον κοίτην, ὅστις δὲν δύνανται ἢ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι καὶ τὸ ἑξαετηρικῶς προοδευτικὸν καὶ ἀναπλαστικὸν ἐν τῇ ἀθλητισμῷ μας συνετελέσθη διὰ τῶν Πανωνίων ἀγῶνων.

ΑΛΛΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Ἐκτὸς τῶν ἐπίσημων τούτων ἀθλητικῶν ἀγῶνων, ἐτελέσθησαν ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ Σταδίῳ καὶ ἄλλοι ὀνεπίσημοι, ἐν οἷς ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου δύο ἀθλητικαὶ ἐπιδείξεις ὁργανωθεῖσαι κοινῶς ὑπὸ τῶν Σωματείων «Πανελληνίου», «Ἐθνικοῦ» καὶ «Παναθηναϊκοῦ» μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας, προκαλέσασαι δὲ τὴν συνοροὴν πολλοῦ φιλάθλου κόσμου.

Μεγίστην ἐπίσης ὑπῆρξεν ἡ ἐπιτυχία τῆς τελέσεως ὑπὸ τοῦ «Συνδέσμου» τῶν «Συννοικικῶν ἀγῶνων» μετὰ μαιητῶν καὶ μαιητριῶν ἐκάστης συνοικίας τῆς

πόλεως. Εἶναι δὲ ἄξιος συγχαρητηρίων ὁ «Συνδέσμος» διὰ τὴν εὐστοχὸν πρωτοβουλίαν τῆς τελέσεως τῶν ἀγῶνων τούτων, δι' ὧν σκοπεῖται ἡ ἀμίλλα μετὰ τοῦ μαθητικοῦ κόσμου. Τὸ καθαρόν προϊόν τῶν ἀγῶνων τούτων, ἐκ δόραχ. 20.000 περίπου, διετεῖται ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου ὑπὲρ τῶν ἀπόρων προσφύγων μαθητῶν.

Εἰς τὸ Στάδιον ἐπίσης ἐτέλεσεν ὁ «Πανιώνιος» ἀγῶνας Παιδῶν καὶ Ἐφήβων μετὰ τῶν μελῶν ἀθλητῶν του, ὡς ἐπίσης τοιοῦτους ἀγῶνας δις ἐτέλεσεν ἐν τῷ Γυμναστηρίῳ του ὁ «Πανελλήνιος», ἀπαξ δὲ ὁ «Ἐθνικός». Γενικωτέρους δὲ μετὰ τῶν μελῶν του πρωταθλητῶν καὶ ἐφήβων καὶ παιδῶν ὁ «Πειραικὸς Σύνδεσμος» ἐν τῷ ἰδίῳ του ἐν Πειραιεῖ Γυμναστηρίῳ.

Καὶ οἱ Μικρασιαῖται Πρόσκοποι ἐτέλεσαν ἀθλητικούς ἀγῶνας εἰς τὸ Στάδιον, ὡς ἐπίσης καὶ ἐν Κηφισῇ παρόμοιοι ἐτελέσθησαν ὑπὸ τῶν ἀθλητῶν τοῦ ἐκεῖ Προσφυγικοῦ Ἀθλητ. Συλλόγου, τοῦ προεδρευομένου ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Σπανοῦδης, ὡς καὶ διάφοροι ἄλλοι διαγωνισμοὶ ἀθλητικῶν παιδικῶν ὑπὸ τῆς Χ.Α.Ν.

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐποχὴν ἀθλητικῆν κινήσιν τῶν Ἀθηνῶν ὑπῆρξε καὶ ἡ τῶν ἐπαρχικῶν πόλεων καθ' ὅλον τὸ λῆξαν ἔτος. Παντὸς ὅπου Γυμναστικός Σύλλογος λειτουργεῖ οἱ διοικοῦντες αὐτὸν ὁργανώσαντες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους ἀθλητικούς ἀγῶνας, ἐξ ὧν ἐκ τοῦ προγέγονος σημασιωματικοῦ μας ἀναφέρονται τοὺς μάλιστα ἐνδιαφέροντας τοὺς Παναθηναίους τοῦ Γυμν. Συλλόγου Βόλου, τοῦ Παμμακεδονικοῦ τοῦ «Ἡρακλέους» Θεσσαλονίκης, τοὺς ἀγῶνας Κορινθίων, οὓς ὁργάνωσεν ἡ Γεν. Διοίκησις Θεσσαλίας καὶ αἱ

Στρατιωτικῇ Ἀρχῇ, τοὺς Παγκεφαλληνικοὺς ἀγῶνας τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου Ἀργαστολίου, τοὺς ἀγῶνας τῆς «Ἀμύλλης» Σπάρτης, τοὺς Σχολικοὺς ἀγῶνας τοῦ «Ὁρακλέους» Θεσσαλονίκης καὶ τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἰδίου τελεσθέντας ἀγῶνας ἀναμάλου δρόμου κτλ. καὶ τοὺς διαφόρους ἀγῶνας τῆς ἐκεῖ Χ. Α. Ν.

Δὲν δυνάμεθα ἀπὸ τὴν ὅλην ἀθλητικὴν κίνησιν τῶν ἐπαρχιῶν νὰ παραλείψωμεν τὰς φιλοτίμους προσπάθειάς τοῦ Μουσικογυμναστικοῦ Συλλόγου «Ὁρφέως» τῆς Ξάνθης διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ ἀθλητισμοῦ μεταξὺ τῶν νέων τῆς πόλεως καὶ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν εὐφήμως τὴν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου ἀναπτυσσομένην δραστηριότητα πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐκ βάρων ἀνεγειρομένου νέου Σταδίου τοῦ Συλλόγου, τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι ἐν τῶν καλλιτέρων καὶ τελειότερων Σταδίων τῆς Ἑλλάδος, οὗτος δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐλπίζεται συντόμως νὰ γίνουσι διὰ τῆς τελέσεως τῶν Πανθελληνικῶν Ἀθλητικῶν Ἀγῶνων, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς ἐνεργείας αἱ καταβάλλει ἡ νεότης τοῦ Πύργου πρὸς ἰδρύσιν Γυμν. Συλλόγου.

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

Μικρά, ἀλλὰ εὐδαίμων ἀθλητικὴ κίνησις ἐσημειώθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος καὶ εἰς τὸν Στρατὸν τοῦ Μετώπου, ἐνθα διάφορα Σώματα ἐτέλεσαν ἐπιτυχεῖς ἀγῶνας, μεταξὺ ὧν τούτων, τὴν πρώτην θέσιν κατέλαβεν ἡ θανατοσφαιρική ἀγώνιστις τῶν ὑπὸ τοῦ Ναυτικοῦ Προπαιδευτηρίου τοῦ Πόρου ἀθλητικῶν ἀγῶνων μεταξὺ Στρατοῦ καὶ Στόλου, ἣτις ἐστέφθη ὑπὸ σπανίας ἐπιτυχίας. Ἡ ἐν Πειραιεὶ Σχολὴ τῶν Δοκίμων τοῦ Π. Ναυτικοῦ ἐπέδει ξεν ἀθλητικὴν ἐργασίαν πολὺ καλὴν, τόσον εἰς τὸ ποδόσφαιρον, ὅσον καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἀθλήματα χάρις εἰς τὰς προσπάθειας τοῦ καθηγητοῦ τῆς γυμναστικῆς κ.

Πικιοῦ. Εὐχάριστον δτι καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ ἐν Φαλήρῳ Ἀεροδρομίου καταγίνονται μετὰ ζήλου εἰς τὴν ποδοσφαίρον.

Ἄς εὐχηθῶμεν ὅτι τὸ ἀνατέλλον εἰρηνικὸν νέον ἔτος θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Διοικητὰς τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Στόλου νὰ περισπάσουν τὴν προσοχὴν των περισσότερον εἰς τὴν ἀθλητικὴν προσπάθεισιν τῶν ἀνδρῶν τοῦ Στρατεύματος, ἥτις ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτέρων μελημάτων ὅλων τῶν Ἑρωπαϊκῶν ἐθνῶν.

ΝΑΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΚΟΛΥΜΒΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ ὁ ἀθλητισμὸς ἐκινήθη ἐπαρκῶς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος.

Ὁ «Σύνδεσμος» ἐτέλεσε το-ς Πανελληνίους Κολυμβητικούς ἀγῶνας εἰς τὸν παρὰ τὸ Ν. Φάληρον ὄμιον «Κοιμουνδοῦρον», εἰς οὓς μετέσχον ὁ «Ναυτικὸς Ὀμιλος», ὁ «Ὀμιλὸς Ἑρετῶν Πειραιῶς», ὁ «Ναυτικὸς Σύλλογος Πέλοψ», ὁ «Πανελλήνιος» καὶ ὁ «Πειραικὸς Σύνδεσμος».

Οἱ ἀγῶνες οὗτοι ἐπέτυχον θαυμασίας. Ἐπίσης κολυμβητικούς ἀγῶνας χάριν τῶν ἰδίων αὐτῶν μελῶν ἐτέλεσαν ὁ «Ναυτικὸς Ὀμιλὸς Ν. Φαλήρου» καὶ ὁ «Πανελλήνιος Γυμν. Σύλλογος», λευκοδρομικοὺς δὲ ὁ «Ὀμιλὸς Ἑρετῶν Πειραιῶς».

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΣΙΣ

Ἡ «Ποδοσφαιρικὴ Ἐνώσις Ἑλλάδος» ἐτέλεσε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τοὺς ἐτήσιους αὐτῆς ἐπισήμους ἀγῶνας διὰ τὸ Ποδοσφαιρικὸν Προστάθλημα Ἑλλάδος, αἵτινες διεξήχθησαν μετὰ σχετικῆς ἐπιτυχίας, μετὰ σχεδόνων τούτων 10 Συλλόγων διὰ τῶν ὁμάδων των

Τὸ Πρωτάθλημα τελικῶς ἐκέρδισεν ἡ ὁμάς τοῦ «Πειραικῆ Συνδέσμου», δευτέρως ἐλθούσης εἰς τὴν σειρὰν ἐπιτυχίας τῆς ὁμάδος τοῦ «Πανωνίου Συλλόγου».

Ἦδη ἡ «Ποδοσφ. Ἑνωσις» προσέκηρε τὴν ποδοσφαιρικὴν ἀγῶνα Πρωταθλήματος τοῦ ἔτους 1924 ὧν δὲ ἡ ἐπιτυχία, ὡς προαναγγέλλεται, κατὰ πολὺ ἀνωτέρω τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Ἡ «Ἑνωσις» κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὥργανωσε καὶ ἰδίους ἀγῶνας μεταξὺ ὁμάδων τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Στόλου, ἐξ ὧν ἀνεδείχθη νικήτρια ἡ ὁμάς τοῦ Στρατοῦ, κερδίσασα τὸ εἰδικὸν ἔπαθλον, ἐπὶ πλεόν δὲ πρὸ ἡμερῶν ὁργάνωσε καὶ ἐτήσιον ἀγῶνα μεταξὺ τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, καθ' ἣν ἡ νίκη ἐπέσπευε τὴν ἀντιπροσωπεύουσαν τὴν πόλιν τοῦ Πειραιῶς ὁμάδα, πρὸς ἣν ἀπενεμήθη τὸ ὑπὸ τῶν Δημάρχων τῶν δύο πόλεων τεθὲν τριετές ἐπαμβόλιον ἔπαθλον.

Ἀναφέροντες ἐπίσης τὴν μετάβασιν εἰς Θεσσαλονικὴν τῆς ὁμάδος τοῦ «Πειραικῆ Συνδέσμου» καὶ τὸν ἐπιτυχῆ ἀγῶνα, ὃν διεξήγαγεν ἐκεῖ πρὸς τὴν πρωταθλήτριαν τῆς Μακεδονίας ὁμάδα τοῦ Ποδοσφ. Ὀμίλου Ἀρεῶς τῆς Θεσσαλονίκης, ὡς ἐπίσης τοὺς ὑπὸ τοῦ «Παναθηναϊκοῦ» τελουμένους Σχολικοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν ἐκ τῆς πόλεός μας διέλευσιν τῆς ἀρίστης ὁμάδος τοῦ «Πέρα Κλουμπ» τῆς Κων)πόλεως, ἥτις νικηφόρως διεξήγαγε τρεῖς παιγνίδια πρὸς Ἀθηναϊκὰς ὁμάδας κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον ἐνταῦθα διαμονὴν τῆς.

Διαπιστοῦμεν εὐχαρίστως τὴν μεγάλην διάδοσιν ἣν ἐσημείωσε τὸ ποδόσφαιρον εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

Ἐκτὸς τῶν ἐπίσημως ἀναγνωρισμένων 12 Ποδοσφαιρικῶν ὁμάδων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Περιχώρων ἠφίστανται μὴ ἀναγνωρισθεῖσαι ἔτι πλείονες τῶν 30 ὁμάδων ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, ἅλλαι δὲ τόσαι εἰς ἐπαρχίας καὶ τὰς νήσους. Ἐκ τούτων αἱ ἀποτελεσμα-

τικώτερον ἐργαζόμεναι καὶ πρωτοστατοῦσαι εἰς τὴν ποδοσφαιρικὴν κίνησιν τῶν ἐπαρχιῶν εἶναι αἱ ὁμάδες τῆς Θεσσαλονίκης τοῦ «Ἡρακλέους» καὶ «Ἀρεῶς», ἥτις καὶ ἀνεδείχθη πρωταθλήτρια τῆς Μακεδονίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, αἱ τῶν Ἰωαννινητῶν τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ Γυμν. Συλλόγου Βόλου, Εἰρήνης, Σπάρτης, Κομοτινῆς, Ἀργοστολίου, Πατρῶν, Καβάλλας, Δράμας, Σύρου, Χίου Σάμου, Ἰωαννίνων καὶ ἄλλων πόλεων.

ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑΙ

Αἱ ἀγωνιστικαὶ παιδιαὶ μεταξὺ τῶν ἀθλητῶν τῶν διαφόρων Συλλόγων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν προσελκύουσιν πολλοὺς θαυμαστάς καὶ κατὰ καιροὺς διάφοροι ἀγῶνες ἐτετέσθησαν μεταξὺ ὁμάδων Συλλόγων εἰς τὸ Βόλει Μπὸλ καὶ Μπάσκετ Μπὸλ τόσον εἰς τὸ Στάδιον ὑπὸ τοῦ «Πανωνίου», «Πανελληνίου», «Ἐθνικοῦ», ὅσον καὶ εἰς τὰ Γυμναστήρια τῶν Συλλόγων.

Εἰδικούς ἀγῶνας τοῦ Βόλει Μπὸλ ἐτέλεσε καὶ τὸ Σῶμα τῶν Ἑλλήνων Προσκόπων μεταξὺ τῶν Προσκοπικῶν ὁμάδων Ἀθηνῶν, καθ' οὓς ἐνίκησε τὸ Ἀ' βορβεῖον ἢ Γ' ὁμάς, ὑπὸ τὴν ἀρχιγίαν τοῦ κ. Μ. Μίνδλερ διατελοῦσα τὸ β' ἡμέρην ὑπὸ ἀρχηγόν τον Τραμπούλην καὶ κατὰ τὴν ὑπὸ τὸν κ. Ἀγγελουμάτην ὁμάς τῶν Μικρασιατικῶν Προσκοπῶν, ὅτινας ἐπὶ πλεόν κατὰ τὰ μέσα τοῦ 10) βόλου ἐτέλεσαν καὶ ἀγῶνας Τριγυμνοῦ καὶ ἐξέσθλου.

Ο ΕΩ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Καὶ οἱ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους